

Περιεχόμενα

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ.....	3
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:	11
Κεφάλαιο 1.1: ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	11
1.1.1 Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής του Δήμου	11
1.1.2 Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων, ως οργανισμών.....	86
Κεφάλαιο 1.2: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ	127
1.2.1 Το όραμα και οι αρχές του Δήμου	127
1.2.2 Οι άξονες & τα μέτρα του προγράμματος	128
ΕΝΟΤΗΤΑ 2:	141
Κεφάλαιο 2.1: ΣΧΕΔΙΑ ΔΡΑΣΗΣ	141
2.1.1 Τα σχέδια δράσης για την εφαρμογή της στρατηγικής	141
2.1.2 Δράσεις διαδημοτικής και υπερτοπικής σημασίας	141
Κεφάλαιο 2.3.: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ.....	142
2.1.3 Εκτίμηση των εσόδων	142
2.1.4 Κατανομή των εσόδων για την κάλυψη των δαπανών των δράσεων	142
2.1.5 Χρηματοδοτικοί πίνακες του προγράμματος	142

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ :

ΑΚΟΜΜ : ΑΚΟΜΜ - ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ Α.Ε. Ο.Τ.Α

ΠΕ : Περιφερειακή Ενότητα [ΠΕ Ρεθύμνης]

ΟΕΠ : Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός

ΒΟΑΚ : Βόρειος Οδικός Άξονας

ΕΣΠΑ : Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς

ΚΑΠ : Κοινή Αγροτική Πολιτική

ΕΛ.ΣΤΑΤ. : Ελληνική Στατιστική Αρχή (πρώην ΕΣΥΕ)

Ζ.Ο.Ε. : Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου

ΣΧΟΟΑΠ : Σχέδιο Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης

ΚΑΠΗ : Κέντρο Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων

ΚΗΦΗ : Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων

ΚΔΑΠ : Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών

ΚΕΠ : Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών

Κ.Π.Ε. : Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

Μ.Φ.Ι.Κ. : Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης

ΦΠΨ : Φυσικό Πάρκο Ψηλορείτη

ΤΚ : Τοπική Κοινότητα/Τοπικές Κοινότητες

ΔΕ : Δημοτική Ενότητα /Δημοτικές Ενότητες

ΚΕΚ : Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης

ΕΠΑΛ : Επαγγελματικό Λύκειο

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Μυλοποτάμου αποτελεί ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα το οποίο εμπεριέχει τις βασικές αρχές ανάπτυξής του, με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας ζωής, τη δημιουργία πλαισίου ίσων ευκαιριών συμμετοχής και δημιουργίας στην παιδεία, πολιτισμό και τον αθλητισμό, την παράλληλη κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη καθώς και την εξυπηρέτηση του πολίτη.

Για την εκπόνησή του, ελήφθησαν υπόψη:

1. Τα άρθρα 203-207 του Ν. 3463/2006 νέου Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, κεφάλαιο Ζ', Επιχειρησιακά Προγράμματα.
2. Η Εγκύκλιος 45/2006 ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α.
3. Η Υπουργική απόφαση 18183/2.4.2007, ΦΕΚ 534, Β, 13/4/2007 με θέμα: Περιεχόμενο, δομή και τρόπος υποβολής των επιχειρησιακών προγραμμάτων των ΟΤΑ Α βαθμού.
4. η Υπουργική απόφαση 45038/8.8.2007 Απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης, σχετικά με την τροποποίηση της 18183/2.4.2007 ΥΑ, ΦΕΚ 534, Β, 13/4/2007 με θέμα: Περιεχόμενο, δομή και τρόπος υποβολής των επιχειρησιακών προγραμμάτων των ΟΤΑ Α βαθμού.
5. Το Προεδρικό Διάταγμα 185/2007, ΦΕΚ 221 Α' 12/9/2007 «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού» καθορίστηκε η διαδικασία κατάρτισης των επιχειρησιακών προγραμμάτων.
6. Η Εγκύκλιος 66/2007 ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α.
7. Η απόφαση **184/16-08-2011** του Δημάρχου Μυλοποτάμου για τη συγκρότηση ομάδας έργου για την κατάρτιση Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου σύμφωνα με τα άρθρα 203 – 207 του Ν. 3463/2006 ΚΔΔ
8. Η Εγκύκλιος 8/2008 ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α.
9. Ο οδηγός κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ΟΤΑ της ΕΕΤΑΑ.
10. Το Προεδρικό Διάταγμα 89/2011, ΦΕΚ 213 Α' 29/9/2011 Τροποποίηση του υπ' αριθμ. 185/2007 (ΦΕΚ –221Α') Προεδρικού Διατάγματος «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού»

Σκοπός και χαρακτηριστικά του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Ο γενικός σκοπός του Επιχειρησιακού προγράμματος είναι η προώθηση της τοπικής και εσωτερικής ανάπτυξης του Δήμου Μυλοποτάμου, σε εναρμόνιση με τις κατευθύνσεις αναπτυξιακού σχεδιασμού σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.

Α) Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα κατά κύριο λόγο προσδιορίζει τη βελτίωση των υφιστάμενων και την ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων που θα πρέπει να εκτελέσει ο Δήμος στο πλαίσιο των θεσμοθετημένων αρμοδιοτήτων του, με απώτερους σκοπούς :

α] την προστασία και αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος της περιοχής του και

β] τη βελτίωση της κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας των κατοίκων της περιοχής του

Η προστασία και αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος συνεπάγεται την ενεργοποίηση του Δήμου στους τομείς:

- Της προστασίας και της αειφόρου διαχείρισης του φυσικού περιβάλλοντος
- Της βελτίωσης του οικιστικού περιβάλλοντος
- Των τεχνικών υποδομών και των δικτύων εξυπηρέτησης

Η βελτίωση της ευημερίας των κατοίκων συνεπάγεται την παροχή υπηρεσιών στους τομείς:

- Παιδείας
- Πολιτισμού
- Αθλητισμού
- Κοινωνικής πολιτικής
- Οικονομικής ανάπτυξης και απασχόλησης

Β) Εσωτερική ανάπτυξη του Δήμου Μυλοποτάμου ως οργανισμού

Εκτός από τις δράσεις για την προώθηση της τοπικής ανάπτυξης το επιχειρησιακό πρόγραμμα περιλαμβάνει μέτρα για τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου ως δημόσιου οργανισμού (ως φορέα παροχής συλλογικών αγαθών και υπηρεσιών αλλά και ως κοινωνικού και πολιτικού θεσμού), με σκοπούς τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας και της νομιμοποίησης της λειτουργίας του. Ειδικότερα οι σχετικές δράσεις αποσκοπούν :

- στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των δραστηριοτήτων και στην καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη
- στη βελτίωση της παραγωγικής ικανότητας του Δήμου, μέσω του μεσοπρόθεσμου προγραμματισμού διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού, της μηχανοργάνωσης, της προμήθειας εξοπλισμού και της εξασφάλισης γης και κτιριακών εγκαταστάσεων
- στη βελτίωση της οικονομικής κατάστασης του Δήμου, μέσω του μεσοπρόθεσμου οικονομικού προγραμματισμού, της παρακολούθησης του κόστους των παρεχόμενων υπηρεσιών και της ορθολογικότερης οικονομικής διαχείρισης.

Γ) Ανάπτυξη των συνεργασιών του Δήμου Μυλοποτάμου με άλλους φορείς

Πολλές τοπικές αρχές θεωρούν ότι ο ρόλος ενός ΟΤΑ δεν πρέπει να περιορίζεται στις οριοθετημένες από το θεσμικό πλαίσιο αρμοδιότητές του και ότι οι ΟΤΑ είναι υποχρεωμένοι να μεριμνούν για τη συνολική ευημερία της περιοχής τους. Η διοίκηση ενός ΟΤΑ γίνεται αντιληπτή όχι μόνο ως διοίκηση της παροχής ορισμένων πάγιων δημοτικών υπηρεσιών, αλλά ως μέριμνα για το σύνολο των τοπικών υποθέσεων.

Υιοθετώντας την αντίληψη αυτή, ο Δήμος Μυλοποτάμου προσανατολίζει το Επιχειρησιακό του πρόγραμμα στη συμβολή που μπορούν να έχουν στην ανάπτυξη της περιοχής του:

- Η εφαρμογή νέων καινοτόμων δράσεων και η καλλιέργεια περιβάλλοντος καινοτομίας στη συμμετοχή του πολίτη και στη διαχείριση συνεργασιών.
- Οι τοπικοί κοινωνικοί και οικονομικοί φορείς (ιδιωτικές επιχειρήσεις, σύλλογοι και μη κυβερνητικές οργανώσεις)
- Οι γειτονικοί ΟΤΑ
- Οι λοιποί φορείς του πολιτικο-διοικητικού συστήματος της χώρας (Κεντρικοί φορείς, Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης, Περιφέρεια Κρήτης)
- Ευρωπαϊκή Ένωση
- Γειτονικές χώρες (Κύπρος)

Επομένως, το επιχειρησιακό πρόγραμμα εκτός από τις υπηρεσίες, τα έργα και τις ρυθμίσεις για τα οποία είναι αρμόδιος ο Δήμος, εντοπίζει δραστηριότητες που ανήκουν στην αρμοδιότητα άλλων δημόσιων φορέων και να προσδιορίζει τις αναγκαίες ενέργειες συνεργασίας και επιρροής των φορέων αυτών από τον Δήμο.

Το πρόγραμμα εκτός των άλλων στοχεύει επίσης, στην αναβάθμιση του επιπέδου συνεργασίας του Δήμου Μυλοποτάμου με φορείς του ιδιωτικού, δημόσιου και κοινωνικού τομέα, για τη συντονισμένη προώθηση της τοπικής ανάπτυξης και την από κοινού παροχή υπηρεσιών.

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα του Δήμου Μυλοποτάμου αποτελεί εργαλείο για την άσκηση του αναπτυξιακού τους ρόλου, με τα εξής χαρακτηριστικά:

α. Είναι ολοκληρωμένο πρόγραμμα τοπικής ανάπτυξης και βελτίωσης της διοικητικής ικανότητας του Δήμου Μυλοποτάμου:

Αποτελεί πρόγραμμα αναπτυξιακών υποδομών και τοπικών επενδύσεων, αλλά και πρόγραμμα για τη βελτίωση της υφιστάμενης λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών και των Νομικών προσώπων που εποπτεύονται από το Δήμο. Είναι πρόγραμμα, πολυτομεακού χαρακτήρα, με εύρος θεματικών αντικειμένων, αντίστοιχου του φάσματος των θεμάτων που απασχολούν την καθημερινή λειτουργία του Δήμου Μυλοποτάμου. Καλύπτει όλο το πεδίο των αρμοδιοτήτων του Δήμου και εν δυνάμει το σύνολο των τοπικών υποθέσεων.

β. Αποτελεί το τριετές πρόγραμμα δράσης του Δήμου Μυλοποτάμου και των Νομικών προσώπων του:

Στις προτεραιότητες του προγράμματος αντανακλάται η βούληση και το όραμα του Δημοτικού Συμβουλίου καθώς και οι προτεραιότητες του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Το όραμα της δημοτικής αρχής αποτυπώνεται στη στρατηγική και αναλύεται σε τριετές πρόγραμμα δράσης του Δήμου Μυλοποτάμου και των Νομικών προσώπων του και τέλος σε ετήσιο πρόγραμμα δράσης της κάθε υπηρεσίας του δήμου και των Νομικών προσώπων του.

γ. Είναι οργανικό στοιχείο της καθημερινής λειτουργίας και διοίκησης του Δήμου και μέρος του προγραμματικού του κύκλου :

Η σύνταξη του επιχειρησιακού προγράμματος είναι η αρχική φάση της διαδικασίας προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης της δράσης του Δήμου. Η διαδικασία αυτή αποτελεί το διαρκές αντικείμενο ενασχόλησης των αιρετών οργάνων, των προϊσταμένων και της αρμόδιας υπηρεσίας προγραμματισμού του.

δ. Υλοποιείται μέσω του ετήσιου προγράμματος δράσης του Δήμου Μυλοποτάμου και των Νομικών προσώπων του :

Σκοπός της σύνταξης του ετήσιου προγράμματος δράσης είναι η εξειδίκευση του συνολικού τριετούς επιχειρησιακού προγράμματος σε ετήσιο πρόγραμμα των υπηρεσιών. Ο ετήσιος προγραμματισμός στοχεύει στον επιμερισμό των δράσεων του τριετούς προγράμματος στις υπηρεσίες, οι οποίες υλοποιούν τμήματα του επιχειρησιακού προγράμματος

ε. Εκπονείται με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων :

Κατά τη διαδικασία σύνταξής του συμμετέχουν με σαφώς καθορισμένο τρόπο :

- Αιρετά όργανα (Δημοτικό Συμβούλιο, επιτροπές του Δημοτικού Συμβουλίου, Αντιδήμαρχοι, ΔΣ επιχειρήσεων, Τοπικά συμβούλια)
- Υπηρεσιακά στελέχη (Προϊστάμενοι υπηρεσιών, Διευθυντές Επιχειρήσεων, στελέχη της υπηρεσίας Προγραμματισμού)
- Τοπικοί φορείς και ομάδες δημοτών με σημαντικό βαθμό συμβολής στην τοπική ανάπτυξη ή/και στη λειτουργία του Δήμου Μυλοποτάμου

- Φορείς του διοικητικού συστήματος της χώρας (Περιφέρεια)
- Η λήψη των αποφάσεων προγραμματισμού δεν στηρίζεται μόνο στην ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, αλλά και στις ανάγκες και προσδοκίες των κατοίκων και του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου, όπως αυτές διατυπώνονται στις **διαδικασίες συμμετοχής**.

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα αποτελεί το βασικό πλαίσιο κατεύθυνσης, προσδιορισμού και συντονισμού των ενεργειών όλων των οργάνων διοίκησης και υπηρεσιών και είναι ευρύτερα γνωστό στους εργαζόμενους του Δήμου Μυλοποτάμου, προκειμένου να υλοποιηθούν οι στόχοι του.

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα αποτελεί προϊόν συλλογικής εργασίας όλων των δομών του Δήμου και οδηγεί στην ανάληψη δεσμεύσεων μεταξύ των διαδοχικών ιεραρχικών επιπέδων, σε ότι αφορά την υλοποίηση του τμήματος εκείνου στο οποίο αυτά εμπλέκονται.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Βήμα 1 : Προετοιμασία και οργάνωση

Σκοπός του βήματος ήταν η προετοιμασία και οργάνωση της όλης διαδικασίας κατάρτισης του επιχειρησιακού προγράμματος. Το βήμα ολοκληρώθηκε με τις εξής ενέργειες :

- Συγκρότηση της ομάδας έργου όπως παρακάτω:
 1. Καφφάτος Γεώργιος, Αντιδήμαρχος
 2. Διαμαντάκη Μαρία, Προϊσταμένη Οικονομικής Υπηρεσίας του Δήμου
 3. Τζανακάκη Καλλιόπη, υπάλληλος Τεχνικής Υπηρεσίας του Δήμου
 4. Τζανακάκη Μαρία, Προϊσταμένη Διοικητικής Υπηρεσίας του Δήμου
 5. Κριθινάς Γεώργιος, εκπρόσωπος των Νομικών Προσώπων του Δήμου
 6. Νικηφόρος Μιχαήλ, υπάλληλος του Δήμου
 7. Α.Κ.Ο.Μ.Μ. – ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ Α.Ε. Ο.Τ.Α.
- Διατύπωση των αρχικών κατευθύνσεων της δημοτικής αρχής
- Οργάνωση και προγραμματισμός του έργου
- Ενημέρωση του προσωπικού των υπηρεσιών και των ΝΠ του Δήμου

Βήμα 2 : Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση της κατάστασης της περιοχής του δήμου

Σκοπός του βήματος ήταν η συνοπτική περιγραφή και η αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής του Δήμου και ο εντοπισμός των σημαντικότερων ζητημάτων τοπικής ανάπτυξης, που θα πρέπει να αντιμετωπίσει ο Δήμος κατά την επόμενη τριετία.

Η ομάδα έργου αξιολόγησε την κατάσταση της περιοχής και εντόπισε τα κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης σε κάθε θεματικό τομέα («Περιβάλλον και ποιότητα ζωής», «Κοινωνική Πολιτική, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός», «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση»).

Βήμα 3 : Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση του Δήμου και των νομικών προσώπων του ως οργανισμών

Σκοπός του βήματος ήταν η συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου και των νομικών προσώπων του και ο εντοπισμός των κρίσιμων ζητημάτων εσωτερικής ανάπτυξης.

Για το σκοπό αυτό, οι προϊστάμενοι των υπηρεσιών του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του, συμπλήρωσαν ερωτηματολόγιο, στο οποίο περιγράφουν και αξιολογούν συνοπτικά τα βασικά λειτουργικά, οργανωτικά και οικονομικά χαρακτηριστικά της οικείας υπηρεσίας, στις εξής ενότητες :

- Αποδέκτες της υπηρεσίας
- Δραστηριότητες & Διαδικασίες λειτουργίας της υπηρεσίας
- Οργάνωση και Συνεργασίες
- Ανθρώπινο δυναμικό & Υλικοτεχνική υποδομή
- Οικονομικά της υπηρεσίας

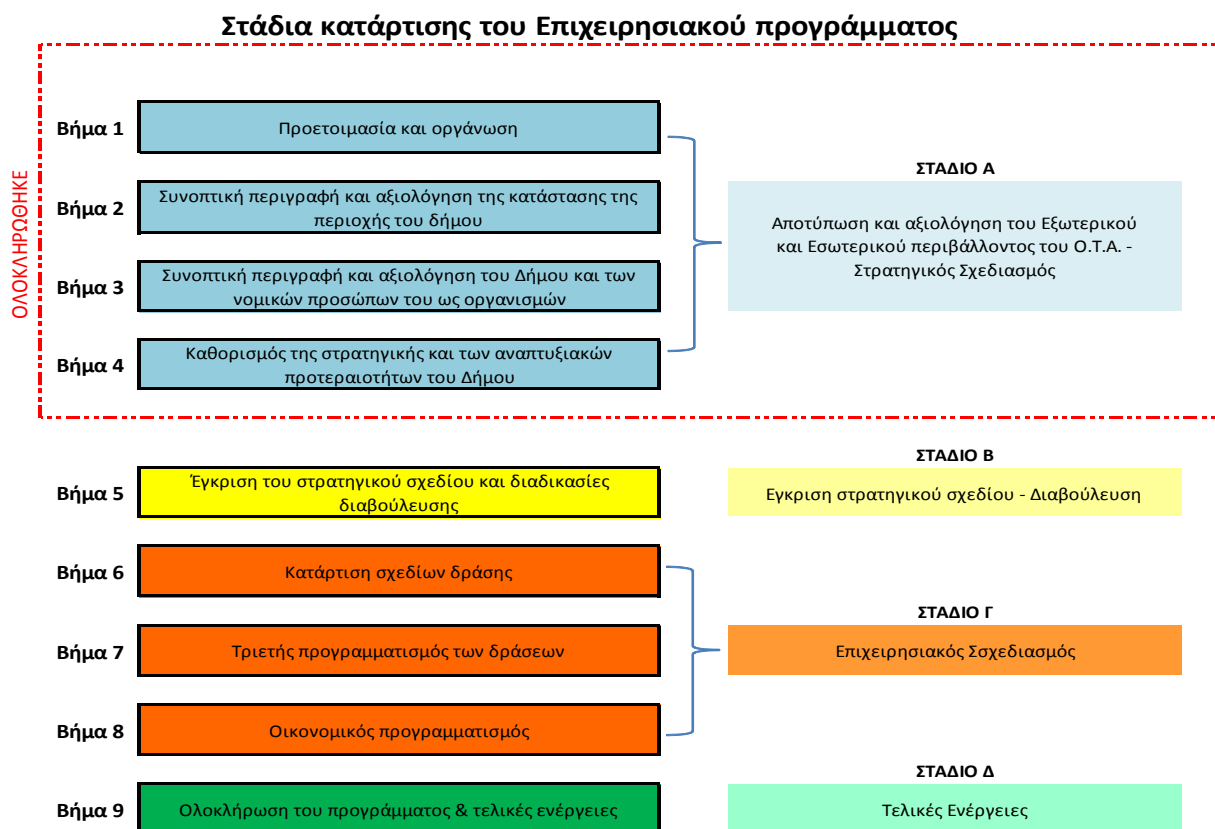
Στη συνέχεια η ομάδα έργου, αξιοποιώντας τις απαντήσεις στα προηγούμενα ερωτηματολόγια, συνέθεσε τη γενική εικόνα του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του και αναφέρει τα βασικά χαρακτηριστικά του, στις εξής ενότητες :

- Δραστηριότητες & Διαδικασίες λειτουργίας
- Οργάνωση και Συνεργασίες
- Ανθρώπινο δυναμικό & Υλικοτεχνική υποδομή
- Οικονομικά

Βήμα 4 : Καθορισμός της στρατηγικής και των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων του Δήμου

Σκοποί του βήματος είναι α) η επιλογή της στρατηγικής που θα ακολουθήσει ο Δήμος μέσω του καθορισμού γενικών στόχων και πολιτικών δράσης β) η ομαδοποίηση των γενικών στόχων σε Άξονες και Μέτρα και γ) η διατύπωση του οράματος και των αρχών λειτουργίας και διακυβέρνησης. Οι ενέργειες αυτές εκτελέστηκαν από την ομάδα έργου σε συνεργασία με τη Δημοτική αρχή.

Στην παρούσα μελέτη έχει ολοκληρωθεί το Βήμα 4 και θα ακολουθήσει η διαδικασία διαβούλευσης.

Βήμα 5 : Έγκριση του στρατηγικού σχεδίου και διαδικασίες διαβούλευσης

Το βήμα περιλαμβάνει τις εξής ενέργειες :

- Έγκριση του στρατηγικού σχεδίου
- Δημοσιοποίηση του στρατηγικού σχεδίου μέσω των διαθέσιμων μέσων επικοινωνίας
- Διοργάνωση δημόσιων εκδηλώσεων
- Σύνοψη των συμπερασμάτων των διαδικασιών διαβούλευσης και ενημέρωση των αρμόδιων υπηρεσιών

Βήμα 6 : Κατάρτιση σχεδίων δράσης

Με σκοπό την εφαρμογή της στρατηγικής του Δήμου, στο βήμα αυτό, καταρτίζεται ένα σχέδιο δράσης για την επίτευξη του κάθε ενός από τους γενικούς στόχους του στρατηγικού σχεδίου.

Ένα σχέδιο δράσης περιλαμβάνει στόχους και δράσεις που εξειδικεύουν τη στρατηγική του Δήμου και καταρτίζεται από την υπηρεσία που είναι αρμόδια για το γενικό στόχο. Για την κατάρτιση ενός σχεδίου δράσης απαιτούνται οι εξής ενέργειες:

1. Προσδιορισμός των στόχων
2. Προσδιορισμός των δράσεων
3. Συνοπτική περιγραφή του σχεδίου δράσης

Αρχικά καταρτίζονται τα σχέδια δράσης για τους γενικούς στόχους τοπικής ανάπτυξης και στη συνέχεια καταρτίζονται τα σχέδια δράσης για τους γενικούς στόχους εσωτερικής ανάπτυξης.

Βήμα 7 : Τριετής προγραμματισμός των δράσεων

Σκοποί του βήματος είναι α) η ιεράρχηση και ο προγραμματισμός των δράσεων που περιλαμβάνονται στα σχέδια δράσης που έχουν προτείνει οι αρμόδιες υπηρεσίες, β) η ομαδοποίηση, ο έλεγχος και η οριστικοποίηση όλων των δράσεων του ΕΠ από την ομάδα έργου και γ) ο αναλυτικός προγραμματισμός των δράσεων πρώτης προτεραιότητας.

Αναλυτικότερα :

α) Η αρμόδια υπηρεσία που έχει καταρτίσει ένα σχέδιο δράσης συντάσσει πίνακα με τα βασικά στοιχεία προγραμματισμού των δράσεων του σχεδίου (ιεράρχηση, χρον/μμα, δαπάνες, πηγή χρηματοδότησης)

β) Προκειμένου να αποκτηθεί η συγκεντρωτική εικόνα των δράσεων του ΕΠ η ομάδα έργου δημιουργεί συγκεντρωτικούς πίνακες και τους ομαδοποιεί :

- ανάλογα με το Μέτρο στο οποίο συμβάλλουν
- ανάλογα με την υπηρεσία που είναι υπεύθυνη για την υλοποίησή τους
- ανάλογα με το είδος τους

Μέσω των προηγούμενων ομαδοποιήσεων διενεργούνται ποικίλοι έλεγχοι των δράσεων.

γ) Τέλος γίνεται από τις αρμόδιες υπηρεσίες ο αναλυτικός προγραμματισμός υλοποίησης των δράσεων πρώτης προτεραιότητας, συμπληρώνοντας σχετικό έντυπο.

Βήμα 8 : Οικονομικός προγραμματισμός

Στο βήμα αυτό α) εκτιμώνται τα έσοδα του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του, ανά πηγή χρηματοδότησης, για κάθε έτος της επόμενης τριετίας, β) γίνεται κατανομή των εσόδων στις δράσεις πρώτης προτεραιότητας γ) καταρτίζεται συγκεντρωτικός πίνακας δαπανών ανά μέτρο και άξονα και δ) συντάσσονται οι χρηματοδοτικοί πίνακες του προγράμματος.

Συγκεκριμένα:

α) Προκειμένου να αποκτηθεί η συγκεντρωτική εικόνα των εκτιμώμενων εσόδων από τις πιθανές πηγές χρηματοδότησης, συντάσσεται πίνακας των προσδοκώμενων εσόδων του Δήμου, ανά πηγή χρηματοδότησης και ανά έτος.

β) Δεδομένου ότι τα έσοδα συνήθως δεν επαρκούν για τη κάλυψη των δαπανών όλων των δράσεων, αξιοποιείται η ιεράρχηση των δράσεων και προσδιορίζονται οι δράσεις που θα χρηματοδοτηθούν κατά προτεραιότητα από κάθε πηγή χρηματοδότησης

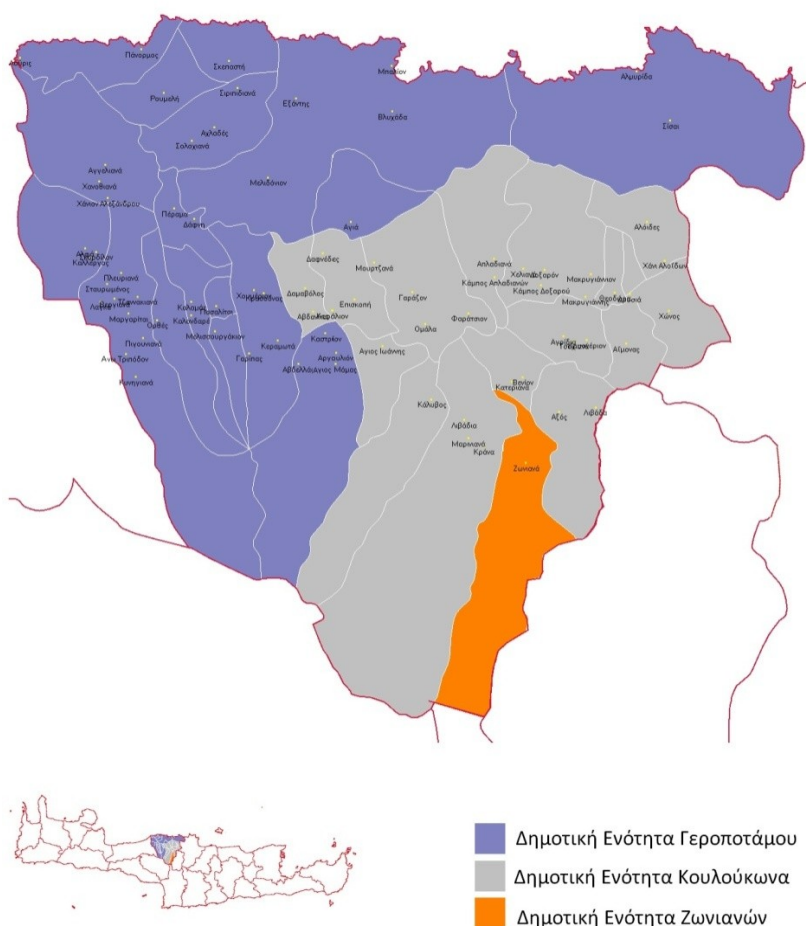
γ) Προκειμένου να αποκτήσουμε τη συνολική εικόνα των δαπανών του προγράμματος και να ελεγχθεί η κατανομή των οικονομικών πόρων καταρτίζεται συγκεντρωτικός πίνακας δαπανών ανά άξονα και μέτρο.

δ) Τέλος, συντάσσονται οι χρηματοδοτικοί πίνακες του προγράμματος (ανά σχέδιο δράσης, μέτρο και άξονα), στους οποίους συσχετίζονται οι δαπάνες με τα έσοδα.

Βήμα 9 : Ολοκλήρωση του προγράμματος & τελικές ενέργειες

Το βήμα περιλαμβάνει τις εξής ενέργειες :

- ολοκλήρωση του σχεδίου επιχειρησιακού προγράμματος από την ομάδα έργου και η υποβολή του στο Δήμαρχο
- έγκριση του σχεδίου από το Δημοτικό Συμβούλιο
- έλεγχος της διαδικασίας κατάρτισης του προγράμματος από την Περιφέρεια
- δημοσιοποίηση του προγράμματος από το Δήμο

ΕΝΟΤΗΤΑ 1:**ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ****Κεφάλαιο 1.1: ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ****1.1.1 Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής του Δήμου****1) Βασικά χαρακτηριστικά, χωροταξική ένταξη και διοικητική οργάνωση****ΔΗΜΟΣ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ**

Ο Δήμος Μυλοποτάμου ανήκει στην Περιφέρεια Κρήτης (Περιφερειακή Ενότητα Ρεθύμνου). Βρίσκεται σχεδόν στο κέντρο της Κρήτης και στο ανατολικό τμήμα της Περιφερειακής Ενότητας Ρεθύμνου. Ανατολικά συνορεύει με τον Δήμο Μαλεβιζίου (Περιφερειακή ενότητα Ηρακλείου), νότια με τους Δήμους Ανωγειών και Αμαρίου και δυτικά με τον Δήμο Ρεθύμνης.

Από το Βορρά βρέχεται από το Κρητικό Πέλαγος, ενώ Νότια ακουμπά, στον ορεινό όγκο του Ψηλορείτη, του οποίου η ψηλότερη κορφή στα 2.456 μέτρα, ο Τίμιος Σταυρός, ανήκει διοικητικά στον Δήμο Μυλοποτάμου.

1) Βασικά χαρακτηριστικά, χωροταξική ένταξη και διοικητική οργάνωση

Το 52,8% της έκτασης του Δήμου χαρακτηρίζεται ως ορεινή, το 29,7% ως πεδινή και το 17,5% ως ημιορεινή.

Από το βόρειο τμήμα του Δήμου διέρχεται ο Βόρειος Οδικός Άξονας Κρήτης (ΒΟΑΚ), που είναι ο κύριος οδικός άξονας του νησιού συνδέοντας το Καστέλλι Κισσάμου με τη Σητεία μέσω Χανίων, Ρεθύμνου, Ηρακλείου και Αγίου Νικολάου. Ο άξονας αυτός ταυτίζεται με έναν από τους κύριους άξονες ανάπτυξης της Ελλάδας που ανακοίνωσε στις αρχές του 2008 το ΥΠΕΧΩΔΕ για το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Ανάπτυξης (ΓΠΧΣΑ) της χώρας.

Άμεση πρόσβαση στο βόρειο οδικό άξονα έχουν οι οικισμοί του Δήμου απ' όπου αυτός διέρχεται (π.χ. Σίσες, Μελιδόνι, Σκεπαστή, Ρουμελή, Πάνορμος) ενώ οι περιοχές του Πάνω και Μέσα Μυλοποτάμου έχουν πρόσβαση μέσω του κόμβου του Πανόρμου στην Δημοτική Ενότητα Γεροποτάμου καθώς συναντούν εμπόδιο τον ορεινό όγκο του Κουλούκωνα για την άμεση πρόσβασή τους στον ΒΟΑΚ. Επίσης ορισμένοι οικισμοί του μέσα Μυλοποτάμου έχουν πρόσβαση και μέσω της οδού Αλόνδρες – Σίσες. Παράλληλα σχεδόν από τον ΒΟΑΚ διέρχεται και η παλαιά εθνική οδός Ηρακλείου - Ρεθύμνου.

Η έδρα του Δήμου είναι ο οικισμός του Περάματος, ιστορική πρωτεύουσα της επαρχίας Μυλοποτάμου. Το Πέραμα βρίσκεται στο βόρειο τμήμα του Δήμου και απέχει από την πόλη του Ρεθύμνου 28 χλμ, ενώ από την πρωτεύουσα του Νησιού, το Ηράκλειο απέχει 60 χλμ.

Σύμφωνα με την απογραφή του 2001 ο πραγματικός ¹ πληθυσμός του Δήμου Μυλοποτάμου είναι 16.577 κάτοικοι η έκταση του 360,703 τ.χ. και η πυκνότητα του πληθυσμού του 45,96 κατ/τ.χ.

Ο μόνιμος ² πληθυσμός ανέρχεται σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής στους 15.279 κατοίκους.

Ο Δήμος Μυλοποτάμου συγκροτήθηκε, σύμφωνα με την τελευταία διοικητική μεταρρύθμιση (Πρόγραμμα "Καλλικράτης - Νόμος 3852/2010), από τους πρώην «καποδιστριακούς» Δήμους Γεροποτάμου και Κουλούκωνα, καθώς και την κοινότητα Ζωνιανών.

Ο Δήμος Μυλοποτάμου αποτελείται από 3 Δημοτικές Ενότητες, 33 Τοπικές Κοινότητες και 79 οικισμούς. Όλα τα πρώην Δημοτικά / κοινοτικά Διαμερίσματα έχουν πληθυσμό κάτω των 2.000 κατοίκων και για αυτό το λόγο όλες οι κοινότητες χαρακτηρίζονται ως Τοπικές.

Οι 3 Δημοτικές ενότητες είναι οι α) Γεροποτάμου (πρώην Δήμος Γεροποτάμου), β) Ζωνιανών (πρώην Κοινότητα Ζωνιανών) και γ) Κουλούκωνα (πρώην Δήμος Κουλούκωνα).

Στον πίνακα που ακολουθεί εμφανίζονται οι τοπικές κοινότητες με τον πραγματικό πληθυσμό τους (απογραφή 2001) την έκταση και την πυκνότητα πληθυσμού.

¹ Ως πραγματικό πληθυσμό ενός τόπου ορίζουμε το συνολικό πληθυσμό που βρέθηκε και απογράφηκε κατά την απογραφή στο συγκεκριμένο αυτό τόπο, ανεξάρτητα από το αν διαμένει μόνιμα στον τόπο αυτό, ή αν είναι προσωρινός ή περαστικός.

² Ως μόνιμο πληθυσμό ορίζουμε το συνολικό πληθυσμό που δήλωσε ως μόνιμη κατοικία του κατά την απογραφή του τον συγκεκριμένο τόπο, ανεξάρτητα από το πού βρέθηκε και απογράφηκε στην επικράτεια της χώρας.

Πίνακας 1 : Πληθυσμός, έκταση, πυκνότητα πληθυσμού του Δήμου Μυλοποτάμου, ανά Δημοτική Ενότητα και Τοπική Κοινότητα

α/α	Δημοτική Ενότητα/ Τοπική Κοινότητα	Πληθυσμός	Έκταση (Km ²)	Πυκνότητα Πληθυσμού.
α) Δημοτική Ενότητα Γεροποτάμου		8.323	195	42,77
1	Περάματος	1.650	3,53	467,95
2	Αγγελιανών	691	13,58	50,88
3	Αγίου Μάμαντος	653	18,84	34,66
4	Αλφάς	431	8,78	49,09
5	Αχλαδέ	193	8,23	23,45
6	Καλανδαρές	29	4,50	6,44
7	Μαργαριτών	715	24,69	28,96
8	Μελιδονίου	857	37,84	22,65
9	Μελισσουργακίου	44	2,65	16,6
10	Ορθέ	173	7,53	22,98
11	Πανόρμου	992	7,55	131,34
12	Πασαλιτών	46	1,13	40,89
13	Ρουμελής	427	5,55	76,91
14	Σισών	560	34,52	16,22
15	Σκεπαστής	242	4,45	54,36
16	Χουμερίου	620	11,23	55,21
β) Δημοτική Ενότητα Ζωνιανών		1.578	17,93	88,03
17	Ζωνιανών	1.578	17,93	88,03
γ) Δημοτική Ενότητα Κουλούκωνα		6.676	148,19	45,05
18	Αγιάς			
19	Αγίου Ιωάννου	308	6,43	47,94
20	Αΐμονα	68	4,95	13,74
21	Αλοίδων	355	5,35	66,36
22	Αξού	314	6,35	49,45
23	Απλαδιανών	727	10,40	69,9
24	Βενίου	337	9,78	34,48
25	Γαράζου	350	3,93	89,17
26	Δαμαβόλου	712	12,95	54,98
27	Δοξαρού	224	4,05	55,31
28	Επισκοπής	298	12,88	23,15
29	Θεοδώρας	376	5,63	66,84
30	Καλύβου	56	1,73	32,46
31	Κρυονερίου	408	13,20	30,91
32	Λιβαδίων	165	6,03	27,39
33	Χώνου	1.775	38,04	46,67
Γεν. Σύνολο Δήμου		16.577	360,70	45,96

Ο Δήμος Μυλοποτάμου κατατάσσεται ανάλογα με τα χαρακτηριστικά που αφορούν τον αριθμό των Δημοτικών/Τοπικών Κοινοτήτων, τον πληθυσμό, την έκταση και την πυκνότητα πληθυσμού σε σχέση με την ΠΕ Ρεθύμνης και το σύνολο της Κρήτης, σύμφωνα με τα δεδομένα του παρακάτω πίνακα.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΟ	ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ	
	ΣΤΗΝ ΠΕ ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ
Αριθμός Τοπικών/Δημοτικών Κοινοτήτων	2η	3η
Πληθυσμός	2η	14η
Έκταση	2η	11η
Πυκνότητα Πληθυσμού	2η	11η

Επίσης ο Δήμος Μυλοποτάμου συμμετέχει ως ποσοστό (%) για ορισμένα χαρακτηριστικά , στο σύνολο της ΠΕ Ρεθύμνης και της Κρήτης σύμφωνα με τα δεδομένα του παρακάτω πίνακα.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΟ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ	
	ΣΤΗΝ ΠΕ ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ
Αριθμός οικισμών	27,2%	5,1%
Αριθμός Τοπικών/Δημοτικών Κοινοτήτων	24,8%	5,7%
Πληθυσμός	20,2%	2,8%
Έκταση	24,1%	4,3%

Ένα σημαντικό συμπέρασμα που εξάγεται από τα παραπάνω είναι ο μεγάλος αριθμός των Τοπικών Κοινοτήτων και των οικισμών του Δήμου σε σχέση με τον πληθυσμό του. Συγκεκριμένα ο Δήμος καταλαμβάνει την 3^η θέση στο σύνολο της Κρήτης όσον αφορά τον αριθμό των ΤΚ. Επίσης συγκεντρώνει το 5,1% των οικισμών του νησιού ενώ ο πληθυσμός του αντιπροσωπεύει μόνο το 2,8% του συνολικού πληθυσμού της Κρήτης.

Το γεγονός αυτό όπως είναι προφανές, δημιουργεί δυσκολίες στην δημιουργία βασικών υποδομών όπως π.χ η ύδρευση/αποχέτευση, αφού αυτές κοστίζουν περισσότερο σε σχέση με τις αντίστοιχες υποδομές άλλων Δήμων που ο πληθυσμός τους είναι περισσότερο συγκεντρωμένος.

2) Περιβάλλον και ποιότητα ζωής

- Υψόμετρο και κλίσεις εδάφους,

Σύμφωνα με τον πίνακα 1, το ποσοστό της έκτασης του Δήμου που χαρακτηρίζεται ως ορεινό³ αποτελεί το 52,8% της συνολικής έκτασής του και το 62,9% του συνολικού πληθυσμού του.

Στην ΠΕ Ρεθύμνης ενώ η έκταση που καταλαμβάνουν οι ορεινές περιοχές είναι μεγαλύτερη από εκείνη του Δήμου, αποτελώντας το 64,8% της συνολικής έκτασης της, ο πληθυσμός που κατοικεί σε αυτές τις ορεινές περιοχές είναι κατά πολύ λιγότερος αποτελώντας το 31,5% του συνολικού πληθυσμού της Περιφερειακής Ενότητας. Στο σύνολο της Κρήτης το ποσοστό της έκτασης που χαρακτηρίζεται ως ορεινή ανέρχεται στο 49,4% της συνολικής έκτασης του νησιού, ενώ το ποσοστό του πληθυσμού αυτών των περιοχών είναι μόλις το 17,8% του συνολικού πληθυσμού του νησιού.

Πίνακας 2 : Ποσοστιαία (%) κατανομή του αριθμού των Δημοτικών/ Τοπικών Κοινοτήτων, του πληθυσμού και της έκτασης ανάλογα με την μορφολογία του εδάφους. Συγκριτικά στοιχεία για το σύνολο του Δήμου, την ΠΕ Ρεθύμνης και το σύνολο της Κρήτης.

Περιοχή	Μορφολογία Εδάφους	Αριθμός Δημοτικών/Τοπικών Κοινοτήτων	Πληθυσμός	Έκταση
ΔΗΜΟΣ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	Ημιορεινό	27,3%	20,1%	17,5%
	Ορεινό	42,4%	62,9%	52,8%
	Πεδινό	30,3%	17,0%	29,7%
ΠΕ ΡΕΘΥΜΝΗΣ	Ημιορεινό	24,8%	11,2%	19,4%
	Ορεινό	48,1%	31,5%	64,8%
	Πεδινό	27,1%	57,3%	15,8%
ΣΥΝ.ΚΡΗΤΗΣ	Ημιορεινό	28,5%	17,8%	28,1%
	Ορεινό	35,5%	15,7%	49,4%
	Πεδινό	36,0%	66,6%	22,5%

Πηγή : Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Ένα άλλο στοιχείο που συμπληρώνει την εικόνα για την ορεινότητα του Δήμου είναι η εξέταση των στοιχείων του πίνακα 2 όπου φαίνεται η κατανομή του πληθυσμού και της έκτασης ανάλογα με το υψόμετρο. Παρατηρούμε ότι ο Δήμος παρουσιάζει σημαντική συγκέντρωση πληθυσμού στις περιοχές με πάνω από 600 μέτρα υψόμετρο.

³ Ορεινές χαρακτηρίζονται οι κοινότητες που είτε το μεγαλύτερο τμήμα τους βρίσκεται σε υψόμετρο άνω των 800 μέτρων ή η εδαφική τους επιφάνεια είναι πολύ κεκλιμένη και κατ' εξοχήν ανώμαλη, χωρίζεται δε από χαράδρες ή καλύπτεται από ορεινούς όγκους που δημιουργούν πολλαπλές εδαφικές πτυχώσεις με υψομετρικές διαφορές μεγαλύτερες από 400 μέτρα (Ε.Σ.Υ.Ε. 1995).

Πίνακας 3 : Ποσοστιαία (%) κατανομή του αριθμού των Δημοτικών Τοπικών Κοινοτήτων, του πληθυσμού και της έκτασης ανάλογα με το υψόμετρο. Συγκριτικά στοιχεία για το σύνολο του Δήμου, την ΠΕ Ρεθύμνης και το σύνολο της Κρήτης.

Κλίμακα Υψομέτρου (μέτρα)	Κρήτη			ΠΕ Ρεθύμνης			Δήμος Μυλοποτάμου		
	Πληθυσμός	Έκταση	Αρ.Δ/Τ Κοιν/των	Πληθυσμός	Έκταση	Αρ.Δ/Τ Κοιν/των	Πληθυσμός	Έκταση	Αρ.Δ/Τ Κοιν/των
0-99	65,1%	17,6%	17,5%	49,9%	11,6%	12,0%	29,0%	21,1%	18,2%
100-199	6,7%	12,8%	15,9%	9,7%	10,9%	12,0%	9,3%	15,0%	12,1%
200-299	8,3%	18,5%	18,5%	8,2%	12,0%	17,3%	15,9%	17,2%	24,2%
300-399	7,9%	15,7%	18,9%	8,3%	14,9%	21,1%	12,2%	16,5%	24,2%
400-499	6,5%	15,0%	13,8%	9,7%	23,5%	21,8%	6,5%	8,1%	9,1%
500-599	2,9%	11,4%	9,0%	5,9%	14,3%	11,3%	6,8%	6,5%	6,1%
600-699	1,6%	4,4%	3,6%	5,3%	6,0%	3,8%	20,2%	15,5%	6,1%
700-799	0,5%	2,8%	0,7%	3,1%	6,9%	0,8%			
800-900	0,5%	1,8%	2,1%						
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

- Χρήσεις γης

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΣΥΕ 2001 το μεγαλύτερο τμήμα της περιοχής του Δήμου καλύπτουν οι καλλιεργούμενες εκτάσεις και αγραναπαύσεις (44,29%), ακολουθούν οι βοσκότοποι (28,95%), τα δάση (22,61%). Οι εκτάσεις οικισμών καλύπτουν το 0,66% της συνολικής έκτασης και οι λοιπές εκτάσεις το 3,50%.

Κατανομή της περιοχής του Δήμου Μυλοποτάμου σε βασικές κατηγορίες χρήσης/κάλυψης

Σύνολο εκτάσεων	ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ						ΔΑΣΗ ΗΜΙ-ΦΥΣΙΚΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ				ΤΕΧΝΗΤΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ		
	Αρόσιμη γη	Μόνιμες καλλιέργειες	Βοσκότοποι - Μεταβατικές δασώδεις / θαμνώδεις εκτάσεις	Βοσκότοποι - Συνδυασμοί θαμνώδους και / ή ποώδους βλάστησης	Βοσκότοποι - Εκτάσεις με αραϊή ή καθόλου βλάστηση	Ετερογενείς γεωργικές περιοχές	Δάση	Μεταβατικές δασώδεις-θαμνώδεις εκτάσεις	Συνδυασμοί θαμνώδους και / ή ποώδους βλάστησης	Εκτάσεις με αραϊή ή καθόλου βλάστηση	Αστική οικοδόμηση	Ορυχεία, χώροι απόρριψης απορριμμάτων και εργοτάξια	Τεχνητές, μη γεωργικές ζώνες πρασίνου, χώροι αθλητικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων
334,4	0	74,4	0	72,1	24,7	73,7	1,4	10,5	63,7	11,6	2,2	0,1	0

Πηγή: Γ.Γ.ΕΣΥΕ – Εκτάσεις σε χιλιάδες στρέμματα

- Οικισμοί, πολεοδομικές ενότητες και πληθυσμιακή πυκνότητα

Χωροταξικό περιβάλλον

Οικισμός νοείται κάθε διακεκριμένο οικιστικό σύνολο, το οποίο αναφέρεται σε απογραφή πριν από τη 14-3-1983 ως οικισμός, ανεξάρτητα εάν ο δήμος ή η κοινότητα στον οποίο υπάγεται έχει πληθυσμό μεγαλύτερο από 2.000 κατοίκους.

Σύμφωνα με τις προτάσεις χωροταξικής οργάνωσης των Νομών της Χώρας που συνέταξε το ΥΠΕΧΩΔΕ (Διεύθυνσης Πολεοδομίας) το 1984 οι οικισμοί με βάση το πληθυσμιακό τους μέγεθος και τις εξυπηρετήσεις που χωροθετούνται σε αυτούς, ομαδοποιούνται σε 5 επίπεδα:

1. Οικισμοί ή οικιστικά κέντρα 5ου επιπέδου (απλά χωριά): είναι μικρού πληθυσμιακού μεγέθους οικισμοί ή συνοικισμοί που έχουν βασικά κατοικίες, καθώς και οικισμοί πιο σύνθετοι που εξυπηρετούν μικρό αριθμό γειτονικών οικισμών λόγω μιας λειτουργίας (π.χ. βρεφονηπιακός σταθμός). Οι εξυπηρετήσεις που χωροθετούνται σ' αυτούς (επιλεκτικά) είναι οι ακόλουθες: Νηπιαγωγείο, Δημοτικό, Βρεφονηπιακός Σταθμός, Έδρα Πολεοδομικής Επιτροπής Γειτονιάς (Π.Ε.Γ.), Γήπεδο ποδοσφαίρου και γήπεδο μικτής χρήσης.

2. Οικιστικό κέντρο 4ου επιπέδου (κεφαλοχώρι): εξυπηρετούμενος πληθυσμός 2.000-8.000 κάτοικοι περίπου (μέσος όρος 5.000 κάτοικοι). Εξυπηρετήσεις που χωροθετούνται επιπλέον αυτών της προηγούμενης κατηγορίας: Γυμνάσιο, Λύκειο, Περιφερειακό Ιατρείο, Βιβλιοθήκη-Κέντρο Νεότητας, Αίθουσα πολλαπλών χρήσεων, Ταχυδρομείο - Τηλεφωνείο-Τηλεγραφείο. Εφόσον είναι έδρα ΟΤΑ χωροθετούνται διοικητικές (δημοτικές υπηρεσίες, αστυνομικό τμήμα, πυροσβεστική υπηρεσία, υποδομές ύδρευσης - αποχέτευσης, ΔΕΗ) και οικονομικές (Δημοτικές επιχειρήσεις, Υποκαταστήματα Τράπεζας), υπηρεσίες.

3. Οικιστικό κέντρο 3ου επιπέδου (κωμόπολη): μέσος εξυπηρετούμενος πληθυσμός 20.000 κάτοικοι περίπου. Εξυπηρετήσεις που χωροθετούνται επιπλέον αυτών του προηγούμενου επιπέδου: Κέντρο Υγείας (αντικαθιστά το περιφερειακό ιατρείο), Συμβουλευτικοί Σταθμοί επιτόκων-βρεφών, γεροντικές στέγες-Κ.Α.Π.Η., Αθλητικός πυρήνας Α', Πνευματικό Κέντρο-Κέντρο Λαϊκής Επιμόρφωσης, Κινηματογράφος, Δ.Ο.Υ, Ειρηνοδικείο, Πταισματοδικείο, Υποθηκοφυλακείο, Αγρονομείο-Δασονομείο.

4. Οικιστικό κέντρο 2ου επιπέδου (νομαρχιακό κέντρο): μέσος εξυπηρετούμενος πληθυσμός 80.000 κάτοικοι περίπου. Εξυπηρετήσεις που χωροθετούνται επιπλέον του προηγούμενου επιπέδου: Ειδικά σχολεία, ΚΕΤΕ, ΤΕΙ, Νομαρχιακό Νοσοκομείο, Κέντρο βρεφών, Μαθητικά Οικοτροφεία, Μαθητικές Εστίες, Γηριατρικές κλινικές, Κέντρα Προστασίας Αναπήρων, Θεραπευτήρια χρόνιων παθήσεων, Αθλητικός πυρήνας Β', Μουσείο, Θέατρο, Νομαρχιακές Υπηρεσίες-Υπουργείων και Δημοσίων Οργανισμών, Πρωτοδικείο, Πλημμελειοδικείο, Υποδ/νση Αστυνομίας-Τροχαίας-Αγορανομίας.

5. Οικιστικό κέντρο 1ου επιπέδου (περιφερειακό κέντρο): μέσος εξυπηρετούμενος πληθυσμός 450.000 κάτοικοι περίπου. Εξυπηρετήσεις που χωροθετούνται επιπλέον αυτών του προηγούμενου επιπέδου: ΑΕΙ, Εργομετρικό κέντρο, Περιφερειακό νοσοκομείο, Περιφερειακές Υπηρεσίες Υπουργείων, Δημοσίων Οργανισμών, Δημοτικών Επιχειρήσεων-Τραπεζών, Δ/νση Αστυνομίας-Επιθ. Χωροφυλακής, Εφετείο.

Σύμφωνα με τα παραπάνω:

Το Δημοτικό Διαμέρισμα Περάματος, έδρα του Δήμου Μυλοποτάμου, μπορεί να χαρακτηριστεί οικιστικό κέντρο 3ου επιπέδου. Στο Πέραμα υπάρχουν νηπιαγωγείο, δημοτικό, βρεφικός σταθμός, πολεοδομικό γραφείο, γήπεδα, γυμνάσιο, λύκειο, βιβλιοθήκη, ταχυδρομείο, αστυνομικός σταθμός, πυροσβεστική, Υποκαταστήματα Τραπεζών, Κέντρο Υγείας, ΚΑΠΗ, Πνευματικό Κέντρο, θέατρο, ειρηνοδικείο, αγρονομείο και είναι επίσης το εμπορικό κέντρο του Δήμου.

Το Δημοτικό Διαμέρισμα Γαράζου, συγκεντρώνει κάποιες υπηρεσίες του Δήμου, αλλά για να χαρακτηριστεί οικιστικό κέντρο 4ου επιπέδου θα πρέπει να δημιουργηθούν μια σειρά υπηρεσιών όπως: πολεοδομικό γραφείο, βιβλιοθήκη, ΟΤΕ, Πυροσβεστική Υπηρεσία και γραφείο ΔΕΗ κλπ.

Επομένως, όλοι οι υπόλοιποι οικισμοί της περιοχής παρέμβασης, μπορούν να χαρακτηρισθούν οικισμοί 5ου επιπέδου (απλά χωριά).

- Σημαντικότεροι φυσικοί πόροι (ποταμοί, δάση, βιότοποι, ακτές κλπ).

Ο Δήμος Μυλοποτάμου βρίσκεται στο Βορειοανατολικό τμήμα του Νομού Ρεθύμνης. Συνδυάζει βουνό και θάλασσα, καθώς καταλαμβάνει το βόρειο, ορεινό, πεδινό και παραθαλάσσιο τμήμα της επαρχίας Μυλοποτάμου.

Είναι φυσικό το ανάγλυφο της περιοχής, να είναι υψηλό και έντονο, με μεγάλες εναλλαγές στην μορφολογία του, καθώς στην νοτιοανατολική πλευρά του Δήμου δεσπόζει το υψηλότερο βουνό της Κρήτης, ο Ψηλορείτης (2.456 μ.), ενώ στη νότια πλευρά κυριαρχεί το βουνό Κουλούκωνας, σχηματίζοντας μια μεγάλη κοιλάδα ανάμεσα στα δύο βουνά. Αντίθετα, τα βόρεια διοικητικά όρια του Δήμου βρέχονται από το Κρητικό Πέλαγος (μήκος ακτογραμμής 43 χλμ.)

Το κλίμα της περιοχής, όπως και ολόκληρης της Κρήτης, χαρακτηρίζεται γενικά ως Μεσογειακό, με δροσερό χειμώνα και θερμό καλοκαίρι, με τους ανέμους να σαρώνουν την περιοχή λόγω του έντονου ανάγλυφου. Ο Ψηλορείτης, ως ψηλό βουνό, εμφανίζει μεγαλύτερα κατακρημνίσματα και χαμηλότερες θερμοκρασίες, με τα ριζά των ορεινών όγκων να εμφανίζουν ηπιότερα κλιματολογικά χαρακτηριστικά, ενώ οι υψηλότερες θερμοκρασίες εμφανίζονται στο παραλιακό μέτωπο του Δήμου.

Η γεωλογία της περιοχής θεωρείται αντιπροσωπευτική της γεωλογίας του νησιού, καθώς στην ευρύτερη περιοχή εμφανίζονται όλα τα πετρώματα που μπορεί κανείς να συναντήσει πάνω στην Κρήτη. Η γεωλογική δομή των ορεινών όγκων είναι σχετικά απλή με εμφάνιση λίγων πετρωμάτων, εν αντίθεση με των κοιλάδων και χαμηλότερων περιοχών όπου εμφανίζεται μια μεγάλη ποικιλία πετρολογικών σχηματισμών. Ολόκληρος ο ορεινός όγκος και οι παρυφές του αποτελούνται από ασβεστόλιθους, δολομίτες και μάρμαρα.

Οι έντονες δυνάμεις που επέδρασαν κατά το σχηματισμό των οροσειρών της Κρήτης προκάλεσαν πλήθος τεκτονικών δομών. Οι πτυχώσεις είναι σχετικά περιορισμένες και εμφανίζονται μόνο στα πετρώματα της ενότητας των Πλακωδών ασβεστόλιθων, με τη μορφή κλειστών έως υπό-ισοκλινών πτυχώσεων, ενώ τα ρήγματα είναι πάρα πολλά και σχετικά μεγάλης κλίμακας. Όλες σχεδόν οι παρυφές της οροσειράς του Ψηλορείτη χαρακτηρίζονται και οφείλουν τη δημιουργία τους στη δράση μεγάλων κανονικών ρηγμάτων.

Η περιοχή εμφανίζει τη χαμηλότερη σχετικά σεισμικότητα με τις υπόλοιπες περιοχές της Κρήτης. Η φύση των πετρωμάτων και οι ορεινοί όγκοι λειτουργούν σαν αποσβεστήρες των σεισμικών κυμάτων με συνέπεια οι εντάσεις των σεισμών να έχουν πολύ μικρές τιμές.

Στην ευρύτερη περιοχή δεν υπάρχουν σημαντικά αποθέματα ορυκτών πόρων εκτός ίσως του νερού που αντλείται με γεωτρήσεις. Σήμερα εκμετάλλευση των πετρωμάτων της περιοχής γίνεται μόνο για δομικές και κατασκευαστικές ανάγκες.

Το ανάγλυφο και η μορφολογία της περιοχής είναι ένα συνδυαστικό αποτέλεσμα της διάβρωσης, της πετρολογικής σύστασης και της τεκτονικής διεργασίας. Οι δομές και οι εικόνες του ανάγλυφου δημιουργούν τοπία με μεγάλη αισθητική και φυσική αξία για τα οποία ο Ψηλορείτης και οι ρίζες του είναι φημισμένα από τα Ομηρικά ακόμα χρόνια, με μικρά φαράγγια, πόλγες, δολίνες, τάφκους και εντυπωσιακά σπήλαια αποτέλεσμα της καρστικής αποσάθρωσης.

Ειδικά σε ότι αφορά τα σπήλαια, ο αριθμός τους είναι μεγάλος και η ποικιλία τους ανεξάντλητη. Χιλιόμετρα σπηλαιοβαράθρων και συστημάτων υπόγειων αγωγών νερού, εκατοντάδες σπήλαια και κοιλότητες απαντούν σε κάθε γωνία του βουνού. Εδώ συναντάει κανείς το σπήλαιο «Σφεντόνη» ή «του Σφεντόνη η Τρύπα», το οποίο βρίσκεται στην θέση Σκαφίδια των Ζωνιανών. Πρόκειται για ένα από τα μεγαλύτερα

σπήλαια της Ελλάδος με επιφάνεια 3400μ. και μήκος 145 μ. Η απaráμιλλη και σπάνια φυσική ομορφιά του, καθλώνει τον επισκέπτη και το καθιστά ως ένα από τα ωραιότερα της Κρήτης. Ένα ακόμα, σημαντικό σπήλαιο είναι αυτό του Μελιδονίου, που είναι γνωστό και ως «Γεροντόσπηλιος» και βρίσκεται 2 χλμ. ΒΔ από το χωριό Μελιδόνι. Είναι υψηλής αξίας, τόσο από σπηλαιολογική σκοπιά όσο και από αρχαιολογική, καθώς υπήρξε σπουδαίο λατρευτικό κέντρο από τη νεολιθική εποχή έως και τους ρωμαϊκούς χρόνους. Στην ευρύτερη περιοχή υπάρχουν και άλλα σπήλαια ιδιαίτερου φυσικού κάλλους όπως τα σπήλαια Πάνω και Κάτω Περιστέρε, Κουρουπητού, Καταφειγίου, Τσουπά, Μούγκρη κ.α.

Εξίσου εντυπωσιακές με τις υπόγειες είναι και οι επιφανειακές καρστικές μορφές. Τα φαράγγια είναι τα μικρότερα σε αριθμό, μεγάλης όμως οικολογικής και αισθητικής αξίας. Στα νότια όρια του Δήμου ξεκινάει το Ζωνιανό φαράγγι που καταλήγει στο ομώνυμο χωριό, ενώ ιδιαίτερης αισθητικής αξίας είναι και τα φαράγγια Μαργαριτών, Αλφά-Λαγκά, Σπαρτοφάρραγο, Άγιος Σύλλας – Αβδανίτες, Επισκοπή-Μούσσα-Δαφνέδες και Καλανδαρέ.

Στην περιοχή δεν αναπτύσσεται σημαντικό υδρογραφικό δίκτυο εξαιτίας της μεγάλης εμφάνισης ανθρακικών πετρωμάτων, με αποτέλεσμα να μην επαρκούν οι υδάτινοι πόροι ιδιαίτερα κατά τους θερινούς μήνες. Τα υδρογραφικά συστήματα της περιοχής χαρακτηρίζονται ως χείμαρροι, αφού δεν έχουν σταθερή παροχή και δεν ρέουν όλη τη διάρκεια του χρόνου. Το σημαντικότερο όμως υδρολογικό χαρακτηριστικό της ευρύτερης περιοχής της επαρχίας Μυλοποτάμου, είναι ότι αποτελεί τον τροφοδότη σε νερό όλων των υπόγειων λεκανών που βρίσκονται γύρω από αυτόν, όπως οι πηγές του Αλμυρού Ηρακλείου με τις τεράστιες παροχές σε υφάλμυρο νερό (3 - 40 m³/sec).

Επειδή στο μεγαλύτερο μέρος της περιοχής επικρατούν τα ασβεστολιθικά πετρώματα τα εδάφη που συναντούνται είναι γενικά πολύ φτωχά. Σε πάρα πολλές περιοχές ο εδαφικός μανδύας απουσιάζει εντελώς και εμφανίζεται μόνο το μητρικό πέτρωμα που είναι τα μάρμαρα ή οι ασβεστόλιθοι.

Η σπουδαιότητα του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής αναδεικνύεται από όλους εκείνους τους θεσμοθετημένους χαρακτηρισμούς που κατέχει (περιοχή NATURA 2000, σημαντική περιοχή για τα πουλιά IBA, τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, διατηρητέα μνημεία της φύσης, καταφύγια άγριας ζωής).

Στον κατάλογο NATURA 2000 περιλαμβάνεται, το σύνολο του όρους Ίδη με τον κωδικό GR 4330005, καθώς στον ορεινό όγκο της Ίδης διακρίνονται συνολικά, 17 τύποι οικοτόπων, σύμφωνα με την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ, ένας από τους οποίους είναι οικότοπος προτεραιότητας, και η περιοχή «Πρασιανό φαράγγι – Πατσός – Σφακορύακο ρέμα – παραλία Ρεθύμνου και εκβολή Γεροπόταμου» με τον κωδικό GR 4330004.

Μέρος του Δήμου, είναι τμήμα του Φυσικού Πάρκου του Ψηλορείτη που αποτελεί μέλος του Ευρωπαϊκού και του Παγκόσμιου Δικτύου Γεωπάρκων υπό την ασπίδα της UNESCO, λόγω της γεωλογικής, φυσικής, ιστορικής και πολιτιστικής σπουδαιότητάς του.

Η περιοχή του όρους Ίδη συμπεριλαμβάνεται και στις «Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά» (Important Bird Areas, IBA), σύμφωνα με την οδηγία 79/409/ΕΟΚ. Ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να κάνουμε στην αξιολογή χλωρίδα και πανίδα της περιοχής που χρήζει άμεσης προστασίας. Σύμφωνα με αναφορές, τα ελληνικά ενδημικά είδη συγκεντρώνονται στις νότιες και κεντρικές περιοχές της χώρας, λόγω της γεωγραφικής απομόνωσης. Ανάμεσα σε αυτές τις περιοχές η Κρήτη κατέχει μια εντελώς ξεχωριστή θέση αφού από τα 1.130 ενδημικά της Ελλάδας τα 268 βρίσκονται στην Κρήτη. Από αυτά τα είδη, τα 196 είναι αποκλειστικά

ενδημικά του νησιού και δεν υπάρχουν σε άλλο μέρος της χώρας, ενώ τα υπόλοιπα 72 απαντώνται και σε άλλες, κυρίως νησιώτικες –γειτονικές, περιοχές.

Από το σύνολο των 268 ενδημικών φυτών της Κρήτης περίπου 165 απαντώνται στον Ψηλορείτη και 2 είδη (*Bufonia stricta* ssp *cecconiana*, *Horstrissea dolinicola*) είναι στενοενδημικά δηλαδή απαντώνται αποκλειστικά στον Ψηλορείτη. Ο δίκταμος (*Origanum dictamnus*), η αμπελιτσά (*Zelkova abelicea*) και η ορχιδέα (*Cephalanthera cucullata*) αναφέρονται στη σχετική ελληνική νομοθεσία Προεδρικό Διάταγμα 67/81 «Περί προστασίας της αυτοφυούς χλωρίδας και πανίδας» και στις διεθνείς συμβάσεις 1. Οδηγία 92/43/ΕΟΚ για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων και της άγριας πανίδας και χλωρίδας, Παραρτήματα II και IV και 2. Συνθήκη της Βέρνης «Συνθήκη για τη διατήρηση της άγριας ζωής και των φυσικών οικοτόπων στην Ευρώπη», Βέρνη 1979, Παράρτημα I. Στην περιοχή έχει καταγραφεί η παρουσία 3 ειδών θηλαστικών (*Felix sylvestris*, *Rhinolophus hipposideros*, *Rhinolophus ferrum-equinum*) και 1 είδους ερπετού (*Elaphe situla*) του παραρτήματος II της Οδηγίας 79/409.

Γενικά, η πανίδα των σπονδυλωτών (εκτός τα πουλιά) της Κρήτης είναι φτωχή λόγω της γεωλογικής ιστορίας του νησιού. Η πολύχρονη απομόνωση της από ηπειρωτικές περιοχές έχει οδηγήσει σε μια πανίδα που χαρακτηρίζεται ως μη ισορροπημένη, πολλά από τα είδη της οποίας όμως βρίσκονται σε διαδικασία ειδογένεσης ή τουλάχιστον σημαντικής διαφοροποίησης από τους αντίστοιχους ηπειρωτικούς πληθυσμούς. Όσον αφορά την ορνιθοπανίδα της περιοχής έχει καταγραφεί η παρουσία 31 ειδών πτηνών από τα οποία 12 είναι είδη του Παραρτήματος I της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ και 19 είδη από αυτά είναι μεταναστευτικά. Το είδος *Gyraetus barbatus* με πληθυσμό στην Κρήτη 9-10 ζευγάρια αποτελεί το μεγαλύτερο νησιώτικο πληθυσμό στην περιοχή της Μεσογείου αλλά και στον κόσμο, ενώ η Ελλάδα είναι η μοναδική χώρα στη Βαλκανική Χερσόνησο που συναντάται το είδος αυτό.

Στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Μυλοποτάμου, όπως προαναφέραμε, συναντάει κανείς αρκετές περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλους, που θα μπορούσαν να συμβάλουν στην οικονομική και τουριστική ανάπτυξη του τόπου, αλλά και στην προβολή του Δήμου τόσο σε τοπικό αλλά και σε Εθνικό Επίπεδο, η μειωμένη προσβασιμότητα και ελλείψεις στις βασικές υποδομές αποτελούν σοβαρά εμπόδια προς την αξιοποίηση και ανάδειξη των περιοχών αυτών.

- Υπαρκτές εν δυνάμει απειλές στο περιβάλλον - Προβλήματα ρύπανσης

Οι Φυσικές απειλές στην περιοχή είναι πολύ περιορισμένες και οι κίνδυνοι από αυτές σχετικά μικροί. Κίνδυνοι από πλημμύρες υπάρχουν μόνο για τις πεδινές περιοχές των κοιλάδων και ιδιαίτερα στην περιοχή γύρω από το Γεροπόταμο.

Ο μεγαλύτερος όμως φυσικός κίνδυνος έχει να κάνει με την έντονη διάβρωση των ημι-ορεινών και ορεινών περιοχών και την απόπλυση του εδαφικού μανδύα. Ένα φαινόμενο πολύ έντονο και στους ορεινούς όγκους, ιδιαίτερα όμως στον Ψηλορείτη. Συνδυαζόμενο το φαινόμενο αυτό με τις μεγάλες θερμοκρασίες του καλοκαιριού και την υπερβόσκηση, έχει ως αποτέλεσμα την εμφάνιση ενός άλλου πιο επικίνδυνου φαινομένου της ερημοποίησης της περιοχής.

Από τις ανθρωπογενείς επιδράσεις οι πιο σημαντικές και απειλητικές για το φυσικό περιβάλλον είναι οι εξής:

Ο τρόπος άσκησης της κτηνοτροφίας αποτελεί την μεγαλύτερη απειλή. Ο υπερβολικός αριθμός αιγοπροβάτων σε σχέση με τη βοσκοϊκανότητα του τόπου, η έλλειψη υποδομών και εκπαίδευσης των κτηνοτρόφων οδηγεί στην υπερβόσκηση και καθιστά την κτηνοτροφική δραστηριότητα μια από τις σημαντικότερες απειλές του φυσικού περιβάλλοντος.

Οι πυρκαγιές, οι οποίες αποτελούν απειλή για την χλωρίδα και πανίδα της περιοχής, αλλά ευτυχώς μικρής κλίμακας, προκαλούνται κατά κύριο λόγο από την εσκεμμένη καύση των βοσκοτόπων (χορτολιβαδικών εκτάσεων), ως μέσο βελτίωσης της σύνθεσης της βλάστησης και δευτερευόντως κατά την άσκηση αγροτικών δραστηριοτήτων (καύση υπολειμμάτων).

Η ρύπανση του φυσικού περιβάλλοντος προκαλεί, αφενός μεν αισθητική υποβάθμιση του μοναδικού τοπίου της περιοχής και αφετέρου κρύβει σημαντικούς κινδύνους για το περιβάλλον αλλά και τον άνθρωπο. Σημαντικότερες αιτίες μόλυνσης αποτελούν:

- Η ανεξέλεγκτη διάθεση των οικιακών και άλλων απορριμμάτων σε ρεματιές και σε άλλα κοιλάματα της επιφάνειας (φαινόμενο ελεύθερης ρίψης απορριμμάτων).
- Από τις δραστηριότητες του δευτερογενή τομέα το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι η ρύπανση που προκαλείται από τα απόβλητα των τυροκομείων και κυρίως των πολυάριθμων ελαιουργείων τους γνωστούς κατσίγαρους με κατάλοιπα πολύ τοξικά και πλούσια σε βαριά μέταλλα και ιχνοστοιχεία. Οι περιοχές που έχουν το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι κυρίως οι πεδινές και εύφορες όπου παρατηρείται εντατική καλλιέργεια της ελιάς.
- Σημαντική πηγή ρύπανσης είναι επίσης τα αστικά λύματα. Αποχετευτικά δίκτυα υπάρχουν στους περισσότερους οικισμούς, αλλά μονάδες βιολογικών καθαρισμών υπάρχουν μόνο σε λίγους, με συνέπεια τα λύματα να καταλήγουν σε χείμαρρους, δημιουργώντας αρχικά επιφανειακές εστίες μόλυνσης και τελικά μολύνουν τους υπόγειους υδροφορείς.

Η λαθροθηρία εξακολουθεί να παραμένει απειλή για τη θηραματική πανίδα της περιοχής η οποία συνεχώς μειώνεται.

Συμπερασματικά θα μπορούσαμε να πούμε ότι στο φυσικό περιβάλλον της περιοχής, με έντονο ανάγλυφο, πλούσια γεωποικιλότητα και βιοποικιλότητα δημιουργούνται τοπία με ιδιαίτερη αισθητική και οικολογική αξία. Παρόλη την κατάσταση που έχει διαμορφωθεί λόγω των ανθρώπινων παρεμβάσεων, το οικοσύστημα δείχνει αξιοθαύμαστη αντοχή στις πιέσεις που δέχεται με αποτέλεσμα να είναι ακόμη αναστρέψιμη η υποβάθμιση του. Ωστόσο, η μόλυνση του περιβάλλοντος, που προέρχεται από ορισμένες ανθρώπινες δραστηριότητες (Φυτοφάρμακα στις καλλιέργειες, κατσίγαροι ελαιουργείων, αστικά λύματα, απορρίμματα κ.α.) εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους.

Η αποτελεσματική προστασία του οικοσυστήματος από κάθε μορφής ρύπανση και καταστροφή, αλλά και η αποκατάσταση των ήδη πληγέντων περιοχών, θα πρέπει να αποτελέσουν πρωταρχικό στόχο, καθώς το περιβάλλον δίνει ουσιαστικά το μεγαλύτερο μέρος του «κεφαλαίου» της περιοχής για να κτίσει την «χωρική» ανταγωνιστικότητά της.

▪ Βασικές υποδομές - δίκτυα

Οι οικισμοί του Δήμου, καλύπτονται για εξυπηρετήσεις δεύτερου και πρώτου επιπέδου από την πόλη του Ρεθύμνου. Ωστόσο σημαντική είναι η έλξη που ασκεί το Ηράκλειο στις σχετικά απομακρυσμένες, από την έδρα του Δήμου, περιοχές της Δροσιάς (γνωστή περιοχή ως Μέσα Μυλοπόταμος) και των Σισών.

Οδικό δίκτυο - Πρόσβαση οικισμών

Ο κύριος οδικός άξονας της Κρήτης είναι ο Βόρειος Οδικός Άξονας (ΒΟΑΚ) που συνδέει το Καστέλλι Κισσάμου με τη Σητεία μέσω Χανίων, Ρεθύμνου, Ηρακλείου και Αγίου Νικολάου. Ο άξονας αυτός ταυτίζεται με έναν από τους κύριους άξονες ανάπτυξης της Ελλάδας που ανακοίνωσε στις αρχές του 2008 το ΥΠΕΧΩΔΕ για το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Ανάπτυξης (ΓΠΧΣΑ) της χώρας.

Άμεση πρόσβαση στο Βόρειο Οδικό Άξονα, έχουν οι οικισμοί της παραλιακής ζώνης του Δήμου Μυλοποτάμου, καθώς από την συγκεκριμένη περιοχή του Δήμου διέρχεται μεγάλο τμήμα του (π.χ. Σίτες, Μελιδόνι, Σκεπαστή, Ρουμελή, Πάνορμο). Οι περιοχές του Πάνω και Μέσα Μυλοποτάμου έχουν πρόσβαση στο ΒΟΑΚ μέσω του κόμβου του Πανόρμου, καθώς συναντούν εμπόδιο τον ορεινό όγκο του Κουλούκωνα, μέσω του δευτερεύοντα οδικού άξονα Γεροποτάμου –Εξάντη, καθώς και μέσου της οδού Αλόιδες – Σίτες.

Η σύνδεση μεταξύ των οικισμών του Δήμου και προς την έδρα του, γίνεται μέσω του επαρχιακού οδικού δικτύου και της παλαιάς Εθνικής οδού Ηρακλείου – Ρεθύμνου μήκους (29,5 χλμ.) και μέσω του ΒΟΑΚ (Σίτες). Σε γενικές γραμμές, ο βαθμός οδικής σύνδεσης και εξυπηρέτησης κρίνεται ικανοποιητικός, δεδομένου ότι το δίκτυο των υφιστάμενων δρόμων και κόμβων διευκολύνει τις μετακινήσεις από και προς το Δήμο. Ωστόσο η κατάσταση ολόκληρου του οδικού δικτύου είναι κακή και απαιτούνται επεμβάσεις εκσυγχρονισμού και αναβάθμισης των υποδομών, καθώς η επικινδυνότητα είναι αυξημένη και εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους για την ζωή των οδηγών, ενώ δημιουργεί μεγάλες καθυστερήσεις κατά τις μετακινήσεις.

Από έρευνα πεδίου που πραγματοποιήθηκε διαπιστώθηκε η κακή κατάσταση του αγροτικού δικτύου της περιοχής. Οι αγροτικοί δρόμοι, χαρακτηρίζονται από μεγάλες κλίσεις, χωρίς μικρά τεχνικά και με μικρές ακτίνες καμπυλότητας, με αποτέλεσμα να ενέχεται ο κίνδυνος ατυχήματος. Επιπλέον, λόγω των έντονων καιρικών φαινομένων απαιτείται καθαρισμός τους σε ετήσια βάση, καθώς συχνά η προσπέλαση τους εμποδίζεται από κλαδιά, κατολισθήσεις, λιμνάζοντα νερά κτλ. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός, ότι πολλοί από τους αγροτικούς δρόμους έχουν αλλάξει «χαρακτήρα» και έχουν μετατραπεί σε επαρχιακούς δρόμους καθώς συνδέουν μεταξύ τους διάφορους οικισμούς και απαιτούνται επεμβάσεις αναβάθμισης προς αποφυγή ατυχημάτων.

Πίνακας 4 : Χαρακτηριστικά αγροτικού οδικού δικτύου

Είδος	Μήκος (χλμ.)	Κατάσταση
Ασφαλτοστρωμένοι	50	ΚΑΛΗ
Τσιμεντοστρωμένοι	50	ΜΕΤΡΙΑ
Χωμάτινοι	1.050	ΚΑΚΗ

Η εικόνα που αφορά τις αποστάσεις που χωρίζουν τους πιο απομακρυσμένους οικισμούς του Δήμου από την έδρα του (Πέραμα) και τα μεγάλα αστικά κέντρα (Ηράκλειο- Ρέθυμνο) αλλά και μεταξύ τους παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα.

Χιλιομετρικές αποστάσεις οικισμών

Πίνακας 5 : Χιλιομετρικές αποστάσεις μεταξύ διαφόρων οικισμών με το Πέραμα, το Ρέθυμνο και το Ηράκλειο, και μεταξύ τους

	Πέραμα	Ρέθυμνο	Ηράκλειο	Ζωνιανά	Αλόιδες	Λιβάδα	Σίτες
Πέραμα	0	28	62	24	24	24	28
Ρέθυμνο	28	0	75	48	50	48	45
Ηράκλειο	62	75	0	42	34	40	35
Ζωνιανά	24	48	42	0	17	6	25
Αλόιδες	24	50	34	17	0	11	8
Λιβάδια	24	48	40	6	11	0	18
Σίτες	28	45	35	25	8	18	0

Από την εξέταση του πίνακα, φαίνεται ότι η έδρα του δήμου βρίσκεται σε μικρή σχετικά απόσταση από το Ρέθυμνο (28 χλμ) , ενώ το Ηράκλειο με το λιμάνι και το αεροδρόμιο του απέχει την διπλάσια απόσταση (62 χλμ). Όσον αφορά τα Ζωνιανά, τις Αλόιδες, τη Λιβάδα και τις Σίτες που αποτελούν τα όρια του Δήμου Μυλοποτάμου, οι αποστάσεις είναι σχετικά μικρές, ωστόσο δε συνεπάγονται, σε πολλές περιπτώσεις, και μικρό χρόνο προσπέλασης καθώς η κακή ποιότητα του οδικού δικτύου δυσχεραίνει κατά πολύ τις μετακινήσεις.

Για το σύνολο του οδικού δικτύου της περιοχής του Δήμου – οι ελλείψεις είναι οι εξής: κακή κατάσταση του οδοστρώματος (άσφαλτος), έλλειψη οδικής σήμανσης, έλλειψη προστατευτικών κιγκλιδωμάτων και διαγραμμίσεων ασφαλείας, ανάγκες για διαπλάτυνση δρόμων, ανάγκες για ασφαλτοστρώσεις και τσιμεντοστρώσεις, δημιουργία κόμβων για την πρόσβαση σε μεγάλους οδικούς άξονες.

Άμεση προτεραιότητα θα πρέπει να δοθεί στην βελτίωση και αναβάθμιση της Παλαιάς Εθνικής Οδού Ηρακλείου – Ρεθύμνου η οποία διασχίζει τον Δήμο, καθώς και του τμήματος Γεροποτάμου – Εξάντη και στην επέκταση του μέχρι το Φόδελε ο οποίος συνδέει την ενδοχώρα του Δήμου με τον ΒΟΑΚ. Επίσης ζωτικής σημασίας αποτελεί η επιτάχυνση των διαδικασιών μελέτης και κατασκευής του δρόμου ταχείας κυκλοφορίας Ηράκλειο – Ανώγεια – Γαράζο – Πέραμα – Πάνορμο, ο οποίος θα συνδέσει το Ηράκλειο με τον Μέσα Μυλοπόταμο, δίνοντας οριστική λύση στην ασφαλή και χωρίς καθυστερήσεις μετακινήσεις προς το Ηράκλειο.

Οδικές μεταφορές

Οι μετακινήσεις των κατοίκων της περιοχής από και προς τα μεγάλα αστικά κέντρα αλλά και τις έδρες των δήμων γίνονται με τα λεωφορεία του ΚΤΕΛ Ηρακλείου και Ρεθύμνου μέσω της νέας και παλιάς εθνικής οδού και των επαρχιακών δρόμων.

Υπάρχει σημαντικός αριθμός οικισμών της περιοχής μελέτης, που δεν εξυπηρετείται καθόλου από τα ισχύοντα δρομολόγια (Λιβάδα, Επισκοπή, Καλανδάρει, Μελισσουράκι, Πασαλίτες, Ρουμελή, Φαράτσι κ.ά.) κυρίως λόγω του μικρού πληθυσμού των οικισμών αυτών αλλά και λόγω της κακής ποιότητας του δικτύου. Επίσης αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι τα Σαββατοκύριακα τα δρομολόγια αυτά είναι κατά πολύ περιορισμένα και ορισμένες μάλιστα περιοχές δεν εξυπηρετούνται καθόλου.

Είναι απαραίτητο, για την διευκόλυνση των μετακινήσεων τα δρομολόγια του ΚΤΕΛ να αυξηθούν σε αριθμό σε καθημερινή βάση και τα σαββατοκύριακα, και να προγραμματιστούν δρομολόγια για όλους τους οικισμούς. Επίσης, πρέπει να ρυθμιστεί καλύτερα το θέμα της μεταφοράς των μαθητών από τους μικρούς στους μεγαλύτερους οικισμούς όπου λειτουργούν τα σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Θαλάσσιες μεταφορές

Τα λιμάνια στην Κρήτη είναι επιβατικά, στο Ηράκλειο, στον Άγιο Νικόλαο, τη Σητεία και την Ιεράπετρα, στο Ρέθυμνο, τη Σούδα και την Κίσαμο. Η περιοχή του Δήμου Μυλοποτάμου εξυπηρετείται τόσο από το λιμάνι του Ρεθύμνου όσο και από το λιμάνι του Ηρακλείου. Μαρίνες δεν υπάρχουν στον δήμο, ωστόσο υπάρχουν αλιευτικά λιμάνια στο Μπαλί και στο Πάνορμο.

Αεροπορικές μεταφορές

Στην Κρήτη λειτουργούν σήμερα τέσσερα αεροδρόμια, τρία πολιτικά στο Ηράκλειο, τη Σούδα και τη Σητεία και δύο στρατιωτικά στο Καστέλι Πεδιάδος και στην Σούδα. Οι ανάγκες των αεροπορικών μεταφορών, καλύπτονται από το διεθνές αεροδρόμιο «Νίκος Καζαντζάκης» του Ηρακλείου και από το αεροδρόμιο «Δασκαλογιάννης» της Σούδας Χανίων. Τα δύο αεροδρόμια καλύπτουν σε μεγάλο βαθμό τις ανάγκες των αερομεταφορών της περιοχής.

Οικιστικό περιβάλλον

Στον Δήμο Μυλοποτάμου υπάρχει πλειάδα χαρακτηρισμένων παραδοσιακών οικισμών. Οι αρχικοί χαρακτηρισμοί έγιναν με το ΦΕΚ 594/Δ/1978 «Περί χαρακτηρισμού ως παραδοσιακών οικισμών τινών του κράτους και καθορισμού των όρων και περιορισμών δομήσεως των οικισμών αυτών» με το οποίο χαρακτηρίστηκαν ως παραδοσιακοί οι οικισμοί Κρασούνας (Δ.Δ. Χουμερίου), Μουρτζανά (Δ.Δ. Γαράζου), Σταυρωμένος (Δ.Δ. Μργαριτών) και Επισκοπή (Δ.Δ. Επισκοπής). Στη συνέχεια το ΦΕΚ 728/Δ/1995 «Χαρακτηρισμός ως παραδοσιακών οικισμών του Νομού Ρεθύμνης και καθορισμός χρήσεων και ειδικών όρων και περιορισμών δόμησης αυτών, καθώς και των οικισμών του ιδίου Νομού που έχουν χαρακτηριστεί παραδοσιακοί με το από 19-10-78 ΠΔ. 594» χαρακτηρίστηκαν ως παραδοσιακοί οικισμοί της περιοχής παρέμβασης 22 ακόμα οικισμοί. Οι 26 συνολικά οικισμοί κατατάσσονται σε κατηγορίες Υψηλής Πολιτιστικής Αξίας και Μεσαίας Πολιτιστικής Αξίας, σύμφωνα με το ΦΕΚ 728/Δ/1995, όπως φαίνεται στους παρακάτω πίνακες.

Πίνακας 6 : Οικισμοί Υψηλής Πολιτιστικής Αξίας σύμφωνα με το ΦΕΚ 728/Δ/1995

A/A	Οικισμός	Τοπική Κοινότητα
1	Κάτω Τριπόδω ⁴	Μαργαρίτες
2	Βεργιανά	Μαργαρίτες
3	Καλαμάς	Καλανδαρέ
4	Καλανδαρέ	Καλανδαρέ
5	Καλλέργω	Αλφά
6	Λαγκά	Μαργαρίτες
7	Αβδελάς	Άγιος Μάμας
8	Μελιδόνι	Μελιδονίου
9	Κρασούνας	Χουμερίου
10	Μουρτζανά	Γαράζο
11	Γαράζο	Γαράζο
12	Ομάλα	Γαράζο

Πίνακας 7 : Οικισμοί Μεσαίας Πολιτιστικής Αξίας σύμφωνα με το ΦΕΚ 728/Δ/1995

A/A	Οικισμός	Τοπική Κοινότητα
1	Άγιος Μάμας	Άγιος Μάμας
2	Αλφά	Αλφά
3	Άνω Τριπόδω	Μαργαρίτες
4	Δάφνη	Πέραμα
5	Καστρί	Άγιος Μάμας
6	Μαργαρίτες	Μαργαρίτες
7	Πλευριανά	Μαργαρίτες
8	Σκεπαστή	Σκεπαστή
9	Αβδανίτες	Δαμαβόλο
10	Άγιος Ιωάννης	Άγιος Ιωάννης
11	Δαμαβόλος	Δαμαβόλο
12	Δαφνέδες	Επισκοπή

Παρόλο που η σπουδαία αυτή πολιτιστική κληρονομιά, θα μπορούσε να αποτελέσει εφελτήριο δύναμη για την τουριστική ανάπτυξη του τόπου, τα τελευταία χρόνια σε αρκετούς οικισμούς παρατηρείται αλλοίωση των παραδοσιακών χαρακτηριστικών τους. Ωστόσο, ο πολεοδομικός σχεδιασμός και η εφαρμογή μελετών συνολικής θεώρησης, αισθητικής και λειτουργικής αναβάθμισης, και ανάδειξης των οικισμών, αποτελούν τα «εργαλεία» για την αποκατάσταση και να ανάδειξη τους, αλλά για την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων.

Στο Δήμο Μυλοποτάμου δεν υπάρχει ΣΧΟΟΑΠ, παρόλο που η εκπόνηση και εφαρμογή του αποτελεί επιτακτική ανάγκη για την οργάνωση του μη αστικού χώρου. Ωστόσο, για την οργάνωση του αστικού χώρου υπάρχουν Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια για την ΤΚ Περάματος (ΦΕΚ 1126Δ/93), την ΤΚ Πανόρμου (ΦΕΚ

⁴ Ο οικισμός Κάτω Τριπόδω αναφέρεται σαν παραδοσιακός οικισμός στους παραπάνω πίνακες αλλά σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. περιλαμβάνεται στον οικισμό Άνω Τριπόδω της ΤΚ Μαργαριτών.

1127Δ/93) και τον οικισμό Μπαλί της ΤΚ Μελιδονίου (ΦΕΚ 1039Δ/93), ενώ υπάρχουν και Πολεοδομικές Μελέτες για το Πέραμα, Μπαλί και Πάνορμο.

Διαπιστώνουμε λοιπόν, ότι η **χωροταξική - πολεοδομική οργάνωση** του Δήμου είναι υπαρκτή για ορισμένες μόνο Τοπικές Κοινότητες και οικισμούς. Πιο συγκεκριμένα, το **εσωτερικό οδικό δίκτυο των οικισμών** χαρακτηρίζεται κυρίως από στενούς δρόμους, άλλοτε μεταβλητής διεύθυνσης σπανίως γραμμικούς, που κατά τόπους παρουσιάζουν μεγάλες κλίσεις λόγω της μορφολογίας του εδάφους. Η δυνατότητα διαπλάτυνσης ή ακόμη και χάραξης νέων οδών, περιορίζεται σε αρκετές περιπτώσεις εξαιτίας της άναρχης και πυκνής δόμησης, ενώ η κακή κατάσταση του οδοστρώματος (άσφαλτος) και η έλλειψη των απαραίτητων υποδομών αυξάνει την επικινδυνότητα κατά την κυκλοφορία τόσο των πεζών όσο και των οδηγών.

Επιπλέον, παρατηρείται έλλειψη χώρων στάθμευσης σε αρκετούς οικισμούς (Αξός, Ζωνιανά, Λιβάδια, Πέραμα κ.α), αλλά ιδιαίτερα σε εκείνους που δέχονται την μεγαλύτερη τουριστική πίεση, δυσχεραίνει την ζωή των κατοίκων, καθώς δημιουργείται έντονη κυκλοφοριακή συμφόρηση.

Οι **κοινόχρηστοι χώροι** παρουσιάζουν αρκετές ελλείψεις όσον αφορά τις υποδομές τους (ηλεκτροφωτισμός, πράσινο, υποδομές αναψυχής κτλ.) και λόγω της έλλειψης προστασίας υπάρχουν αρκετές φθορές και καταπατήσεις από ιδιώτες.

Από τα παραπάνω, γίνεται φανερό ότι είναι απαραίτητο να ολοκληρωθούν οι διάφοροι πολεοδομικοί σχεδιασμοί, που είναι σε αρχικές φάσεις έγκρισης ή / και σχεδιασμού και να επεκταθούν στους οικισμούς που δεν έχουν ξεκινήσει καθόλου. Στο πλαίσιο των μελετών αυτών θα πρέπει να ληφθεί υπόψη, η αναβάθμιση του δημοτικού οδικού δικτύου, η δημιουργία κοινόχρηστων χώρων και χώρων πρασίνου (πλατείες, πάρκα, παιδικές χαρές κτλ.), η πρόβλεψη χώρων στάθμευσης, προστατεύοντας και αναδεικνύοντας τον παραδοσιακό χαρακτήρα των οικισμών.

Υποδομές – δίκτυα

Υποδομές Ενέργειας και τηλεπικοινωνιών

Ο τομέας της ενέργειας έχει ιδιαίτερη σημασία όχι μόνο για το Δήμο αλλά και για όλη τη Κρήτη αφού είναι γνωστό ότι δεν συνδέεται με το δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας της κεντρικής Ελλάδας. Έτσι ο Δήμος όπως και ολόκληρη η Κρήτη αντιμετωπίζει μεγάλο πρόβλημα ηλεκτροδότησης, ιδιαίτερα την τουριστική περίοδο, λόγω της υπερφόρτωσης του συστήματος

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Ενεργειακού Γραφείου της Περιφέρειας Κρήτης, στο νησί λειτουργούν οι εξής **συμβατικοί σταθμοί παραγωγής ηλεκτρισμού** της ΔΕΗ:

α. Στα Λινοπεράματα Ν. Ηρακλείου, σταθμός εγκαταστημένης ισχύος 279 MW, αποτελούμενος από 6 ατμοστροβιλικές μονάδες στις οποίες συμπεριλαμβάνονται 4 μονάδες ντίζελ και 5 αεριοστροβιλικές μονάδες.

β. Στην Ξυλοκαμάρα Ν. Χανίων, σταθμός εγκαταστημένης ισχύος 321 MW, αποτελούμενος από 6 αεριοστροβιλικές μονάδες η οποία συμπεριλαμβάνει 1 μονάδα συνδυασμένου κύκλου και 3 ατμοστροβιλικές μονάδες.

γ. Στον Αθερινόλακο Ν. Λασιθίου, σταθμός εγκαταστημένης ισχύος 200 MW, αποτελούμενος από 4 ατμοστροβιλικές μονάδες στις οποίες συμπεριλαμβάνονται 2 μονάδες ντίζελ και 2 ατμοστροβιλικές μονάδες. Σημειώνεται ότι ο σταθμός αυτός τέθηκε σε ισχύ το 2004.

Την περιοχή, εξυπηρετούν και οι δύο σταθμοί παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας (Ηρακλείου και Χανίων), από όπου ουσιαστικά ξεκινάνε και οι δύο κεντρικές γραμμές μεταφοράς ηλεκτρικού ρεύματος υψηλής τάσης. Παράλληλα, λειτουργούν υποσταθμοί ηλεκτρικής ενέργειας σε όλα τα κεντρικά σημεία των ΠΕ της Κρήτης. Σήμερα υπάρχουν έντονα προβλήματα (διακοπές ρεύματος από έντονα καιρικά φαινόμενα) λόγω μη υπογειοποίησης του δικτύου της ΔΕΗ τόσο εκτός όσο και εντός οικισμών.

Όσον αφορά τη χρήση **εναλλακτικών ή ανανεώσιμων μορφών ενέργειας**, σύμφωνα με τα στοιχεία που συνέλεξε η ομάδα έργου, στο Δήμο Μυλοποτάμου δεν υπάρχουν συστήματα ΑΠΕ σε δημόσια κτίρια, ενώ λίγοι μόνο ιδιώτες έχουν εγκαταστήσει συστήματα ΑΠΕ.

Η σημαντικότερη ίσως ιδιωτική προσπάθεια, είναι η ίδρυση και λειτουργία αιολικού πάρκου στο όρος Κουλούκωνα από την Enel Green Power, εταιρεία με ευρεία παρουσία στον ελληνικό κλάδο ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Πρόκειται για έξι ανεμογεννήτριες των 0,85 MW η καθεμία με προσδοκώμενη παραγωγή περίπου 9,5 εκατ. kWh ετησίως, για τις ενεργειακές ανάγκες 2.300 νοικοκυριών.

Το **δίκτυο τηλεπικοινωνιών** στην περιοχή μελέτης κρίνεται σε γενικές γραμμές ικανοποιητικό, καθώς καλύπτεται με υπηρεσίες ευρυζωνικότητας και εξυπηρετούνται οι περισσότεροι οικισμοί του Δήμου (δεν έχουν δυνατότητα υπηρεσιών ευρυζωνικότητας οι Τοπικές Κοινότητες Αγίου Ιωάννη, Αγίου Μάμα, Χουμερίου, Δαμαβόλου, Δοξαρού, Κρυονερίου, Αϊμόνα, Χώνους, Αλόιδων και Θεοδώρας). Υπόγεια καλωδίωση του δικτύου και αλλαγή των τερματικών κέντρων αναλογικής τεχνολογίας σε ψηφιακή τεχνολογία, υλοποιήθηκε το τελευταίο διάστημα, ενώ στους μικρότερους οικισμούς η καλωδίωση αυτή είναι επιφανειακή. Τα προβλήματα τηλεπικοινωνιών παρουσιάζονται στις περιοχές που το δίκτυο είναι επιφανειακό και εκεί όπου ακόμα το σύστημα δεν έχει μετατραπεί σε ψηφιακό, ιδιαίτερα τους χειμερινούς μήνες λόγω των καιρικών συνθηκών. Σχεδόν το σύνολο της περιοχής και ιδιαίτερα οι περιοχές εντός των οικισμών καθώς και όπου το ανάγλυφο το επιτρέπει, καλύπτεται από **υπηρεσίες κινητής τηλεφωνίας**.

Υποδομές διαχείρισης στερεών και υγρών αποβλήτων

Στον Δήμο Μυλοποτάμου, δεν υπάρχει ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και ανακύκλωσης στερεών αποβλήτων, καθώς δεν υπάρχει ΧΥΤΑ και μέχρι σήμερα το σύστημα ανακύκλωσης των απορριμμάτων δεν έχει επεκταθεί σε όλους τους οικισμούς, παρά την μεγάλη συμμετοχή των κατοίκων σε όσους οικισμούς έχει εφαρμοστεί.

Η αποκομιδή των απορριμμάτων γίνεται με ιδιόκτητα απορριματοφόρα, που αποκτήθηκαν κυρίως μετά τη διοικητική διαίρεση της Χώρας με την εφαρμογή του Νόμου Καποδίστρια, και η απόθεση τους γίνεται στον ΧΥΤΑ Αμαρίου, ο οποίος όμως βρίσκεται σε απομακρυσμένη περιοχή με αποτέλεσμα να αυξάνεται το συνολικό κόστος αποκομιδής. Ο Δήμος έχει προχωρήσει σε κλείσιμο και αποκατάσταση των ΧΑΔΑ που βρίσκονται στα διοικητικά του όρια.

Από τα προαναφερθέντα προκύπτει ότι επίσημα ο Δήμος δεν απορρίπτει σε ακατάλληλους χώρους στερεά απορρίμματα. Όμως σε αρκετές περιοχές παρατηρείται ανεξέλεγκτη απόρριψη μικρών ή μεγάλων ποσοτήτων απορριμμάτων από ιδιώτες, δημιουργώντας προβλήματα κυρίως αισθητικής αλλά και υγιεινής στο εγγύς ή ευρύτερο περιβάλλον του χώρου απόρριψης. Επίσης, υπάρχουν ελλείψεις στα απορριματοφόρα (λίγα και σε κακή κατάσταση), στους κάδους και στο προσωπικό, με αποτέλεσμα η συχνότητα των δρομολογίων αποκομιδής να μην επαρκεί, ενώ οι κοινόχρηστοι χώροι καθαρίζονται περιστασιακά, όταν υπάρχει διαθέσιμο προσωπικό.

Όσον αφορά τη **διαχείριση υγρών αποβλήτων**, έχει προχωρήσει η διαδικασία των μελετών για τη δημιουργία ενός βιολογικού σταθμού που θα καλύψει τις ανάγκες των Δημοτικών Ενοτήτων Κουλούκωνα και Ζωνιανών. Σε πλήρη λειτουργία βρίσκεται ένας βιολογικός σταθμός στο Μπαλί, ένας βιολογικός

σταθμός στο Πάνορμο και ένας στο Πέραμα. Στο Βιολογικό σταθμό Μπαλίου έχουν συνδεθεί οι οικισμοί Μπαλί και Βλυχάδα. Στο βιολογικό σταθμό Πανόρμου έχουν συνδεθεί οι οικισμοί Πάνορμο, Ρουμελή, Σκεπαστή, Αχλαδές και Σιριπιδιανά. Στο Βιολογικό σταθμό Περάματος έχουν συνδεθεί οι οικισμοί Αλφά, Πέραμα, Αγγελιανά, Μαργαρίτες, Τζανακιανά, Δάφνη και Χουμέρι, ενώ πρόκειται να συνδεθούν οι οικισμοί Άγιος Μάμας, Αβδελά, Κεραμωτά, Αργουλιό και Κρασούνας. Απώτερος σκοπός είναι να συνδεθούν στους βιολογικούς σταθμούς, όλοι οι οικισμοί που διαθέτουν αποχετευτικό δίκτυο

Για την εξυγίανση του συστήματος διαχείρισης στερεών και υγρών αποβλήτων, κρίνεται σημαντική η δημιουργία μονάδας βιολογικής επεξεργασίας στις Δημοτικές Ενότητες Κουλούκωνα και Ζωνιανών και η δημιουργία μιας κεντρικής μονάδας βιολογικής επεξεργασίας υγρών αποβλήτων που χρήζουν ιδιαίτερης επεξεργασίας. Επίσης, είναι απαραίτητη η επέκταση του συστήματος ανακύκλωσης σε όλους τους οικισμούς, η αύξηση της δυναμικότητας του συστήματος αποκομιδής (απορριμματοφόρα, κάδοι και προσωπικό) και η διάδοση της «οικιακής» κομποστοποίησης με σκοπό την ελαχιστοποίηση των απορριμμάτων που καταλήγουν σε ΧΥΤΑ. Τέλος, θα πρέπει να συσταθεί μια ομάδα καθαρισμού των κοινόχρηστων χώρων όλων των οικισμών και να δημιουργηθεί σταθμός μεταφόρτωσης και επεξεργασίας των απορριμμάτων, λόγω μεγάλης απόστασης από τους χρησιμοποιούμενους ΧΥΤΑ.

Υποδομές διαχείρισης υδάτινων πόρων – ύδρευση – αποχέτευση

Συνολικά, από στοιχεία που συνέλεξε η ομάδα έργου, στην περιοχή έχουν καταγραφεί σημαντικές υποδομές διαχείρισης υδάτινων πόρων οι οποίες αριθμητικά συνοψίζονται σε 2 **φυσικές λιμνοδεξαμενές**, 50 **ομβροδεξαμενές**, 67 **γεωτρήσεις**, 90 **δεξαμενές** και 44 **πηγές**. Τα στοιχεία αυτά, συνοδευόμενα από πληροφορίες σχετικά με την ποιότητα, τη χρήση και την παροχή ύδατος της πηγής ή τη χωρητικότητα της υποδομής, φαίνονται στον σχετικό πίνακα.

Πίνακας 8 : Υποδομές διαχείρισης υδάτινων πόρων

Είδος Υποδομής ή Φυσικής Πηγής	Αριθμός	Ποιότητα	Χρήση	Δυναμικότητα	Παροχή
Πηγές	1	καλή	Ύδρευση		
Πηγές	28	μέτρια	Ύδρευση		3600 μ ³ /ημέρα
Πηγές	11	μέτρια	Άρδευση		1992 μ ³ /ημέρα
Πηγές	4	μέτρια	Μικτή		
Γεωτρήσεις	14	μέτρια	Ύδρευση		1440 μ ³ /ημέρα
Γεωτρήσεις	28	μέτρια	Άρδευση		9432 μ ³ /ημέρα
Γεωτρήσεις	25	μέτρια	Μικτή		7488 μ ³ /ημέρα
Λιμνοδεξαμενές (φυσικές)	2	μέτρια	Άρδευση	180000 μ ³	
Δεξαμενές	45	μέτρια	Ύδρευση		
Δεξαμενές	77	μέτρια	Άρδευση		
Ομβροδεξαμενές	50	μέτρια	Μικτή		

Υδρευση-Άρδευση

Όπως προκύπτει, η **ύδρευση** του Δήμου γίνεται από πηγές, γεωτρήσεις και δεξαμενές. Όλοι οι οικισμοί της περιοχής διαθέτουν δίκτυα ύδρευσης, τα περισσότερα των οποίων όμως χρήζουν μερικής ή πλήρους αντικατάστασης, λόγω διάβρωσης των χαλυβδοσωλήνων και των επιπτώσεων που το φαινόμενο αυτό έχει στην υγεία. Επιπλέον η παλαιότητα του υδρευτικού δικτύου και η έλλειψη συντήρησης και εκσυγχρονισμού του προκαλεί συχνά μεγάλες απώλειες ύδατος. Η ποιότητα του νερού για ύδρευση αναφέρεται καλή έως μέτρια. Οι επιμέρους σχετικές πληροφορίες για κάθε οικισμό φαίνονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 9 : Είδος και κατάσταση δικτύου ύδρευσης

Τοπική Κοινότητα	Κατάσταση	Ποιότητα νερού	Είδος δικτύου	Χρήζει Αντικατάστασης;
Αγιά	καλή	μέτρια	PVC	μερική
Άγιος Ιωάννης	μέτρια	μέτρια	PVC	μερική
Αϊμόνας	μέτρια	καλή	Πολυαιθ. & PVC	μερική
Αλόιδες	μέτρια	μέτρια	Πολυαιθ.	μερική
Αξός	μέτρια	μέτρια	PVC	μερική
Απλαδιανά	μέτρια	μέτρια	PVC	μερική
Βενί	μέτρια	μέτρια	PVC	μερική
Γαράζο	μέτρια	μέτρια	PVC	μερική
Δαμαβόλου	μέτρια	μέτρια	PVC & Αμιαντοσιμεντ.	μερική
Δοξαρό	Μέτρια	Μέτρια	PVC	μερική
Επισκοπή	Μέτρια	Μέτρια	PVC	μερική
Θεοδώρα	Μέτρια	Μέτρια	PVC	μερική
Κάλυβος	Μέτρια	Μέτρια	PVC	μερική
Κρυονέρι	Μέτρια	Μέτρια	Πολυαιθ. & PVC	μερική
Λιβάδια	Μέτρια	Καλή	PVC & Αμιαντοσιμεντ.	μερική
Χώνος	Μέτρια	Μέτρια	PVC	μερική
Πέραμα	Καλή	Μέτρια	PVC & πολυαιθ. & χαλυβδ.	μερική/30%
Αγγελιανά	Καλή	Μέτρια	PVC	μερική/30%
Άγιος Μάμας	Καλή	Μέτρια	PVC & χαλυβδ.	μερική/30%
Αλφά	Καλή	Μέτρια	PVC	μερική/30%
Αχλαδέ	Καλή	Μέτρια	PVC	μερική/30%
Καλανδαρέ	Καλή	Μέτρια	PVC & χαλυβδ.	μερική/50%
Μαργαρίτες	Καλή	Μέτρια	PVC & σιδηρ.	μερική/30%
Μελιδόνι	Καλή	Μέτρια	PVC	μερική/30%
Μελισσουργάκι	Καλή	Μέτρια	PVC & χαλυβδ.	μερική/50%
Ορθέ	Καλή	Μέτρια	PVC & πολυαιθ & χαλυβδ.	μερική/30%
Πάνορμο	Καλή	Μέτρια	PVC	μερική/30%
Πασαλίτες	Καλή	Μέτρια	PVC & χαλυβδ.	μερική/50%

Τοπική Κοινότητα	Κατάσταση	Ποιότητα νερού	Είδος δικτύου	Χρήζει Αντικατάστασης;
Ρουμελή	Καλή	Μέτρια	PVC	μερική/20%
Σίσες	Καλή	Μέτρια	PVC & σιδηρ.	μερική/50%
Σκεπαστή	Καλή	Μέτρια	PVC	μερική/30%
Χουμέρι	Καλή	Μέτρια	PVC	μερική/30%
Πέραμα	Καλή	Μέτρια	PVC	μερική/30%
Ζωνιανά	Καλή	Καλή	PVC	ναι

Το δίκτυο **άρδευσης**, είναι συνολικού μήκους **περίπου 50 χλμ**, και καλύπτει σχεδόν όλο τον Δήμο εκτός από την ΤΚ Ζωνιανών από την οποία απουσιάζει παντελώς. Ωστόσο δεν επαρκεί για την κάλυψη των αναγκών και χρήζει επέκτασης.

Γενικότερα διαπιστώνεται ότι υπάρχει η ανάγκη εκπόνησης εξειδικευμένης μελέτης διαχείρισης των υδάτινων πόρων, που θα συμβάλλει στην ορθολογική αξιοποίηση και εκμετάλλευση του υδατικού δυναμικού της περιοχής, και στον αυτοματισμό της παρακολούθησης εισροών και εκροών στο σύστημα ύδρευσης και άρδευσης, με στόχο την ελαχιστοποίηση των απωλειών και την προστασία του δικτύου από παράνομες συνδέσεις. Πρέπει να γίνουν εγκαταστάσεις υφαλμύρωσης του νερού των γεωτρήσεων της παραλιακής ζώνης και διαχωρισμός των δεξαμενών άρδευσης με τις αντίστοιχες τις ύδρευσης για να μπορούν να εφαρμοστούν διαδικασίες απολύμανσης στο νερό για ύδρευση, με στόχο την προστασία της δημόσιας υγείας καθώς τα ύδατα είναι μικροβιακά επιβαρυνμένα. Ωστόσο, η εφαρμογή τέτοιων διαδικασιών απαιτεί τόσο κτιριακές εγκαταστάσεις, όσο και ανάλογο εξοπλισμό που έχουν μεγάλο κόστος. Επίσης είναι φανερό, από τα στοιχεία που παρατίθενται στους πίνακες, η ανάγκη αντικατάστασης /αναβάμισης και επέκτασης των δικτύων ώστε να καλύπτουν το 100% των νοικοκυριών.

Αποχετευτικό δίκτυο

Οι οικισμοί της περιοχής παρέμβασης αντιμετωπίζουν αρκετά προβλήματα στο σύστημα **αποχέτευσής** τους. Το πρόβλημα εντοπίζεται στην παλαιότητα και την κακή κατάσταση του αποχετευτικού δικτύου και παρουσιάζεται εντονότερο στους μικρούς οικισμούς ενώ η κατάσταση είναι λίγο καλύτερη στους μεγαλύτερους. Στο σύνολο της περιοχής υπάρχουν σημαντικά προβλήματα που σχετίζονται με τους αποδέκτες, καθώς το 40% περίπου των οικισμών δεν διαθέτουν καθόλου αποχετευτικό δίκτυο και σε άλλους το δίκτυο αποχέτευσης δεν συνδέεται με κάποιο βιολογικό καθαρισμό με αποτέλεσμα τα λύματα καταλήγουν σε ρέματα, χείμαρρους και ρυάκια με αποτέλεσμα τη ρύπανση των υπόγειων υδροφορέων. Αναλυτικότερες πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση των δικτύων αποχέτευσης φαίνονται στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 10 : Είδος και κατάσταση αποχετευτικού δικτύου

Δημοτικό Διαμέρισμα	Είδος Δικτύου	Εξυπηρετούμενοι Κάτοικοι (%)	Κατάσταση
Πέραμα	Χωριστικό	80	Μέτρια
Αγγελιανά	Παντοροϊκό	70	Καλή
Άγιος Μάμας	Παντοροϊκό	30	Μέτρια
Αλφά	Παντοροϊκό	70	Καλή
Αχλαδέ	Παντοροϊκό	70	Μέτρια
Καλανδαρέ	Όχι δίκτυο	0	Μέτρια
Μαργαρίτες	Παντοροϊκό	40	Μέτρια
Μελιδόνι	Χωριστικό μόνο στο Μπαλί, οι άλλοι οικισμοί του ΔΔ δεν έχουν αποχετευτικό δίκτυο	30	Μέτρια
Μελισσουργάκι	Όχι δίκτυο	0	Μέτρια
Ορθέ	Παντοροϊκό	5	Μέτρια
Πάνορμο	Μικτό	60	Μέτρια
Πασαλίτες	Όχι δίκτυο	0	Μέτρια
Ρουμελή	Παντοροϊκό	80	Κακή
Σίσεσ	Όχι δίκτυο	0	Μέτρια
Σκεπαστή	Παντοροϊκό	80	Μέτρια
Χουμέρι	Παντοροϊκό	50	Μέτρια
Ζωνιανά	Χωριστικό	100	κακή
Αγιά	Όχι δίκτυο	0	Μέτρια
Άγιος Ιωάννης	Μικτό	80	Μέτρια
Αϊμονας	Παντοροϊκό	95	Μέτρια
Αλόιδες	Μικτό	95	Μέτρια
Αξός	Μικτό	90	Μέτρια
Απλαδιανά	Όχι δίκτυο	0	Μέτρια
Βενί	Μικτό	97	Μέτρια
Γαράζο	Μικτό	100	Μέτρια
Δαμαβόλο	Όχι δίκτυο	0	Μέτρια
Δοξαρό	Μικτό	30	Μέτρια
Επισκοπή	Μικτό	60	Μέτρια
Θεοδώρα	Μικτό	20	Μέτρια
Κάλυβος	Μικτό	95	Μέτρια
Κρυονέρι	Μικτό	50	Μέτρια
Λιβάδια	Μικτό	80	Μέτρια
Χώνος	Όχι δίκτυο	0	Μέτρια

Με βάση τα στοιχεία που υπάρχουν, η κατάσταση του αποχετευτικού δικτύου έχει ως εξής: Στο σύνολο του Δήμου, το δίκτυο αποχέτευσης δεν καλύπτει το 100% των κατοίκων του, ενώ υπάρχουν πολύ οικισμοί που αυτό είναι ανύπαρκτο. Γενικότερα, πρέπει να γίνουν χωριστικά δίκτυα ώστε να μειωθεί η ποσότητα των λυμάτων που οδηγούνται στις εγκαταστάσεις βιολογικών καθαρισμών, με σκοπό την καλύτερη διαχείριση τους.

Κρίνεται λοιπόν απαραίτητη, η εκπόνηση ολοκληρωμένης μελέτης αναβάθμισης και επέκτασης (όπου χρειάζεται) των αποχετευτικών δικτύων και σύνδεσης τους με μονάδες βιολογικών καθαρισμών. Επίσης είναι πολύ σημαντική η μετατροπή όλων των δικτύων σε χωριστικά.

3) Κοινωνική πολιτική, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός

▪ Πληθυσμιακές μεταβολές

Την δεκαετία 1991-2001, ο πληθυσμός του Δήμου αυξήθηκε κατά 1.669 κατοίκους ή κατά **11,2%**. Το ίδιο διάστημα ο πληθυσμός της ΠΕ Ρεθύμνου αυξήθηκε κατά 16,89% και της Κρήτης κατά 11,31%. Όπως παρατηρούμε το ποσοστό μεταβολής του πληθυσμού του Δήμου, πλησιάζει αρκετά το αντίστοιχο ποσοστό στο σύνολο του Νησιού.

Την περίοδο 1961-2001, ο πληθυσμός του Δήμου αυξήθηκε κατά 400 κατοίκους ή κατά **2,47%**. Την ίδια περίοδο ο πληθυσμός της ΠΕ Ρεθύμνου αυξήθηκε κατά 17,15 % και του συνόλου της Κρήτης κατά 24,39%.

Αν και η αύξηση του πληθυσμού του Δήμου είναι μικρή, εντούτοις στο σύνολο των 24 Δήμων του Νησιού για την περίοδο 1991-2001 ο Δήμος Μυλοποτάμου κατατάσσεται στην 10^η θέση, ενώ για την 40ετία 1961-1991, κατατάσσεται στην 9^η θέση. Πρέπει ακόμα να σημειωθεί ότι ήταν ένας από τους 9 Δήμους που αύξησαν τον πληθυσμό τους σε αυτή την περίοδο των 40 ετών. Αυτό οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η αύξηση του πληθυσμού του νησιού αλλά και της ΠΕ Ρεθύμνης, απορροφήθηκε από τα μεγάλα αστικά κέντρα.

Όσον αφορά την μεταβολή του πληθυσμού σε επίπεδο Δημοτικών Ενοτήτων, η ΔΕ Ζωνιανών παρουσιάζει την μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση τόσο την δεκαετία 1991-2001 (22,8%), όσο και την 40ετία 1961-2001 (64,7 %). Ακολουθεί η ΔΕ Γεροποτάμου με 15,8 % και 1,3% αντίστοιχα, ενώ η ΔΕ Κουλούκωνα εμφάνισε μεν την δεκαετία 1991-2001 μια μικρή αύξηση της τάξης του 3,7%, όμως το διάστημα 1961-1991 είχε πληθυσμιακές απώλειες της τάξης του -4,7% .

Πίνακας 11 : Ποσοστιαία (%) μεταβολή του πληθυσμού του Δήμου ανά ΔΕ, ανά δεκαετία και συνολικά για το χρονικό διάστημα 1961-2001

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΧΡΟΝΙΚΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ				
	1961-1971	1971-1981	1981-1991	1991-2001	1961-2001
Δ.Ε. ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	-13,2%	-4,2%	5,3%	15,8%	1,3%
Δ.Ε. ΖΩΝΙΑΝΩΝ	10,2%	1,4%	20,0%	22,8%	64,7%
Δ.Ε. ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	-11,0%	0,4%	2,8%	3,7%	-4,7%
ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΥ	-10,8%	-1,8%	5,3%	11,2%	2,5%

Πηγή : *Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ.*

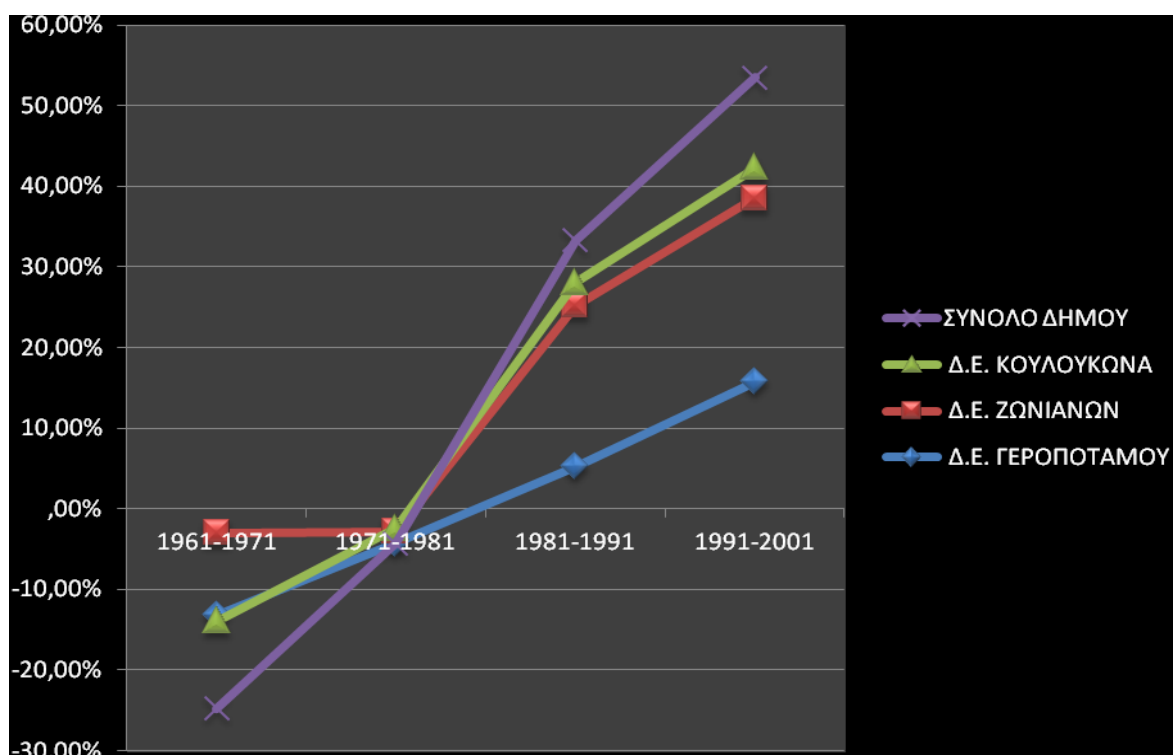
Όσον αφορά την μεταβολή πληθυσμού σε επίπεδο Τοπικών Κοινοτήτων, το διάστημα 1961-1991, υπερδιπλασίασαν τον πληθυσμό τους οι ΤΚ Πανόρμου (148 %) και Περάματος (150,4%). Η αύξηση αυτή όσον αφορά την ΤΚ Περάματος ήταν περισσότερο ομαλή στο χρόνο ενώ η αντίστοιχη του Πανόρμου οφείλεται κυρίως στην αύξηση του πληθυσμού του την δεκαετία 1991-2001 που ανήλθε στο 166,7%. Για την ΤΚ Πανόρμου η αύξηση αυτή αντανakλά την ανάπτυξη του ως ένα σημαντικού τουριστικού θέρετρου, ενώ

για το Πέραμα πιστοποιεί την καθιέρωση του ως το οικονομικό και διοικητικό κέντρο της ευρύτερης περιοχής.

Έντονο δημογραφικό δυναμισμό για το διάστημα 1961-1991 παρουσιάζουν και οι ορεινές Τοπικές Κοινότητες των Ζωνιανών και Λιβαδίων, αν και τα Λιβάδια έχασαν ένα σημαντικό τμήμα του πληθυσμού τους την τελευταία δεκαετία 1991-2001 (-10%)

Άλλες ΤΚ που αύξησαν τον πληθυσμό τους σε σημαντικό βαθμό είναι των Απλαδιανών, της Αγιάς, της Επισκοπής, της Αλφάς, του Χώνου.

Γράφημα 1 : Ποσοστιαία (%) μεταβολή του πληθυσμού του Δήμου ανά ΔΕ, ανά δεκαετία και συνολικά για το χρονικό διάστημα 1961-2001

Πηγή : Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ.

- Σύνθεση πληθυσμού (φύλο, ηλικία, εκπαίδευση)

Φύλο :

Από τους 16.577 κατοίκους του Δήμου οι 8.591 ή το 51,8%, είναι άρρενες και οι 7.986 ή το 48,2% είναι θήλεις. Στην ΠΕ Ρεθύμνης οι άρρενες αποτελούν το 50,3% του πληθυσμού και οι θήλεις το 49,7%. Τα αντίστοιχα ποσοστά για το σύνολο της Κρήτης είναι 50,6% για τους άρρενες και 49,4% για τις θήλεις.

Η σύνθεση του πληθυσμού σε σχέση με το φύλο δεν παρουσιάζει ουσιαστικές διαφοροποιήσεις ανάμεσα στις Δημοτικές ενότητες του Δήμου.

Ηλικία-δημογραφικοί δείκτες :

Η ομάδα ηλικιών 0-14 ετών αποτελεί το 19,0% του συνολικού πληθυσμού του Δήμου, η ομάδα 15-64 ετών το 62,5% και η ομάδα 65 ετών και άνω το 18,5%.

Σε σχέση με την ΠΕ Ρεθύμνης και την Κρήτη υπάρχουν σημαντικές αποκλίσεις σε όλες τις παραπάνω ομάδες. Ο Δήμος υπερτερεί στην νεανική ομάδα ηλικιών (0-14) καθώς και τους ηλικιωμένους (65 ετών και άνω), υστερεί όμως σημαντικά στην παραγωγική ομάδα ηλικιών (15-64).

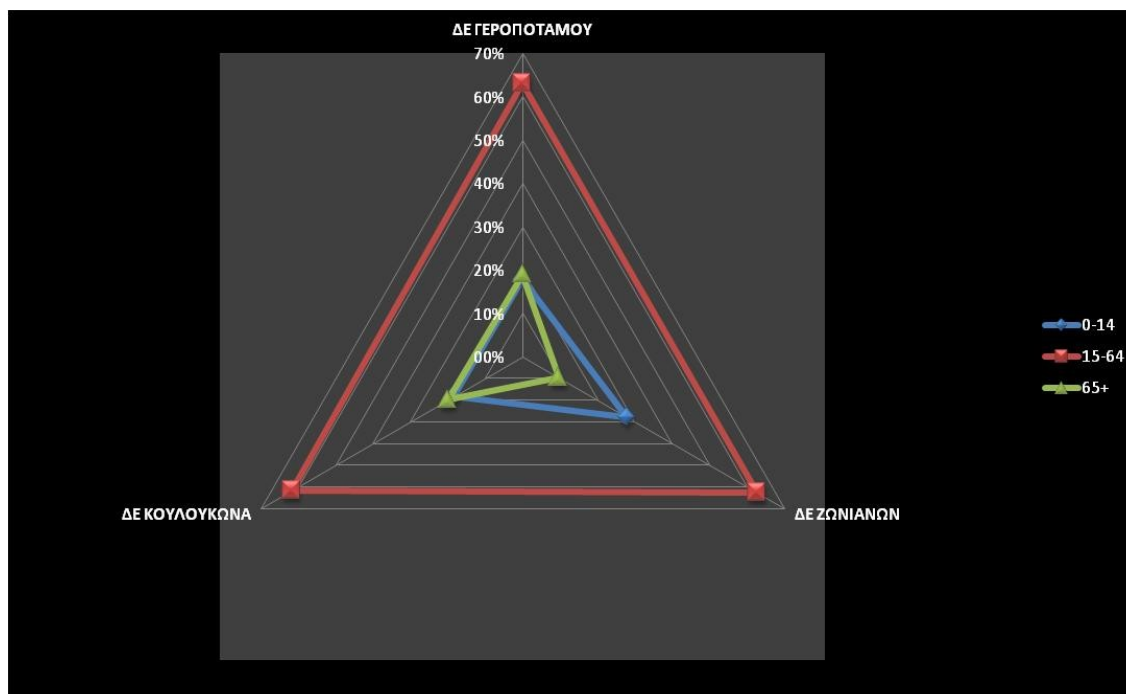
Πίνακας 12 : Ποσοστιαία (%) κατανομή του πληθυσμού στην μεγάλη κλίμακα ηλικιών του Δήμου, της ΠΕ Ρεθύμνης και του συνόλου της Κρήτης

ΜΕΓΑΛ.ΚΛΙΜ.ΗΛΙΚ	ΔΗΜΟΣ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΠΕ ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΣΥΝ.ΚΡΗΤΗΣ
0-14	19,0%	17,6%	17,0%
15-64	62,5%	66,2%	66,8%
65+	18,5%	16,1%	16,3%

Πηγή : Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Όσον αφορά την ηλικιακή σύνθεση του πληθυσμού των επιμέρους Δημοτικών ενοτήτων η μεγαλύτερη διαφοροποίηση εμφανίζεται στη ΔΕ Ζωνιανών όπου η ομάδα ηλικιών 0-14 ετών αποτελεί το 27,8% του συνολικού πληθυσμού του Δήμου, η ομάδα 15-64 ετών το 62,6% και η ομάδα 65 ετών και άνω το 9,6%. Είναι άξιο προσοχής ο δημογραφικός δυναμισμός που παρατηρείται στις μικρές ηλικίες στην ΔΕ Ζωνιανών, γεγονός που οφείλεται τόσο στην υψηλή γεννητικότητα, όσο και στην παραμονή των περισσότερων νέων στον τόπο τους.

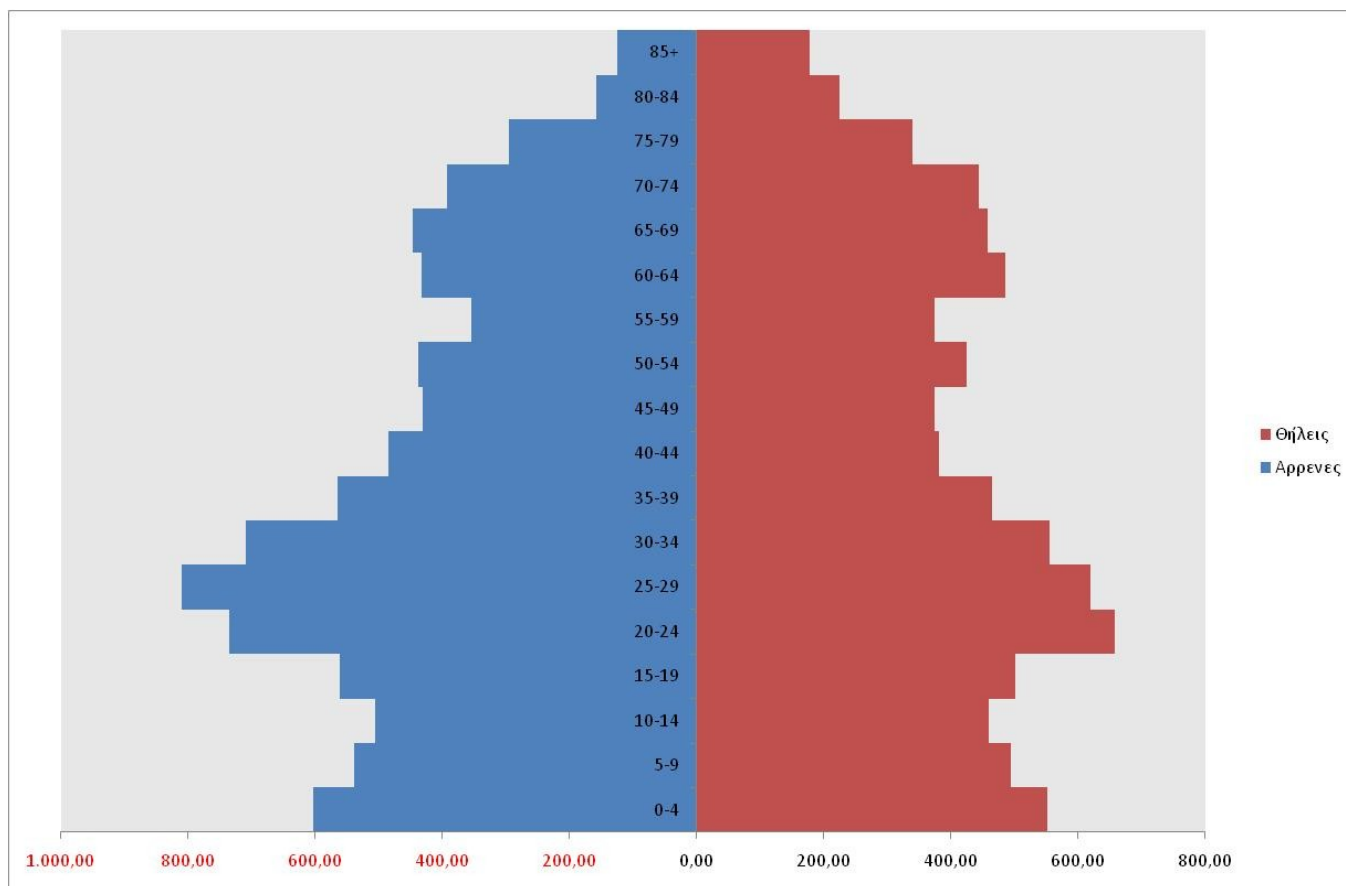
Γράφημα 2 : Ποσοστιαία (%) κατανομή του πληθυσμού στην μεγάλη κλίμακα ηλικιών των Δημοτικών Ενοτήτων του Δήμου

Πηγή : Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Η ηλικιακή σύνθεση του πληθυσμού του Δήμου απεικονίζεται περισσότερο παραστατικά στην παρακάτω πυραμίδα ηλικιών

Γράφημα 3 : Πυραμίδα ηλικιών του Δήμου Μυλοποτάμου

Πηγή : Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Όσον αφορά την διαχρονική μεταβολή από το 1991 παρατηρούμε ότι υπάρχει μείωση της νεανικής ομάδας ηλικιών (19,02 % από 21,76%), αύξηση της παραγωγικής ομάδας ηλικιών (62,51% από 59,28%) και οριακή μείωση των τρίτης ηλικίας (18,47% από 18,96%)

Πίνακας 13 : Σύγκριση της ποσοστιαίας κατανομής του πληθυσμού στην μεγάλη κλίμακα ηλικιών κατά τα έτη 1991, 2001

ΜΕΓΑΛ.ΚΛΙΜ.ΗΛΙΚ	1991	2001
0-14	21,76%	19,02%
15-64	59,28%	62,51%
65+	18,96%	18,47%

Πηγή : Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ.

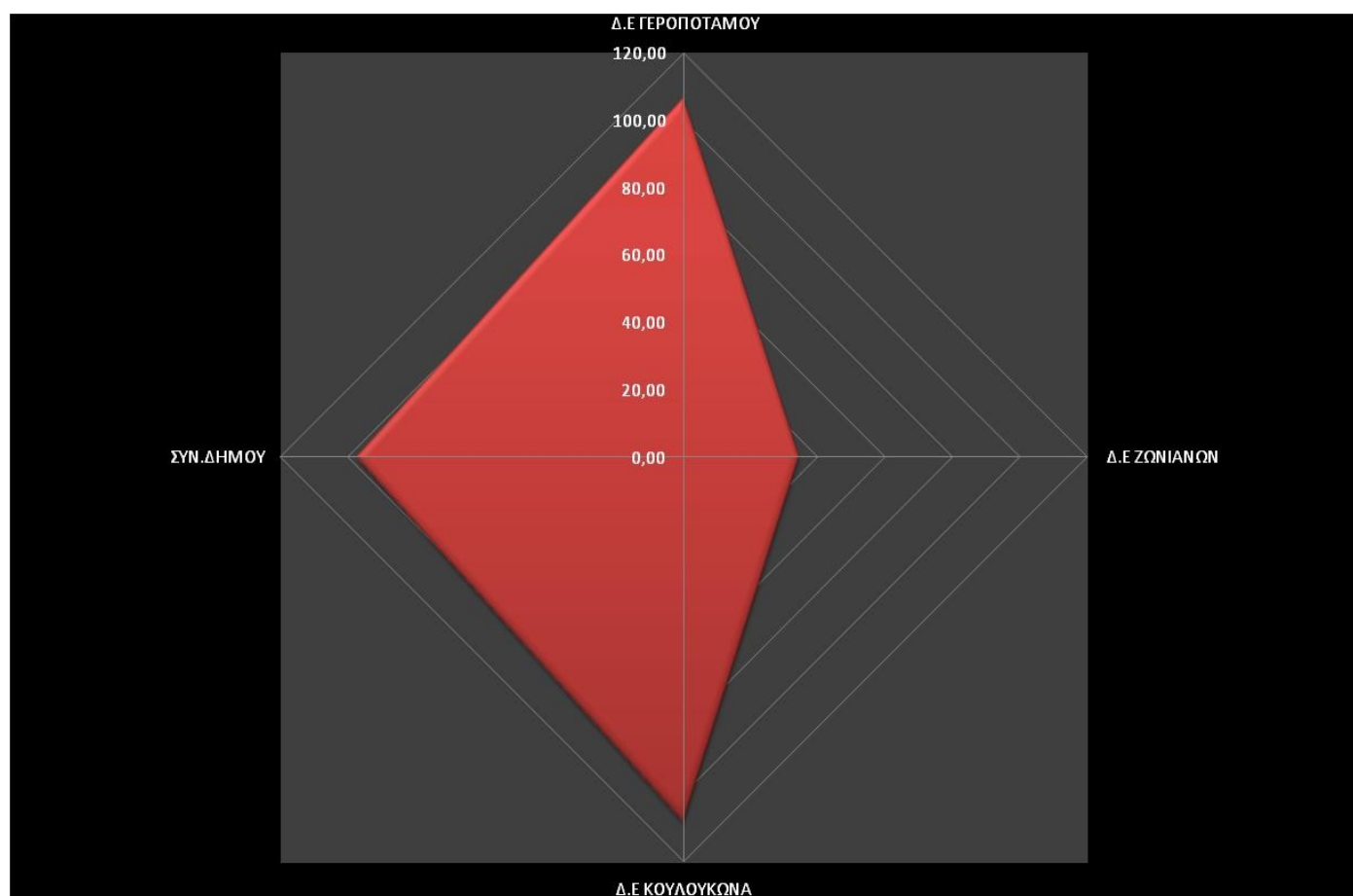
Ένας άλλος τρόπος απεικόνισης της ηλικιακής σύνθεσης του πληθυσμού είναι και ο δείκτης Γήρανσης ⁵.

Ο Δείκτης Γήρανσης στο σύνολο του Δήμου είναι 97,11%. Αυτό σημαίνει ότι σε 100 παιδιά ηλικίας 0-14 ετών αντιστοιχούν 97,11 άτομα ηλικίας μεγαλύτερης των 65 ετών, δηλαδή τα παιδιά ηλικίας από 0-14 ετών υπερτερούν της τρίτης ηλικίας (65+). Αυτό όμως οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην σημαντική διαφοροποίηση από τον μέσο όρο του Δήμου της ΔΕ Ζωνιανών όπου ο αντίστοιχος δείκτης είναι 34,4%.

Αντίθετα στις άλλες Δημοτικές Ενότητες ο Δείκτης γήρανσης είναι μεγαλύτερος του 100. Στην ΔΕ Γεροποτάμου είναι 106,46 % και στην ΔΕ Κουλούκωνα είναι 108,22%.

Σε σχέση με το ευρύτερο περιβάλλον του Δήμου, στην ΠΕ Ρεθύμνης ο δείκτης Γήρανσης είναι 91,62 % και στο σύνολο της Κρήτης είναι 95,87 %.

Γράφημα 4 : Δείκτης Γήρανσης συνολικά και ανά Δημοτική Ενότητα

Πηγή : Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Επίπεδο Εκπαίδευσης

⁵ Ο Δείκτης γήρανσης απεικονίζει πόσα παιδιά ηλικίας 0-14 ετών αναλογούν σε 100 κατοίκους άνω των 65 ετών και εξάγεται από τον τύπο :

$$\text{Δείκτης Γήρανσης} = \frac{\text{πληθυσμός 65+}}{\text{πληθυσμός (0-14)}} \times 100$$

Είναι προφανές ότι τα οικονομικά χαρακτηριστικά της περιοχής δεν μπορούν να κρατήσουν σε αυτήν κατόχους διδακτορικών τίτλων ή ακόμα και πτυχιούχους Ανωτάτων σχολών. Στην περιοχή τα άτομα με αυτό το επίπεδο εκπαίδευσης εργάζονται κυρίως σε υπηρεσίες του δημοσίου, στην εκπαίδευση, στο κέντρο υγείας, στα υποκαταστήματα των τραπεζών στην περιοχή κ.α

Αντίθετα είναι σημαντικό κριτήριο για την τοπική ανάπτυξη, η ύπαρξη ατόμων που ζουν και εργάζονται στην περιοχή και έχουν τελειώσει τουλάχιστον το Λύκειο (**Απόφοιτοι Μέσης εκπαίδευσης**) ή ακόμα έχουν μετεκπαιδευθεί σε ιδρύματα της μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Αυτά τα συμπεράσματα επιβεβαιώνονται όσο συγκρίνονται τα παραπάνω χαρακτηριστικά με μεγαλύτερες διοικητικές ενότητες. Για τον λόγο αυτό και για την εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων το επίπεδο της εκπαίδευσης του Δήμου πρέπει να εξεταστεί παράλληλα με εκείνο του ευρύτερου περιβάλλοντος της περιοχής. (ΠΕ Ρεθύμνου και Κρήτης).

Πίνακας 14 : Ποσοστιαία (%) κατανομή του πληθυσμού (άνω των 6 ετών) ανά μορφωτικό επίπεδο συνολικά και κατά φύλο

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	ΑΝΕΞ. ΦΥΛΟΥ	ΑΡΡΕΝΕΣ	ΘΗΛΕΙΣ
Κάτοχοι διδακτορικού τίτλου	0,0%	0,1%	0,0%
Κάτοχοι Μάστερ	0,1%	0,1%	0,1%
Πτυχιούχοι Ανωτάτων Σχολών	2,6%	2,6%	2,6%
Πτυχιούχοι ΤΕΙ (ΚΑΤΕ, ΚΑΤΕΕ) και Ανωτέρων Σχολών	1,6%	1,8%	1,4%
Πτυχιούχοι μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	1,5%	1,4%	1,7%
Απόφοιτοι Μέσης εκπαίδευσης	16,4%	15,5%	17,3%
Πτυχιούχοι ΤΕΛ	0,4%	0,6%	0,2%
Πτυχιούχοι ΤΕΣ	0,7%	1,1%	0,2%
Απόφοιτοι 3ταξίου Γυμνασίου	13,6%	15,3%	11,8%
Απόφοιτοι Δημοτικού	42,7%	45,2%	40,1%
Φοιτούν στο Δημοτικό	7,7%	7,8%	7,7%
Εγκατέλειψαν το Δημοτικό, αλλά γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση	6,9%	5,7%	8,2%
Δε γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση	5,7%	2,9%	8,7%

Πηγή : Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πραγματικά στο ανώτερο εκπαιδευτικό επίπεδο οι διαφορές ανάμεσα στον Δήμο, την ΠΕ Ρεθύμνου και την Κρήτη είναι σημαντικές. Έτσι ενώ οι απόφοιτοι των Ανωτάτων σχολών αποτελούν το 2,2% του συνολικού πληθυσμού (άνω τω 6 ετών), το αντίστοιχο χαρακτηριστικό στην ΠΕ Ρεθύμνου είναι 6,6 % και στο σύνολο της Κρήτης 6,8%.

Σημαντική απόκλιση όμως υπάρχει και στους Απόφοιτους μέσης εκπαίδευσης όπου στο σύνολο του Δήμου αποτελούν το 16,4% , ενώ στην ΠΕ Ρεθύμνου είναι το 22,3% και στην Κρήτη το 20,3%.

Αντίθετα ο Δήμος παρουσιάζει μεγαλύτερο ποσοστό αποφοίτων 3ταξίου Γυμνασίου αλλά κυρίως πολύ μεγαλύτερο ποσοστό αποφοίτων Δημοτικού σε σχέση με την ΠΕ Ρεθύμνης, και την Κρήτη. Συγκεκριμένα

στον Δήμο οι απόφοιτοι Δημοτικού ανέρχονται στο 42,7% του πληθυσμού ⁶, στην ΠΕ Ρεθύμνου στο 35% και στο σύνολο της Κρήτης στο 34,6%.

Η διαφορά οφείλεται σε διάφορους λόγους όπως είναι η ύπαρξη περισσότερων ηλικιωμένων σε σχέση με την ευρύτερη περιοχή που εξετάζουμε, αλλά και η διαρροή αρκετών μαθητών που δεν συνεχίζουν από το δημοτικό στο 3ταξιο γυμνάσιο, δεν ολοκληρώνουν δηλαδή την υποχρεωτική εκπαίδευση.

Όσον αφορά τις διαφοροποιήσεις εντός του Δήμου και εξετάζοντας κυρίως τα κρίσιμα χαρακτηριστικά, όπως τους αποφοίτους της Μέσης Εκπαίδευσης, παρατηρούμε ότι η ΔΕ Γεροποτάμου, έχει σαφώς καλύτερη εικόνα σε σχέση με τις δύο άλλες Δημοτικές Ενότητες, ενώ στον αντίποδα βρίσκεται η ΔΕ Ζωνιανών, η οποία εμφανίζει τους περισσότερους απόφοιτους 3ταξίου γυμνασίου και τους λιγότερο απόφοιτους Μέσης Εκπαίδευσης. Είναι προφανές ότι στην περιοχή αυτή είναι εντονότερο το φαινόμενο της εγκατάλειψης της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

- Υποδομές εκπαίδευσης

Πρωτοβάθμια εκπαίδευση: Στο Δήμο Μυλοποτάμου λειτουργούν **19 νηπιαγωγεία** και **20 δημοτικά σχολεία** τα οποία φιλοξενούν περίπου 1.000 μαθητές. Την τελευταία δεκαετία έπαψαν να λειτουργούν 3 δημοτικά σχολεία. Είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι ακόμα και τα δημοτικά σχολεία που λειτουργούν σήμερα αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα λόγω παλαιότητας κτιρίων και ελλείψεις σε εξοπλισμό.

Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση: Στην περιοχή του Δήμου λειτουργούν **4 Γυμνάσια** και **1 γενικό Λύκειο**, καθώς και **ΕΠΑΛ (Επαγγελματικό Λύκειο)** στο Γαράζο.

Ιδιωτική εκπαίδευση

Η ιδιωτική εκπαίδευση προέρχεται από τα ελάχιστα ιδιωτικά φροντιστήρια ξένων γλωσσών και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, από τα οποία τα περισσότερα λειτουργούν στην έδρα του δήμου. Στον **πίνακα** που ακολουθεί, φαίνονται τα διάφορα είδη φροντιστηρίων και οι οικισμοί στους οποίους βρίσκονται.

Πίνακας 15 : Κατάλογος ιδιωτικών φροντιστηρίων

Δήμος	Δημοτικό διαμέρισμα	Οικισμός	Είδος Φροντιστηρίου	Πλήθος
ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	Περάματος	Πέραμα	Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	2
			Ξένων γλωσσών	4
	Πανόρμου	Πάνορμο	Ξένων γλωσσών	1
	Μελιδονίου	Μπαλί	Ξένων γλωσσών	2
	Σισών	Σίσες	Αγγλικών	1

Συμπεράσματα- Προοπτικές

Στην **πρωτοβάθμια εκπαίδευση**, δεν λειτουργεί δημοτικό σχολείο σε κάθε Τοπική Κοινότητα (20 σχολεία για 33 ΤΚ). Η κατάσταση αυτή οφείλεται τόσο στην έλλειψη μαθητών σε ορισμούς οικισμούς αλλά και λόγω των πρόσφατων υποχρεωτικών συνενώσεων από το Υπουργείο Παιδείας. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την

⁶ άνω των 6 ετών

ανάγκη για μετακίνηση μαθητών, η οποία παρουσιάζει ειδικές δυσκολίες λόγω της μικρής ηλικίας των μαθητών.

Επίσης, πολλά από τα λειτουργούντα σχολικά κτίρια, είναι αρκετά παλιά χωρίς κεντρική θέρμανση και χρήζουν συντηρήσεων ή βελτιώσεων με σύγχρονες προδιαγραφές, ενώ τα περισσότερα από δεν έχουν τον κατάλληλο εκπαιδευτικό εξοπλισμό. Πολλά από τα σχολεία αυτά στερούνται αύλειου χώρου και αθλητικών υποδομών ή βρίσκονται κοντά σε κεντρικούς δρόμους.

Στη **δευτεροβάθμια εκπαίδευση** σε όλη την περιοχή παρέμβασης έχουμε μόνο γυμνάσια, ενιαία λύκεια και ένα ΕΠΑΛ και καθόλου ΤΕΕ (Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια), με αποτέλεσμα οι μαθητές να εγκαταλείπουν την περιοχή και να εγκαθίσταται στα μεγάλα αστικά κέντρα (κυρίως Ρέθυμνο και Ηράκλειο) ή να εγκαταλείπουν το σχολείο.

Επίσης δεν υπάρχουν Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) ώστε να υπάρχει η δυνατότητα στους νέους για εναλλακτικές σπουδές, ενώ υπάρχει στο Πάνορμο παράρτημα του ΚΕΚ Ανάπτυξης Κρήτης.

Η μεταφορά των μαθητών που δε είναι ένα σημαντικό πρόβλημα που επιλύεται τις περισσότερες φορές με πρωτοβουλία της Δημοτικής Αρχής.

Υπάρχουν ελάχιστα **φροντιστήρια**, δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και ξένων γλωσσών, γεγονός που καθιστά τους μαθητές της περιοχής μη ανταγωνιστικούς σε σχέσης με τα παιδιά των μεγάλων πόλεων που τους παρέχονται όλα τα παραπάνω.

Γενικότερα στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης που προωθεί το Υπουργείο Παιδείας γίνονται προσπάθειες για αναβάθμιση του επιπέδου της εκπαίδευσης στην περιοχή, με την εισαγωγή νέων μαθημάτων (τεχνολογία, μουσική, ξένες γλώσσες, θέατρο, εικαστικά) αλλά οι δυσκολίες που αντιμετωπίζονται στον τομέα αυτό έχουν να κάνουν με την ανεπαρκή υποδομή και την έλλειψη εξειδικευμένου εκπαιδευτικού προσωπικού που θα παρέχει αυτές τις υπηρεσίες.

■ Δομές κοινωνικής υποστήριξης

Οι υπηρεσίες **κοινωνικής πρόνοιας** και υποστήριξης που λειτουργούν στην περιοχή του Δήμου Μυλοποτάμου παρουσιάζονται αναλυτικά στον **πίνακα** που ακολουθεί.

Πίνακας 16 : Κοινωνικές Υπηρεσίες

ΥΠΟΔΟΜΗ	α/α	ΟΙΚΙΣΜΟΣ
Κέντρο Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων (ΚΑΠΗ)	1	Πέραμα
Μονάδα Βοήθειας στο Σπίτι	1	Πέραμα
	2	Γαράζο
	3	Λιβάδια
Μονάδα Κοινωνικής Μέριμνας		-
Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων	1	Πέραμα

Γραφείο Παροχής Κοινωνικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών	1	Λιβάδια
Βρεφονηπιακός Σταθμός	1	Λιβάδια
	2	Πέραμα
Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών		-
Παιδικός Σταθμός	1	Πέραμα
	2	Ζωνιανά
	3	Λιβάδια
	4	Αλφά
Συμβουλευτική Απασχόλησης		-
Παροχή Συμβουλευτικών Υπηρεσιών για τη Γυναικεία Επιχειρηματικότητα μέσω της Δημιουργίας Γυναικείων Συνεταιρισμών		-

Πηγή Επεξεργασία στοιχείων ερωτηματολογίου

Οι περισσότερες κοινωνικές υπηρεσίες είναι συγκεντρωμένες στην έδρα του Δήμου, εκτός από μερικές εξαιρέσεις (πχ. παιδικοί σταθμοί στα Λιβάδια, στην Αλφά και στα Ζωνιανά) και εξυπηρετούν αποκλειστικά τον οικισμό στον οποίο βρίσκονται.

Σε γενικές γραμμές ο Δήμος Μυλοποτάμου παρουσιάζει σημαντικές ελλείψεις σε κοινωνικές υποδομές, αφού πρόκειται για ένα μεγάλο δήμο με 79 οικισμούς και οι υπάρχουσες κοινωνικές υπηρεσίες που διαθέτει δεν καλύπτουν τις ανάγκες των κατοίκων όλων των περιοχών. Ακόμα και οι υφιστάμενες υπηρεσίες αντιμετωπίζουν σημαντικές ελλείψεις σε εξειδικευμένο στελεχιακό δυναμικό αλλά κυρίως σε υποδομές (πολλές από τις παραπάνω στεγάζονται σε μη κατάλληλους χώρους) και εξοπλισμό.

Πιο συγκεκριμένα, οι υπάρχοντες **Παιδικοί και Βρεφονηπιακοί** σταθμοί εκτός του ότι δεν επαρκούν για να καλύψουν τις ανάγκες όλης της περιοχής του δήμου, παρουσιάζουν σοβαρές ελλείψεις σε υλικοτεχνική υποδομή και σε εξειδικευμένο προσωπικό.

Μια ακόμα σημαντική έλλειψη που παρουσιάζει ο Δήμος στον τομέα της κοινωνικής πρόνοιας είναι ότι στην περιοχή δε λειτουργεί **Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ)** για την απασχόληση και φύλαξη των παιδιών τις απογευματινές ώρες και κατά την περίοδο των γιορτών και του καλοκαιριού. Η παραπάνω έλλειψη ενισχύει την απομάκρυνση των γυναικών από την απασχόληση και δεν συμβάλλει στην μείωση της ανεργίας των γυναικών στην περιοχή.

Ανεπαρκείς κρίνονται επίσης οι δομές παροχής υπηρεσιών για την **3^η ηλικία**. Συγκεκριμένα όσον αφορά τα **ΚΑΠΗ**, λειτουργεί μόνο ένα στο Πέραμα που εξυπηρετεί κυρίως κατοίκους του οικισμού καθώς και τρεις **Μονάδες Βοήθειας στο Σπίτι** (Πέραμα, Λιβάδια και Γαράζο) που όμως δεν έχουν τη δυνατότητα να καλύπτουν ανάγκες όλων των οικισμών και ένα **Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων ΚΗΦΗ** στο Πέραμα.

- Ειδικές πληθυσμιακές ομάδες (π.χ. ΑμΕΑ, πρόσφυγες, αθίγγανοι)

- Πολιτιστική υποδομή και δραστηριότητες

Ιστορικοί – Πολιτιστικοί Πόροι

Η ανθρώπινη παρουσία στην περιοχή του Δήμου Μυλοποτάμου από την αρχαιότητα έως και σήμερα έχει δημιουργήσει ένα δίκτυο ορεινών και ημιορεινών οικισμών με πολιτισμικά χαρακτηριστικά και δεδομένα πολύ σημαντικά, αναλογικά με τον συνολικό πληθυσμό τους. Διαχρονικά, αυτές οι ανθρώπινες εγκαταστάσεις και δραστηριότητες έχουν αφήσει τη σφραγίδα τους τόσο σε ότι αφορά τη διαμόρφωση του φυσικού περιβάλλοντος όσο και σε ότι αφορά τη δημιουργία σημαντικών πολιτιστικών δεδομένων που χαρακτηρίζονται από μια πολυμορφία και πολύ-πολιτισμικότητα τέτοια που δε συναντιέται εύκολα σε άλλες περιοχές του νησιού.

Ταυτόχρονα οι γεωμορφολογικοί περιορισμοί των ορεινών σχηματισμών δημιουργούσαν «εσωτερικές» παραγωγικές – πολιτισμικές ενότητες οι οποίες στάθηκαν αφορμή να αναπτύσσονται επιμέρους χαρακτηριστικά τα οποία προσδίδουν στην περιοχή μια μεγάλη ποικιλία ανθρώπινης συμπεριφοράς και εκφράσεων. Τα ίχνη αυτών των εκφράσεων καλύπτουν ολόκληρη την περιοχή βουνό με διαφορετικών μορφών και εποχών μνημεία.

Η Αξός είναι κτισμένη στην θέση της αρχαίας πόλης Όαξος της οποίας λιμάνι της ήταν η Αστάλη, όρμος στο σημερινό Μπαλί. Η πόλη διαδραμάτισε πρωταγωνιστικό ρόλο στα πολιτικά δρώμενα της Κρητών Πολιτείας μαζί κυρίως κατά την Αρχαϊκή περίοδο (7ος και 6ος αιώνας π.Χ.).

Το Πάνορμο είναι το αρχαίο Αμφιμάτριο, επίκειο της Αρχαίας Ελεούθερνας,

Ο οικισμός της Επισκοπής οφείλει το όνομα του στην έδρα της Επισκοπής Αυλοποτάμου, που υπήρχε για ένα διάστημα εκεί. Σημαντικά μνημεία που μαρτυρούν την ιστορία του χωριού είναι ο επισκοπικός ναός και το επισκοπικό μέγαρο.

Τα Λιβιάδια υπήρξαν έδρα προσωρινής κυβέρνησης το 1868 και που έχουν αναδείξει άνδρες περήφανους και καστροπολεμάρχους.

Στην περιοχή του δήμου υπάρχει ένας σημαντικός αριθμός μοναστηριών των οποίων η ιστορική και αρχιτεκτονική τους σημασία αλλά και οι καλλιτεχνικοί θησαυροί που φιλοξενούν τα καθιστούν σημαντικό πολιτιστικό απόθεμα που σε συνδυασμό με τα φυσικά χαρακτηριστικά των περιοχών που βρίσκονται μπορούν να αποτελέσουν πόλους προσέλκυσης ειδικών κατηγοριών επισκεπτών. Ενδεικτικά μπορούμε να αναφέρουμε τις Μονές Βωσάκου, Χαλέπας, Δισκουρίου, Αττάλης κ.α.

Ένα από τα σημαντικότερα χαρακτηριστικά του Δήμου είναι η ύπαρξη πολλών παραδοσιακών οικισμών (όπως έχει ήδη αναφερθεί), στην πολεοδομική οργάνωση και την αρχιτεκτονική δομή των οποίων, απεικονίζονται μερικά από τα διαχρονικότερα στοιχεία του πολιτισμού της Κρήτης. Επίσης στην βρίσκονται διάσπαρτα σημαντικά μεμονωμένα μνημεία όπως μητάτα, κρήνες, γεφύρια, νερόμυλοι κ.α.

Πολλοί λαϊκοί δημιουργοί της περιοχής, ακόμη και σήμερα μεταδίδουν την τέχνη τους στις νεότερες γενιές, δημιουργώντας παράλληλα εργαστήρια λαϊκής τέχνης έμπνευσης που προκαλούν εντύπωση και θαυμασμό. Οι λαϊκοί αυτοί καλλιτέχνες έμπνευσμένοι άλλοτε από το φυσικό τοπίο και άλλοτε από ανθρώπινες δραστηριότητες δημιουργούν πολύ σημαντικά έργα τέχνης που αντικατοπτρίζουν την ζωή και την παράδοση της περιοχής. Εργαστήρια υφαντών, ξυλογλυπτικής, πετρογλυπτικής, εργαστήρια κατασκευής μουσικών οργάνων (κρητική λύρα), μαχαιροποιία, καλαθοπλεκτήρια, παραδοσιακά τυροκομεία, κηροπλαστεία, κ.α. συναντά ο επισκέπτης στους περισσότερους μεγάλους οικισμούς της περιοχής τα οποία άλλοτε λειτουργούν ως συμπληρωματική οικονομική δραστηριότητα και άλλοτε ως έκφραση της

προσωπικής άποψης και αντίληψης του εκάστοτε καλλιτέχνη. Ειδική αναφορά πρέπει να γίνει στην παράδοση που έχουν οι Μαργαρίτες όσον αφορά την κεραμική τέχνη.

Πολιτιστικοί Σύλλογοι & Πολιτιστικές Εκδηλώσεις

Στην περιοχή του Δήμου Μυλοποτάμου δραστηριοποιούνται ενεργά 39 Πολιτιστικοί Σύλλογοι και σε συνεργασία με το δήμο οργανώνουν και πραγματοποιούν εκδηλώσεις καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Οι περισσότερες πολιτιστικές είναι συνυφασμένες αφενός με τα πολιτισμικά στοιχεία και την ιστορία και αφετέρου με την γεωργοκτηνοτροφική φυσιογνωμία της περιοχής. Πανηγύρια, εκδηλώσεις σε επετείους ιστορικών γεγονότων, αγροτικά πανηγύρια, αλλά και γιορτές προς τιμή Αγίων, στοιχειοθετούν την πολιτιστική δραστηριότητα της περιοχής. Πολλές από τις εκδηλώσεις αυτές ξεχωρίζουν τα τελευταία χρόνια, έχουν μετατραπεί σε θεσμό και αποτελούν πόλο έλξης μεγάλου αριθμού επισκεπτών. Στους παρακάτω **πίνακες** περιγράφονται οι Πολιτιστικοί Σύλλογοι της περιοχής και οι Πολιτιστικές Εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται σε αυτήν.

Πίνακας 17 : Ενδεικτικός κατάλογος Πολιτιστικών συλλόγων του Δήμου

A/A	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
1	Πολιτιστικός Σύλλογος Αγγελιανών
2	Πολιτιστικός Σύλλογος Αγίου Μάμαντος
3	Πολιτιστικός Σύλλογος Αλφάς
4	Πολιτιστικός Σύλλογος Αχλαδέ
5	Πολιτιστικός Σύλλογος Λαγκά
6	Πολιτιστικός Σύλλογος Μαργαριτών
7	Δημιουργική Ομάδα Μαργαριτών
8	Πολιτιστικός Σύλλογος Πλευριανών
9	Πολιτιστικό Κέντρο Μαργαρίτες
10	Πολιτιστικός Σύλλογος Μελιδονίου
11	Πολιτιστικός Σύλλογος Μπαλί
12	Πολιτιστικός Σύλλογος Ορθέ
13	Πολιτιστική Παραδοσιακή Λαογραφική εταιρεία Ορθέ
14	Πολιτιστικός Σύλλογος Πανόρμου
15	Πολιτιστικός Σύλλογος Άγιος Στέφανος Πασσαλιτών
16	Πολιτιστική Εταιρεία "ΕΠΙΜΕΝΙΔΗΣ"
17	Πολιτιστικός Σύλλογος Ρουμελί
18	Πολιτιστικός Σύλλογος Σισσών
19	Πολιτιστικός Σύλλογος Σκεπαστής
20	Πολιτιστικός Σύλλογος Χουμερίου
21	Πολιτιστικός Σύλλογος Σκορδίλο
22	Πολιτιστικός Σύλλογος Αγιάς
23	Πολιτιστικός Σύλλογος Αίμονα
24	Πολιτιστικός Σύλλογος Αλίδων
25	Πολιτιστικός Σύλλογος Αξού
26	Πολιτιστικός Σύλλογος Απλαδιανών
27	Πολιτιστικός Σύλλογος Βενίου
28	Πολιτιστικός Σύλλογος Γαράζου
29	Πολιτιστικός Σύλλογος Δαμαβόλου

A/A	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
30	Πολιτιστικός Σύλλογος Δοξαρού
31	Πολιτιστικός Σύλλογος Επισκοπής
32	Πολιτιστικός Σύλλογος Ζωνιανών
33	Πολιτιστικός Σύλλογος Καλύβου
34	Πολιτιστικός Σύλλογος Κράνας
35	Πολιτιστικός Σύλλογος Θεοδώρας
36	Πολιτιστικός Σύλλογος Κρυονερίου
37	Πολιτιστικός Σύλλογος Λιβαδίων
38	Πολιτιστικός Σύλλογος Χελιανών
39	Πολιτιστικός Σύλλογος Χώνου

Πίνακας 18 : Αντιπροσωπευτικές πολιτιστικές εκδηλώσεις

A/A	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΚΔΗΛΩΣΗ
1	ΜΕΛΙΔΟΝΙ	- Εκδήλωση για το ολοκαύτωμα του Μελιδονίου στις 24 Ιανουαρίου - Καθαρή Δευτέρα: Αναβίωση του εθίμου «Η αρπαγή της νύφης» στο Μελιδόνι
2	ΠΑΝΟΡΜΟ	Γιορτή του «Κλήδονα» στις 24 Ιουνίου στο Πάνορμο
3	ΜΑΡΓΑΡΙΤΕΣ	«Μπουντάλια» Πολιτιστικές εκδηλώσεις του Πολιτιστικού Συλλόγου των Μαργαριτών
4	ΧΑΡΑΚΑ	1-15 Αυγούστου «Δεκαπενταύγουστος» στη Παναγία του Χάρακα
5	ΟΡΘΕ	Πανηγύρι Αγίου Φανουρίου στον Ορθέ 27 Αυγούστου
6	ΓΑΡΑΖΟ	Γιορτή κίτρου στο Γαράζο τον Αύγουστο
7	ΒΕΝΙ	Γιορτή Κερασιού στο Βενί, τέλη Μαΐου με αρχές Ιουνίου
8	ΚΡΥΟΝΕΡΙ	Πανηγύρι στις 6 Αυγούστου, γιορτή Σωτήρος Χριστού στη Μονή Χαλέπας
9	ΖΩΝΙΑΝΑ	Γιορτή Βοσκού-Τυριού τον Ιούλιο
10	ΡΟΥΜΕΛΗ	Αγίας Ζώνης στο Ρουμελή 31 Αυγούστου
11	ΑΓΙΟΣ ΜΑΜΑΣ	- Αγίου Μάμα στον ομώνυμο οικισμό 2 Σεπτεμβρίου - Γιορτή Κουράς τον Ιούλιο
12	ΔΟΞΑΡΟ	Πανηγύρι στις 14 Σεπτεμβρίου στη Μονή Βωσάκου
13	ΛΙΒΑΔΙΑ	- Η Στράτα του Ψηλορείτη τον Αύγουστο - Γουρνόλαγκος 5 Σεπτεμβρίου - Πανηγύρι Αγίας Μαρίας 17 Ιουλίου
14	ΑΞΟΣ	Πανηγύρι Αγίου Αθανασίου Πατελάρου

Συμπεράσματα – προοπτικές

Το πολιτιστικό προϊόν της περιοχής του Δήμου Μυλοποτάμου συντίθεται από στοιχεία της ιστορίας από την αρχαιότητα μέχρι τους νεότερους χρόνους, της λαϊκής παράδοσης αλλά και τις επιρροές του φυσικού περιβάλλοντος.

Ο πολιτισμός και η ανάπτυξη της πολιτιστικής δραστηριότητας διαφαίνεται από τη σημαντική δράση των πολιτιστικών φορέων της περιοχής και συνδυάζεται με τα τοπικά έθιμα και παραδόσεις και τις κοινωνικές εκδηλώσεις (π.χ. πανηγύρια και τοπικές εορτές).

Η σημαντική παράδοση και η διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς στην εκκλησιαστική και λαϊκή τέχνη, στις βασικές οικιακές δραστηριότητες, στη γεωργία και την κτηνοτροφία, επιτρέπουν την ανάδειξη των σημαντικών πολιτιστικών στοιχείων και της τοπικής ιστορίας που καθιστούν αναγνωρίσιμη την περιοχή.

Ταυτόχρονα, η διάδοση και διατήρηση των πολιτιστικών στοιχείων, ενδεχομένως και η δημιουργία ενός δικτύου συνεργασίας του δήμου και των πολιτιστικών φορέων της περιοχής για την καλύτερη οργάνωση και διαχείριση των πολιτιστικών αγαθών και εκδηλώσεων, να συνεισφέρει περισσότερο στην εμπέδωση των πολιτιστικών αξιών της περιοχής από τους επισκέπτες.

- Αθλητικοί χώροι

Οι υποδομές σχετικά με τον αθλητισμό στην περιοχή παρέμβασης συνίσταται κυρίως σε γήπεδα ποδοσφαίρου. Οργανωμένες υποδομές αθλητισμού με Εθνικό Στάδιο (κερκίδες, αποδυτήρια), γήπεδο καλαθοσφαίρισης και πετοσφαίρισης και κλειστό γυμναστήριο με πλήρη εξοπλισμό (όργανα γυμναστικής) δεν διαθέτει ο δήμος Μυλοποτάμου.

Στο σύνολο της περιοχής υπάρχουν 9 γήπεδα ποδοσφαίρου (ένα στα Ζωνιανά, ένα στα Αγγελιανά, ένα στην Αλφά, ένα στο Βενί, ένα στο Γαράζο, ένα στην Κάλυβο, ένα στις Μαργαρίτες, ένα στο Πέραμα και ένα στα Λιβάδια), ένα γήπεδο καλαθοσφαίρισης και μικρό γήπεδο ποδοσφαίρου 5X5 (Αθλητικό Κέντρο Λιβαδίων), ενώ δεν υπάρχει κανένα γήπεδο πετοσφαίρισης ή σκοπευτήριο. Οι εγκαταστάσεις του Αθλητικού Κέντρου Λιβαδίων δεν έχουν ολοκληρωθεί.

Είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι το σύνολο των υφιστάμενων αθλητικών υποδομών χρειάζεται βελτιώσεις και επεκτάσεις όπως: χαλικοστρώσεις, διαμορφώσεις, κερκίδες και ανακατασκευή βοηθητικών χώρων.

Το πιο διαδεδομένο άθλημα των κατοίκων της περιοχής είναι το ποδόσφαιρο καθώς δεν απαιτεί ιδιαίτερες υποδομές. Ερασιτεχνικές ομάδες ποδοσφαίρου διαθέτουν τα περισσότερα δημοτικά διαμερίσματα, με παρατηρούμενη τάση την μείωση αυτών των ομάδων και την έλλειψη ενδιαφέροντος των νέων για συμμετοχή σε αθλητικές δραστηριότητες.

Στην περιοχή παρέμβασης δραστηριοποιούνται 11 αθλητικοί σύλλογοι (π.χ. Ερμής Ζωνιανών με 40 αθλητές, ΑΟ Βενίου με 25 αθλητές, ΑΟ Αξού με 25 αθλητές, ΑΟ Λιβαδίων με 30 αθλητές, ΑΟ Τάλως Μελιδονίου, ΑΟ Αστήρ Περάματος, ΑΟ Αλφάς, ΑΣ Σισών «Πήγασος», ΑΟ Τάλως Γαράζου κ.α.) με ποδοσφαιρικές κυρίως δραστηριότητες.

Θεσμοθετημένες αθλητικές εκδηλώσεις δεν υπάρχουν στο Δήμο Μυλοποτάμου.

Συμπεράσματα- Προοπτικές

Σε γενικές γραμμές, ο δήμος Μυλοποτάμου παρουσιάζει σημαντικές ελλείψεις σε αθλητικές υποδομές και χρειάζονται ενίσχυση και στήριξη για τον εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων υποδομών του και την επέκταση των δραστηριοτήτων του.

Οι αθλητικές δραστηριότητες είναι πολύ περιορισμένες και ο βασικός λόγος είναι η έλλειψη κτιριακής και υλικοτεχνικής υποδομής και ο ανεπαρκής συντονισμός τους.

Υγεία

Η δευτεροβάθμια ιατρική περίθαλψη παρέχεται για τους κατοίκους της περιοχής του δήμου Μυλοποτάμου από το Γενικό Νομαρχιακό Νοσοκομείο Ρεθύμνου, το Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Ηρακλείου (ΠΑ.Γ.Ν.Η.) και από το Βενιζέλειο Νοσοκομείο Ηρακλείου.

Η πρωτοβάθμια ιατρική περίθαλψη των κατοίκων της περιοχής γίνεται από δύο Κέντρα Υγείας (Ανωγείων & Περάματος). Τα δύο αυτά Κ.Υ. (Περάματος & Ανωγείων) περιλαμβάνουν συνολικά δέκα επτά (17) περιφερειακά ιατρεία (αγροτικά) από τα οποία εξυπηρετούνται οι κάτοικοι του δήμου.

Σημειώνεται ότι τα Κέντρα Υγείας Περάματος & Ανωγείων υπάγονται οργανικά και λειτουργικά στο Γενικό Νομαρχιακό Νοσοκομείο Ρεθύμνου.

Κέντρο Υγείας Περάματος

Το Κέντρο Υγείας Περάματος βρίσκεται στην έδρα του Δήμου Μυλοποτάμου, περιλαμβάνει συνολικά δέκα περιφερειακά ιατρεία (Πάνορμου, Ρουμελή, Σισών, Μελιδονίου, Χουμερίου, Μαργαριτών, Γαράζου, Απλαδιανών, Αλόιδων και Δροσιάς) και εξυπηρετεί σχεδόν όλο το δήμο Μυλοποτάμου.

Κέντρο Υγείας Ανωγείων

Το Κέντρο Υγείας Ανωγείων βρίσκεται στην έδρα του Δήμου Ανωγείων περιλαμβάνει οκτώ περιφερειακά ιατρεία (Λιβαδίων, Ζωνιανών, Αξού Καλύβου, Κράνας, Βενίου, Αγίου Ιωάννη και Γωνιών) εξυπηρετεί ολόκληρο το Δήμο Ανωγείων, μέρος του Δήμου Μυλοποτάμου και μέρος του Δήμου Μαλεβιζίου, με συνολικό εξυπηρετούμενο πληθυσμό 8.431 κατοίκους.

Ιδιωτικά ιατρεία: Υπάρχουν πέντε (5) ιδιωτικά οδοντιατρεία στο Πέραμα, την έδρα του Δήμου Μυλοποτάμου. Επίσης λειτουργεί και ένα ιδιωτικό Ιατρείο (Γενικής Ιατρικής) στο Μπαλί.

Η **φαρμακευτική εξυπηρέτηση** των κατοίκων της περιοχής, γίνεται από τα έξι (8) φαρμακεία που λειτουργούν στο σύνολο της περιοχής του Δήμου Μυλοποτάμου (εκ των οποίων τα 4 βρίσκονται στο Πέραμα, 1 στο Πάνορμο, 1 στο Μπαλί, 1 στο Γαράζο και 1 στα Ζωνιανά).

Συμπεράσματα- Προοπτικές

Από τον αριθμό και τη γεωγραφική κατανομή των Κέντρων Υγείας και των περιφερειακών τους ιατρείων, και τις μικρές σχετικά αποστάσεις των οικισμών από τα περιφερειακά ιατρεία, θα μπορούσε να βγει το συμπέρασμα, ότι στην περιοχή παρέμβασης, η παροχή ιατρικής περίθαλψης είναι καλή. Όμως τα Κέντρα Υγείας και τα περιφερειακά ιατρεία της περιοχής αντιμετωπίζουν **σωρεία προβλημάτων και ελλείψεων**, τόσο στην υλικοτεχνική υποδομή όσο και στη στελέχωση τους με επαρκές και ειδικευμένο προσωπικό, που δεν τους επιτρέπει να παρέχουν πρωτοβάθμια ιατρική περίθαλψη υψηλών προδιαγραφών.

Οι ιδιωτικές υποδομές υγείας (ιατρεία, οδοντιατρεία, φαρμακεία) είναι πολύ φτωχές έως ανύπαρκτες και οι κάτοικοι της περιοχής καταφεύγουν τις περισσότερες φορές στα μεγάλα αστικά κέντρα της περιοχής (Ρέθυμνο – Ηράκλειο) για την εξυπηρέτησή τους.

4) Τοπική οικονομία και απασχόληση

- Οικονομικά ενεργός πληθυσμός

Σύμφωνα με στοιχεία της απογραφής 2001, ο πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας ⁷ του Δήμου ανέρχεται στα 14.389 άτομα από τα οποία 7.449 είναι άνδρες (51,8%) και 6.940 είναι γυναίκες (48,2%). Ο συνολικός πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας αντιστοιχεί στο 86,8% του συνολικού πληθυσμού του Δήμου.

Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός (ΟΕΠ) ανέρχεται στα 6.596 άτομα από τα οποία 4.451 είναι άνδρες (67,5%) και μόνο 2.145 είναι γυναίκες (32,5%) . Ο ΟΕΠ αντιστοιχεί στο 45,8% του Πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας. Σε σχέση με το φύλο οι οικονομικά ενεργοί άνδρες αντιστοιχούν στο 59,8% των ανδρών εργάσιμης ηλικίας, ενώ οι οικονομικά ενεργές γυναίκες αντιστοιχούν στο 30,9% των γυναικών εργάσιμης ηλικίας.

Όσον αφορά τον ΟΠΕ των Δημοτικών Ενοτήτων σημαντική διαφοροποίηση παρουσιάζει η ΔΕ Ζωνιανών όπου ο ΟΠΕ ανέρχεται μόλις στο 39,7% του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας.

Συγκριτικά με αντίστοιχα στοιχεία του ευρύτερου περιβάλλοντος ο Δήμος παρουσιάζει σημαντική απόκλιση στην συμμετοχή του οικονομικά ενεργού πληθυσμού στο σύνολο του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας. Συγκεκριμένα ενώ ο ΟΕΠ του Δήμου είναι το **45,8%** του συνολικού πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας ενώ στην ΠΕ Ρεθύμνου και στο σύνολο της Κρήτης είναι 48,0% και 49,0% αντίστοιχα. Αυτό οφείλεται κυρίως στην πολύ χαμηλή συμμετοχή των οικονομικά ενεργά γυναικών στον αντίστοιχο πληθυσμό εργάσιμης ηλικίας τους. Συγκεκριμένα ενώ στον Δήμο το ποσοστό αυτό ανέρχεται στο 30,9%, στην ΠΕ Ρεθύμνου και στο σύνολο της Κρήτης είναι 35,8% και 37,6% αντίστοιχα. Δηλαδή οι γυναίκες που δηλώνουν ότι θέλουν ή μπορούν να εργαστούν, είναι κατά πολύ λιγότερες στον Δήμο απ' ότι στην ΠΕ Ρεθύμνης και το σύνολο της Κρήτης. ,

Όσον αφορά τους άνδρες δεν υπάρχει σημαντική διαφοροποίηση αφού στον Δήμο το ποσοστό αυτό είναι 59,8%, στην ΠΕ Ρεθύμνου είναι 60,1%, και στο σύνολο της Κρήτης 60,09 %.

Συγκριτικά με το 1991 ο ΟΕΠ αποτελούσε το 43,78% του συνολικού πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας.

Σε σχέση με το φύλο οι οικονομικά ενεργοί άνδρες αντιστοιχούσαν στο 65,29% των ανδρών εργάσιμης ηλικίας, ενώ οι οικονομικά ενεργές γυναίκες αντιστοιχούν στο 22,78% των γυναικών εργάσιμης ηλικίας. Παρατηρούμε λοιπόν ότι υπήρξε σημαντική βελτίωση των στοιχείων που συνθέτουν τον Οικονομικά Ενεργό Πληθυσμό τόσο συνολικά όσο και κατά φύλο.

- Εργαζόμενοι - άνεργοι

⁷ Ο προσδιορισμός του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας βασίζεται στον καθορισμό ενός κατώτατου ορίου ηλικίας σύμφωνα με ότι επικρατεί σε κάθε χώρα. Στην χώρα μας η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.) στην απογραφή του 2001, θέτει ως κατώτατο όριο τα 10 έτη χωρίς να υπάρχει ανώτατο όριο. Ως πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας δηλαδή θεωρείται ο πραγματικός πληθυσμός άνω των 10 ετών.

Οι άνεργοι σύμφωνα με την απογραφή του 2001, είναι συνολικά 544 άτομα, από τα οποία 325 είναι άνδρες και 219 γυναίκες. Οι άνεργοι αποτελούν το 8,25% του Οικονομικά Ενεργού Πληθυσμού. Η ανεργία ανάμεσα στα φύλα έχει σημαντική απόκλιση αφού στους άνδρες είναι 7,30% και στις γυναίκες 10,21%.

Στην ΠΕ Ρεθύμνου η συνολική ανεργία ανέρχεται στο 11,0%, και σε σχέση με το φύλο στους άνδρες είναι 8,8% και στις γυναίκες 14,7%. Στην Κρήτη τα αντίστοιχα ποσοστά είναι 10,7%, 9,0%, 13,5%.

Παρατηρούμε ότι στον Δήμο η ανεργία εμφανίζεται αρκετά χαμηλότερα σε σχέση με την ΠΕ Ρεθύμνου και το σύνολο της Κρήτης. Αυτό εξηγείται τόσο από την υψηλή συμμετοχή του πρωτογενή τομέα στην απασχόληση, όσο και από την διάρθρωση της απασχόλησης. Λόγω της αυξημένης απασχόλησης υπάρχει σημαντικός αριθμός αυτοαπασχολούμενων (30% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού) και συμβοηθούντων μελών (13% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού)

Σε σχέση με την ανεργία στις επιμέρους Δημοτικές Ενότητες δεν υπάρχουν σημαντικές διαφοροποιήσεις.

- Σύνθεση ανεργίας κατά ηλικία

Για την σύνθεση της ανεργίας σύμφωνα με την ηλικία, πάρθηκε υπόψη και η συμμετοχή κάθε ομάδας ηλικιών στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό. Η Ομάδα ηλικιών 10-14 π.χ παρουσιάζει μεν ανεργία 100%, αλλά ο ΟΕΠ της ομάδας είναι μόλις το 1% της αντίστοιχης εργάσιμης ηλικίας.

Ουσιαστικά το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας παρουσιάζεται στην ομάδα ηλικιών 20-24 ετών με 15,1% (8,2% η συνολική ανεργία του Δήμου). Το ποσοστό του ΟΕΠ σε αυτήν την ομάδα είναι 67,7%.

Το μεγαλύτερο ποσοστό του ΟΕΠ παρουσιάζεται στις ηλικίες 30-34 ετών με 77,5% με την ανεργία να διαμορφώνεται στο 6,7%. Μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας από το μέσο όρο του Δήμου παρουσιάζει και η ομάδα ηλικιών 25-29 ετών με 10%.

Στην ΠΕ Ρεθύμνου οι περισσότεροι άνεργοι παρουσιάζονται στην ομάδα ηλικιών (20-24 ετών) με ποσοστό 21,5%, το οποίο είναι σχεδόν διπλάσιο από την συνολική ανεργία της Περιφερειακής Ενότητας (11%). Το δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας εμφανίζει η αμέσως επόμενη ομάδα ηλικιών 25-29 ετών με 13,2%.

Η ίδια εικόνα εμφανίζεται και στο σύνολο της Κρήτης όπου οι περισσότεροι άνεργοι εντοπίζονται και εδώ στις ηλικίες 20-24 ετών με ποσοστό 22,6 %, το οποίο είναι υπερδιπλάσιο του μέσου όρου του νησιού (10,7%). Και εδώ το δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας εμφανίζει η αμέσως επόμενη ηλικιακά ομάδα των 25-29 ετών με 13,2%.

- Μεταβολές ποσοστών ανεργίας

Η μεταβολή της συνολικής ανεργίας παρουσίασε σημαντική αύξηση ανάμεσα στα έτη 1991-2001. Συγκεκριμένα αυξήθηκε από το 4,7% στο 8,2%. Η συμμετοχή των δύο φύλων στην αύξηση είναι σαφώς μεγαλύτερη για τους άνδρες όπου από το 3,6% το 1991, η ανεργία έφθασε στο 7,3% το 2001. Αν και η ανεργία στις γυναίκες αυξήθηκε αυτό το διάστημα (από 7,9% στο 10,2%), η απόκλιση της από την ανεργία των ανδρών ελαττώθηκε (από 4,3% το 1991, μειώθηκε στο 2,9% το 2001).

Την ίδια περίοδο στην ΠΕ Ρεθύμνου η ανεργία αυξήθηκε από το 2,2% στο 11%, και στο σύνολο της Κρήτης η ανεργία αυξήθηκε από το 2,5% στο 10,7%.

Παρατηρούμε λοιπόν ότι παρά την αύξηση της ανεργίας στον Δήμο, ο βαθμός αύξησης ήταν σαφώς μικρότερος απ' ότι στην ΠΕ Ρεθύμνου και στο σύνολο της Κρήτης

Πίνακας 19 : Ποσοστό ανεργίας στο Δήμο, την ΠΕ Ρεθύμνης και την Κρήτη τα έτη 1991, 2001

	Ανεργία (%)	
	2001	1991
Δήμος Μυλοποτάμου	8,2%	4,7%
ΠΕ Ρεθύμνης	11,0%	2,2%
Κρήτη	10,7%	2,5%

- Παραγωγικοί τομείς και συμβολή τους στην τοπική οικονομία

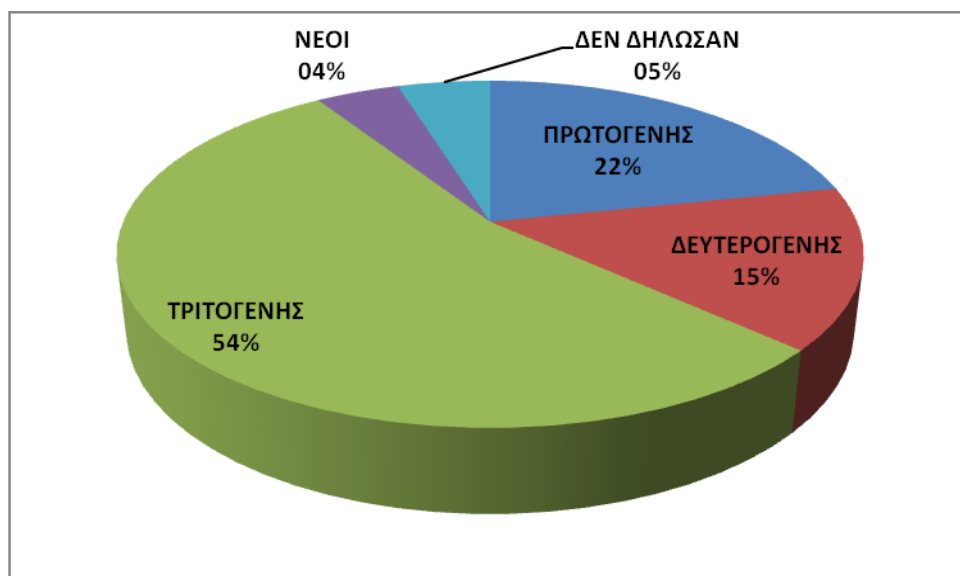
Εξετάζοντας την δυναμικότητα των παραγωγικών τομέων στην τοπική οικονομία, μέσω της απασχόλησης⁸ και σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001, παρατηρούμε ότι το 40,5% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού απασχολείται στον πρωτογενή τομέα, το 14,3% στον δευτερογενή τομέα, και το 37,1% στον τριτογενή τομέα.

Όσον αφορά τις επιμέρους Δημοτικές Ενότητες η μεγαλύτερη απασχόληση στον πρωτογενή τομέα εμφανίζεται στην ΔΕ Κουλούκωνα με 53%, ενώ στον δευτερογενή τομέα και τριτογενή τομέα η μεγαλύτερη απασχόληση με 19,0% και 43,1% αντίστοιχα εμφανίζεται στην ΔΕ Γεροποτάμου.

Συγκριτικά με το ευρύτερο περιβάλλον του Δήμου, στην ΠΕ Ρεθύμνου απασχολείται στον πρωτογενή τομέα το 22,1% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού, στον δευτερογενή το 16,4% και στον τριτογενή το 52,9%. Στο σύνολο της Κρήτης, στον πρωτογενή τομέα απασχολείται το 21,7% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού, στον δευτερογενή το 15,0% και στον τριτογενή το 54,1%.

Η απασχόληση στον πρωτογενή τομέα το διάστημα 1991-2001 μειώθηκε κατά 14,4% (από 54,8% το 1991, διαμορφώθηκε στο 40,5% το 2001). Την μεγαλύτερη μείωση της απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα παρουσίασε η ΔΕ Γεροποτάμου με 20,1%.

⁸ για την εξαγωγή των ποσοστών απασχόλησης παίρνεται υπόψη (λόγω των διαθέσιμων στοιχείων της απογραφής 2001), ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός και όχι οι απασχολούμενοι. Επίσης για την εξαγωγή των ποσοστών παίρνονται υπόψη και εκείνοι που δεν δήλωσαν τομέα απασχόλησης.

Γράφημα 5 : Ποσοστό συμμετοχής του οικονομικά ενεργού πληθυσμού στους τρεις παραγωγικούς τομείς.

Πρωτογενής τομέας

Ο Δήμος Μυλοποτάμου αποτελεί μια κατεχοχήν αγροτική περιοχή, η οποία χαρακτηρίζεται από μια μεγάλη ποικιλία γεωμορφολογικών και οικολογικών χαρακτηριστικών. Το μεγαλύτερο μέρος της περιοχής αποτελείται από καλλιεργημένες εκτάσεις (ελιές και αμπέλια), και η οικονομία της περιοχής έχει γεωργικό χαρακτήρα αφού το μεγαλύτερο ποσοστό των εισοδημάτων προέρχεται από τον Πρωτογενή τομέα.

Κυριαρχούν οι καλλιέργειες της ελιάς και του αμπελιού. Τα αμπέλια (Σουλτανίνα) καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο ποσοστό στην συνολική παραγωγή και προορίζονται για σταφίδα, σαν επιτραπέζια και για οινοποίηση. Όσον αφορά την καλλιέργεια της ελιάς, το στοιχείο που προκύπτει είναι η αναδιάρθρωση των καλλιεργειών με φυτά ψιλολιάς.

Η κυριότερη δενδροκομική καλλιέργεια στο σύνολο των δημοτικών διαμερισμάτων είναι η ελαιοκαλλιέργεια, κυρίως για ελαιοποίηση. Δεύτερη σε έκταση δενδροκομική καλλιέργεια είναι η ήμερη χαρουπιά, η οποία καλλιεργείται κατά κύριο λόγο στα δ.δ. Μελιδονίου και Σισσών, Αγιάς, Γαράζου, Δοξαρού και Αγίου Ιωάννη.

Οι υπόλοιπες δενδροκομικές καλλιέργειες καταλαμβάνουν πολύ μικρό ποσοστό επί του συνόλου των δενδρωδών. Εσπεριδοειδή καλλιεργούνται κύρια στα δ.δ. Μελιδονίου, Σισσών, Βενίου, Γαράζου, Δοξαρού και Επισκοπής (πορτοκαλιές, κιτριές και μανταρινιές).

Οι ποικιλίες αμπελιών που καλλιεργούνται στην περιοχή παρέμβασης είναι οι οινοποιήσιμες λιάτικο, βιλάνα, και κοτσιφάλι, καθώς και η σταφίδα σουλτανίνα.

Στη δημοτική ενότητα Γεροποτάμου συναντούμε θερμοκηπιακές καλλιέργειες λαχανικών και ανθοκομικών φυτών.

Οι υπόλοιπες κατηγορίες φυτικής παραγωγής παίζουν ασήμαντο ρόλο στην οικονομία της περιοχής, ικανοποιώντας κυρίως τις ανάγκες των αγροτικών νοικοκυριών.

Η κτηνοτροφία αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα κεφάλαια στην αγροτική οικονομία της περιοχής. Εντοπίζεται κυρίως στις ορεινές περιοχές του Δήμου και όσον αφορά την αιγοπροβατοτροφία εκτιμάται ότι είναι περίπου το 30% της αιγοπροβατοτροφίας της Κρήτης.

Σημαντικό ρόλο στην πορεία της αιγοπροβατοτροφίας της περιοχής έχουν παίξει:

- η απουσία ουσιαστικής τεχνικής στήριξης των κτηνοτρόφων (με αποτέλεσμα το μεγάλο κόστος παραγωγής, την αδυναμία εφαρμογής σύγχρονων μεθόδων εκτροφής, τον μη ορθολογικό τρόπο διατροφής και την μη εφαρμογή προληπτικών συστημάτων διαχείρισης).
- Η έλλειψη φορέων σωστής εμπορίας των παραγόμενων προϊόντων
- Το οξύτατο ανταγωνιστικό περιβάλλον στην Ε.Ε.

Επίσης υπάρχει σε σημαντικό βαθμό χοιροτροφία, κονικλοτροφία, ορνιθοτροφία και μελισσοκομία.

- Η προσκόληση σε παραδοσιακές καλλιέργειες (αμπέλι – ελιά) δημιούργησε διαχρονικά προβλήματα αποδοτικότητας και διάθεσης, το κόστος παραγωγής αυξήθηκε, ενώ η βελτίωση των ποικιλιών, ο εκσυγχρονισμός του τρόπου καλλιέργειας και η αλλαγή του χρόνου παραγωγής γίνεται με αργά βήματα και σε περιορισμένη κλίμακα.
- Η κτηνοτροφία με τη σημερινή της μορφή κρίνεται αναποτελεσματική και ασύμφορη με έντονα προβλήματα στην παραγωγή γάλακτος, κρέατος και αναπαραγωγής του ζωϊκού κεφαλαίου.
- Οι δύο βασικές δραστηριότητες, γεωργία και κτηνοτροφία, στηρίχθηκαν τα τελευταία χρόνια στις Κοινοτικές επιδοτήσεις, γεγονός που δημιούργησε αρνητικό προηγούμενο και ταυτόχρονα προδιαγράφει το μέλλον λίαν επισφαλές, λαμβάνοντας σαν δεδομένο τη σταδιακή μείωση των επιδοτήσεων αυτών σε σύντομο μάλιστα χρονικό διάστημα.
- Στα παραπάνω πρέπει να προσθέσουμε το σχετικά χαμηλό δείκτη άρδευσης της περιοχής που ενώ ο δείκτης διαφοροποιείται στις διάφορες δημοτικές Ενότητες, τα προβλήματα ωστόσο δεν εκλείπουν στην ποσότητα, την διανομή, την κατάσταση των δικτύων άρδευσης και τελικά αποτελεί βασικό ανασταλτικό παράγοντα για την βελτίωση της αγροτικής παραγωγής.

Για την αντιμετώπιση των προβλημάτων του πρωτογενή τομέα, κρίνεται απαραίτητη η αναβάθμιση της αγροτικής παραγωγής, με διαφοροποίηση της παραγωγής, δηλαδή με την παραγωγή και άλλων γεωργικών προϊόντων (όπως π.χ των βιολογικών) πέραν των ήδη παραγόμενων από την ελιά και το αμπέλι. Βασική προϋπόθεση για την αλλαγή αυτή είναι η κατασκευή ικανού αρδευτικού δικτύου που θα μπορεί να υποστηρίξει τις υφιστάμενες αλλά και τις νέες παραγωγικές δραστηριότητες, παράλληλα με την αναβάθμιση του αγροτικού οδικού δικτύου. Για το σκοπό αυτό απαιτούνται δράσεις όπως:

1. Εκσυγχρονισμός και βελτίωση των μεθόδων και τεχνικών παραγωγής.
2. Επεξεργασία και τυποποίηση των γεωργικών – κτηνοτροφικών προϊόντων.
3. Προβολή και εμπορία αγροτικών – κτηνοτροφικών προϊόντων
4. Προώθηση νέων καλλιεργειών
5. Επέκταση – βελτίωση της αγροτικής οδοποιίας
6. Βελτίωση της διαχείρισης του υδάτινου δυναμικού
7. Πραγματοποίηση εγγειοβελτιωτικών έργων

Δευτερογενής τομέας

Το κύριο χαρακτηριστικό του δευτερογενή τομέα, είναι η άμεση σύνδεσή του με την πρωτογενή παραγωγή και ειδικότερα με τη μεταποίηση των γεωργοκτηνοτροφικών προϊόντων. Η πλειοψηφία των επιχειρήσεων του δευτερογενή τομέα έχει μικρό μέγεθος και ελλιπή ή περιορισμένο μηχανολογικό εξοπλισμό. Πρόκειται

4) Τοπική οικονομία και απασχόληση

για οικογενειακές επιχειρήσεις, οι οποίες απασχολούν μικρό αριθμό εργαζομένων και κατά κύριο λόγο εποχιακό και όχι μόνιμο προσωπικό. Στον Δήμο Μυλοποτάμου δραστηριοποιούνται συνολικά 10 τυροκομεία και 29 ελαιουργεία. Επίσης αρκετές επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται στην παραγωγή και συσκευασία κάρβουνου κυρίως στην περιοχή Αγιάς, Μελιδονίου, Δαφνέδων και Αξού.

Άλλο χαρακτηριστικό του δευτερογενή τομέα στην περιοχή παρέμβασης είναι η περιορισμένη αγορά στην οποία απευθύνονται οι μικρές επιχειρήσεις. Κατά κύριο λόγο διοχετεύουν τα προϊόντα τους στην τοπική αγορά και στην αγορά των πόλεων Ηρακλείου και Ρεθύμνου, με τα γαλακτοκομικά και να τα καταφέρνουν καλύτερα στις αγορές της περιφέρειας Κρήτης και σε μικρότερο βαθμό στην αγορά των Αθηνών και της Θεσ/νίκης.

Συμπεράσματα – προοπτικές

Ο δευτερογενής τομέας στην συντριπτική πλειοψηφία της περιοχής παρέμβασης **είναι χαμηλής οργανωτικής ικανότητας**, περιορισμένος σε μέγεθος και ως επί το πλείστον περιλαμβάνει μονάδες οικογενειακής μορφής και μικρής επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Κύριο αντικείμενο των δευτερογενών δραστηριοτήτων αποτελεί η αξιοποίηση των γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων της περιοχής και ειδικότερα η επεξεργασία του ελαιόλαδου και των γαλακτοκομικών προϊόντων, των αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών, η παραγωγή και συσκευασία κάρβουνου, καθώς και η παραγωγή αρτοσκευασμάτων και τοπικών παραδοσιακών γλυκισμάτων.

Ικανός αριθμός επιχειρήσεων δραστηριοποιείται σε ξυλουργικές και σιδηρουργικές εργασίες (κατασκευών σιδήρου και αλουμινίου) καθώς και στον τομέα εξόρυξης και επεξεργασίας πέτρας και μαρμάρων, καλύπτοντας κατά κύριο λόγο τις ανάγκες της τοπικής αγοράς που ειδικά στην χρήση της πέτρας έχει γνωρίσει μεγάλη ανάπτυξη.

Μεγάλοι οργανισμοί που έχουν σημαντική μεταποιητική δραστηριότητα είναι η Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών Μυλοποτάμου και η Ένωση Κιτροπαραγωγών

Σημαντική επίσης είναι και η λειτουργία μικρών εργαστηρίων αγγειοπλαστικής – κεραμικής στις κυρίως στις Μαργαρίτες, ξυλογλυπτικής και παραγωγής υφαντών και κεντημάτων. Τα προϊόντα αυτά της τοπικής χειροτεχνικής παράδοσης, αξιοποιούνται στην τοπική τουριστική αγορά της περιοχής και σε μικρό βαθμό διοχετεύονται σε αγορές εκτός της περιοχής παρέμβασης και του εξωτερικού.

Για την ενδυνάμωση του δευτερογενούς τομέα απαιτούνται

- Ενίσχυση και τεχνική υποστήριξη της τοπικής βιοτεχνίας και των μικρών επιχειρήσεων
- Αξιοποίηση των πλουτοπαραγωγικών πόρων της περιοχής.
- Ενημέρωση δημοτών για συμμετοχή τους σε επιδοτούμενα προγράμματα.

Τριτογενής τομέας

Ο τριτογενής τομέας κατατάσσεται δεύτερος, από απόψεως σημαντικότητας για την τοπική οικονομία μετά τον πρωτογενή. Κατά κύριο λόγο αποτελείται από εμπορικά καταστήματα, τουριστικές επιχειρήσεις με έμφαση στις παραδοσιακές ταβέρνες και στα τουριστικά καταλύματα, εμπόριο τουριστικών ειδών, καφεενεία, τράπεζες, και τέλος υπηρεσίες κυρίως του δημόσιου τομέα.

Τουρισμός

Η τουριστική προσφορά δεν είναι ιδιαίτερα οργανωμένη στις ορεινές περιοχές της Κρήτης καθώς ο κύριος όγκος της υποδομής και των πάσης φύσεως ξενοδοχειακών καταλυμάτων βρίσκεται στις ανεπτυγμένες παραθαλάσσιες περιοχές του Βόρειου τμήματος του νησιού. Παρόλα αυτά τα τελευταία χρόνια έγιναν βήματα για την οργάνωση του τομέα από την πλευρά της τουριστικής προσφοράς τόσο με βάση τη λογική του αγροτουρισμού και την ενσωμάτωση ενδογενών πολιτιστικών στοιχείων όσο και με την προώθηση ανάλογων ποιοτικών επενδύσεων.

Έτσι και στο Δήμο Μυλοποτάμου η ανάπτυξη του τουρισμού επικεντρώνεται ουσιαστικά στην βόρεια παραθαλάσσια ζώνη (οικισμοί Μπαλί, Πάνορμο της Δημοτικής Ενότητας Γεροποτάμου), όπου βρίσκονται και μεγάλες μονάδες 5* των ομίλων ΔΑΣΚΑΛΑΝΤΩΝΑΚΗ και IBEROSTAR. Αντίθετα στην ορεινή ζώνη υπάρχει πολύ μικρότερος αριθμός κλινών, παρατηρείται όμως αυξητική τάση στον αριθμό των επισκεπτών. Γενικά οι τουριστικές επιχειρήσεις είναι μικρού και πολύ μικρού μεγέθους, στην συντριπτική πλειοψηφία οικογενειακές και απασχολούνται σε αυτές τα μέλη της οικογένειας που συμπληρώνουν το αγροτικό τους εισόδημα.

Η αυξητική τάση της ανάπτυξης του τουρισμού στην ενδοχώρα του Δήμου οφείλεται αφενός στα ιδιαίτερα φυσικά και περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά του και αφετέρου στην συνεργασία των ΟΤΑ της ευρύτερης περιοχής του Ψηλορείτη για την δημιουργία ενός **διακριτού αγροτουριστικού προϊόντος** με κύριο κορμό το μυθικό βουνό της Κρήτης. Σε αυτήν την κατεύθυνση έχει συμβάλλει και η δημιουργία του Φυσικού Πάρκο Ψηλορείτη, του δικτύου επιχειρήσεων «Γη Του Ψηλορείτη», και του τοπικού συμφώνου ποιότητας που υλοποιεί το ΑΚΟΜΜ σε συνεργασία με το δίκτυο.

Τουριστικά Καταλύματα

Σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα, στο Δήμο δραστηριοποιούνται συνολικά 68 επιχειρήσεις τουριστικών καταλυμάτων με συνολική δυναμικότητα 5.410 κλινών. Στην παραλιακή ζώνη είναι εγκατεστημένη η συντριπτική πλειοψηφία των κλινών (93,4%). Ένα άλλο χαρακτηριστικό που διαφοροποιεί την ενδοχώρα από την παραλιακή ζώνη είναι ο μέσος αριθμός κλινών, ο οποίος στην ενδοχώρα είναι 13,7 κλίνες ανά τουριστική μονάδα, ενώ στην παραλιακή ζώνη το αντίστοιχο μέγεθος είναι 120,4 κλίνες ανά τουριστική μονάδα, δηλαδή σχεδόν δεκαπλάσιο.

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΟΝΑΔΩΝ	ΚΛΙΝΕΣ		ΜΕΣΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΛΙΝΩΝ
		Αριθμός	%	
ΠΑΡΑΛΙΑΚΗ ΖΩΝΗ	42	5.055	93,44%	120,4
ΒΛΥΧΑΔΑ (ΜΠΑΛΙ) , ΔΕ ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	5	200	3,70%	40,0
ΜΠΑΛΙ, ΔΕ ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	16	1.580	29,21%	98,8
ΠΑΝΟΡΜΟ, ΔΕ ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	18	3.237	59,83%	179,8
ΣΙΣΕΣ, ΔΕ ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	1	10	0,18%	10,0
ΣΚΕΠΑΣΤΗ, ΔΕ ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	1	14	0,26%	14,0
ΡΟΥΜΕΛΗ, ΔΕ ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	1	14	0,26%	14,0
ΕΝΔΟΧΩΡΑ	26	355	6,56%	13,7
ΟΡΕΙΝΟΣ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΣ	7	141	2,61%	20,1
ΑΓ.ΙΩΑΝΝΗΣ,ΔΕ ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	2	21	0,39%	10,5
ΑΞΟΣ, ΔΕ ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	3	80	1,48%	26,7

ΔΕ ΖΩΝΙΑΝΩΝ	2	40	0,74%	20,0
ΚΑΤΩ ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΣ	19	214	3,96%	11,3
ΑΓΓΕΛΙΑΝΑ , ΔΕ ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	4	40	0,74%	10,0
ΑΓΙΟΣ ΜΑΜΑΣ, ΔΕ ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	1	10	0,18%	10,0
ΒΕΝΙ, ΔΕ ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	1	12	0,22%	12,0
ΓΑΡΑΖΟ, ΔΕ ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	1	12	0,22%	12,0
ΘΕΟΔΩΡΑ , ΔΕ ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	1	10	0,18%	10,0
ΚΑΛΑΝΔΑΡΕ, ΔΕ ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	1	10	0,18%	10,0
ΜΕΛΙΔΟΝΙ, ΔΕ ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	3	30	0,55%	10,0
ΜΕΛΙΣΣΟΥΡΓΑΚΙ, ΔΕ ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	1	9	0,17%	9,0
ΜΑΡΓΑΡΙΤΕΣ , ΔΕ ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	3	37	0,68%	12,3
ΠΕΡΑΜΑ, ΔΕ ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	2	30	0,55%	15,0
ΧΟΥΜΕΡΙ, ΔΕ ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	1	14	0,26%	14,0
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	68	5.410	100,00%	79,6

Πρέπει ακόμα να σημειωθεί ότι από το σύνολο των 68 τουριστικών καταλυμάτων, 24 μονάδες με δυναμικότητα 398 κλίνες, ιδρύθηκαν στο διάστημα των τελευταίων 7 ετών, μέσω του προγράμματος ΟΠΑΑΧ.

Τουριστική Ζήτηση

Σε τοπικό επίπεδο της τουριστικής ζήτησης σημειώνονται τα ακόλουθα:

- Ουσιαστικά αξιόλογη τουριστική υποδομή εκτός του παραλιακού τμήματος, έχει μόνο η ΤΚ Αζού της Δημοτικής Ενότητας Κουλούκωνα.
- Τόσο οι αφίξεις όσο και οι διανυκτερεύσεις της παραλιακής περιοχής παρουσιάζουν αντίστοιχη διακύμανση εποχικότητας με την Περιφέρεια Κρήτης και την Ελλάδα γενικότερα. Κινούνται δηλαδή από τον Απρίλιο, φθάνουν στον ανώτερό τους σημείο τον Αύγουστο και αρχίζουν να φθίνουν από τον μήνα Σεπτέμβριο και μετά.
- Οι αλλοδαποί επισκέπτες υπερτερούν σημαντικά έναντι των ημεδαπών
- Ο μέσος όρος πληρότητας στην παραλιακή ζώνη στους 7 μήνες λειτουργίας των μονάδων είναι 69% ενώ στα καταλύματα της ενδοχώρας, όπου δεν υπάρχουν στατιστικά στοιχεία από τον ΕΟΤ, βάσει έρευνας πεδίου κυμαίνεται τα 2 τελευταία έτη γύρω στο 50% .
- Τα υψηλότερα ποσοστά πληρότητας σημειώνονται τους μήνες Ιούλιο, Αύγουστο και τα μικρότερα τον Μάρτιο και τον Οκτώβριο ενώ αντιθέτως στην ενδοχώρα (ορεινή – ημιορεινή ζώνη) είναι πολύ πιο ισορροπημένη με διανυκτερεύσεις και τον χειμώνα.

Αναλυτική παρουσίαση των σημείων προσέλκυσης επισκεπτών ανά Ζώνη

Στην ανάλυση που ακολουθεί εμφανίζονται οι επιμέρους χωρικές ενότητες της ενδοχώρας, με διάφορα στοιχεία που τις χαρακτηρίζουν όπως :

Οικιστικοί πόλοι θεωρούνται οι οικισμοί εκείνοι που διαθέτουν έστω και μια μικρή τουριστική υποδομή, καθώς και βασικές υπηρεσίες (υγείας, ψυχαγωγίας, εστίασης κ.α.), αποτελώντας ουσιαστικά, εκτός των άλλων και αφετηρία για εξορμήσεις στο ευρύτερο περιβάλλον.

Εν δυνάμει οικιστικοί πόλοι είναι εκείνοι οι οικισμοί που αν και διαθέτουν τις προϋποθέσεις για τουριστική ανάπτυξη δεν έχουν δημιουργήσει ακόμα κυρίως υποδομές διανυκτέρευσης.

Σύμφωνα με τη μελέτη του ΑΚΟΜΜ στα πλαίσια της προσέγγισης LEADER για την ευρύτερη περιοχή (την οποία ο Δήμος Μυλοποτάμου αποδέχεται γιατί θεωρεί ότι η τουριστική ανάπτυξη αφορά την ευρύτερη περιοχή της πρώην Επαρχίας Μυλοποτάμου αλλά και του Ψηλορείτη γενικότερα)) ισχύουν τα παρακάτω δεδομένα:

A. ΕΝΔΟΧΩΡΑ

A1. Ενότητα Ορεινού Μυλοποτάμου

Η ενότητα αποτελείται από τις ΤΚ Αξού , Λιβαδίων, Κάλυβου και Αγίου Ιωάννη της Δημοτικής Ενότητας Κουλούκωνα, καθώς και την Δημοτική Ενότητα Ζωνιανών.

Τύπος τοπίου: Κατά βάση ορεινό, μερικώς δασωμένο με εκτεταμένες χορτολιβαδικές – κτηνοτροφικές εκτάσεις.

Οικιστικοί πόλοι : Αξός, Ζωνιανά, Λιβάδια, Κάλυβος

Συν. Δυναμικότητα σε κλίνες : Στο τμήμα που ανήκει στο Δήμο η δυναμικότητα είναι 7 μονάδες με 141 κλίνες.

Σημαντικά σημεία προσέλκυσης επισκεπτών

- Αξός (Αρχαιολογικός χώρος)
- Μουσείο Ξυλογλυπτικής στην Αξό
- Σπήλαιο «Σφεντόνι» Ζωνιανών : Βρίσκεται στην ομώνυμη ΤΚ. Αποτελεί το μεγαλύτερο σε μήκος σπήλαιο της Κρήτης, ενώ διαθέτει πλούσιο διάκοσμο από σταλακτίτες και σταλαγμίτες. Ο αριθμός επισκεπτών εκτιμάται στις 50.000 /ετησίως. Η καλύτερη αξιοποίηση του θα επιφέρει περισσότερα αποτελέσματα στην περιοχή.
- Μουσείο Κέρινων Ομοιωμάτων στα Ζωνιανά

A2. Ενότητα Κάτω και Μέσα Μυλοποτάμου

Η ενότητα αποτελείται από τη Δημοτική Ενότητα Κουλούκωνα (εκτός των ΤΚ Λιβαδίων , Κάλυβου και Αγίου Ιωάννη) και τη Δημοτική Ενότητα Γεροποτάμου.

Τύπος τοπίου: Κατά βάση ημιορεινό, λοφώδες αγροτικό τοπίο. Κυριαρχούν οι ελαιώνες και οι μεγάλοι γεωμορφολογικοί σχηματισμοί των μικρών δασωμένων (κυρίως με κυπαρίσσια) κοιλάδων που διασχίζουν με κατεύθυνση βορά –νότου την περιοχή.

Οικιστικοί πόλοι: Μαργαρίτες, Μελιδόνι (και οι δύο είναι χαρακτηρισμένοι ως παραδοσιακοί οικισμοί), Άγιος Μάμας

Συν. Δυναμικότητα σε κλίνες : Στο τμήμα που ανήκει στο Δήμο η δυναμικότητα είναι 19 μονάδες με 214 κλίνες.

Σημαντικά σημεία προσέλκυσης επισκεπτών

- Μαργαρίτες (πολυάριθμα εργαστήρια αγγειοπλαστικής), Μελιδόνι (ιστορικό σπήλαιο)
- Επισκοπικό Μέγαρο στον οικισμό Επισκοπής
- Μονή Βωσάκου

- Μονή Χαλέπας
- Μονή Δισκουρίου (ο πλέον σημαντικός χώρος λατρείας για τους βοσκούς έως σήμερα)
- Σπήλαιο Μελιδονίου : Βρίσκεται στην ομώνυμη ΤΚ της Δημοτικής Ενότητας Γεροποτάμου. Σπήλαιο με μεγάλη ιστορική σημασία όχι μόνο για την περιοχή αλλά και για το σύνολο της Κρήτης. Ο αριθμός των επισκεπτών εκτιμάται στις 45.000 / σεζόν. Σημαντική παράμετρος ότι οι μεμονωμένοι επισκέπτες αποτελούν το 85% του συνόλου.
- Γενή Γκαβέ (Δροσιά), οικισμός που προσελκύει επισκέπτες όλο τον χρόνο λόγω των παραδοσιακών ταβερνών που διαθέτει.

Εν δυνάμει οικιστικοί πόλοι: Επισκοπή, Γαράζο (και οι δύο είναι χαρακτηρισμένοι ως παραδοσιακοί οικισμοί)

Β. Παραλιακή ζώνη

Η Παραλιακή ζώνη περιλαμβάνει δύο ουσιαστικά οικισμούς με την σημαντικότερη τουριστική ανάπτυξη στην περιοχή, το Μπαλί και το Πάνορμο. Η μορφή του τουριστικού προϊόντος έχει τα χαρακτηριστικά του μαζικού –οργανωμένου, του μοντέλου δηλαδή που κυριαρχεί στην τουριστική αγορά της Κρήτης. Στο Πάνορμο και ιδιαίτερα στον οικιστικό πυρήνα του έρχονται ακόμα επισκέπτες που επιζητούν το διαφορετικό. Όμως ήδη αναπτύσσονται εκτός τους οικισμού και καθ' όλο το μήκος της ακτής μεγάλα τουριστικά συγκροτήματα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

- Η ενδοχώρα συγκεντρώνει πολύ μικρό αριθμό τουριστικών υποδομών
- Το μικρό μέγεθος των επιχειρήσεων ενδοχώρας οδηγεί σε ανοργάνωτη προσφορά τουριστικών υπηρεσιών
- Η ανοργάνωτη προσφορά τουριστικών υπηρεσιών σε συνδυασμό με την αύξηση της προσφοράς τα τελευταία χρόνια, ίσως δημιουργήσει στρεβλώσεις της μορφής του εναλλακτικού τουριστικού προϊόντος (επίδραση από τους Tour Operators)
- Υπάρχει κίνδυνος της υποβάθμισης των υπηρεσιών των τουριστικών μονάδων της παραθαλάσσιας ζώνης (ραγδαία αύξηση της προσφοράς τα τελευταία χρόνια)
- Η ενδοχώρα (ορεινή – ημιορεινή ζώνη) έχει τις δυνατότητες και τις προϋποθέσεις για την βιώσιμη και ορθολογική ανάπτυξη ενός εναλλακτικού ποιοτικού τουριστικού προϊόντος η οποία θα δημιουργήσει ως διακριτό προορισμό την ορεινή περιοχή γύρω από τον Ψηλορείτη
- Υπάρχει σημαντικό περιθώριο ανάπτυξης και άλλων υποδομών διανυκτέρευσης, ιδιαίτερα στους εν δυνάμει οικιστικούς πόλους.
- Η περιοχή διαθέτει ιδιαίτερης αξίας σημεία προσέλκυσης επισκεπτών, τόσο στο εσωτερικό της όσο και στο γειτονικό περιβάλλον της.

5) Αναπτυξιακή φυσιογνωμία της περιοχής

Ο Δήμος Μυλοποτάμου περιλαμβάνει το σύνολο σχεδόν της πρώην επαρχίας Μυλοποτάμου. Το υπόλοιπο τμήμα περιλαμβάνει το Δήμο Ανωγείων και μερικούς οικισμούς που ανήκουν σήμερα στον Δήμο Ρεθύμνης (Σκουλούφια, Βιράν Επισκοπή, Ερφοι, Ελεύθερνα, Αρχαία Ελεύθερνα κ.α).

5) Αναπτυξιακή φυσιογνωμία της περιοχής

Ο Μυλοπόταμος είναι μια ιστορική περιοχή η οποία διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο σε όλη την ιστορική διαδρομή του νησιού και εντονότερα από την εποχή της ενετοκρατίας και έπειτα.

Η ιστορική αυτή διαδρομή έχει αφήσει έντονα τα σημάδια της στην αρχιτεκτονική, στην λαογραφία και τον πολιτισμό καθώς και στην ιδιοσυγκρασία των κατοίκων της.

Υπάρχει πλήθος μνημείων, εκκλησιών, μοναστηριών αλλά και οικισμών που διατηρούν σε μεγάλο βαθμό την αρχιτεκτονική παράδοση.

Από την άλλη μεριά ο Ψηλορείτης δεσπόζει αρχοντικά σκεπάζοντας εκτός από τον φυσικό του πλούτο , και με τον μύθο του την περιοχή.

Η άλλη οροσειρά, ο Κουλούκωνας, δημιουργεί την όμορφη κοιλάδα του Μέσα Μυλοποτάμου την οποία διαρρέει και ο ομώνυμος ποταμός, με όμορφους οικισμούς κατά μήκος του.

Στον Γεωργικό τομέα παράγονται ποιοτικά κτηνοτροφικά και γεωργικά προϊόντα. Η περιοχή είναι η μεγαλύτερη σε έκταση και αριθμό αιγοπροβάτων κτηνοτροφική περιοχή της Κρήτης. Στον γεωργικό τομέα σημαντική θέση κατέχει το λάδι Βόρειου Μυλοποτάμου, το οποίο έχει χαρακτηριστεί ως ΠΟΠ. Ακόμα ιδιαίτερο ρόλο στα γεωργικά προϊόντα έχουν το κίτρο και ο αλάδανος , λόγω της προστιθέμενης αξίας που μπορούν να προσδώσουν με την μεταποίηση τους.

Η μεταποίηση αφορά σχεδόν αποκλειστικά την παραγωγή ποιοτικών γεωργικών προϊόντων (τυροκομεία, ελαιουργεία και οινοποιεία σε μικρότερο Βαθμό)

Ο Τουρισμός είναι ένας τομέας, αναπτυγμένος ικανοποιητικά στο παράλιο μέτωπο (Πάνορμο, Μπαλί-Βλυχάδα), αλλά στα πρώτα του βήματα όσον αφορά όλες τις μορφές του εναλλακτικού τουρισμού.

Ο πληθυσμός του Δήμου είχε μια σημαντική αύξηση την δεκαετία 1991-2001, ενώ έμεινε ουσιαστικά σταθερός το διάστημα 1961-2001.

Το πιο σημαντικό δημογραφικό χαρακτηριστικό του Δήμου είναι ο μεγάλος αριθμός νέων, ιδιαίτερα στα Ζωνιανά, αλλά και σε άλλους ορεινούς κτηνοτροφικούς οικισμούς.

Η συνολική ανεργία είναι μικρότερη απ' ότι στην ΠΕ Ρεθύμνου και στο σύνολο της Κρήτης, όμως είναι μεγαλύτερη στους νέους και τις γυναίκες.

Πολλά από τα παραπάνω αποτελούν τα αδιαμφισβήτητα συγκριτικά πλεονεκτήματα για την συγκρότηση της χωρικής του ανταγωνιστικότητας.

Οι κύριες συνιστώσες αυτής της ανταγωνιστικότητας είναι η παραγωγή ποιοτικών γεωργικών προϊόντων, η ανάπτυξη ενός εναλλακτικού τουριστικού μοντέλου σε συνεργασία και με τις υπόλοιπες περιοχές του Ψηλορείτη και η προσέλκυση και άλλων καινοτομικών δραστηριοτήτων αξιοποιώντας την γεωγραφική του θέση ανάμεσα στο Ρέθυμνο και την πρωτεύουσα του νησιού το Ηράκλειο.

6) Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής του Δήμου

Θεματικός τομέας:	Περιβάλλον και ποιότητα ζωής
Θέμα τοπικής ανάπτυξης:	Φυσικοί πόροι / Υδατικοί πόροι
Προβλήματα & περιορισμοί	Δυνατότητες & ευκαιρίες
Τα υδροφόρα στρώματα μολύνονται τόσο από τα οικιακά λύματα λόγω της ανεπάρκειας του αποχετευτικού δικτύου αλλά και από ρυπογόνες δραστηριότητες όπως είναι τα λύματα ελαιουργείων, τυροκομείων, οινοποιείων κτλ.). Η μη ύπαρξη κατάλληλων αποδεκτών, όπως π.χ η ανυπαρξία μονάδας βιολογικού καθαρισμού στο ορεινό τμήμα του Δήμου, έχει ως αποτέλεσμα την μόλυνση των ρεμάτων και των χειμάρρων που με την σειρά τους μολύνουν τους υπόγειους υδροφόρους ορίζοντες. Για αυτό το λόγο ελλοχεύουν κίνδυνοι ακόμα και για την δημόσια υγεία, ενώ πολλές φορές η κατάσταση κρίνεται ως μη αναστρέψιμη. Η μόλυνση του υπόγειου υδροφορέα είναι πολύ σημαντική αφού η έλλειψη επαρκών επιφανειακών υδάτων καθιστά ως μοναδική λύση την αξιοποίηση των υπόγειων υδάτων. Η ανόρυξη όμως τόσο πολλών γεωτρήσεων έχει ως επακόλουθο εκτός των άλλων την ελάττωση του υδροφόρου ορίζοντα.	Υπάρχει ήδη ολοκληρωμένη μελέτη για την κατασκευής Βιολογικού Καθαρισμού στο ορεινό τμήμα του Δήμου. Η ύπαρξη μελέτης ενιαίας διαχείρισης υδάτινου δυναμικού της περιοχής του Γεροποτάμου. Η Νομοθεσία δίνει την δυνατότητα στον Δήμο και στις αρμόδιες υπηρεσίες, για τον έλεγχο και την προστασία του υδάτινου δυναμικού. Υπάρχει δυνατότητα (λόγω της ετοιμότητας του Δήμου) για την εξασφάλιση χρηματοδοτικών πόρων από το ΕΣΠΑ και ειδικότερα από το Περιφερειακό σκέλος του. Η συναντίληψη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Νησιού καθώς και της Περιφέρειας Κρήτης για την αναγκαιότητα της ενιαίας διαχείρισης του υδάτινου δυναμικού του Νησιού. Μέσα από μια τέτοια διαδικασία ο Δήμος μπορεί να καλύψει τις ανάγκες του από άλλες υποδομές που έχουν ήδη κατασκευασθεί (π.χ το φράγμα των Ποταμών στο Αμάρι) ή σχεδιάζονται να κατασκευαστούν.
Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης	
1.Ανεπάρκεια υδάτινων πόρων, ιδιαίτερα κατά τους θερινούς μήνες. 2.Χαμηλή ποιότητα υδάτινων πόρων. 3.Αναποτελεσματική προστασία των επιφανειακών υδροφόρων οριζόντων (χειμάρροι, ρέματα, ρυάκια κτλ) από κάθε μορφής ρύπανση (λύματα οικισμών, βιοτεχνιών, κτλ.). 4. Δεν υπάρχει οργανωμένη διαχείριση του υδάτινου δυναμικού	

Θεματικός τομέας: Περιβάλλον και ποιότητα ζωής**Θέμα τοπικής ανάπτυξης: Φυσικοί πόροι / Ενέργεια**

Προβλήματα & περιορισμοί	Δυνατότητες & ευκαιρίες
Ο Δήμος Μυλοποτάμου εξαρτάται ενεργειακά από τις ανάλογες υποδομές της Κρήτης. Όμως Το ενεργειακό ισοζύγιο του Νησιού είναι προβληματικό, ιδιαίτερα το θέρους λόγω τουρισμού. Το πρόβλημα επιδεινώνεται λόγω της κακής κατάσταση του δικτύου της ΔΕΗ αλλά και την ύπαρξη πολλών γεωτρήσεων, δραστηριότητα ιδιαίτερα ενεργοβόρα. Η ανάπτυξη των ΑΠΕ συναντά πολλά εμπόδια που οφείλονται αφενός στην μειωμένη ευαισθητοποίηση των πολιτών, λόγω κυρίως της ελλιπούς ενημέρωσης τους, αλλά και στην έλλειψη ενός οργανωμένου πλάνου για τις δυνατότητες που έχει η περιοχή του Δήμου για την προσέλκυση παρόμοιων επενδύσεων. Υπάρχει κίνδυνος για την ισορροπία του φυσικού περιβάλλοντος από την ανάπτυξη εγκαταστάσεων ΑΠΕ μεγάλης δυναμικότητας.	Λόγω των κλιματολογικών συνθηκών του Δήμου ευνοείται η χρήση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας. Ήδη έχει δημιουργηθεί το πρώτο αιολικό πάρκο στο όρος Κουλούκωνα από ιδιωτική εταιρία με προσδοκώμενη παραγωγή 9,5 εκατ. kWh ετησίως. Ο Δήμος διαθέτει ολοκληρωμένη μελέτη για την κατασκευή Βιολογικού Καθαρισμού, στην οποία προβλέπεται η αξιοποίηση του παραγόμενου Βιοαερίου από την χώνευση της λάσπης, για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και εξοικονόμησης μέρους της καταναλισκόμενης. Υπάρχει προτεραιότητα από την ΕΕ για την υλοποίηση προγραμμάτων που έχουν σχέση με τις Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, τόσο όσον αφορά την των Εκπαίδευση και ενημέρωση των πολιτών όσο και για την δημιουργία των ανάλογων υποδομών.
Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης	
1. Μειωμένη ευαισθητοποίηση των πολιτών σε θέματα εξοικονόμησης ενέργειας και χρήσης ΑΠΕ. 2. Απουσία συστημάτων εξοικονόμησης ενέργειας σε δημόσια κτίρια και χρήσης ΑΠΕ. 3. Έλλειψη μακροπρόθεσμου πλάνου για την αξιοποίηση των πόρων της περιοχής και την δημιουργία υποδομών ΑΠΕ	

Θεματικός τομέας: Περιβάλλον και ποιότητα ζωής**Θέμα τοπικής ανάπτυξης: Φυσικοί πόροι / Δάση - Βοσκότοποι**

Προβλήματα & περιορισμοί	Δυνατότητες & ευκαιρίες
Παρατηρείται έλλειψη προσβασιμότητας στις Δασικές περιοχές του Δήμου. Η δύσκολη πρόσβαση ενισχύεται μερικές φορές και από την καταπάτηση δημόσιων εκτάσεων και την περιφράξη τους από ιδιώτες. Η υπερβόσκηση είναι επίσης μια αρνητική παράμετρος που μειώνει τις υπάρχουσες δασικές εκτάσεις αλλά και δεν επιτρέπει την αναγέννηση τους. Οι ανθρώπινες δραστηριότητες έχουν ως αποτέλεσμα και την καταστροφή μεγάλου τμήματος της χλωρίδας και πανίδας της περιοχής του Δήμου. Στις ανθρώπινες δραστηριότητες οφείλονται στο μεγαλύτερο μέρος τους και οι πυρκαγιές που εκδηλώνονται κυρίως κατά την διάρκεια του καλοκαιριού. Μεγάλο μέρος των κατοίκων δεν κατανοεί την σπουδαιότητα του Δάσους και του Φυσικού Περιβάλλοντος γενικότερα τόσο για την ποιότητα της ζωή του όσο και ως αναπτυξιακού πόρου.	Αλλαγή του τρόπου ενίσχυσης των κτηνοτρόφων. Επιχορηγήσεις για την μείωση του Ζωικού κεφαλαίου Ύπαρξη του Φυσικού Πάρκου Ψηλορείτη Πολιτιστικές δραστηριότητες που έχουν ως στόχο την επίσκεψη στο Βουνό και την δημιουργία οικολογικής συνείδησης.
Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης	
1. Έλλειψη προσβασιμότητας και βασικών υποδομών σε περιοχές φυσικού κάλλους. 2. Έλλιπής προστασία δημοτικών χώρων από καταπατήσεις. 3. Αυξημένος ο κίνδυνος πυρκαγιών 4. Υπερβόσκηση της περιοχής και καταστροφή της χλωρίδας και πανίδας της.	

Θεματικός τομέας:

Περιβάλλον και ποιότητα ζωής

Θέμα τοπικής ανάπτυξης:**Φυσικοί αποδέκτες / Έδαφος - θάλασσα –
ατμόσφαιρα – ακτές - ποτάμια****Προβλήματα & περιορισμοί**

Δεν παρατηρούνται ιδιαίτερα προβλήματα ρύπανσης της ατμόσφαιρας, αφού δεν υπάρχουν ούτε μεγάλα οικιστικά σύνολα, ούτε μεγάλες βιομηχανικές μονάδες.

Η ρύπανση του εδάφους σχετίζεται με την μόλυνση ουσιαστικά των υδατικών πόρων αλλά και με το γεγονός ότι λόγω της ασυνείδητης συμπεριφοράς ορισμένων κατοίκων, επισκεπτών κ.α. έχουν δημιουργηθεί πολυάριθμες εστίες ελεύθερης ρίψης μικρών ή μεγάλων ποσοτήτων απορριμμάτων, μπαζών κ.α.

Όσον αφορά τις ακτές, ο κίνδυνος μόλυνσης τους σχετίζεται σε μεγαλύτερο βαθμό με την ρύπανση των χειμάρρων (τα λύματα από τους οικισμούς καταλήγουν στο Γεροπόταμο), και σε μικρότερο από τις ανθρώπινες δραστηριότητες κυρίως κατά την διάρκεια της καλοκαιρινής περιόδου.

Σε γενικές γραμμές οι ακτές δεν αντιμετωπίζουν ιδιαίτερο πρόβλημα ρύπανσης.

Δυνατότητες & ευκαιρίες

Η Νομοθεσία και οι Ευρωπαϊκοί Κώδικες και Οδηγίες δίνουν την δυνατότητα στον νέο Δήμο να επιβάλει μέτρα για να προλάβει την περαιτέρω υποβάθμιση, αλλά κυρίως για να δημιουργήσει μηχανισμούς πρόληψης, ελέγχου και εφαρμογής της νομοθεσίας.

Η ανάπτυξη τουριστικών δραστηριοτήτων το καλοκαίρι στο παραλιακό μέτωπο, έχει συμβάλλει στην συνειδητοποίηση από τους ενδιαφερόμενους για την ανάγκη ποιοτικών υπηρεσιών προς τους επισκέπτες.

Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης

- 1.Ανάγκη περαιτέρω ευαισθητοποίησης κατοίκων και επαγγελματιών
- 2.Ανάγκη καθαρισμού και προστασίας των ακτών

Θεματικός τομέας:**Περιβάλλον και ποιότητα ζωής**

Θέμα τοπικής ανάπτυξης: Περιβαλλοντικές υποδομές / Ύδρευση - Άρδευση

Προβλήματα & περιορισμοί	Δυνατότητες & ευκαιρίες
Από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης διαπιστώθηκε η μέτρια κατάσταση του υδρευτικού δικτύου στους περισσότερους οικισμούς του Δήμου. Η μεγάλη διασπορά των υδραγωγείων (δεξαμενών – γεωτρήσεων – δικτύων), εξαιτίας της μεγάλης γεωγραφικής έκτασης του Δήμου, καθιστά δύσκολο τον απόλυτο έλεγχο των συστημάτων. Μεγάλες δυσκολίες συναντώνται επίσης στη συντήρηση των γεωτρήσεων, των δεξαμενών και των πηγών, κυρίως λόγω της μορφολογίας της περιοχής. Σημαντικό πρόβλημα που επηρεάζει άμεσα τον πρωτογενή τομέα της περιοχής, είναι ότι το δίκτυο άρδευσης του Δήμου είναι ανεπαρκές για την κάλυψη των αναγκών του.	Ύπαρξη ολοκληρωμένων μελετών αναβάθμισης ή επέκτασης υδρευτικών δικτύων. Εξασφάλιση πόρων από μεγάλα χρηματοδοτικά προγράμματα Εθνικά και Κοινοτικά.
Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης	
1. Η μέτρια κατάσταση του υδρευτικού δικτύου σε πολλούς οικισμούς. 2. Η ανεπάρκεια του δικτύου άρδευσης.	

Θεματικός τομέας: Περιβάλλον και ποιότητα ζωής

Θέμα τοπικής ανάπτυξης: Περιβαλλοντικές υποδομές / Στερεά απόβλητα

Προβλήματα & περιορισμοί	Δυνατότητες & ευκαιρίες
Ανυπαρξία ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης και ανακύκλωσης απορριμμάτων. Δεν υπάρχουν εγκαταστάσεις ΧΥΤΑ στον Δήμο, ο οποίος εξυπηρετείται από τον ΧΥΤΑ Αμαρίου. Ωστόσο η απόσταση είναι μεγάλη με αποτέλεσμα να αυξάνεται το κόστος αποκομιδής. Έλλειψη συστημάτων επεξεργασίας αποβλήτων πριν την διάθεση τους στον ΧΥΤΑ. Παρατηρούνται ελλείψεις στον απαραίτητο εξοπλισμό (απορριμματοφόρα, κάδοι κ.α.) με σημαντικότερο αποτέλεσμα να μην είναι δυνατή η συχνότερη αποκομιδή των απορριμμάτων από ορισμένους οικισμούς. Μειωμένη ευαισθητοποίηση των πολιτών σε θέματα διαχείρισης των αποβλήτων (ελεύθερη ρίψη απορριμμάτων, αντιδράσεις στην χωροθέτηση εγκαταστάσεων διαχείρισης απόβλητων κτλ)	Στο σύντομο χρονικό διάστημα λειτουργίας του συστήματος ανακύκλωσης παρατηρήθηκε μεγάλη αύξηση της συμμετοχής των κατοίκων. Οι κάτοικοι και οι φορείς του Δήμου μπορούν να συμβάλλουν σημαντικά στην διατήρηση της καθαριότητας των οικισμών με κατάλληλη ευαισθητοποίηση. Ήδη δίνονται βραβεία για τα καθαρότερα χωριά μέσα από πολιτιστικές εκδηλώσεις (π.χ σύλλογος Μυλοποταμιτών) Η στροφή του Κράτους, σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος και διαχείρισης στερεών αποβλήτων, αποτελεί μοναδική ευκαιρία για την επίλυση του προβλήματος. Η ύπαρξη ΧΥΤΑ στο Αμάρι από όπου μπορεί να εξυπηρετείται ο Δήμος μπορεί να θεωρηθεί ως λύση αλλά σαφώς βραχυπρόθεσμη. Η συναντίληψη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Νησιού καθώς και της Περιφέρειας Κρήτης για την αναγκαιότητα της ενιαίας διαχείρισης των στερεών αποβλήτων. Ήδη λειτουργεί προς αυτή την κατεύθυνση ο Ενιαίος Σύνδεσμος Διαχείρισης Απορριμμάτων Κρήτης (ΕΣΔΑΚ). Η εξασφάλιση πόρων από μεγάλα χρηματοδοτικά προγράμματα Εθνικά και Κοινοτικά, για την δημιουργία ενός ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης των στερεών αποβλήτων.
Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης	

1. Η έλλειψη ΧΥΤΑ.
2. Ανάγκη βελτίωσης του συστήματος αποκομιδής στερεών αποβλήτων
3. Ανάγκη επέκτασης του συστήματος ανακύκλωσης
4. Ανάγκη περαιτέρω ευαισθητοποίησης των κατοίκων
5. Ανάγκη για αποτελεσματικότερη συνεργασία με τους άλλους ΟΤΑ της Κρήτης για ενιαία διαχείριση των στερεών αποβλήτων.

Θεματικός τομέας: Περιβάλλον και ποιότητα ζωής**Θέμα τοπικής ανάπτυξης: Περιβαλλοντικές υποδομές / Υγρά απόβλητα**

Προβλήματα & περιορισμοί	Δυνατότητες & ευκαιρίες
Η μη ύπαρξη μονάδας βιολογικού καθαρισμού στην ενδοχώρα του Δήμου, έχει ως αποτέλεσμα τα λύματα να οδηγούνται σε χείμαρρους, ρέματα κτλ μολύνοντας τους υδροφόρους ορίζοντες. Στους περισσότερους οικισμούς απαιτείται πλήρης ή μερική αντικατάσταση του αποχετευτικού δικτύου, ενώ σε άλλους είναι αναγκαία η επέκτασή του, καθώς δεν καλύπτεται το 100% των κατοίκων. Δεν υπάρχει μονάδα επεξεργασίας αποβλήτων ελαιουργείων, τυροκομείων και άλλων βιοτεχνιών των οποίων τα λύματα χρήζουν ιδιαίτερης επεξεργασίας. Το ιδιαίτερο ανάγλυφο της περιοχής, σε αρκετές περιπτώσεις καθιστά αδύνατο τον ορθό σχεδιασμό του αποχετευτικού δικτύου. Στους περισσότερους οικισμούς, όπου δεν υπάρχουν πολεοδομικές μελέτες, δεν είναι δυνατός ο σχεδιασμός και η υλοποίηση αποχετευτικού δικτύου.	Η ύπαρξη ολοκληρωμένης μελέτης κατασκευής Μονάδας Βιολογικού Καθαρισμού του ορεινού όγκου του Δήμου. Η Ευρωπαϊκή και Ελληνική Νομοθεσία επιβάλλουν την πλήρη αντιμετώπιση των λυμάτων, των οικιστικών περιοχών, και την πλήρη αδρανοποίηση της λάσπης ή την παραγωγή υλικού κατάλληλου στη γεωργία. Δυνατότητα αξιοποίησης πόρων από χρηματοδοτικά προγράμματα Εθνικά και Κοινοτικά, για τον εκσυγχρονισμό του αποχετευτικού δικτύου.

Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης

1. Η ανεπάρκεια και κακή κατάσταση του υφιστάμενου αποχετευτικού δικτύου.
2. Η Απουσία Βιολογικού Καθαρισμού στην ενδοχώρα του Δήμου και του ορεινού όγκου.
3. Η μη επεξεργασία λυμάτων ρυπογόνων δραστηριοτήτων.
4. Ο μη διαχωρισμός των ομβρίων από τα λύματα στους περισσότερους οικισμούς που υπάρχει αποχετευτικό δίκτυο.

Θεματικός τομέας: Περιβάλλον και ποιότητα ζωής

Θέμα τοπικής ανάπτυξης:**Περιβαλλοντικές υποδομές / Πολεοδομικός σχεδιασμός - Οικοδόμηση - Στέγαση**

Προβλήματα & περιορισμοί	Δυνατότητες & ευκαιρίες
Στην περιοχή παρατηρείται άναρχη δόμηση λόγω έλλειψης πολεοδομικών μελετών. Υποβάθμιση του παραλιακού μετώπου, εξαιτίας της άναρχης δόμησης και της μειωμένης ευαισθητοποίησης ορισμένων κατοίκων πολιτών και φορέων, με άμεσο κίνδυνο τον αντίκτυπο στον τουρισμό. Ανεπαρκής έλεγχος χρήσεων γης. Συνεχής αλλοίωση του παραδοσιακού χαρακτήρα των οικισμών και περιβαλλοντική υποβάθμιση τους με κατοικίες χαμηλού ποιοτικού επιπέδου και έλλειψη υποδομών. Στους μεγάλους οικισμούς του Δήμου και ιδιαίτερα στην έδρα του το Πέραμα, παρατηρούνται σημαντικά κυκλοφοριακά προβλήματα. Το θεσμικό πλαίσιο δεν αφήνει περιθώρια για παροχή κινήτρων στους ιδιοκτήτες παραδοσιακών ακινήτων, να προβούν σε εργασίες αποκατάστασης και ανάδειξης των ιδιοκτησιών τους. Δεν έχει καταρτιστεί ΣΧΟΟΑΠ, παρόλο που η εκπόνηση και εφαρμογή του αποτελεί επιτακτική ανάγκη για την οργάνωση του μη αστικού χώρου Δυσλειτουργία θεσμικού πλαισίου, χρονοβόρες διαδικασίες και έλλειψη πόρων. Ύπαρξη πολλών εγκαταλελειμμένων παραδοσιακών οικισμών	Ολοκληρωμένες μελέτες αποκατάστασης και δημιουργίας υποδομών και κοινόχρηστων χώρων που προάγουν της ποιότητα ζωής των κατοίκων. Πολεοδομικές μελέτες σε εξέλιξη για την σωστή οργάνωση και επέκταση των οικισμών. Ολοκληρωμένες μελέτες οικιστικής ανάπλασης, συνολικής θεώρησης και λειτουργικής αναβάθμισης οικισμών. Δυνατότητα αξιοποίησης πόρων από χρηματοδοτικά προγράμματα Εθνικά και Κοινοτικά.
Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης	
1. Η άναρχη δόμηση 2. Αλλοίωση των χαρακτηριστικών των παραδοσιακών οικισμών. 3. Υποβάθμιση παραλιακού μετώπου.	

Θεματικός τομέας: Περιβάλλον και ποιότητα ζωής	
Θέμα τοπικής ανάπτυξης: Περιβαλλοντικές υποδομές / Υπαίθριοι κοινόχρηστοι χώροι - χώροι πρασίνου	
Προβλήματα & περιορισμοί	Δυνατότητες & ευκαιρίες
Παρατηρείται απουσία κοινόχρηστων χώρων όπως π.χ παιδικές χαρές, παρτέρια, πάρκα κ.α σε πολλούς οικισμούς του Δήμου. Σε αρκετούς από τους υφιστάμενους κοινόχρηστους χώρους υπάρχει έλλειψη υποδομών (ηλεκτροφωτισμός, μέτρα προστασίας, καλάθια απορριμμάτων κτλ.). Έλλειψη προστασίας δημοτικών κοινοχρήστων χώρων.	1.Απαλλοτριώσεις κοινόχρηστων χώρων, έτσι ώστε να αποδεσμευτούν και να μπορούν να χρησιμοποιηθούν κατάλληλα από τον Δήμο. 2.Υπαρξη ολοκληρωμένων μελετών οικιστικής ανάπτυξης που προβλέπουν την δημιουργία κοινόχρηστων χώρων. 3.Η εξασφάλιση πόρων από χρηματοδοτικά προγράμματα Εθνικά και Κοινοτικά για διαμόρφωση και συντήρηση κοινόχρηστων χώρων.
Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης	
1.Απουσία κοινόχρηστων χώρων και πρασίνου. 2.Έλλειψεις όσον αφορά τις υποδομές των υφιστάμενων κοινόχρηστων χώρων.	

Θεματικός τομέας: Περιβάλλον και ποιότητα ζωής	
Θέμα τοπικής ανάπτυξης: Μεταφορές – κυκλοφορία - στάθμευση /	

Οδοποιία

Προβλήματα & περιορισμοί	Δυνατότητες & ευκαιρίες
Το τμήμα της νέας Εθνικής Οδού, είναι πλέον πεπαλαιωμένο σύμφωνα με τις σύγχρονες ανάγκες της περιοχής αλλά και της Κρήτης γενικότερα. Κακή ποιότητα τόσο του επαρχιακού δικτύου που συνδέει τους οικισμούς όσο και του εσωτερικού οικιστικού δικτύου. Η σηματοδότηση και η διαγράμμιση του οδικού δικτύου είναι ελλιπής δημιουργώντας προβλήματα στην μετακίνηση των επισκεπτών Η παλαιά εθνική οδός Ηρακλείου-Ρεθύμνου, η οποία αποτελεί ουσιαστικό στοιχείο ανάπτυξης των οικισμών του μέσα Μυλοποτάμου, αφού δέχονται σημαντικό αριθμό επισκεπτών από το Ηράκλειο, χρήζει άμεσης βελτίωσης. Υπάρχει αναγκαιότητα για ταχύτερη σύνδεση του Δήμου με το Ηράκλειο, αφού οι κάτοικοι του αποτελούν εν δυνάμει επισκέπτες των οικισμών του Δήμου, ειδικά κατά τους χειμερινούς μήνες. Ακόμα ένας δρόμος ταχείας κυκλοφορίας θα μπορούσε να συμβάλλει στην επιστροφή σημαντικού αριθμού κατοίκων οι οποίοι εργάζονται στο Ηράκλειο.	Υπαρξη μελετών που αφορούν την δημιουργία έργων όπως είναι : - Ο εκσυγχρονισμός και αναβάθμιση του τμήματος Γεροποτάμου – Εξάντη στον Βόρειο Οδικό Άξονα Κρήτης - Έργα βελτίωσης της παλαιάς Εθνικής Οδού Ηρακλείου – Ρεθύμνου. Η κατασκευή δρόμου ταχείας κυκλοφορίας Ηράκλειο – Ανώγεια – Αζός – Γαράζο – Πέραμα – Πάνορμο έχει ήδη ξεκινήσει. Υπαρξη μελετών που αφορούν: - Βελτίωση του δρόμου Ανώγεια – Ζωνιανά – Λιβάδια – Κάλυβος – Άγιος Μάμας – Χουμέρι – Πέραμα - Κατασκευής νέας γέφυρας Αγιάς – παράκαμψης Μελιδονίου και σύνδεσης του με τον ΒΟΑΚ - Δρόμος Αγρίδια-Κρυονέρι-Αϊμόνας-Χώνος - Δρόμος σύνδεσης Λιβάδια-Βενί - Δρόμος Απλαδιανά - Μπαλί Η ύπαρξη μελετών που αφορούν την αναβάθμιση του οδικού δικτύου εντός των οικισμών και τη δημιουργία πεζόδρομων. Χρηματοδοτήσεις από μεγάλα Εθνικά και Κοινοτικά Προγράμματα. Πολλά από τα απαραίτητα έργα που αποτελούν έργα περιφερειακής εμβέλειας έχουν ήδη αναγγελθεί από το Περιφερειακό Συμβούλιο Κρήτης
Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης	
1.Ανάγκη βελτίωσης – επέκτασης του υφιστάμενου οδικού δικτύου. 2.Ελλιπής σηματοδότηση και διαγράμμιση. 3. Ανάγκη γρήγορης και ασφαλούς σύνδεσης με το Ηράκλειο 4. Ανάγκη εκσυγχρονισμού του ΒΟΑΚ, και κατασκευή κόμβων σύνδεσης με τον Δήμο. 5. Ανάγκη διασύνδεσης του ορεινού όγκου με το αναπτυσσόμενο τουριστικά παράλιο τμήμα	

Θεματικός τομέας:

Περιβάλλον και ποιότητα ζωής

Θέμα τοπικής ανάπτυξης:

Μεταφορές – κυκλοφορία - στάθμευση / Τοπική

κυκλοφορία

Προβλήματα & περιορισμοί

Η κακή κατάσταση του οδικού δικτύου, προκαλεί ατυχήματα και καθυστερήσεις στις μετακινήσεις των πολιτών.

Οι μεγάλες αποστάσεις αρκετών οικισμών από την έδρα του Δήμου αποτελεί εμπόδιο στις μετακινήσεις κυρίως ηλικιωμένων προς την έδρα του Δήμου.

Σε αρκετούς οικισμούς οι πολίτες δεν μπορούν να εξυπηρετηθούν από το ΚΤΕΛ, για τις μετακινήσεις εντός και εκτός του Δήμου, καθώς τα δρομολόγια δεν επαρκούν για την κάλυψη των αναγκών.

Υπάρχει σημαντική δυσκολία λόγω της αντίδρασης συγκοινωνιακών φορέων (ΚΤΕΛ, ταξί κ.α.) για την δημιουργία δημοτικής συγκοινωνίας η οποία θα βοηθούσε τις μετακινήσεις εντός των οικισμών.

Δυνατότητες & ευκαιρίες

Δημιουργία ενός ΚΤΕΛ που θα βοηθήσει στον καλύτερο συντονισμό του παραγωγικού έργου αλλά και θα αμβλύνει συντεχνιακές λογικές.

Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης

1. Ανεπάρκεια στα δρομολόγια του ΚΤΕΛ.
2. Ανάγκη δημιουργίας δημοτικής συγκοινωνίας

Θεματικός τομέας:	Περιβάλλον και ποιότητα ζωής
Θέμα τοπικής ανάπτυξης:	Μεταφορές – κυκλοφορία - στάθμευση / στάθμευση
Προβλήματα & περιορισμοί	Δυνατότητες & ευκαιρίες
Σε αρκετούς οικισμούς υπάρχει έλλειψη χώρων στάθμευσης. Προβλήματα στην κυκλοφορία, τόσο των οχημάτων όσο και των πεζών, λόγω της άναρχης στάθμευσης οχημάτων. Σε μεγάλους οικισμούς υπάρχει αδυναμία τροφοδοσίας των καταστημάτων. Αύξηση της επικινδυνότητας κατά την κυκλοφορία στους δρόμους για πεζούς και οδηγούς. Κατά την διεξαγωγή πολιτιστικών εκδηλώσεων παρατηρείται αδυναμία κάλυψης των αναγκών στάθμευσης.	Ολοκληρωμένες μελέτες δημιουργίας χώρων στάθμευσης. Ο πληθυσμός του Δήμου είναι δεκτικός σε νέες προτάσεις που προάγουν την ποιότητα ζωής. Χρηματοδοτήσεις από Εθνικά και Κοινοτικά Προγράμματα.
Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης	
1. Έλλειψη χώρων στάθμευσης. 2. Ελλιπής κυκλοφοριακή αγωγή	

Θεματικός τομέας:**Κοινωνική πολιτική, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός****Θέμα τοπικής ανάπτυξης:****Κοινωνική πρόνοια / προσχολική ηλικία**

Προβλήματα & περιορισμοί	Δυνατότητες & ευκαιρίες
Οι υπάρχοντες Βρεφονηπιακοί και Παιδικοί Σταθμοί δεν επαρκούν για την κάλυψη των αναγκών της περιοχής παίρνοντας υπόψη και τα δημογραφικά χαρακτηριστικά του Δήμου, όπου σε ορισμένους οικισμούς παρατηρείται το υψηλότερο ποσοστό παιδιών ηλικίας από 0-14 ετών, σε όλη την Κρήτη. Οι υφιστάμενοι Παιδικοί και Βρεφονηπιακοί σταθμοί παρουσιάζουν ελλείψεις σε υλικοτεχνική υποδομή και σε ειδικευμένο προσωπικό Σε ολόκληρη την περιοχή του Δήμου δεν υπάρχει κανένας Ειδικός Παιδικός Σταθμός για παιδιά με ειδικές ανάγκες Το Υπουργείο Υγείας θα σταματήσει την επιχορήγηση που αφορά στη μισθοδοσία του προσωπικού και τη τροφοδοσία των σταθμών	Το υπάρχον προσωπικό που διαθέτουν τώρα οι Παιδικοί/ Βρεφονηπιακοί Σταθμοί είναι πλήρως καταρτισμένο Υπάρχει η δυνατότητα επιμόρφωσης του προσωπικού μέσω της παρακολούθησης ειδικών εκπαιδευτικών σεμιναρίων που κατά διαστήματα διοργανώνονται στην περιοχή από διάφορους φορείς, οπότε η δημιουργία και λειτουργία νέων σταθμών στην περιοχή είναι εφικτή Ο δήμος έχει τη δυνατότητα να συνεργάζεται με τους Συλλόγους Γονέων & Κηδεμόνων και η συνεργασία αυτή να αποφέρει αρκετά οφέλη, π.χ. διοργάνωση εορταστικών εκδηλώσεων, καλλωπισμό αύλιων χώρων, εκπαιδευτικές εκδρομές, κλπ. Χρηματοδοτήσεις από Ευρωπαϊκά Προγράμματα για την ίδρυση περισσότερων Παιδικών/Βρεφονηπιακών Σταθμών, τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και την δημιουργία ενός (1) τουλάχιστον Ειδικού Παιδικού Σταθμού στην περιοχή του Δήμου
Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης	
1. Έλλειψη παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών 2. Έλλειψη υλικοτεχνικών υποδομών και ειδικευμένου προσωπικού στους υφιστάμενους παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς που λειτουργούν στην περιοχή	

Θεματικός τομέας:**Κοινωνική πολιτική, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός****Θέμα τοπικής ανάπτυξης:****Κοινωνική πρόνοια / σχολική ηλικία**

Προβλήματα & περιορισμοί	Δυνατότητες & ευκαιρίες
Σε ολόκληρη την περιοχή του Δήμου δεν υπάρχει Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ), περιορίζοντας έτσι τόσο την δυνατότητα απασχόλησης των γυναικών που το επιθυμούν αλλά και συνδυασμό επαγγελματικής και οικογενειακής, για τις εργαζόμενες μητέρες. Ο Δήμος δε διαθέτει πάρκο κυκλοφοριακής αγωγής	Αξιοποίηση των σχολικών κτιρίων (Νηπιαγωγείων, Δημοτικών) της περιοχής κατά τους θερινούς μήνες, περίοδο γιορτών και απογεύματα για τη λειτουργία ΚΔΑΠ Δυνατότητα οικονομικής συμμετοχής των γονιών για τη λειτουργία του κέντρου Χρηματοδότηση από Ευρωπαϊκά Προγράμματα για την δημιουργία ΚΔΑΠ Συνεργασία με φορείς για τη στελέχωση, οργάνωση και λειτουργία του κέντρου
Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης	
1. Δεν υπάρχει Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ) 2. Ο Δήμος δε διαθέτει πάρκο κυκλοφοριακής αγωγής	

Θεματικός τομέας:**Κοινωνική πολιτική, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός****Θέμα τοπικής ανάπτυξης:****Κοινωνική πρόνοια / Τρίτη ηλικία**

Προβλήματα & περιορισμοί	Δυνατότητες & ευκαιρίες
Γενικά παρατηρείται σημαντική έλλειψη υποδομών που στηρίζουν και εξυπηρετούν τα άτομα της τρίτης ηλικίας. Υπάρχει ένα ΚΑΠΗ και ένα ΚΗΦΗ στην έδρα του δήμου το οποίο εξυπηρετεί αποκλειστικά τις ανάγκες του συγκεκριμένου οικισμού. Λειτουργούν τρεις Μονάδες Βοήθειας στο Σπίτι που έχουν έδρα σε τρεις διαφορετικούς οικισμούς του Δήμου (Πέραμα, Γαράζο, Λιβάδια). Παρόλα αυτά λόγω του γεωγραφικού εύρους του Δήμου δεν επαρκούν για την κάλυψη όλων των αναγκών. Όσον αφορά γενικά το πρόγραμμα «Βοήθεια στο σπίτι», αυτό αντιμετωπίζει σημαντικά προβλήματα για την ομαλή και συνεχή λειτουργία του καθώς και την απρόσκοπτη χρηματοδότησή του. Ανεπαρκείς δομές παροχής υπηρεσιών για την 3η ηλικία, κυρίως για άτομα που δεν αυτοεξυπηρετούνται Δεν υπάρχει κανένας οίκος ευγηρίας στην περιοχή του Δήμου Μη ύπαρξη οχήματος για τη μεταφορά των ηλικιωμένων Έλλειψη προσωπικού διαφόρων ειδικοτήτων Η ηλικιακή αυτή ομάδα έχει αυξημένες ανάγκες σε υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας Ο δήμος δεν διαθέτει τις κατάλληλες υποδομές για τη δημιουργία τέτοιων χώρων που θα καλύπτουν της ανάγκες όλων των ηλικιωμένων της περιοχής Οι ελλιπείς δομές παροχής υπηρεσιών υγείας & πρόνοιας στην περιοχή επιβαρύνει τόσο τις Υπηρεσίες Υγείας (π.χ. Νοσοκομεία) όσο και τις οικογένειες (φροντιστές ηλικιωμένων)	Η λειτουργία των υπαρχόντων υπηρεσιών (ΚΑΠΗ & Μονάδες Βοήθειας στο σπίτι) έχει γίνει αποδεκτή την τοπική κοινωνία. Υπάρχουν διάσπαρτες υποδομές οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την στέγαση και λειτουργία κοινωνικών δομών όπως είναι π.χ τα ΚΗΦΗ Πρωθείται από την πολιτεία η κοινωνική επιχειρηματικότητα, η οποία μπορεί να συμβάλλει στην ανάπτυξη νέων κοινωνικών υπηρεσιών προς την Τρίτη ηλικία, καθώς και την επέκταση και βελτίωση των υφισταμένων.

Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης

1. Ανάγκη δημιουργίας νέων υποδομών και δομών για παροχή κοινωνικών υπηρεσιών προς την Τρίτη ηλικία καθώς και ενίσχυση λειτουργίας των υφιστάμενων.
2. Ανάγκη δημιουργίας εναλλακτικών κοινωνικών μηχανισμών (π.χ κοινωνικές υπηρεσίες) για την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών προς την τρίτη ηλικία.

Θεματικός τομέας:	Κοινωνική πολιτική, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός
Θέμα τοπικής ανάπτυξης:	Κοινωνική πρόνοια / Ομάδες που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό
Προβλήματα & περιορισμοί	Δυνατότητες & ευκαιρίες
Ουσιαστικά οι κοινωνικές ομάδες που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό, είναι οι οικονομικοί μετανάστες αφού δεν υπάρχουν μόνιμοι πυρήνες άλλων ομάδων όπως π.χ των αθιγγάνων . Αν και οι οικονομικοί μετανάστες δεν αποτελούν σημαντικό μέρος του πληθυσμού του δήμου (σε σχέση με άλλες περιοχές) δεν υπάρχουν ειδικές ενέργειες και λειτουργίες για την ομαλή διαβίωση και εργασία τους. Δεν υπάρχει δομή όπου π.χ θα μπορούσε να διδάσκεται η ελληνική γλώσσα (απαραίτητη για την κοινωνική ενσωμάτωση), ο ελληνικός πολιτισμός, τα ανθρώπινα δικαιώματα, κλπ, αλλά και θα λειτουργούσε ως γραφείο εύρεσης εργασίας και καταπολέμησης της ανεργίας. Υπάρχει έλλειψη εθελοντικών ομάδων δράσης για τις ευπαθείς και αδύναμες κοινωνικές ομάδες.	Δυνατότητα συμμετοχής του Δήμου σε Κοινωνικά Προγράμματα των οποίων ωφελούμενοι είναι ειδικές ομάδες πληθυσμού (π.χ. μετανάστες, άστεγοι, κλπ.), όπως η δημιουργία ενός κέντρου εκπαίδευσης και πολιτισμού στην περιοχή καθώς και ενός γραφείου εύρεσης εργασίας και καταπολέμησης της ανεργίας
Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης	
1. Ανάγκη κοινωνικής ενσωμάτωσης των μεταναστών 2. Μη ύπαρξη εθελοντικών οργανώσεων στην κατεύθυνση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των μεταναστών.	

Θεματικός τομέας:**Κοινωνική πολιτική, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός****Θέμα τοπικής ανάπτυξης:****Εκπαίδευση / Α'βάθμια & Β' βάθμια****Προβλήματα & περιορισμοί**

Τα νηπιαγωγεία που λειτουργούν στο Δήμο δεν καλύπτουν τις ανάγκες του, παίρνοντας υπόψη και τον δημογραφικό δυναμισμό ορισμένων ορεινών κυρίως οικισμών του.

Στο δήμο αυτή τη στιγμή λειτουργούν 20 δημοτικά σχολεία, τα οποία φιλοξενούν περίπου 1000 μαθητές. Από το 2001 έως σήμερα σταμάτησαν να λειτουργούν 3 δημοτικά σχολεία που λειτουργούσαν σε οικισμούς του δήμου λόγω ακαταλληλότητας των κτιρίων στα οποία στεγάζονταν

Από τα 20 δημοτικά σχολεία που λειτουργούν στο δήμο, 3 είναι σε πολύ κακή κατάσταση με σοβαρά προβλήματα στις κτιριακές τους εγκαταστάσεις, προβλήματα θέρμανσης, ακατάλληλους αύλειους χώρους κλπ. Από τα δημοτικά σχολεία που λειτουργούν σήμερα τα περισσότερα χρήζουν εργασιών συντήρησης, καθώς επίσης δε διαθέτουν τις κατάλληλες υποδομές π.χ. αίθουσες πολλαπλών χρήσεων, βιβλιοθήκες, υποδομές για ασχολίες και δραστηριότητες των παιδιών, κλπ

Έλλειψη οχήματος για τη μεταφορά των μαθητών από και προς το σχολείο

Όσον αφορά τη Β/βάθμια εκπαίδευση, υπάρχουν 4 Γυμνάσια, 1 Λύκειο και 1 ΕΠΑΛ που λειτουργούν στο δήμο Μυλοποτάμου. Και εδώ υπάρχει ο κίνδυνος για τη σωματική ακεραιότητα των μαθητών λόγω ακαταλληλότητας κτιρίων ή αύλιων χώρων, ενώ δύσκολες είναι και οι συνθήκες διδασκαλίας λόγω έλλειψης αιθουσών, θέρμανσης, κλπ.

Έλλειψη οικοδομικών αδειών στα σχολεία το οποίο έχει σαν αποτέλεσμα την αδυναμία επέκτασης των σχολείων ή την οποιαδήποτε εκμετάλλευσή τους

Χαμηλό μορφωτικό επίπεδο των κατοίκων της περιοχής

Δυνατότητες & ευκαιρίες

Δυνατότητα αξιοποίησης δημοτικών εκτάσεων για τη δημιουργία νέων σχολικών μονάδων

Αξιοποίηση χρηματοδοτήσεων (από Υπουργείο – Περιφέρεια Κρήτης – Οργανισμό Σχολικών Κτιρίων) για σχολική στέγαση

Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης

1. Ανάγκη δημιουργίας υποδομών α' βαθμιας εκπαίδευσης καθώς και ανάγκη εκσυγχρονισμού των υφιστάμενων.
2. Ανάγκη δημιουργίας υποδομών β' βαθμιας εκπαίδευσης καθώς και ανάγκη εκσυγχρονισμού των υφιστάμενων

Θεματικός τομέας:**Κοινωνική πολιτική, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός****Θέμα τοπικής ανάπτυξης:****Πολιτισμός / Πολιτιστικές δομές και δραστηριότητες****Προβλήματα & περιορισμοί**

Αν και υπάρχουν δύο ανοιχτά θέατρα και ένα κλειστό (στο Πέραμα και στα Ζωνιανά) αυτά αντιμετωπίζουν σημαντικά προβλήματα τα οποία οφείλονται στην έλλειψη υποδομών και εξοπλισμού. Ειδικότερα το κλειστό θέατρο Περάματος έχει ανάγκη εκσυγχρονισμού (ανήκει στην ΕΑΣ Μυλοποτάμου).

Επίσης ενώ στον οικισμό Μαργαρίτες υπάρχει σημαντική και έντονη πολιτιστική δραστηριότητα, όπως π.χ η θεατρική ετήσια επιτυχημένη σάτιρα «Μπουντάλια», δεν υπάρχει ανάλογη υποδομή όπως π.χ ένα ανοικτό θέατρο.

Οι υπάρχουσες δημοτικές βιβλιοθήκες δεν επαρκούν για την κάλυψη των αναγκών της περιοχής

Δεν υπάρχουν στην περιοχή Καλλιτεχνικές σχολές (όπως π.χ. Δημοτικό Ωδείο, Σχολή Κρητικών Λαϊκών Τεχνών, κλπ.)

Έλλειψη Μουσείων σε οικισμούς του δήμου που διαθέτουν πλούσια πολιτιστική κληρονομιά

Ανάγκη αναπαλαίωσης των ιστορικών μοναστηριών και άλλων μνημείων

Παρόλο τη διάθεση του δήμου για τη δημιουργία χώρων πολιτισμού, λόγω των εσωτερικών γραφειοκρατικών διαδικασιών (π.χ. εγκρίσεις, αδειοδοτήσεις εμπλεκόμενων υπουργείων, κλπ.) υπάρχει κίνδυνος καθυστερήσεων, μη υλοποίησης των προγραμματισμένων δράσεων και μη απορρόφησης κονδυλίων.

Δυνατότητες & ευκαιρίες

Ο Δήμος στηρίζει τις δράσεις των πολιτιστικών συλλόγων/ λαογραφικών & μουσικοχορευτικών ομίλων και ενθαρρύνει κάθε νέα πρωτοβουλία του πολιτιστικού κινήματος που αναπτύσσεται στην περιοχή, εμπλουτίζοντας διοργανώσεις που πραγματοποιούνται με πρωτοβουλία των Συλλόγων και έχουν σπουδαία ιστορία

Ο Δήμος στηρίζει και προτίθεται να συνεχίσει σπουδαίες εκδηλώσεις των παλαιών ΟΤΑ που συνενώθηκαν

Υπάρχει δυνατότητα αξιοποίησης δημοτικών χώρων για πολιτιστικές χρήσεις καθώς και παλαιών δημοτικών σχολικών κτιριακών εγκαταστάσεων για σειρά εκπαιδευτικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων

Αξιοποίηση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων (όπως π.χ. ΠΕΠ 2007-2013) που αφορούν και ενισχύουν πολιτιστικές δράσεις και υποδομές.

Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης

1. Ανάγκη για τη δημιουργία, επέκταση και εκσυγχρονισμό πολιτιστικών υποδομών (μουσεία, θέατρα, βιβλιοθήκες, καλλιτεχνικές σχολές κ.α.)
2. Ανάγκη αναπαλαίωσης ιστορικών μοναστηριών και άλλων μνημείων
3. Ανάγκη για την ενίσχυση των υφιστάμενων πολιτιστικών εκδηλώσεων

Θεματικός τομέας:**Κοινωνική πολιτική, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός****Θέμα τοπικής ανάπτυξης:****Αθλητισμός / Αθλητικοί χώροι & Αθλητικές δραστηριότητες****Προβλήματα & περιορισμοί**

Έλλειψη οργανωμένων δομών διοίκησης και διαχείρισης αθλητικών δραστηριοτήτων και χώρων στην περιοχή

Μικρές έως καθόλου οικονομικές επιχορηγήσεις από την Πολιτεία για τη λειτουργία και συντήρηση των αθλητικών χώρων του δήμου

Πολλοί από τους οικισμούς του δήμου δε διαθέτουν καθόλου αθλητικές εγκαταστάσεις

Αν και έχει ξεκινήσει η δημιουργία ενός μεγάλου κλειστού Αθλητικού Κέντρου στο Πέραμα, οι εργασίες δεν έχουν ολοκληρωθεί ακόμα, ενώ κρίνεται απαραίτητη και η δημιουργία και άλλων κλειστών κέντρων.

Πολλοί από τους οικισμούς που διαθέτουν αθλητικές εγκαταστάσεις αντιμετωπίζουν προβλήματα ως προς τις υποδομές των κτιριακών εγκαταστάσεων και σοβαρές ελλείψεις στον εξοπλισμό τους

Έλλειψη μικρών γηπέδων 5x5 σε μικρούς οικισμούς του δήμου (υπάρχει ένα γήπεδο στο Αθλητικό Κέντρο Λιβαδίων)

Ανάγκη εκσυγχρονισμού των υφιστάμενων γηπέδων ποδοσφαίρου.

Έλλειψη οικοπέδων για την κατασκευή νέων αθλητικών εγκαταστάσεων

Η έλλειψη αθλητικών εγκαταστάσεων στην περιοχή περιορίζει και την ενασχόληση της νεολαίας με τον αθλητισμό και την άσκηση, τα οποία μπορούν να αποτελέσουν διέξοδο για τους κατοίκους και ιδιαίτερα για τους νέους της περιοχής.

Δυνατότητες & ευκαιρίες

Αξιοποίηση προγραμμάτων άθλησης από το «Πρόγραμμα Αθλητισμός για όλους» της Γενικής Γραμματείας αθλητισμού

Δυνατότητα αξιοποίησης των υφιστάμενων αθλητικών χώρων του δήμου

Απορρόφηση οικονομικών πόρων από προγράμματα που σχετίζονται με τον αθλητικό τουρισμό προκειμένου την υλοποίηση αθλητικών υποδομών στο δήμο

Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης

1. Έλλειψη οργάνου διοίκησης και σωστής διαχείρισης των αθλητικών δραστηριοτήτων του δήμου
2. Ανάγκη για δράσεις βελτίωσης των υφιστάμενων αθλητικών εγκαταστάσεων του δήμου και

6) Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής του Δήμου

δημιουργίας νέων

3. Ανάγκη για ανέγερση Κλειστών Αθλητικών Κέντρων στην περιοχή
4. Ανάγκη δημιουργίας γηπέδων ποδοσφαίρου 5x5 σε μικρότερους οικισμούς του δήμου
5. Ανάγκη για δράσεις και πρωτοβουλίες με στόχο την καλλιέργεια αθλητικού πνεύματος στον τοπικό πληθυσμό

Θεματικός τομέας:**Κοινωνική πολιτική, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός****Θέμα τοπικής ανάπτυξης:****Υγεία / Υπηρεσίες υγείας****Προβλήματα & περιορισμοί**

Στον τομέα της πρωτοβάθμιας παροχής υπηρεσιών υγείας οι κάτοικοι του Δήμου Μυλοποτάμου απευθύνονται στο Κέντρο Υγείας Περάματος και στο Κέντρο Υγείας του Δήμου Ανωγείων

Τα κέντρα υγείας και τα αγροτικά ιατρεία που υπάρχουν στην περιοχή αντιμετωπίζουν σωρεία προβλημάτων και ελλείψεων, τόσο στην υλικοτεχνική υποδομή όσο και στη στελέχωση τους με επαρκές και ειδικευμένο προσωπικό. Τα περισσότερα αγροτικά ιατρεία του δήμου είναι μονοθέσια.

Δεν υπάρχουν κινητές μονάδες υγείας για να εξυπηρετούν τα χωριά του δήμου.

Οι ιδιωτικές υποδομές υγείας είναι σχεδόν ανύπαρκτες στο δήμο και οι κάτοικοι καταφεύγουν στα μεγάλα αστικά κέντρα για να εξυπηρετηθούν (μόνο 5 ιδιωτικά οδοντιατρεία υπάρχουν στο Πέραμα).

Μικρός κρίνεται, σε σχέση και με τον πληθυσμό του Δήμου, και ο αριθμός των φαρμακείων. Συγκεκριμένα λειτουργούν 6 φαρμακεία από τα οποία τα 4 βρίσκονται στην έδρα του Δήμου στο Πέραμα, 1 στο Γαράζο και 1 στα Ζωνιανά.

Δυνατότητες & ευκαιρίες

Αξιοποίηση των δύο Κέντρων Υγείας.

Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης

1. Έλλειψη υλικοτεχνικών υποδομών των 2 Κέντρων Υγείας και των αγροτικών ιατρείων από τα οποία εξυπηρετούνται οι κάτοικοι του δήμου, καθώς και έλλειψη ειδικευμένου προσωπικού
2. Έλλειψη κινητών μονάδων υγείας στα χωριά του δήμου

Θεματικός τομέας: Τοπική οικονομία και απασχόληση**Θέμα τοπικής ανάπτυξης: Απασχόληση και ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού / Ανεργία****Προβλήματα & περιορισμοί**

Όπως παρουσιάσθηκε στην ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, ο παραγωγικός χαρακτήρας της περιοχής υποκρύπτει την υποαπασχόληση που παρατηρείται στον πρωτογενή τομέα. Παρόλα αυτά παρατηρείται υψηλή ανεργία (αν και μικρότερη της αντίστοιχης της Περιφερειακής ενότητας Ρεθύμνης και του συνόλου της Κρήτης) και ιδιαίτερα στους νέους και στις γυναίκες.

Χαμηλό επίσης θεωρείται το ποσοστό συμμετοχής του Οικονομικά Ενεργού Πληθυσμού σε σχέση με τον πληθυσμό εργάσιμης ηλικίας.

Δυνατότητες & ευκαιρίες

Στο Δ' κοινοτικό πλαίσιο στήριξης υπάρχουν ειδικά προγράμματα απασχόλησης τα οποία περιλαμβάνουν και υποστηρικτικές ενέργειες όπως είναι η κατάρτιση, η συμβουλευτική στήριξη, κ.α.

Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης

1. Υψηλή ανεργία στους νέους και στις γυναίκες
2. Χαμηλό ποσοστό οικονομικά ενεργά πληθυσμού

Θεματικός τομέας: Τοπική οικονομία και απασχόληση**Θέμα τοπικής ανάπτυξης: Απασχόληση και ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού / Επαγγελματική κατάρτιση****Προβλήματα & περιορισμοί**

Παρατηρείται χαμηλό μορφωτικό επίπεδο των απασχολούμενων. καθώς και έλλειψη πτυχιούχων μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (IEK, επαγγελματικές σχολές)

Δυνατότητες & ευκαιρίες

Σημαντική πρωτογενής παραγωγική δραστηριότητα του πρωτογενή τομέα που χρήζει βελτίωσης

Σημαντικός αριθμός νέων που δεν συνεχίζει στο Λύκειο, μπορεί να απορροφηθεί από επαγγελματικές σχολές

Χρηματοδοτήσεις ΕΣΠΑ

Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης

1. Ανάγκη για την δημιουργία υποδομών και δομών επαγγελματικής εκπαίδευσης

Θεματικός τομέας:**Τοπική οικονομία και απασχόληση****Θέμα τοπικής ανάπτυξης:****Επιχειρηματικότητα / Αξιοποίηση τοπικών πόρων**

Προβλήματα & περιορισμοί	Δυνατότητες & ευκαιρίες
Οι τοπικοί φυσικοί πόροι οι οποίοι αξιοποιούνται ήδη είναι τα σπήλαια των Ζωνιανών και του Μελιδονίου, καθώς και οι ακτές κατά την θερινή περίοδο. Πριν την δημιουργία του νέου Δήμου, οι διάφοροι φορείς εκμετάλλευσης των τοπικών φυσικών πόρων είχαν διαφορετικές νοοτροπίες, οργάνωση και λειτουργία. Σε γενικές γραμμές παρατηρείται μη ορθολογική – ανοργάνωτη αξιοποίηση των φυσικών πόρων	Αύξηση τα τελευταία χρόνια, της επισκεψιμότητας των σπηλαίων, τόσο από τον οργανωμένο τουρισμό όσο και από μεμονωμένους επισκέπτες Αύξηση της τουριστικής κίνησης στους παραλιακούς οικισμούς
Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης	
1. Ανάγκη ορθολογικής αξιοποίησης και εκμετάλλευσης των τοπικών πόρων	

Θεματικός τομέας:**Τοπική οικονομία και απασχόληση****Θέμα τοπικής ανάπτυξης:****Επιχειρηματικότητα / Πληροφόρηση – συμβουλευτική υποστήριξη**

Προβλήματα & περιορισμοί	Δυνατότητες & ευκαιρίες
Η κτηνοτροφία είναι ουσιαστικά η πρώτη σε απασχόληση δραστηριότητα κυρίως στους ορεινούς οικισμούς. Παρόλα αυτά δεν υπάρχει η απαραίτητη συμβουλευτική υποστήριξη στους παραγωγούς σε ζητήματα όπως είναι: οι ασθένειες των ζώων, τα νέα συστήματα εκτροφής, οι δυνατότητες καλλιέργειας ζωοτροφών, η βελτιστοποίηση της παραγωγής με μείωση του ζωικού κεφαλαίου, κ.α. Παρόμοια προβλήματα ενημέρωσης παρουσιάζονται και στην γεωργική παραγωγή. Σημαντική παράμετρος σε αυτή την κατεύθυνση είναι η αναγκαιότητα ενθάρρυνσης και παράλληλα τεχνικής και συμβουλευτικής	Χρηματοδοτήσεις από το ΕΣΠΑ καθώς και από τα προγράμματα που απευθύνονται στην ύπαιθρο όπως είναι οι άξονες 4 και 3 του ΠΑΑ (LEADER, ΟΠΑΑΧ.). Πρέπει να σημειωθεί ότι στην περιοχή του Δήμου, όπως και σε όλη την περιοχή παρέμβασης υλοποίησης του τοπικού σχεδίου LEADER του ΑΚΟΜΜ, δεν ισχύει ο περιορισμός της υλοποίησης του ενός από τα δύο προγράμματα αλλά υλοποιούνται παράλληλα και τα δύο. Παρατηρείται αυξημένη ζήτηση βιολογικών προϊόντων Υπάρχει μεγάλη γκάμα προϊόντων που μπορούν να παραχθούν από το αλάδανο και το κίτρο βοηθώντας

υποστήριξης για «στροφή» των παραγωγών στις βιολογικές καλλιέργειες, καθώς και για την αναδιοργάνωση της τοπικής καλλιέργειας του κίτρου και της επεξεργασίας του αλάδανου καθώς και της προώθησης των προϊόντων τους.

σημαντικά την τοπική ανάπτυξη.

Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης

1. Μη ύπαρξη οργανωμένου μηχανισμού πληροφόρησης και τεχνικής στήριξης των παραγωγών της περιοχής.

Θεματικός τομέας:

Τοπική οικονομία και απασχόληση

Θέμα τοπικής ανάπτυξης:

Επιχειρηματικότητα / αδειοδοτήσεις και έλεγχοι

Προβλήματα & περιορισμοί

- Λειτουργία καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος χωρίς άδεια.
- Λειτουργία καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος χωρίς άδεια μουσικών οργάνων.
- Το τμήμα που αδειοδοτεί τα καταστήματα δεν έχει μηχανογράφηση

Δυνατότητες & ευκαιρίες

Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης

Επιτάχυνση των διαδικασιών έκδοσης αδειών

Θεματικός τομέας: Τοπική οικονομία και απασχόληση**Θέμα τοπικής ανάπτυξης: Οικονομικές υποδομές / αγροτικές υποδομές**

Προβλήματα & περιορισμοί	Δυνατότητες & ευκαιρίες
Υπάρχουν σημαντικές ελλείψεις στις υποδομές που είναι αναγκαίες για να στηρίξουν τις διάφορες οικονομικές δραστηριότητες του Δήμου και ιδιαίτερα του πρωτογενή τομέα. Συγκεκριμένα προβλήματα υπάρχουν στην άρδευση καθώς και στο αγροτικό και κτηνοτροφικό οδικό δίκτυο (πρόσβαση στις εκμεταλλεύσεις). Στον κλάδο της αλιείας υπάρχει σημαντική έλλειψη σε υποδομές στα υπάρχοντα αλιευτικά καταφύγια τα οποία και δεν επαρκούν για την κάλυψη των αναγκών των αλιευτικών σκαφών.	Ύπαρξη μελετών για την κατασκευή ανάλογων έργων Δυνατότητα αξιοποίησης χρηματοδοτικών μέσων
Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης	
1. Ανάγκη βελτίωσης και επέκτασης του υπάρχοντος αρδευτικού δικτύου 2. Ανάγκη βελτίωσης και επέκτασης του κτηνοτροφικού και γεωργικού οδικού δικτύου. 3. Ανάγκη βελτίωσης και επέκτασης των υποδομών του αλιευτικού κλάδου	

Θεματικός τομέας: Τοπική οικονομία και απασχόληση**Θέμα τοπικής ανάπτυξης: Οικονομικές υποδομές / τουριστικές υποδομές**

Προβλήματα & περιορισμοί	Δυνατότητες & ευκαιρίες
Παρότι ο τουρισμός είναι μια σημαντική παράμετρος ανάπτυξης υπάρχουν σημαντικά προβλήματα όπως : Έλλειψη οργανωμένης προβολής του Δήμου, Αλλοίωση των βασικών χαρακτηριστικών για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουριστικού μοντέλου της περιοχής (π.χ περιβάλλον, πολιτισμός, κοινωνική συνοχή), Έλλειψη συγκροτημένης ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των κατοίκων και των ενδιαφερομένων. Έλλειψη συνεχούς και συγκροτημένης συνεργασίας μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων	Μεγάλες δυνατότητες ανάπτυξης εναλλακτικού τουριστικού μοντέλου με την αξιοποίηση του πλούσιου πολιτιστικού και φυσικού περιβάλλοντος. Συμμετοχή του Δήμου στο Φυσικό Πάρκο Ψηλορείτη και στο γενικότερο πλάνο τουριστικής ανάπτυξης της ευρύτερης περιοχής του Ψηλορείτη Δυνατότητα αξιοποίησης του ΕΣΠΑ καθώς και των προγραμμάτων LEADER και ΟΠΑΑΧ. Ύπαρξη δικτύου επιχειρήσεων και τοπικού συμφώνου ποιότητας για την ευρύτερη περιοχή του Ψηλορείτη
Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης	
1. Μη ύπαρξη οργανωμένης τουριστικής προβολής 2. Έλλειψη συγκροτημένης και συνεχούς ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των κατοίκων και των ενδιαφερομένων 3. Έλλειψη συνεργασίας μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων	

1.1.2 Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων, ως οργανισμών

1) Γενική περιγραφή του Εσωτερικού Περιβάλλοντος του Δήμου Μυλοποτάμου και των Νομικών του Προσώπων

Στο παρόν κεφάλαιο γίνεται αναφορά στην εσωτερική δομή του Δήμου Μυλοποτάμου και τις προοπτικές βελτίωσης αυτής. Περιγράφεται κατ' αρχήν η διοικητική του οργάνωση σε ότι αφορά τις υπηρεσιακές μονάδες του δήμου, τα νομικά πρόσωπα και οι δημοτικές επιχειρήσεις. Στη συνέχεια γίνεται μια εσωτερική αξιολόγηση του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου και ο εντοπισμός ζητημάτων που πρέπει να αντιμετωπισθούν για τη βελτίωση της οργάνωσης του και των Νομικών Προσώπων αυτού καθώς και την αύξηση της αποτελεσματικότητας των υπηρεσιών αυτών.

A. Οργάνωση και Συνεργασίες

Όργανα Διοίκησης του Δήμου

Σύμφωνα με το άρθρο 7 του Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης» ο δήμος διοικείται από το δημοτικό συμβούλιο, την οικονομική επιτροπή, την επιτροπή ποιότητας ζωής, την εκτελεστική επιτροπή και τον δήμαρχο.

Όργανα διοίκησης του Δήμου Μυλοποτάμου αποτελούν :

- Το Δημοτικό Συμβούλιο το οποίο αποτελείται από 27 μέλη (16.577 κάτοικοι)
- Η Οικονομική Επιτροπή η οποία αποτελείται από 7 μέλη
- Η Επιτροπή Ποιότητας Ζωής η οποία αποτελείται από 7 μέλη
- Η Εκτελεστική Επιτροπή η οποία αποτελείται από 5 μέλη και
- Ο Δήμαρχος
- Οι Αντιδήμαρχοι

Για την δημοτική περίοδο 2011-2014 έχουν ορισθεί τέσσερις (4) Αντιδήμαρχοι :

1. Κατά τόπον Αντιδήμαρχος για τη Δημοτική Ενότητα Κουλούκωνα και την Δημοτική Ενότητα Ζωνιανών με τις παρακάτω αρμοδιότητες:

- την ευθύνη της λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών που είναι εγκατεστημένες στις δημοτικές ενότητες Κουλούκωνα & Ζωνιανών.
- την παρακολούθηση της εξέλιξης των έργων και των εργασιών που εκτελούνται στις δημοτικές ενότητες Κουλούκωνα & Ζωνιανών.
- την μέριμνα για την καλή κατάσταση και λειτουργία του εξοπλισμού που βρίσκεται στις δημοτικές ενότητες Κουλούκωνα & Ζωνιανών.

- την υπογραφή με εξουσιοδότηση του Δημάρχου, βεβαιώσεων, πιστοποιητικών και λοιπών διοικητικών εγγράφων τα οποία εκδίδονται από τις δημοτικές υπηρεσίες που λειτουργούν στα όρια των δημοτικών ενότητων Κουλούκωνα & Ζωνιανών.
- την συνεργασία με τους Προέδρους των συμβουλίων των τοπικών κοινοτήτων και τους εκπροσώπους των τοπικών κοινοτήτων για την επίλυση των προβλημάτων τους.

2. Κατά τόπον Αντιδήμαρχος για τη Δημοτική Ενότητα Γεροποτάμου με τις εξής αρμοδιότητες:

- την ευθύνη της λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών που είναι εγκατεστημένες στη δημοτική ενότητα Γεροποτάμου .
- την παρακολούθηση της εξέλιξης των έργων και των εργασιών που εκτελούνται στη δημοτική ενότητα Γεροποτάμου.
- την μέριμνα για την καλή κατάσταση και λειτουργία του εξοπλισμού που βρίσκεται στη δημοτική ενότητα Γεροποτάμου.
- την συνεργασία με τους Προέδρους των συμβουλίων των τοπικών και δημοτικών κοινοτήτων και τους εκπροσώπους των τοπικών κοινοτήτων για την επίλυση των προβλημάτων τους.

3. Καθ' ύλην Αντιδήμαρχο με τις εξής αρμοδιότητες :

- Θέματα Οικονομικών.
- Θέματα Διαφάνειας και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

4. Καθ' ύλην Αντιδήμαρχο με τις εξής αρμοδιότητες :

- Θέματα Ποιότητας Ζωής.
- Θέματα Διαφάνειας και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

Ως συμβουλευτικό όργανο του Δήμου για την ενίσχυση της ένταξης των μεταναστών στην τοπική κοινωνία έχει συγκροτηθεί με την 83/2011 απόφαση του δημοτικού συμβουλίου **Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών** το οποίο αποτελείται από 9 μέλη τα οποία προέρχονται από το δημοτικό συμβούλιο και την κοινότητα των μεταναστών.

Στο Δήμο Μυλοποτάμου με τις αποφάσεις με αριθμό 37/2011 και 159/2011 συγκροτήθηκε **επιτροπή διαβούλευσης** σύμφωνα με το άρθρο 78 του Ν. 3852/10. Αρμοδιότητες της επιτροπής είναι η γνωμοδότηση προς το δημοτικό συμβούλιο σχετικά με τα αναπτυξιακά προγράμματα και τα προγράμματα δράσης του δήμου, το επιχειρησιακό πρόγραμμα και το τεχνικό πρόγραμμα του δήμου, η γνωμοδότηση για θέματα γενικότερου τοπικού ενδιαφέροντος, που παραπέμπονται σε αυτή από το δημοτικό συμβούλιο ή τον δήμαρχο, η εξέταση των τοπικών προβλημάτων και των αναπτυξιακών δυνατοτήτων του δήμου και η διατύπωση γνώμης για την επίλυση των προβλημάτων και την αξιοποίηση των δυνατοτήτων αυτών καθώς και η διατύπωση

παρατηρήσεων επί του περιεχομένου των κανονιστικού χαρακτήρα αποφάσεων οι οποίες εκδίδονται σύμφωνα με το άρθρο 79 του Κ.Δ.Κ..

Υποστηρικτικά προς το δημοτικό συμβούλιο και παράλληλα με την επιτροπή διαβούλευσης, σύμφωνα με το άρθρο 70 του Ν. 3852/10 το δημοτικό συμβούλιο με την απόφασή του 12/2011 αποφάσισε για τη **συγκρότηση θεματικών γνωμοδοτικών επιτροπών** οι οποίες έχουν ως αρμοδιότητες τη διερεύνηση και τη διαπίστωση της σημερινής διαμορφωθείσας κατάστασης στο Δήμο Μυλοποτάμου, την εισήγηση προς τα αρμόδια όργανα του Δήμου δράσεων και πρωτοβουλιών που κρίνουν απαραίτητες για την προώθηση του δημοτικού έργου, την οργάνωση και προώθηση αποφάσεων των αρμόδιων οργάνων του Δήμου Μυλοποτάμου εφόσον πρόκειται για τομείς που μπορεί να αναπτυχθεί εθελοντική δραστηριότητα, τη συνεχή εγρήγορση και παρακολούθηση της εφαρμογής του Δημοτικού Έργου στους τομείς ευθύνης της η κάθε μια.

Οι επιτροπές αυτές αποτελούνται τουλάχιστον από 7 και όχι πάνω από 17 μέλη και είναι όπως παρακάτω :

1. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΝΕΑΣ ΓΕΝΙΑΣ

Εισήγηση και οργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων και δράσεων. Οργάνωση εκδηλώσεων Εθνικών Επετείων και Τοπικών Εορτών. Εισήγηση και οργάνωση συνεδρίων πολιτιστικού ενδιαφέροντος και θεμάτων Νέας Γενιάς. Εισήγηση για δημιουργία Μουσείων, συλλογών και κέντρων ενημέρωσης πολιτιστικού ενδιαφέροντος και θεμάτων νέας γενιάς. Εισήγηση για πάσης φύσεως έργα πολιτισμού, πολιτιστικής κληρονομιάς και παράδοσης. Στήριξη του εθελοντικού κινήματος. Διάδοση και ανάπτυξη δράσεων εθελοντισμού. Εισήγηση, οργάνωση και λειτουργία Κέντρων Νέων και Βιβλιοθηκών στους οικισμούς. Οργάνωση πρωτοβουλιών συμμετοχής των νέων στα κοινά και στη δημόσια ζωή. Συνεργασία με πάσης φύσεως μαζικούς φορείς πολιτισμού και νεολαίας.

2. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Εισηγήσεις για Νέα Σχολικά Συγκροτήματα. Εισηγήσεις για συγχωνεύσεις σχολείων. Εισηγήσεις για ίδρυση νέων σχολείων. Εισήγηση και οργάνωση πάσης φύσεως Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων. Συνεργασία με επιτροπές Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Εισήγηση και οργάνωση συνεδρίων εκπαιδευτικού και επιστημονικού ενδιαφέροντος. Οργάνωση μαθητικών εκδηλώσεων και δράσεων. Συνεργασία με Α.Ε.Ι. με Τ.Ε.Ι. με επιστημονικούς φορείς, με συλλόγους εκπαιδευτικών, πάσης φύσεως φορέων διάδοσης των γραμμάτων και των επιστημών, ερευνητικά και επιστημονικά ιδρύματα της χώρας. Συνεργασία με τις σχολικές κοινότητες και τους συλλόγους γονέων & κηδεμόνων των σχολείων του Δήμου Μυλοποτάμου.

3. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Εισήγηση και οργάνωση αθλητικών εκδηλώσεων και δράσεων. Συνεργασία με τους αντίστοιχους φορείς και υπηρεσίες για την καλή λειτουργίας αθλητικών εγκαταστάσεων. Εισήγηση για πάσης φύσεως αθλητικά έργα. Συνεργασία με αθλητικούς φορείς και συλλόγους. Εισήγηση και οργάνωση συνεδρίων αθλητικού ενδιαφέροντος.

4. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Εισήγηση και οργάνωση εκδηλώσεων περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος και περιβαλλοντικής συνείδησης. Εισήγηση, οργάνωση και εφαρμογή προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης. Συνεργασία με υπεύθυνους φορείς και υπηρεσίες για το έργο καθαριότητας, εφαρμογής προγραμμάτων και δράσεων ανακύκλωσης, καθαρότητας και προστασίας ακτών, υδάτων, ποταμών και ρεμάτων. Συνεργασία με υπεύθυνους φορείς και υπηρεσίες καθαρότητας και προστασίας καθώς και εισηγήσεις για πάσης φύσεως έργων προστασίας δασών και αναδασώσεων. Εισηγήσεις έργων ανάπτυξης πρασίνου και εξωραϊσμού πλατειών και δημοτικών κοινόχρηστων χώρων.

5. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Συνεργασία με υπηρεσίες αγροτικής ανάπτυξης και τροφίμων. Συνεργασία με αγροτικούς και κτηνοτροφικούς συλλόγους, συνεταιρισμούς, Ε.Α.Σ. αγροτικούς συνεταιρισμούς γυναικών και πάσης φύσεως αντίστοιχο φορέα. Εισήγηση και οργάνωση δράσεων ανάπτυξης βιοκαλλιεργειών και εκσυγχρονισμού των αγροτικών καλλιεργειών και της κτηνοτροφίας. Εισήγηση και οργάνωση δράσεων στήριξης των παραδοσιακών καλλιεργειών και ανάπτυξης νέων καλλιεργειών. Εισήγηση πάσης φύσεως έργων αγροτικής και κτηνοτροφικής ανάπτυξης και έργων αλιείας.

Εισήγηση και οργάνωση δράσεων προβολής και προώθησης τοπικών προϊόντων σε συνεργασία με τις επιτροπές πολιτισμού και τουρισμού.

6. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

Συνεργασία με Κέντρα Υγείας Μυλοποτάμου, Νοσοκομεία Κρήτης και ΔΥΠΕ Κρήτης. Εισήγηση και συνεργασία με αρμόδιους φορείς για Οργάνωση και λειτουργία αγροτικών ιατρείων σε όλους τους οικισμούς του Δήμου Μυλοποτάμου, καθώς και αναβάθμιση ιατρείων και ιατρικών υπηρεσιών στο Δήμο Μυλοποτάμου. Συνεργασία με ιατρικούς και φαρμακευτικούς συλλόγους και αντίστοιχους επιστημονικούς φορείς. Εισήγηση και οργάνωση δράσεων, πρωτοβουλιών, προγραμμάτων και συνεδρίων για θέματα υγείας και κοινωνικής αλληλεγγύης. Συνεργασία με τους φορείς λειτουργίας Βρεφικών, νηπιακών, παιδικών σταθμών, Κ.Α.Π.Η. και λειτουργίας προγραμμάτων κοινωνικής βοήθειας. Εισήγηση για ίδρυση και οργάνωση λειτουργίας κοινωνικής υπηρεσίας παροχής συσσιτίων και πάσης άλλης φύσεως στήριξης και συμπαράστασης απόρων και ατόμων με αναπηρία. Συνεργασία με υπηρεσίες, φορείς και συλλόγους για θέματα ατόμων με αναπηρία, ατόμων τρίτης ηλικίας και απόρων.

7. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

Συνεργασία με επιμελητήρια και πάσης φύσεως επαγγελματικούς φορείς και συλλόγους επιχειρηματικής ανάπτυξης. Εισηγήσεις και οργάνωση δράσεων προώθησης και εκσυγχρονισμού της επιχειρηματικότητας. Οργάνωση αντίστοιχων εκπαιδευτικών προγραμμάτων και συνεδρίων. Εισήγηση, οργάνωση και λειτουργία γραφείου ενημέρωσης πολιτών για αξιοποίησης πάσης φύσεως αναπτυξιακών προγραμμάτων στον επιχειρηματικό κλάδο. Οργάνωση και λειτουργία γραφείου καταπολέμησης της ανεργίας και εύρεσης εργασίας σε ανέργους. Συνεργασία με Ο.Α.Ε.Δ. με Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο, με οργανισμό Εργατικής Εστίας, φορείς και συλλόγους στήριξης των δικαιωμάτων των εργαζομένων.

8. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ

Εισήγηση πάσης φύσεως θεμάτων και έργων τουριστικής ανάπτυξης. Εισήγηση και οργάνωση έκδοσης κατατοπιστικών οδηγών τουριστικής προβολής του Δήμου. Εισήγηση και οργάνωση εκδηλώσεων τουριστικής προβολής. Συνεργασία με επιμελητήρια και πάσης φύσεως επαγγελματικούς φορείς και συλλόγους τουριστικής ανάπτυξης.

Το δημοτικό συμβούλιο με την απόφασή του με αριθμό 158/2011 απόφασή του όρισε τα μέλη των παραπάνω επιτροπών.

ΤΟΠΙΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ

Ο Δήμος Μυλοποτάμου αποτελείται από 3 Δημοτικές Ενότητες και 33 τοπικές κοινότητες.

Δημοτικές Ενότητες : Γεροποτάμου, Κουλούκωνα και Ζωνιανών.

Τοπικές Κοινότητες : Αγγελιανών, Αγιάς, Αγίου Ιωάννη, Αγίου Μάμα, Αίμονα, Αλόϊδες, Αλφάς, Αξού, Απλαδιανών, Αχλαδέ, Βενίου, Γαράζου, Δαμαβόλου, Δοξαρού, Επισκοπής, Ζωνιανών, Θεοδώρας, Καλαμδαρέ, Καλύβου, Κρυονερίου, Λιβαδίων, Μαργαριτών, Μελιδονίου, Μελισσουργακίου, Ορθέ, Πανόρμου, Πασσαλιτών, Περάματος, Ρουμελής, Σισσών, Σκεπαστής, Χουμερίου, Χώνους.

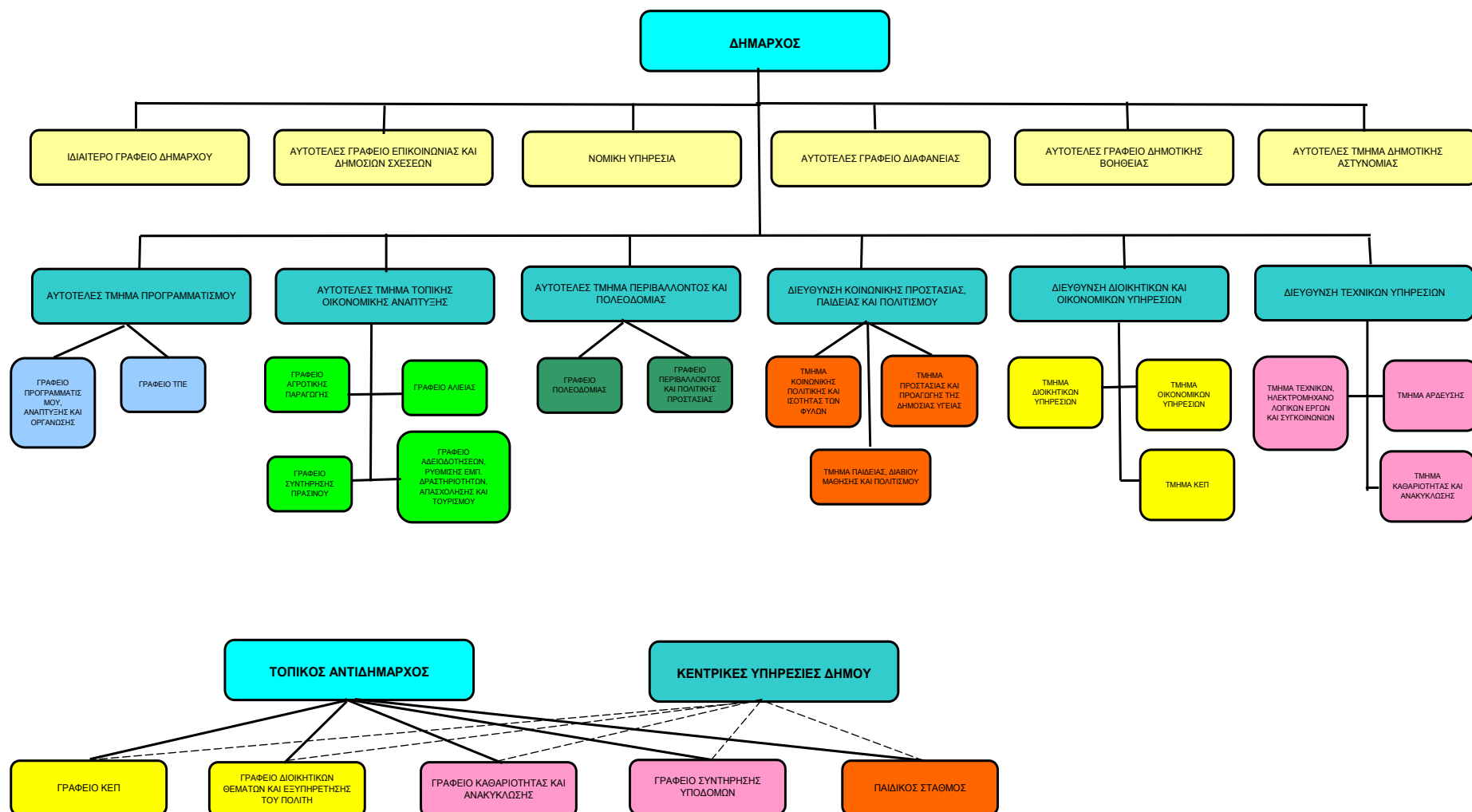
Οι τοπικές κοινότητες που διοικούνται από 3μελή τοπικά συμβούλια είναι: Αγγελιανών, Αγιάς, Αγίου Μάμα, Αίμονα, Αλόϊδες, Αλφάς, Αξού, Απλαδιανών, Βενίου, Γαράζου, Επισκοπής, Ζωνιανών, Καλύβου, Λιβαδίων, Μαργαριτών, Μελιδονίου, Πανόρμου, Περάματος, Ρουμελής, Σισσών, Χουμερίου.

Οι τοπικές κοινότητες που διοικούνται από τοπικά συμβούλια με ένα μέλος είναι : Αγίου Ιωάννη, Αχλαδέ, Δαμαβόλου, Δοξαρού, Θεοδώρας, Καλαμδαρέ, Κρυονερίου, Μελισσουργακίου, Ορθέ, Πασσαλιτών, Σκεπαστής, Χώνους.

Εσωτερική Οργάνωση του Δήμου

Η διοικητική οργάνωση του Δήμου Μυλοποτάμου ακολουθεί την τυπική οργάνωση των ΟΤΑ σύμφωνα με τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (ΟΕΥ) ο οποίος συντάχθηκε σύμφωνα με τα πρότυπα του Υπουργείου Εσωτερικών Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Ο Ο.Ε.Υ. του Δήμου έχει δημοσιευτεί στο ΦΕΚ 2021 Β / 9-9-2011.

Το οργανόγραμμα του Δήμου με βάση τον υπό δημοσίευση στο ΦΕΚ Οργανισμό Εσωτερικών Υπηρεσιών έχει ως εξής :

Στον παρακάτω πίνακα φαίνονται οι υπηρεσίες του Δήμου Μυλοποτάμου και των Νομικών του προσώπων όπως αυτές αποτυπώνονται στο παραπάνω οργάνογραμμα :

Θεματικοί τομείς τοπικής ανάπτυξης			Γενικές αρμοδιότητες και εσωτερική υποστήριξη του Δήμου
Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής	Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός	Τοπική Ανάπτυξη και Απασχόληση	
1. Τεχνική Υπηρεσία 2. Γραφείο Πολεοδομίας 3. Γραφείο Καθαριότητας και Ανακύκλωσης 4. Τμήμα Άρδευσης 5. Δ.Ε.Υ.Α.Μ.	1. Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής και ισότητας φύλων 2. Τμήμα Παιδείας , Δια βίου μάθησης και Πολιτισμού 3. Τεχνική Υπηρεσία 4. ΔΗ.Κ.Ε.ΜΥ. 5. Ν.Π.Δ.Δ. Σχολικές επιτροπές πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	1. Γραφείο Αγροτικής παραγωγής 2. Γραφείο Αδειοδοτήσεων, Ρύθμισης Εμπορικών Δραστηριοτήτων, Απασχόλησης και Τουρισμού 3. Γραφείο Συντήρησης Πρασίνου	1. Ιδιαίτερο Γραφείο Δημάρχου 2. Νομική Υπηρεσία 3. Τμήμα Οικονομικών υπηρεσιών 4. Τμήμα Διοικητικών Υπηρεσιών 5. Τμήμα ΚΕΠ 6. Τμήμα Προγραμματισμού
ΚΑΘΕΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ			ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Συστήματα Διαχείρισης και Λειτουργίας

Ο Δήμος έχει εξασφαλίσει διαχειριστική τύπου Α και Β από την Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή της Περιφέρειας Κρήτης με αριθμό 14442/2-4-2009 σύμφωνα με την απόφαση με αριθμό 2467/7-4-2009 της Περιφέρειας Κρήτης. Η Διαχειριστική Επάρκεια αφορά τις απαιτήσεις διαχειριστικής επάρκειας για τις κατηγορίες έργων με τεχνικό αντικείμενο (τύπου Α) και χωρίς τεχνικό αντικείμενο (τύπου Β) και σχετίζεται με τις παρακάτω υπηρεσίες του Δήμου : Δ/ση Τεχνικών υπηρεσιών / Τμήμα Τεχνικών Έργων, Δ/ση διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών / Τμήμα Οικονομικών υπηρεσιών και Τμήμα Διοικητικής Υποστήριξης, Αυτοτελές Γραφείο Υποστήριξης και Γραφείο Νομικής Υποστήριξης.

ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ Ν.Π.Δ.Δ.

• Δημοτικός Οργανισμός Σπηλαίου Μελιδονίου

Στο Δήμο Μυλοποτάμου έχει συσταθεί νομικό πρόσωπο με την επωνυμία «Δημοτικός Οργανισμός Σπηλαίου Μελιδονίου». Η σύσταση του νομικού προσώπου έχει δημοσιευτεί στο ΦΕΚ με αριθμό 1087/21-8-2011.

Σκοπός του νομικού προσώπου είναι η ανάδειξη, προστασία του περιβάλλοντος χώρου και διαχείριση του Σπηλαίου Μελιδονίου.

• **Σχολική Επιτροπή Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης**

Ο Δήμος Μυλοποτάμου κατά το άρθρο 103 του Ν. 3852/10 με την απόφασή 59/2011 του δημοτικού συμβουλίου προχώρησε στη συγχώνευση όλων των σχολικών επιτροπών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και τη δημιουργία ενός νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «Σχολική Επιτροπή Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Δήμου Μυλοποτάμου». Η σύσταση του νομικού προσώπου έχει δημοσιευτεί στο ΦΕΚ με αριθμό 991/26-5-2011.

Σκοπός του Νομικού Προσώπου είναι :

- Η διαχείριση των πιστώσεων που θα διατίθενται για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας του σχολείου (θέρμανσης , φωτισμού, ύδρευσης , τηλεφώνου, αποχέτευσης, αναλώσιμων υλικών κλπ).
- Η εκτέλεση μικρών έργων για επισκευή και συντήρηση των αντίστοιχων σχολείων και του κάθε είδους εξοπλισμού του και η αποκατάσταση φθορών και ζημιών των επίπλων και γενικά του εξοπλισμού των διδακτηρίων και των εγκαταστάσεων.
- Η κάλυψη αμοιβής των καθαριστριών.
- Η φροντίδα για την εξεύρεση και άλλων πόρων και ο εφοδιασμός της σχολικής μονάδας με τα απαραίτητα έπιπλα, σκεύη και βιβλία για τη σχολική βιβλιοθήκη και γενικά με όλα τα μέσα που είναι απαραίτητα για την ομαλή λειτουργία της σχολικής μονάδας και γενικότερα η λήψη όλων των μέτρων, που κρίνονται αναγκαία για τη στήριξη της διοικητικής λειτουργίας της.
- Η διαχείριση των εσόδων από ενδεχόμενη εκμετάλλευση των σχολικών κυλικείων καθώς και
- Η λήψη κάθε άλλου μέτρου που κρίνεται αναγκαίο για τη στήριξη της διοικητικής λειτουργίας των σχολικών μονάδων ή των αρμοδιοτήτων που δίνονται κάθε φορά από διάταξη νόμου
- **Σχολική Επιτροπή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης**

Ο Δήμος Μυλοποτάμου κατά το άρθρο 103 του Ν. 3852/10 με την απόφασή 60/2011 του δημοτικού συμβουλίου προχώρησε στη συγχώνευση όλων των σχολικών επιτροπών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και τη δημιουργία ενός νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «Σχολική Επιτροπή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δήμου Μυλοποτάμου». Η σύσταση του νομικού προσώπου έχει δημοσιευτεί στο ΦΕΚ με αριθμό 991/26-5-2011.

Σκοπός του Νομικού Προσώπου είναι :

- Η διαχείριση των πιστώσεων που θα διατίθενται για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας του σχολείου (θέρμανσης, φωτισμού, ύδρευσης, τηλεφώνου, αποχέτευσης, αναλώσιμων υλικών κ.λπ.).
- Η εκτέλεση μικρών έργων για επισκευή και συντήρηση των αντίστοιχων σχολείων και του κάθε είδους εξοπλισμού του και η αποκατάσταση φθορών και ζημιών των επίπλων και γενικά του εξοπλισμού των διδακτηρίων και των εγκαταστάσεων.

- Η κάλυψη αμοιβής των καθαριστριών.
- Η φροντίδα για την εξεύρεση και άλλων πόρων και ο εφοδιασμός της σχολικής μονάδας με τα απαραίτητα έπιπλα, σκεύη και βιβλία για τη σχολική βιβλιοθήκη και γενικά με όλα τα μέσα που είναι απαραίτητα για την ομαλή λειτουργία των σχολικών μονάδων και γενικότερα η λήψη όλων των μέτρων, που κρίνονται αναγκαία για την στήριξη της διοικητικής λειτουργίας τους.
- Η διαχείριση των εσόδων από ενδεχόμενη εκμετάλλευση των σχολικών κυλικείων καθώς και
- Η λήψη κάθε άλλου μέτρου που κρίνεται αναγκαίο για τη στήριξη της διοικητικής λειτουργίας των σχολικών μονάδων ή των αρμοδιοτήτων που δίνονται κάθε φορά από διάταξη νόμου

Ν.Π.Ι.Δ.

Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Μυλοποτάμου (Δ.Ε.Υ.Α.Μ.)

Ο Δήμος Μυλοποτάμου με την απόφαση 8/2011 προχώρησε στην τροποποίηση της συστατικής πράξης της ΔΕΥΑ Γεροποτάμου (Συστατική Πράξη 9820/31-12-1999 απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Κρήτης) και συστήνει στο Δήμο Μυλοποτάμου επιχείρηση με την επωνυμία «ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΥΔΡΕΥΣΗΣ -ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ» (Δ.Ε.Υ.Α.Μ.).

Σκοπός του νομικού προσώπου είναι η μελέτη, κατασκευή, συντήρηση, εκμετάλλευση και λειτουργία των δικτύων ύδρευσης και αποχέτευσης ακαθάρτων και όμβριων υδάτων καθώς και των μονάδων επεξεργασίας λυμάτων και αποβλήτων της περιοχής αρμοδιότητάς της.

Δημοτική Κοινωφελής Επιχείρηση Μυλοποτάμου (ΔΗ.Κ.Ε.ΜΥ.)

Ο Δήμος Μυλοποτάμου κατά το άρθρο 103 του Ν. 3852/10 με την απόφασή 40/2011 του δημοτικού συμβουλίου προχώρησε στη συγχώνευση όλων των κοινωφελών επιχειρήσεων των δημοτικών ενοτήτων σε μια κοινωφελή επιχείρηση με την επωνυμία «Δημοτική Κοινωφελής Επιχείρηση Δήμου Μυλοποτάμου». Η σύσταση του νομικού προσώπου έχει δημοσιευτεί στο ΦΕΚ με αριθμό 641/19-4-2011.

Σκοποί του νομικού προσώπου είναι :

Α. Η οργάνωση λειτουργιών, δραστηριοτήτων και η παροχή υπηρεσιών:

α1. Κοινωνικής προστασίας Πρόνοιας και αλληλεγγύης και συγκεκριμένα:

- Η εφαρμογή πολιτικών και η συμμετοχή σε δράσεις που αποσκοπούν στην υποστήριξη και κοινωνική φροντίδα της βρεφικής και παιδικής ηλικίας και της τρίτης ηλικίας με:
 - Λειτουργία παιδικών, βρεφικών και βρεφονηπιακών σταθμών, και Κέντρων Δημιουργικής απασχόλησης παιδιών
 - Κέντρων ημερήσιας φροντίδας, ψυχαγωγίας και αναψυχής ηλικιωμένων,
 - Μονάδων κοινωνικής φροντίδας, και Κοινωνικής Μέριμνας
 - Προγραμμάτων «Βοήθεια στο Σπίτι» κ.λπ.
 - Μελέτη και εφαρμογή σχετικών κοινωνικών προγραμμάτων.
 - Κοινωνικών υποστηρικτικών υπηρεσιών με δημιουργία ειδικών κέντρων.

- Η εφαρμογή πολιτικών και η συμμετοχή σε προγράμματα που στοχεύουν στη μέριμνα, υποστήριξη και φροντίδα ευπαθών κοινωνικών ομάδων με την παροχή υπηρεσιών υγείας και την προαγωγή ψυχικής υγείας όπως:
 - δημιουργία δημοτικών ιατρείων και πολυιατρείων
 - κέντρων αγωγής υγείας, υποστήριξης και αποκατάστασης ατόμων με αναπηρία,
 - κέντρων ψυχικής υγείας, συμβουλευτικής στήριξης των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας και βίας κατά συνοικούντων προσώπων και
 - κέντρων πρόληψης κατά των εξαρτησιογόνων ουσιών.
- Η μέριμνα για τη στήριξη των οικονομικά αδύνατων δημοτών, όπως:
 - παροχή οικονομικών βοηθημάτων,
 - παροχή τροφείων και γευμάτων.
- Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή προγραμμάτων ή συμμετοχή σε προγράμματα και δράσεις για την ένταξη ατίγγανων παλιννοστούντων ομογενών, μεταναστών και προσφύγων στην κοινωνική οικονομική και πολιτιστική ωή της τοπικής κοινωνίας.
- Η προώθηση και ανάπτυξη του εθελοντισμού και της κοινωνικής αλληλεγγύης, εθελοντικών οργανώσεων και ομάδων εθελοντών που θα δραστηριοποιούνται για την επίτευξη των στόχων και την υποβοήθηση του έργου της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης του Δήμου καθώς και εθελοντών περιβαλλοντικών δράσεων.

α2. Πολιτισμού, Αθλητισμού και Παιδείας και συγκεκριμένα:

- Η εφαρμογή πολιτικών για την ανάδειξη και προστασία του τοπικού πολιτισμού, προβολή των πολιτιστικών αγαθών και των σύγχρονων πολιτιστικών έργων που παράγονται σε τοπικό επίπεδο, με τη λειτουργία δημοτικού κινηματογράφου, θεατρικών εργαστηρίων φιλαρμονικών και σχολών διδασκαλίας μουσικής, σχολών χορού, ζωγραφικής, γλυπτικής κ.λπ., καθώς και η μελέτη και εφαρμογή πολιτιστικών προγραμμάτων.
- Συμμετοχή σε προγράμματα για Δημιουργία Πολιτιστικών χώρων, πολυκέντρων, Μουσείων λαϊκής και παραδοσιακής Τέχνης κ.λπ.
- Η προστασία μουσείων και η διαχείριση μελετών ανάδειξης, πληροφόρησης, μνημείων, σπηλαίων καθώς και αρχαιολογικών και ιστορικών χώρων της περιοχής και των εγκαταστάσεων αυτών (που δεν ανήκουν στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Πολιτισμού), τα οποία όμως ανήκουν ή παραχωρούνται στο Δήμο Μυλοποτάμου και η εκμετάλλευση με σκοπό την εξίσωση εσόδων και εξόδων από την λειτουργία τους.
- Η διοργάνωση, μουσικών εκδηλώσεων, συναυλιών, θεατρικών παραστάσεων και άλλων πολιτιστικών εκδηλώσεων ή η συμμετοχή της σε αυτά.
- Προώθηση συνεργασιών σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, με ειδικότερο στόχο την πολιτιστική ανταλλαγή, την ανάδειξη πολιτιστικών (ιστορικών, αρχαιολογικών, λαογραφικών) στοιχείων της περιοχής, και προβολή της σύγχρονης πολιτιστικής ζωής (εκδόσεις πολιτιστικού οδηγού, περίπτερα πληροφόρησης, εκθέσεις κ.λπ.)
- Οργάνωση και λειτουργία αθλητικών δομών και υπηρεσιών με αντικείμενο τον κλασικό αθλητισμό, το ποδόσφαιρο, το μπάσκετ κ.α η συνεργασία με αθλητικά σωματεία, το μαζικό αθλητισμό κ.α, που παρέχουν δυνατότητα κατάρτισης, γύμνασης και άθλησης.
- Σχεδιασμός και υλοποίηση αθλητικών εκδηλώσεων, που προβάλλουν την αξία του αθλητισμού.

- Η προώθηση και εφαρμογή προγραμμάτων ενίσχυσης μαζικού αθλητισμού και διοργάνωση αθλητικών εκδηλώσεων και αθλητικών δρώμενων.
- Υλοποίηση προγραμμάτων « δια βίου εκπαίδευσης»
- Η ίδρυση και λειτουργία κέντρων δημιουργικής απασχόλησης παιδιών
- Η διαχείριση πάρκων κυκλοφοριακής αγωγής

α3. Περιβάλλοντος και συγκεκριμένα:

- Η εκπόνηση τοπικών προγραμμάτων για την προστασία και αναβάθμιση του φυσικού, αρχιτεκτονικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, η εκπόνηση μελετών που έχουν σχέση με τον εμπλουτισμό και αξιοποίηση του πρασίνου στο πλαίσιο των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών.
- Η προστασία και διαχείριση των υδάτινων πόρων, η προστασία του Εδάφους και των εσωτερικών υδάτων από την αλεία (ποταμοί λιμνοθάλασσες, έλη κ.α.) και η καταπολέμηση της ρύπανσης στην περιφέρεια τους.
- Αναπτυξιακές δράσεις περιβάλλοντος που θα συμβάλουν στην βελτίωση ποιότητας ζωής, διαχειριζόμενη μελέτες, έργα, έρευνες και προγράμματα που αποσκοπούν στις αναφερόμενες δράσεις και αναλαμβάνοντας με τον προσφορότερο τρόπο (εκπόνηση, κατασκευή, επίβλεψη) των δράσεων που τις αναθέτει ο Δήμος.
- Η παροχή συνδρομής στην αρμόδια πυροσβεστική υπηρεσία, με κάθε πρόσφορο μέσο που διαθέτουν, για την αντιμετώπιση πυρκαγιών, ιδίως σε περιοχές που έχουν δασικό χαρακτήρα.
- Η προστασία και ανάδειξη φυσικών τοπίων με μικρής εμβέλειας παρεμβάσεις ώστε να αποδίδονται στο κοινό για χρήση.

Β. Η οργάνωση δημοτικής συγκοινωνίας σύμφωνα με τα όσα ορίζουν σχετικά τα άρθρα 75 και 83 του ν.3463/2006 καθώς και τον υπ' αριθ. 3852 Νόμο (Καλλικράτης).

- Όπως η ανάπτυξη δράσεων για τη χωροταξική συνοχή του δήμου καθώς και η λειτουργία μεταφορικού έργου.

Γ. Η ανάπτυξη πολιτικών προώθησης της απασχόλησης και συγκεκριμένα:

- Η υλοποίηση ή η συμμετοχή σε ολοκληρωμένα τοπικά σχέδια και Προγράμματα δράσης και πρωτοβουλίες για την εφαρμογή και ανάπτυξη της απασχόλησης και της κοινωνικής ενσωμάτωσης διαφόρων κατηγοριών ανέργων, στο πλαίσιο των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών.
- Προώθηση και ενίσχυση της επιχειρηματικότητας με την ίδρυση και λειτουργία Κέντρων Επαγγελματικού Προσανατολισμού.
- Συμβολή στην απορρόφηση του εργατικού δυναμικού της περιοχής τους με την ανάπτυξη συμβουλευτικών δράσεων που παρέχονται δωρεάν προς τους ανέργους, με στόχο την υποστήριξη και την ενθάρρυνση τους για την εξεύρεση απασχόλησης και τη συμμετοχή τους σε προγράμματα για την καταπολέμηση της ανεργίας.

Δ. Η συμμετοχή της επιχείρησης σε προγραμματικές συμβάσεις με το Δήμο Μυλοποτάμου, με Υπουργεία, Οργανισμούς, την Περιφέρεια Κρήτης, την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης καθώς και Ν.Π.Δ.Δ. και Ν.Π.Ι.Δ. αυτών.

Ε. Η αξιοποίηση Εθνικών και Ευρωπαϊκών πόρων της Ε.Ε.

Ζ. Η εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων έρευνας και τεχνολογίας για την ανάπτυξη της περιοχής και την εκπλήρωση των σκοπών της ΔΗ.ΚΕ.ΜΥ.

Η. Λειτουργία κυλικίων αυστηρά εντός των χώρων δραστηριοτήτων της επιχείρησης και αναφέρονται: εντός θεάτρων, συνδεδεμένων με πολιτιστικού χαρακτήρα δραστηριότητες, σε χώρους αθλητικών εγκαταστάσεων και λοιπών χώρων χωρίς να διασαλεύεται η αρχή εξίσωσης εσόδων και εξόδων από τις παρεχόμενες υπηρεσίες.

Θ. Η διάδοση, περισυλλογή και διαφύλαξη και διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς των παραδόσεων του λαού των ηθών και των εθίμων της Ελληνικής και Κρητικής ιστορίας και η πρόσθετη διαπαιδαγώγηση και επιμόρφωση των νέων αλλά και των κατοίκων του Μυλοποτάμου και της ευρύτερης περιοχής, σκοποί που εκτελούνταν από τα Πνευματικά Κέντρα του τέως Δήμου Γεροποτάμου – Κουλούκωνα και Κοινότητας Ζωνιανών τα οποία καταργήθηκαν και οι σκοποί τους ενσωματώνονται στο παρόν καταστατικό. Τα περιουσιακά στοιχεία και ταμειακά υπόλοιπα είναι δυνατόν να αξιοποιηθούν από την Κοινωφελή Επιχείρηση για την εξυπηρέτηση αυστηρά των αρχικών σκοπών των Πνευματικών Κέντρων, μετά από παραχώρηση από τον Δήμο Μυλοποτάμου.

Ι. Οι δραστηριότητες της ΔΗ.ΚΕ.ΜΥ. υπόκεινται στους περιορισμούς του άρθρου 254 παρ. 3 του Ν.3463/2006 καθώς σ' αυτούς του υπ' αριθ. 3852 Νόμου (Καλλικράτης) και δεν δύνανται να συνδέονται με την επιδίωξη κέρδους.

ΙΑ. Κάθε άλλο αντικείμενο συναφές ή συνδεδεμένο με τις προαναφερόμενες αρμοδιότητες του Δήμου, το οποίο μπορεί να αναλάβει κατά την νομοθεσία η κοινωφελής επιχείρηση.

Συνεργασίες

Ο Δήμος Μυλοποτάμου συμμετέχει στους παρακάτω φορείς :

- ΑΚΟΜΜ-ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ Α.Ε. Ο.Τ.Α.
- Σφαγεία Μυλοποτάμου Ρεθύμνης ΑΕ ΟΤΑ
- Σύνδεσμος Ελαιοκομικών Δήμων Κρήτης (Σ.Ε.ΔΗ.Κ)
- Ενιαίος Σύνδεσμος Απορριμμάτων Κρήτης (Ε.Σ.Δ.Α.Κ.)
- Διαβαθμιδικός Σύνδεσμος Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης Κρήτης
- Εταιρεία Κοινωνικής Πολιτικής Αυτοδιοικήσεων Κρήτης / Διακριτικός τίτλος Κοινω.Πολιτι.Α. Κρήτης
- Δίκτυο Ορεινών Δήμων Κρήτης
- Πανεπιστήμιο των Ορέων

Επίσης έχει προχωρήσει σε αδερφοποίηση με την Κοινότητα Αγίου Μάμα στη Χαλκιδική και Κοινότητα Τρούλων της Κύπρου.

Δραστηριότητες και Διαδικασίες / Ανθρώπινο δυναμικό και υλικοτεχνική υποδομή / Οικονομικά /

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Γραφείο Αγροτικής Παραγωγής

A) Συνοπτική περιγραφή του γραφείου αγροτικής παραγωγής

Αποδέκτες

Αποδέκτες του γραφείου είναι οι γεωργοί και οι κτηνοτρόφοι του δήμου καθώς και όλοι οι δημότες που διατηρούν γεωργοκτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις.

Το γραφείο αγροτικής παραγωγής καλύπτει ανάγκες α) έρευνας και μελέτης θεμάτων για την ανάπτυξη του αγροτικού τομέα β) ενημέρωσης και παρακολούθησης της υλοποίησης των προγραμμάτων για τους νέους αγρότες γ) συνεργασίας με την τεχνική υπηρεσία για την υλοποίηση έργων που σχετίζονται με τον τομέα της γεωργίας – κτηνοτροφίας δ) συνεργασίας με τα ιδρύματα αγροτικής έρευνας ε) ενημέρωσης του τοπικού πληθυσμού σχετικά με βελτιωμένες μεθόδους παραγωγής και οργάνωσης στ) διαχείρισης των βοσκοτόπων ζ) έκδοσης βεβαιώσεων

Προσωπικό

Το προσωπικό του γραφείου αποτελείται :

Επίπεδο Εκ/σης	Ειδικότητας	Αριθμός
ΠΕ	Γεωπόνοι	2

Εξοπλισμός

Η πληροφορική τεχνολογία αξιοποιείται με δεδομένο ότι όλοι οι απασχολούμενοι διαθέτουν ηλεκτρονικό υπολογιστή με το αντίστοιχο λογισμικό. Συγκεκριμένα το γραφείο διαθέτει 2 Η/Υ, 1 εκτυπωτή.

Χωροθέτηση

Το γραφείο στεγάζεται στο δημοτικό κατάστημα στο Πέραμα σε χώρο περίπου 15 τ.μ.. Επίσης διαθέτει αποκεντρωμένη υπηρεσία στο Γαράζο σε χώρο περίπου 20 τ.μ. .

Συνεργασίες

Το γραφείο συνεργάζεται με τη Δ/ση Αγροτικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας Κρήτης, την Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Μυλοποτάμου, το Υποκατάστημα ΕΛΓΑ στο Ηράκλειο, με όλες τις υπηρεσίες που κρίνεται απαραίτητο για την αποτελεσματικότερη παροχή υπηρεσιών, με το ΣΕΔΗΚ κ.λπ..

Οργανωτικά

Στο νέο Ο.Ε.Υ. του Δήμου το Γραφείο Αγροτικής Ανάπτυξης έχει ενταχθεί στο Αυτοτελές Τμήμα Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης το οποίο με τη σειρά του εντάσσεται στις Υπηρεσίες Τοπικής Ανάπτυξης.

Η υπηρεσία λειτουργεί με διαδικασίες προγραμματισμού.

Οικονομικά

Το μεγαλύτερο ποσοστό των δαπανών του γραφείου καλύπτουν οι δαπάνες μισθοδοσίας και λειτουργικές δαπάνες.

Προβλήματα / Αδυναμίες

Το γραφείο αντιμετωπίζει προβλήματα και αδυναμίες όπως :

- ✓ Έλλειψη απαραίτητου διοικητικού προσωπικού
- ✓ Έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού όπως γεωλόγοι, κτηνίατροι κ.λπ.
- ✓ Έλλειψη εμπειρίας και εκπαίδευσης σε θέματα μελετών και επίβλεψης έργων που αφορούν τις αρμοδιότητες του τμήματος
- ✓ Έλλειψη συστήματος διαχείρισης και διερεύνησης παραπόνων από πλευράς αποδεκτών
- ✓ Το γραφείο καλύπτει και της ανάγκες του γραφείου συντήρησης πρασίνου

Ισχυρά σημεία

- ✓ Η υπηρεσία διαθέτει ανθρώπινο δυναμικό που έχει τη διάθεση να προσφέρει τις υπηρεσίες του άμεσα και αποτελεσματικά
- ✓ Η υπηρεσία διέπεται από καλή αλλά όχι άριστη οργάνωση των εσωτερικών γραφείων της

Δυνατότητες / Ευκαιρίες

- ✓ Κάλυψη των αναγκών του γραφείου με επιπλέον ειδικότητες
- ✓ Εφαρμογή βελτιωμένου συστήματος οργάνωσης της υπηρεσίας
- ✓ Αναβάθμιση συστημάτων πληροφορικής

Κρίσιμα σημεία

- ✓ Έλλειψη εμπειρίας και εκπαίδευσης σε θέματα μελετών και επίβλεψης έργων που αφορούν τις αρμοδιότητες του τμήματος
- ✓ Έλλειψη κατάρτισης σε θέματα που σχετίζονται με τη λειτουργία του γραφείου
- ✓ Ενίσχυση του γραφείου με προσωπικό νέων ειδικοτήτων π.χ. κτηνίατρος
- ✓ Οργάνωση γραφείου συντήρησης πρασίνου

Γραφείο Αδειοδοτήσεων, Ρύθμισης εμπορικών δραστηριοτήτων, Απασχόλησης και τουρισμού*A) Συνοπτική περιγραφή του γραφείου*Αποδέκτες

Αποδέκτες του γραφείου είναι οι τοπικές κοινότητες, οι δημότες, ο εμπορικός σύλλογος και οι άνεργοι νέοι.

Το γραφείο καλύπτει ανάγκες α) έκδοσης αδειών λειτουργίας καταστημάτων β) έκδοσης εποχιακών αδειών προϊόντων γ) έκδοσης αδειών περιπτέρων

Προσωπικό

Το προσωπικό του γραφείου αποτελείται :

Επίπεδο Εκ/σης	Ειδικότητας	Αριθμός
ΔΕ	Διοικητικού	1

Εξοπλισμός

Η πληροφορική τεχνολογία αξιοποιείται με δεδομένο ότι όλοι οι απασχολούμενοι διαθέτουν ηλεκτρονικό υπολογιστή με το αντίστοιχο λογισμικό. Συγκεκριμένα το γραφείο διαθέτει 1 Η/Υ.

Χωροθέτηση

Το γραφείο στεγάζεται στο δημοτικό κατάστημα στο Πέραμα σε χώρο περίπου 15 τ.μ.

Συνεργασίες

Το γραφείο συνεργάζεται με τις αντίστοιχες υπηρεσίες της Περιφέρειας και του Δήμου.

Οργανωτικά

Στο νέο Ο.Ε.Υ. του Δήμου το γραφείο Αδειοδοτήσεων, Ρύθμισης Δραστηριοτήτων Απασχόλησης και Τουρισμού έχει ενταχθεί στο Αυτοτελές Τμήμα Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης το οποίο με τη σειρά του εντάσσεται στις Υπηρεσίες Τοπικής Ανάπτυξης.

Η υπηρεσία λειτουργεί με διαδικασίες προγραμματισμού και διατηρεί αρχείο με όλες τις άδειες καταστημάτων που υπάρχουν στο δήμο φροντίζοντας για την παρακολούθησή του.

Οικονομικά

Το μεγαλύτερο ποσοστό των δαπανών του γραφείου καλύπτουν οι δαπάνες μισθοδοσίας και οι λειτουργικές δαπάνες.

Προβλήματα / Αδυναμίες

Στην παρούσα φάση η δραστηριότητα του γραφείου περιορίζεται μόνο στην έκδοση αδειών καταστημάτων και αντιμετωπίζει σοβαρή δυσκολία επέκτασης αυτής της δραστηριότητας κυρίως λόγω των προβλημάτων και αδυναμιών όπως :

- ✓ Έλλειψη προσωπικού
- ✓ Έλλειψη οργάνωσης που να επιτρέπει τη διεύρυνση των δραστηριοτήτων
- ✓ Έλλειψη συστήματος ενημέρωσης των αποδεκτών
- ✓ Παλαιωμένων συστημάτων για την αξιοποίηση της πληροφορικής τεχνολογίας

Ισχυρά σημεία

- ✓ Η υπηρεσία διαθέτει ανθρώπινο δυναμικό που έχει τη διάθεση να προσφέρει τις υπηρεσίες του άμεσα και αποτελεσματικά
- ✓ Η υπηρεσία διέπεται από καλή αλλά όχι άριστη οργάνωση των εσωτερικών γραφείων της

Δυνατότητες / Ευκαιρίες

- ✓ Ανάπτυξη συνεργασιών με τα τμήματα του δήμου που έχουν παρεμφερές αντικείμενο
- ✓ Αναβάθμιση των συστημάτων πληροφορικής
- ✓ Ενίσχυση του γραφείου με επιπλέον προσωπικό

Κρίσιμα σημεία

- ✓ Ανάπτυξη όλου του φάσματος των δραστηριοτήτων όπως αυτές προβλέπονται από τον ΟΕΥ λόγω της σημαντικότητας τους για το δήμο (θέματα απασχόλησης και τουρισμού)
- ✓ Έλλειψη εμπειρίας και εκπαίδευσης σε θέματα αρμοδιότητας του τμήματος
- ✓ Έλλειψη προσωπικού

Γραφείο συντήρησης πρασίνου**Α) Συνοπτική περιγραφή του γραφείου****Αποδέκτες**

Αποδέκτες του γραφείου είναι οι τοπικές κοινότητες και όλες οι περιαστικές και αστικές περιοχές του δήμου που διαθέτουν χώρους πρασίνου.

Το γραφείο καλύπτει ανάγκες α) εκπόνησης περιοδικών και μη προγραμμάτων για τη διενέργεια εργασιών συντήρησης πρασίνου και κηποτεχνικών έργων β) επέμβασης και καταπολέμησης ασθενειών όπως κάμπιες πεύκων, σκαθάρι κ.λπ.

Προσωπικό

Το προσωπικό του γραφείου αποτελείται :

Επίπεδο Εκ/σης	Ειδικότητας	Αριθμός
ΠΕ	Γεωπόνοι	2

Εξοπλισμός

Η πληροφορική τεχνολογία αξιοποιείται με δεδομένο ότι όλοι οι απασχολούμενοι διαθέτουν ηλεκτρονικό υπολογιστή με το αντίστοιχο λογισμικό. Συγκεκριμένα το γραφείο διαθέτει 2 Η/Υ, 1 εκτυπωτή.

Χωροθέτηση

Το γραφείο στεγάζεται στο δημοτικό κατάστημα στο Πέραμα σε χώρο περίπου 15 τ.μ.. Επίσης διαθέτει αποκεντρωμένη υπηρεσία στο Γαράζο σε χώρο περίπου 20 τ.μ. .

Συνεργασίες

Το γραφείο συνεργάζεται με τη Δ/ση Αγροτικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας Κρήτης, το Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών του Δήμου καθώς και τη Δ/ση Δασών.

Οργανωτικά

Στο νέο Ο.Ε.Υ. του Δήμου το γραφείο συντήρησης πρασίνου έχει ενταχθεί στο Αυτοτελές Τμήμα Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης το οποίο με τη σειρά του εντάσσεται στις Υπηρεσίες Τοπικής Ανάπτυξης.

Στην παρούσα φάση τις δραστηριότητες του γραφείου έχει αναλάβει εξ' ολοκλήρου το γραφείο αγροτικής παραγωγής.

Η υπηρεσία λειτουργεί με διαδικασίες προγραμματισμού.

Οικονομικά

Το μεγαλύτερο ποσοστό των δαπανών του γραφείου καλύπτουν οι δαπάνες μισθοδοσίας και οι λειτουργικές δαπάνες.

Προβλήματα / Αδυναμίες

Στην παρούσα φάση η δραστηριότητα του γραφείου έχει αναληφθεί από το γραφείο αγροτικής παραγωγής.

Τα προβλήματα και οι αδυναμίες που εντοπίζονται είναι :

- ✓ Έλλειψη επιστημονικού προσωπικού π.χ. ΠΕ ή ΤΕ αρχιτεκτονικής τοπίου ή ανθοκομίας
- ✓ Έλλειψη απαραίτητου μηχανολογικού και τεχνικού εξοπλισμού
- ✓ Έλλειψη εργατοτεχνικού προσωπικού
- ✓ Έλλειψη περιβαλλοντικής συνείδησης από πλευράς πολιτών

Ισχυρά σημεία

- ✓ Η δραστηριότητα τις υπηρεσίας δεν έχει εγκαταλειφτεί και έχει αναληφθεί από τους απασχολούμενους άλλων τμημάτων όπως του γραφείου αγροτικής παραγωγής.

Δυνατότητες / Ευκαιρίες

- ✓ Εγκατάσταση συστημάτων πληροφορικής
- ✓ Ενίσχυση του γραφείου με προσωπικό από το δήμο

Κρίσιμα σημεία

- ✓ Συγκρότησης και λειτουργία ιδιαίτερου γραφείου συντήρησης πρασίνου λόγω της σημαντικότητας της δραστηριότητας ως προς το περιβάλλον
- ✓ Ανάπτυξη συνεργασιών του γραφείου με όλες τις υπηρεσίες του δήμου
- ✓ Αγορά του απαραίτητου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού για τη λειτουργία του γραφείου
- ✓ Ενημέρωση των δημοτών για θέματα περιβάλλοντος και λειτουργίας του γραφείου.

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣΓραφείο πολεοδομίαςΑ) Συνοπτική περιγραφή του γραφείου πολεοδομίαςΑποδέκτες

Αποδέκτες του γραφείου πολεοδομίας είναι όλοι οι δημότες της περιοχής του δήμου, οι οικισμοί, οι δημοτικές υπηρεσίες, η αρχαιολογική υπηρεσία και οι όμοροι δήμοι Ανωγείων και Ρεθύμνου.

Το γραφείο πολεοδομίας καλύπτει ανάγκες α)έκδοσης οικοδομικών αδειών β)έκδοσης βεβαιώσεων και πιστοποιητικών γ)θεωρήσεις όρων δόμησης για την περιοχή ευθύνης του και δ)έλεγχος οικοδομησιμότητας

Προσωπικό

Το προσωπικό του γραφείου αποτελείται :

Επίπεδο Εκ/σης	Ειδικότητας	Αριθμός
ΠΕ	Πολιτικός Μηχανικός	1
ΤΕ	Δομικών έργων	1
ΔΕ	Διοικητικό	3

Εξοπλισμός

Η πληροφορική τεχνολογία αξιοποιείται με δεδομένο ότι όλοι οι απασχολούμενοι διαθέτουν ηλεκτρονικό υπολογιστή με το αντίστοιχο λογισμικό που αφορά κυρίως το πρωτόκολλο και την έκδοση των οικοδομικών αδειών.

Συγκεκριμένα το γραφείο διαθέτει 5 Η/Υ, 1 τηλέφωνο φαξ και 1 φωτοτυπικό μηχάνημα.

Χωροθέτηση

Το γραφείο στεγάζεται σε ενοικιαζόμενο κτίριο περίπου 90 τ.μ.

Συνεργασίες

Η υπηρεσία συνεργάζεται με όλες τις αρμόδιες υπηρεσίες που απαιτούνται προκειμένου να προχωρήσει στην υλοποίηση του έργου του.

Οργανωτικά

Στο νέο Ο.Ε.Υ. του Δήμου το γραφείο πολεοδομίας έχει ενταχθεί στο Αυτοτελές Τμήμα Περιβάλλοντος και Πολεοδομίας το οποίο με τη σειρά του εντάσσεται στις Υπηρεσίες Περιβάλλοντος και Ποιότητας Ζωής.

Η υπηρεσία λειτουργεί με διαδικασίες προγραμματισμού.

Οικονομικά

Το μεγαλύτερο ποσοστό των δαπανών του γραφείου πολεοδομίας καλύπτουν οι δαπάνες μισθοδοσίας. Έπονται η δαπάνη ενοικίασης του χώρου και οι δαπάνες διοικητικής και γραμματειακής υποστήριξης (αναλώσιμα, είδη καθαριότητας, γραφική ύλη κ.λπ.).

Προβλήματα / Αδυναμίες

Το γραφείο αντιμετωπίζει προβλήματα και αδυναμίες όπως :

- ✓ Έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού
- ✓ Έλλειψη απαραίτητου διοικητικού προσωπικού
- ✓ Έλλειψη προϊσταμένου
- ✓ Πεπαλαιωμένα συστήματα Η/Υ
- ✓ Έλλειψη συστήματος διαχείρισης και διερεύνησης παραπόνων από πλευράς αποδεκτών

Ισχυρά σημεία

- ✓ Η υπηρεσία διαθέτει ανθρώπινο δυναμικό που έχει τη διάθεση να προσφέρει τις υπηρεσίες του άμεσα και αποτελεσματικά
- ✓ Η υπηρεσία διέπεται από καλή αλλά όχι άριστη οργάνωση των εσωτερικών γραφείων της

Δυνατότητες / Ευκαιρίες

- ✓ Κάλυψη των αναγκών του γραφείου πολεοδομίας με ειδικότητες οι οποίες υπάρχουν στο δήμο
- ✓ Εφαρμογή βελτιωμένου συστήματος οργάνωσης της υπηρεσίας

Κρίσιμα σημεία

- ✓ Έλλειψη προϊσταμένου του γραφείου
- ✓ Έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Τεχνική Υπηρεσία (Τμήμα τεχνικών ηλεκτρομηχανολογικών έργων και συγκοινωνιών)

Α) Συνοπτική περιγραφή της Τεχνικής Υπηρεσίας

Αποδέκτες

Αποδέκτες της τεχνικής υπηρεσίας είναι όλοι οι οικισμοί του Δήμου ανάλογα με τη χωροθέτηση των έργων που υλοποιούνται ή των μελετών που εκπονούνται, οι προμηθευτές του δήμου, οι εργολάβοι και ανάδοχοι των έργων, άλλες υπηρεσίες του δήμου.

Η τεχνική υπηρεσία καλύπτει ανάγκες α) υλοποίησης έργων που εξυπηρετούν το δήμο και τους δημότες όπως συγκοινωνιακά έργα (συντηρήσεις οδοποιίας, διανοίξεις αγροτικών δρόμων κ.λπ.), έργα πρασίνου και διαμόρφωσης κοινόχρηστων χώρων (πεζόδρομοι, πλατείες, μνημεία, παιδικές χαρές, μικρά τεχνικά έργα κ.λπ.), κτιριακά έργα (κατασκευή, συντήρηση, επισκευή, διακόσμηση και εξοπλισμός των δημοτικών κτιρίων και εγκαταστάσεων) β) εκπόνησης απαιτούμενων μελετών για την υλοποίηση των έργων γ) επίβλεψης των υλοποιούμενων έργων δ) διενέργειας διαγωνισμών.

Προσωπικό

Το προσωπικό της υπηρεσίας αποτελείται :

Επίπεδο Εκ/σης	Ειδικότητας	Αριθμός
ΠΕ	Πολιτικός Μηχανικός	1
	Μηχανολόγος Μηχανικός	1
	Χημικός Μηχανικός	1
	Τοπογράφος Μηχανικός	1
ΤΕ	Μηχανολόγος	2
	Ηλεκτρολόγος Μηχανολόγος	2
ΔΕ	Διοικητική Υποστήριξη	1
	Τοπογραφικών Εφαρμογών	1
	Χειριστής Μηχανημάτων	2
ΥΕ	Οδηγός	1
	Εργάτες	6

Εξοπλισμός

Η τεχνική υπηρεσία διαθέτει τον παρακάτω εξοπλισμό :

Είδος οχήματος	Αριθμός
Φορτωτής	1
Τσαπάκι	2
Φορητό 10 τόνων	1
Πολυμηχάνημα	1
Βυτίο μικρό	2
Βυτίο μεγάλο	1
Αντλία πυρόσβεσης ρυμουλκούμενη	1
Λεωφορεία	2
Επιβατικό	5
Φορητό 4x4	7
Επιβατικό Τζιπ	3
Καταστροφείας (Τρακτέρ)	1

Η πληροφορική τεχνολογία αξιοποιείται πλήρως με δεδομένο ότι όλοι οι απασχολούμενοι διαθέτουν ηλεκτρονικό υπολογιστή με το αντίστοιχο λογισμικό και επίσης διαθέτει 1 φωτοτυπικό, 1 φαξ, 1 Plotter και 4 εκτυπωτές.

Συνεργασίες

Η υπηρεσία έχει αναπτύξει πολύ καλή συνεργασία με όλους τους όμορους δήμους και κυρίως με αυτούς που δε διαθέτουν σύστημα διαχειριστικής επάρκειας οπότε και τους στηρίζει τεχνικά στην υλοποίηση των έργων. Επίσης συνεργάζεται με τη Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Δήμου Μυλοποτάμου καθώς και με την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης.

Οργανωτικά

Στο νέο Ο.Ε.Υ. του Δήμου η τεχνική υπηρεσία έχει ενταχθεί ως τμήμα με τίτλο «Τμήμα Τεχνικών- Ηλεκτρομηχανολογικών Έργων και Συγκοινωνιών» στη Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών.

Η υπηρεσία λειτουργεί με διαδικασίες προγραμματισμού. Επίσης διαθέτει διαχειριστική επάρκεια τύπου Α και Β για την υλοποίηση έργων με ή χωρίς τεχνικό αντικείμενο.

Οικονομικά

Το μεγαλύτερο ποσοστό των δαπανών της τεχνικής υπηρεσίας σχετίζεται με τα εκτελούμενα έργα και ακολουθούν οι δαπάνες προσωπικού και διοικητικής και γραμματειακής υποστήριξης (αναλώσιμα, είδη καθαριότητας, γραφική ύλη κ.λπ.).

Προβλήματα / Αδυναμίες

Η υπηρεσία αντιμετωπίζει προβλήματα και αδυναμίες τα οποία αποτελούν ανασταλτικό παράγοντα στην ομαλή εξέλιξη των υλοποιούμενων έργων όπως :

- ✓ Η μη επάρκεια χώρων λόγω της συστέγασης με όλες τις υπηρεσίες του δήμου
- ✓ Το συνεχώς τροποποιούμενο θεσμικό πλαίσιο λόγω των τελευταίων αλλαγών στην τοπική αυτοδιοίκηση
- ✓ Η μη αποτελεσματική, στην παρούσα φάση, οργάνωση της υπηρεσίας κυρίως και πάλι λόγω των πρόσφατων αλλαγών στην τοπική αυτοδιοίκηση
- ✓ Η μη πλήρης σε επάρκεια υλικοτεχνική υποδομή (οχήματα κ.λπ.)
- ✓ Έλλειψη συγκεκριμένης ειδικότητας (Πολιτικών Μηχανικών) για την ταχύτερη και αποτελεσματικότερη λειτουργία της υπηρεσίας
- ✓ Έλλειψη συστήματος διαχείρισης και διερεύνησης παραπόνων από πλευράς αποδεκτών

Ισχυρά σημεία

- ✓ Η υπηρεσία διαθέτει επαρκές ανθρώπινο δυναμικό πολλών ειδικοτήτων
- ✓ Διέπεται από καλή αλλά όχι άριστη οργάνωση των εσωτερικών γραφείων της
- ✓ Το ανθρώπινο δυναμικό έχει σημαντική εμπειρία στη διαχείριση και υλοποίηση έργων συγχρηματοδοτούμενων ή μη
- ✓ Καλή συνεργασία με όλους τους φορείς της περιοχής

Δυνατότητες / Ευκαιρίες

- ✓ Εφαρμογή βελτιωμένου συστήματος οργάνωσης της υπηρεσίας
- ✓ Αγορά επιπρόσθετου εξοπλισμού – οχημάτων μέσω συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων ή από ίδιους πόρους
- ✓ Η μετακίνηση / μετάταξη από άλλες υπηρεσίες δύο επιπλέον πολιτικών μηχανικών

Κρίσιμα σημεία

- ✓ Η έλλειψη ή μάλλον ή μη πλήρης στελέχωση από πολιτικούς μηχανικούς

- ✓ Το συνεχώς τροποποιούμενο θεσμικό πλαίσιο κυρίως λόγω των αλλαγών στην τοπική αυτοδιοίκηση αλλά και των συχνών αλλαγών στην νομοθεσία που σχετίζεται με τα τεχνικά / περιβαλλοντικά έργα.

Τμήμα Άρδευσης

Α) Συνοπτική περιγραφή του τμήματος

Αποδέκτες

Αποδέκτες του τμήματος άρδευσης είναι όλοι οι αγρότες του δήμου και οι κάτοχοι αγροτοκτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων.

Το τμήμα άρδευσης καλύπτει ανάγκες α) συντήρησης και λειτουργίας των συστημάτων άρδευσης και των εγκαταστάσεων αποθήκευσης νερού άρδευσης όπως γεωτρήσεις, δίκτυο άρδευσης και υδατοδεξαμενές β) προγραμματισμού και σχεδιασμού κατασκευής νέων έργων άρδευσης ή επέκτασης των υπαρχόντων σύμφωνα με τις ανάγκες του Δήμου γ) καταγραφής καταναλώσεων νερού άρδευσης και ενημέρωσης στην οικονομική υπηρεσία για την έκδοση λογαριασμών άρδευσης.

Προσωπικό

Το προσωπικό του τμήματος αποτελείται :

Επίπεδο Εκ/σης	Ειδικότητα	Αριθμός
ΤΕ	Μηχανολόγος Μηχανικός	1
ΔΕ	Τεχνίτη Υδραυλικό	1
	Μηχανοστασιαρχών	2
ΥΕ	Εργάτες	6

Εξοπλισμός

Το τμήμα καθαριότητας διαθέτει τον παρακάτω εξοπλισμό :

Είδος οχήματος	Αριθμός
Φορτηγά 4x4	3
JCB	1
Γεννήτριες	1
Τροχός κοπής μετάλλων	1

Επίσης διαθέτει 2 Η/Υ.

Συνεργασίες

Το τμήμα άρδευσης συνεργάζεται άμεσα με την οικονομική και την τεχνική υπηρεσία του δήμου καθώς και με τη ΔΕΥΑΜ.

Χωροθέτηση

Το τμήμα άρδευσης στεγάζεται στο δημοτικό κατάστημα στο Πέραμα σε χώρο 15 τ.μ., διαθέτει αποθήκη περίπου 100 τ.μ. και επίσης διαθέτει γραφείο στο Γαράζο περίπου 50 τ.μ.

Οργανωτικά

Στο νέο Ο.Ε.Υ. του Δήμου το τμήμα άρδευσης έχει ενταχθεί στη Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών που με τη σειρά της εντάσσεται στις Υπηρεσίες Υποστήριξης.

Η υπηρεσία λειτουργεί με διαδικασίες εβδομαδιαίου και ετήσιου προγραμματισμού.

Οικονομικά

Το μεγαλύτερο ποσοστό των δαπανών του τμήματος αφορά τη μισθοδοσία του προσωπικού, τη συντήρηση του εξοπλισμού αλλά και των εγκαταστάσεων άρδευσης.

Προβλήματα / Αδυναμίες

Το τμήμα αντιμετωπίζει προβλήματα και αδυναμίες όπως :

- ✓ Έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού (υδραυλικός)
- ✓ Ελλιπής οργάνωση της υπηρεσίας
- ✓ Ελλιπής εκπαίδευσης του προσωπικού σχετικά με τις νέες τεχνολογίες στον τομέα της άρδευσης
- ✓ Παλαιότητα των μηχανημάτων και του εξοπλισμού

Ισχυρά σημεία

- ✓ Συνεπής ανταπόκριση του προσωπικού στα προβλήματα που παρουσιάζονται σε ότι αφορά τη συντήρηση των δικτύων άρδευσης.
- ✓ Καλή συνεργασία με τις υπηρεσίες του δήμου

Δυνατότητες / Ευκαιρίες

- ✓ Αναβάθμιση υλικοτεχνικής υποδομής
- ✓ Τακτική συντήρηση υφιστάμενου εξοπλισμού

Κρίσιμα σημεία

- ✓ Έλλειψη σύγχρονου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού
- ✓ Έλλειψη οικονομικών πόρων για την επέκταση και αναβάθμιση των δικτύων ή για τη διάνοιξη νέων γεωτρήσεων
- ✓ Αναβάθμιση συστημάτων πληροφορικής

Τμήμα Καθαριότητας και ανακύκλωσηςΑ) Συνοπτική περιγραφή του τμήματοςΑποδέκτες

Αποδέκτες του τμήματος καθαριότητας είναι όλοι οι δημότες και οι οικισμοί του Δήμου, τα ξενοδοχεία της περιοχής, οι περιαστικές περιοχές, οι τοπικές κοινότητες και ο εμπορικός σύλλογος.

Το τμήμα καθαριότητας καλύπτει ανάγκες α)οργάνωσης και λειτουργίας του συστήματος αποκομιδής των απορριμμάτων β)καθαριότητας των οδών και των κοινόχρηστων χώρων γ)εισηγείται για τις ανάγκες τις υπηρεσίας σε εξοπλισμό και προσωπικό δ)εφαρμόζει το σύστημα ανακύκλωσης

Προσωπικό

Το προσωπικό της υπηρεσίας αποτελείται :

Επίπεδο Εκ/σης	Ειδικότητας	Αριθμός
ΔΕ	Επόπτες καθαριότητας	1
	Οδηγοί	2
	Χειριστές μηχανημάτων έργων	1
ΥΕ	Εργάτες καθαριότητας	17
	Οδηγοί	2

Εξοπλισμός

Το τμήμα καθαριότητας διαθέτει τον παρακάτω εξοπλισμό :

Είδος οχήματος	Αριθμός
Απορριμματοφόρα	7
Σάρωθρο	1

Συνεργασίες

Το τμήμα καθαριότητας συνεργάζεται με το Δήμο Ρεθύμνου σε ότι αφορά τα ζητήματα ανακύκλωσης απορριμμάτων μέσω προγραμματικής σύμβασης και με το ΧΥΤΑ Αμαρίου και τον Ενιαίο Φορέα Διαχείρισης Απορριμμάτων.

Χωροθέτηση

Το τμήμα καθαριότητας στεγάζεται στο δημοτικό κατάστημα στο Πέραμα σε χώρο 2 τ.μ.

Οργανωτικά

Στο νέο Ο.Ε.Υ. του Δήμου το τμήμα καθαριότητας και ανακύκλωσης έχει ενταχθεί στη Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών που με τη σειρά της εντάσσεται στις Υπηρεσίες Υποστήριξης.

Η υπηρεσία λειτουργεί με διαδικασίες εβδομαδιαίου και ετήσιου προγραμματισμού.

Οικονομικά

Το μεγαλύτερο ποσοστό των δαπανών του τμήματος αφορά τη μισθοδοσία του προσωπικού, τη συντήρηση του εξοπλισμού καθαριότητας, την αγορά των αναλωσίμων και την κάλυψη του ποσού που προέρχεται από την προγραμματική σύμβαση με το Δήμο Ρεθύμνου για την ανακύκλωση.

Προβλήματα / Αδυναμίες

Το τμήμα αντιμετωπίζει προβλήματα και αδυναμίες όπως :

- ✓ Ελλιπής συντήρηση οχημάτων
- ✓ Παλαιότητα των οχημάτων
- ✓ Έλλειψης απαραίτητου προσωπικού καθαριότητας
- ✓ Έλλειψη χώρων γραφείου, αποδυτηρίων
- ✓ Έλλειψη χώρου στάθμευσης οχημάτων

Ισχυρά σημεία

- ✓ Συνεπής αποκομιδή απορριμμάτων σε σχέση με το προσωπικό και τις ανάγκες του δήμου
- ✓ Καλή συνεργασία με όλους τους φορείς
- ✓ Υπάρχει η καλύτερη δυνατή οργάνωση σε σχέση με την υφιστάμενη κατάσταση

Δυνατότητες / Ευκαιρίες

- ✓ Εφαρμογή βελτιωμένου συστήματος οργάνωσης της υπηρεσίας
- ✓ Αγορά νέων οχημάτων ή συντήρηση υφισταμένων σε τακτά χρονικά διαστήματα

Κρίσιμα σημεία

- ✓ Παλαιά μηχανήματα και οχήματα
- ✓ Έλλειψη χώρων διοίκησης του τμήματος
- ✓ Βελτίωση συνθηκών εργαζομένων – δημιουργία αποδυτηρίων
- ✓ Έλλειψη χώρου στάθμευσης οχημάτων

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Τμήμα Διοικητικών Υπηρεσιών

Α) Συνοπτική περιγραφή της Διοικητικής Υπηρεσίας

Αποδέκτες

Αποδέκτες της διοικητικής Υπηρεσίας είναι όλοι οι δημότες του δήμου Μυλοποτάμου, οι τοπικές κοινότητες, φορείς όπως πολιτιστικοί και εμπορικοί σύλλογοι και όλες οι άλλες υπηρεσίες του δήμου.

Η διοικητική υπηρεσία καλύπτει ανάγκες α) υποστήριξης όλων των πολιτικών οργάνων του δήμου (συλλογικά όργανα π.χ. οικονομική επιτροπή, επιτροπή ποιότητας ζωής και επιτροπής διαβούλευσης, ατομική διοικητική υποστήριξη στον Πρόεδρο του Δ.Σ., τους αντιδημάρχους κ.λπ., στις δημοτικές παρατάξεις) β) τήρησης μητρώου δημοτολογίου και αρρένων, τήρησης ληξιαρχικών βιβλίων και πράξεων, τήρησης αρχείου αλλοδαπών και μεταναστών γ) ανθρώπινου δυναμικού και διοικητικής μέριμνας για όλο το δήμο όπως π.χ. προσλήψεις, τήρηση κανονισμών, μητρώα προσωπικού, σχεδιασμό και κατάρτιση κανονισμών λειτουργίας κ.λπ.

Προσωπικό

Το προσωπικό της υπηρεσίας αποτελείται :

Επίπεδο Εκ/σης	Ειδικότητας	Αριθμός
ΔΕ	Διοικητική Υποστήριξη	10

Εξοπλισμός

Η πληροφορική τεχνολογία αξιοποιείται πλήρως με δεδομένο ότι όλοι οι απασχολούμενοι διαθέτουν ηλεκτρονικό υπολογιστή με το αντίστοιχο λογισμικό και επίσης διαθέτει φωτοτυπικό, φαξ και εκτυπωτές.

Χωροθέτηση

Η διοικητική υπηρεσία στεγάζεται στο δημοτικό κατάστημα στην έδρα του δήμου Μυλοποτάμου.

Επίσης για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών διαθέτει αποκεντρωμένες υπηρεσίες στο Γαράζο, τα Λιβάδια και τα Ζωνιανά.

Συνεργασίες

Η υπηρεσία και λόγω της φύσης της έχει αναπτύξει συνεργασίες με όλα τα συλλογικά όργανα του δήμου, με όλες τις υπηρεσίες του, με τα νομικά πρόσωπα καθώς και με την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης.

Οργανωτικά

Στο νέο Ο.Ε.Υ. του Δήμου η διοικητική υπηρεσία έχει ενταχθεί ως τμήμα με τίτλο «Τμήμα διοικητικών Υπηρεσιών» στη Διεύθυνση Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών.

Η υπηρεσία λειτουργεί με διαδικασίες προγραμματισμού. Επίσης διαθέτει διαχειριστική επάρκεια τύπου Α και Β.

Οικονομικά

Το μεγαλύτερο ποσοστό των δαπανών της τεχνικής υπηρεσίας σχετίζεται με τις αμοιβές προσωπικού και τις δαπάνες διοικητικής και γραμματειακής υποστήριξης (αναλώσιμα, είδη καθαριότητας, γραφική ύλη κ.λπ.).

Προβλήματα / Αδυναμίες

Η υπηρεσία αντιμετωπίζει προβλήματα και αδυναμίες που κυρίως προκύπτουν λόγω του όγκου των παρεχομένων υπηρεσιών όπως :

- ✓ Η μη ύπαρξη προσωπικού πανεπιστημιακής εκπαίδευσης
- ✓ Έλλειψη προσωπικού λόγω άτυπων μετακινήσεων εντός των υπηρεσιών του δήμου
- ✓ Μη επαρκής εξοπλισμός γραφείου όπως φωτοτυπικά και φαξ
- ✓ Πεπαλαιωμένος ηλεκτρονικός εξοπλισμός
- ✓ Το συνεχώς τροποποιούμενο θεσμικό πλαίσιο λόγω των τελευταίων αλλαγών στην τοπική αυτοδιοίκηση
- ✓ Η μη αποτελεσματική, στην παρούσα φάση, οργάνωση της υπηρεσίας κυρίως και πάλι λόγω των πρόσφατων αλλαγών στην τοπική αυτοδιοίκηση
- ✓ Έλλειψη συστήματος διαχείρισης και διερεύνησης παραπόνων από πλευράς αποδεκτών

Ισχυρά σημεία

- ✓ Η υπηρεσία διαθέτει ανθρώπινο δυναμικό που έχει τη διάθεση να προσφέρει τις υπηρεσίες του άμεσα και αποτελεσματικά
- ✓ Υπάρχει πολύ καλή συνεργασία του προσωπικού της υπηρεσίας
- ✓ Η υπηρεσία διέπεται από καλή αλλά όχι άριστη οργάνωση των εσωτερικών γραφείων της
- ✓ Καλή συνεργασία με όλους τους φορείς της περιοχής και τα συλλογικά όργανα του δήμου

Δυνατότητες / Ευκαιρίες

- ✓ Εφαρμογή βελτιωμένου συστήματος οργάνωσης της υπηρεσίας
- ✓ Αναβάθμιση του ηλεκτρονικού εξοπλισμού
- ✓ Εφαρμογή συστήματος καταγραφής παραπόνων και διαδικασιών διαχείρισης

Κρίσιμα σημεία

- ✓ Η έλλειψη προσωπικού πανεπιστημιακής εκπαίδευσης
- ✓ Το συνεχώς τροποποιούμενο θεσμικό πλαίσιο κυρίως λόγω των αλλαγών στην τοπική αυτοδιοίκηση

Τμήμα Οικονομικών Υπηρεσιών

Α) Συνοπτική περιγραφή της Οικονομικής Υπηρεσίας

Αποδέκτες

Αποδέκτες της οικονομικής υπηρεσίας είναι το προσωπικό του δήμου, οι χρήστες της υπηρεσίας ύδρευσης, οι προμηθευτές και οι ανάδοχοι έργων.

Η διοικητική υπηρεσία καλύπτει ανάγκες α)κατάρτισης προϋπολογισμού, απολογισμού, οικονομικών εκθέσεων και λοιπών οικονομικών στοιχείων του δήμου β)έκδοσης ενταλμάτων πληρωμής και τήρησης λογιστικών και οικονομικών αρχείων γ) τήρηση λογιστικού συστήματος δ)διενέργεια διαγωνισμών προμηθειών ε) τήρηση αρχείων περιουσιακών στοιχείων του δήμου στ) διενέργεια κάθε είδους πληρωμών κ.λπ.

Προσωπικό

Το προσωπικό της υπηρεσίας αποτελείται :

Επίπεδο Εκ/σης	Ειδικότητα	Αριθμός
ΠΕ	Οικονομολόγος	2
ΔΕ	Διοικητική Υποστήριξη	9
ΥΕ	Κλητήρας	2

Εξοπλισμός

Η πληροφορική τεχνολογία αξιοποιείται πλήρως με δεδομένο ότι όλοι οι απασχολούμενοι διαθέτουν ηλεκτρονικό υπολογιστή με το αντίστοιχο λογισμικό που απαιτείται για την τήρηση των οικονομικών στοιχείων του δήμου και επίσης διαθέτει φωτοτυπικό, φαξ και εκτυπωτές.

Χωροθέτηση

Η διοικητική υπηρεσία στεγάζεται στο δημοτικό κατάστημα στην έδρα του δήμου Μυλοποτάμου.

Συνεργασίες

Η υπηρεσία συνεργάζεται κυρίως με τη διοικητική και τεχνική υπηρεσία του δήμου, με τα νομικά πρόσωπα και τις επιχειρήσεις του καθώς και με το ελεγκτικό συνέδριο.

Οργανωτικά

Στο νέο Ο.Ε.Υ. του Δήμου η διοικητική υπηρεσία έχει ενταχθεί ως τμήμα με τίτλο «Τμήμα Οικονομικών Υπηρεσιών» στη Διεύθυνση Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών.

Η υπηρεσία λειτουργεί με διαδικασίες προγραμματισμού. Επίσης διαθέτει διαχειριστική επάρκεια τύπου Α και Β.

Οικονομικά

Το μεγαλύτερο ποσοστό των δαπανών της τεχνικής υπηρεσίας σχετίζεται με τις αμοιβές προσωπικού και τις δαπάνες διοικητικής και γραμματειακής υποστήριξης (αναλώσιμα, είδη καθαριότητας, γραφική ύλη κ.λπ.).

Προβλήματα / Αδυναμίες

Η υπηρεσία αντιμετωπίζει προβλήματα και αδυναμίες που κυρίως προκύπτουν λόγω του όγκου των παρεχομένων υπηρεσιών όπως :

- ✓ Η μη ύπαρξη αποκεντρωμένης υπηρεσίας για την είσπραξη των τελών του δήμου από τοπικές κοινότητες που είναι απομακρυσμένες από την έδρα του δήμου
- ✓ Έλλειψη συστήματος διαχείρισης και διερεύνησης παραπόνων από πλευράς αποδεκτών

- ✓ Η μη αποτελεσματική, στην παρούσα φάση, οργάνωση της υπηρεσίας κυρίως και πάλι λόγω των πρόσφατων αλλαγών στην τοπική αυτοδιοίκηση
- ✓ Η μη ύπαρξη ειδικού πληροφορικής
- ✓ Μη αποτελεσματική συνεργασία με υπηρεσίες που απαιτείται όπως π.χ. τεχνική
- ✓ Το συνεχώς τροποποιούμενο θεσμικό πλαίσιο λόγω των τελευταίων αλλαγών στην τοπική αυτοδιοίκηση
- ✓ Η μη ύπαρξη ιδιαίτερου γραφείου προμηθειών και αποθήκης
- ✓ Η μη ύπαρξη λογιστή πτυχίου Α' τάξης για τη σύνταξη και υπογραφή των οικονομικών καταστάσεων

Ισχυρά σημεία

- ✓ Επαρκές ανθρώπινο δυναμικό
- ✓ Η υπηρεσία διαθέτει ανθρώπινο δυναμικό που έχει τη διάθεση να προσφέρει τις υπηρεσίες του άμεσα και αποτελεσματικά
- ✓ Η υπηρεσία διέπεται από καλή αλλά όχι άριστη οργάνωση των εσωτερικών γραφείων της

Δυνατότητες / Ευκαιρίες

- ✓ Τακτικές επιτόπου επισκέψεις σε τοπικές κοινότητες για την είσπραξη τελών και δικαιωμάτων από τους δημότες
- ✓ Εφαρμογή βελτιωμένου συστήματος οργάνωσης της υπηρεσίας

Κρίσιμα σημεία

- ✓ Η μη ύπαρξη λογιστή πτυχίου Α' τάξης για τη σύνταξη και υπογραφή των οικονομικών καταστάσεων
- ✓ Το συνεχώς τροποποιούμενο θεσμικό πλαίσιο κυρίως λόγω των αλλαγών στην τοπική αυτοδιοίκηση
- ✓ Τακτικές άτυπες μετακινήσεις προσωπικού για την κάλυψη αναγκών άλλων τμημάτων του δήμου

Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών

Α) Συνοπτική περιγραφή των υπηρεσιών ΚΕΠ

Αποδέκτες

Αποδέκτες των υπηρεσιών των Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών είναι όλοι οι δημότες, κάτοικοι της περιοχής, άνεργοι, ειδικές (πολύτεκνοι, τρίτεκνοι, άτομα με κινητικά προβλήματα, συνταξιούχοι κ.λπ.) ευπαθείς ομάδες πολιτών, αλλοδαποί, μετανάστες, σύλλογοι, υπηρεσίες που είναι εγκατεστημένες στο δήμο (ΕΛΤΑ, ΟΤΕ κ.λπ.).

Η υπηρεσία καλύπτει ανάγκες α) έκδοσης πιστοποιητικών β) ενημέρωσης και πληροφόρησης των κατοίκων της περιοχής γ) διεκπεραίωσης υποθέσεων δημοτών δ) θεωρήσεις εγγράφων κ.λπ.

Προσωπικό

Το προσωπικό της υπηρεσίας αποτελείται :

Επίπεδο Εκ/σης	Ειδικότητας	Αριθμός	Χωροθέτηση
ΠΕ	Οικονομολόγος	1	Γαράζο
	Πολιτικός Επιστήμονας	1	Γαράζο

Εξοπλισμός

Η πληροφορική τεχνολογία αξιοποιείται πλήρως με δεδομένο ότι όλοι οι απασχολούμενοι διαθέτουν ηλεκτρονικό υπολογιστή με το αντίστοιχο λογισμικό και επίσης διαθέτει φωτοτυπικό, φαξ και εκτυπωτές.

Χωροθέτηση

Η υπηρεσία στεγάζεται στην έδρα του δήμου (Πέραμα) καθώς και στο Γαράζο.

Οργανωτικά

Στο νέο Ο.Ε.Υ. του Δήμου η υπηρεσία του ΚΕΠ Περάματος έχει ενταχθεί ως τμήμα με τίτλο «Τμήμα ΚΕΠ» στη Διεύθυνση Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών, ενώ το ΚΕΠ στο Γαράζο έχει ενταχθεί στις «Αποκεντρωμένες υπηρεσίες με έδρα το Γαράζο» με τίτλο «Τμήμα ΚΕΠ».

Η υπηρεσία λειτουργεί με διαδικασίες προγραμματισμού.

Οικονομικά

Το μεγαλύτερο ποσοστό των δαπανών των υπηρεσιών σχετίζεται με τις αμοιβές προσωπικού και τις δαπάνες διοικητικής και γραμματειακής υποστήριξης (αναλώσιμα, είδη καθαριότητας, γραφική ύλη κ.λπ.).

ΚΕΠ ΠΕΡΑΜΑΤΟΣΠροβλήματα / Αδυναμίες

Η υπηρεσία αντιμετωπίζει προβλήματα και αδυναμίες που κυρίως προκύπτουν λόγω του όγκου των παρεχομένων υπηρεσιών, της πολυνομίας και της γραφειοκρατίας όπως :

- ✓ Η μη ύπαρξη σύγχρονων συστημάτων πληροφορικής
- ✓ Αυξημένος όγκος εργασιών σε σχέση με το υφιστάμενο προσωπικό και τον αριθμό των αποδεκτών
- ✓ Ελλιπής εκπαίδευσης του προσωπικού
- ✓ Ελλιπής ενημέρωση των δημοτών για τις παρεχόμενες υπηρεσίες
- ✓ Ελλιπής ή καθόλου ενημέρωση του προσωπικού του ΚΕΠ για τις αρμοδιότητες που αναλαμβάνει κατά διαστήματα από το κεντρικό κράτος
- ✓ Η μη αποτελεσματική οργάνωση της υπηρεσίας
- ✓ Έλλειψη προσωπικού για ταχύτερη ανταπόκριση στα αιτήματα των πολιτών
- ✓ Έλλειψη συστήματος διαχείρισης και διερεύνησης παραπόνων από πλευράς αποδεκτών
- ✓ Μη αποτελεσματική συνεργασία με υπηρεσίες που απαιτείται

Ισχυρά σημεία

- ✓ Διεκπεραίωση πλήθους υποθέσεων πολιτών
- ✓ Η υπηρεσία διαθέτει ανθρώπινο δυναμικό που έχει τη διάθεση να προσφέρει τις υπηρεσίες του άμεσα και αποτελεσματικά
- ✓ Η υπηρεσία διέπεται από καλή αλλά όχι άριστη οργάνωση των εσωτερικών γραφείων της

Δυνατότητες / Ευκαιρίες

- ✓ Απλούστευση διαδικασιών και on-line σύνδεση για ταχύτερη εξυπηρέτηση

- ✓ Αναβάθμιση της υλικοτεχνικής υποδομής
- ✓ Εφαρμογή βελτιωμένου συστήματος οργάνωσης της υπηρεσίας
- ✓ Ανάπτυξη συνεργασιών με τις αρμόδιες υπηρεσίες

Κρίσιμα σημεία

- ✓ Η μη ύπαρξη σύγχρονων συστημάτων πληροφορικής
- ✓ Αποτελεσματικότερη οργάνωση
- ✓ Ενίσχυση του προσωπικού ως προς τον αριθμό των εργαζομένων και την εκπαίδευσή τους

ΚΕΠ ΓΑΡΑΖΟΥ

Προβλήματα / Αδυναμίες

Η υπηρεσία αντιμετωπίζει προβλήματα και αδυναμίες που κυρίως προκύπτουν λόγω του όγκου των παρεχομένων υπηρεσιών, της πολυνομίας και της γραφειοκρατίας όπως :

- ✓ Συνεχιζόμενη αύξηση αρμοδιοτήτων
- ✓ Ελλιπής χρήση on-line συστημάτων και ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και φαξ
- ✓ Εποχικά προκύπτουν αρμοδιότητες οι οποίες συμπίπτουν με τις τρέχουσες και δημιουργούνται καθυστερήσεις στην εξυπηρέτηση
- ✓ Ελλιπής εκπαίδευσης του προσωπικού
- ✓ Ελλιπής ή καθόλου ενημέρωση του προσωπικού του ΚΕΠ για τις αρμοδιότητες που αναλαμβάνει κατά διαστήματα από το κεντρικό κράτος
- ✓ Έλλειψη συστήματος διαχείρισης και διερεύνησης παραπόνων από πλευράς αποδεκτών
- ✓ Μη αποτελεσματική συνεργασία με υπηρεσίες που απαιτείται
- ✓ Μη τακτική αναβάθμιση υπολογιστικών συστημάτων και συστημάτων πληροφορικής

Ισχυρά σημεία

- ✓ Διεκπεραίωση πλήθους υποθέσεων πολιτών
- ✓ Η υπηρεσία διαθέτει ανθρώπινο δυναμικό που έχει τη διάθεση να προσφέρει τις υπηρεσίες του άμεσα και αποτελεσματικά
- ✓ Η υπηρεσία διέπεται από καλή αλλά όχι άριστη οργάνωση των εσωτερικών γραφείων της

Δυνατότητες / Ευκαιρίες

- ✓ Απλούστευση διαδικασιών και on-line σύνδεση για ταχύτερη εξυπηρέτηση
- ✓ Αναβάθμιση της υλικοτεχνικής υποδομής
- ✓ Εφαρμογή βελτιωμένου συστήματος οργάνωσης της υπηρεσίας

Κρίσιμα σημεία

- ✓ Αποτελεσματικότερη οργάνωση
- ✓ Ανάπτυξη συνεργασιών με τις αρμόδιες υπηρεσίες οι οποίες αρνούνται τη συνεργασία με τα ΚΕΠ
- ✓ Αποτελεσματικότερη διασύνδεση με τις αρμόδιες υπηρεσίες

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ, ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων

Α) Συνοπτική περιγραφή του τμήματος

Αποδέκτες

Αποδέκτες του τμήματος είναι άνεργες και εργαζόμενες μητέρες και παιδιά, ηλικιωμένοι, πολιτιστικοί φορείς, αθλητικά σωματεία και σύλλογοι.

Το τμήμα καλύπτει ανάγκες α)διενέργειας κοινωνικών ερευνών για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής β)άσκησης κοινωνικής εργασίας γ)συμβουλευτικής, ψυχολογικής και κοινωνικής υποστήριξης και παιδιά και ηλικιωμένους δ)υποστήριξης άνεργων γυναικών για την εύρεση εργασίας ή εργαζομένων μέσω της φιλοξενίας των παιδιών σε κατάλληλους χώρους ε)εισηγείται για τη δωρεάν παραχώρηση χρήσης οικημάτων σε αναξιοπαθούντες και εκδίδει πιστοποιητικά οικονομικής αδυναμίας στ)δημιουργικής απασχόλησης των ηλικιωμένων

Προσωπικό

Το προσωπικό της υπηρεσίας αποτελείται :

Επίπεδο Εκ/σης	Ειδικότητας	Αριθμός
ΤΕ	Βρεφονηπιοκόμων	1
	Κοινωνικών Λειτουργών	2
	Φυσιοθεραπευτών	1
ΔΕ	Βοηθών βρεφοκόμων	2
	Διοικητικών	1
ΥΕ	Οικογενειακών Βοηθών	3

Εξοπλισμός

Η πληροφορική τεχνολογία αξιοποιείται με δεδομένο ότι οι απασχολούμενοι διαθέτουν ηλεκτρονικό υπολογιστή με το αντίστοιχο λογισμικό που απαιτείται και επίσης διαθέτει 3 φωτοτυπικά, 3 φαξ και 1 εκτυπωτή.

Χωροθέτηση

Το τμήμα λειτουργεί στην παρούσα φάση τις εξής μονάδες :

- Παιδικός σταθμός στα Λιβάδια ο οποίος είναι εγκατεστημένος σε χώρο 150 τ.μ.
- Παιδικό Σταθμό στα Ζωνιανά ο οποίος είναι εγκατεστημένος σε χώρο 200 τ.μ.
- Παιδικό Σταθμό στο Πέραμα ο οποίος είναι εγκατεστημένος σε χώρο 300 τ.μ.
- Παιδικό σταθμό στην Αλφά ο οποίος είναι εγκατεστημένος σε χώρο 290 τ.μ.
- ΚΑΠΗ στο Πέραμα το οποίο είναι εγκατεστημένο σε χώρο 200 τ.μ.

Συνεργασίες

Η υπηρεσία συνεργάζεται με όλες τις υπηρεσίες του Δήμου και με τη Δημοτική Κοινωφελή Επιχείρηση Μυλοποτάμου.

Οργανωτικά

Στο νέο Ο.Ε.Υ. του Δήμου η υπηρεσία έχει ενταχθεί ως τμήμα με τίτλο «Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων» στη Διεύθυνση Κοινωνικής Προστασίας Παιδείας και Πολιτισμού που με τη σειρά της εντάσσεται στις Υπηρεσίες Κοινωνικής Προστασίας Παιδείας και Πολιτισμού.

Η υπηρεσία λειτουργεί με διαδικασίες προγραμματισμού.

Οικονομικά

Το μεγαλύτερο ποσοστό των δαπανών της υπηρεσίας σχετίζεται με τις αμοιβές προσωπικού και τις δαπάνες διοικητικής και γραμματειακής υποστήριξης (αναλώσιμα, είδη καθαριότητας, γραφική ύλη κ.λπ.).

Προβλήματα / Αδυναμίες

Η υπηρεσία αντιμετωπίζει προβλήματα και αδυναμίες που κυρίως προκύπτουν λόγω του όγκου των παρεχομένων υπηρεσιών όπως :

- ✓ Έλλειψη συστήματος διαχείρισης και διερεύνησης παραπόνων από πλευράς αποδεκτών
- ✓ Η μη αποτελεσματική, στην παρούσα φάση, οργάνωση της υπηρεσίας κυρίως και πάλι λόγω των πρόσφατων αλλαγών στην τοπική αυτοδιοίκηση
- ✓ Η έλλειψη προσωπικού κυρίως σε ότι αφορά τους παιδικούς σταθμούς
- ✓ Η δραστηριοποίηση του ΚΑΠΗ μόνο στην περιοχή Περάματος

Ισχυρά σημεία

- ✓ Η υπηρεσία διαθέτει ανθρώπινο δυναμικό που έχει τη διάθεση να προσφέρει τις υπηρεσίες του άμεσα και αποτελεσματικά
- ✓ Η υπηρεσία διέπεται από καλή αλλά όχι άριστη οργάνωση των εσωτερικών γραφείων της

Δυνατότητες / Ευκαιρίες

- ✓ Ανάπτυξη δραστηριοτήτων του ΚΑΠΗ και εκτός της περιοχής περάματος

Κρίσιμα σημεία

- ✓ Έλλειψη συστήματος διαχείρισης και διερεύνησης παραπόνων από πλευράς αποδεκτών
- ✓ Η μη αποτελεσματική, στην παρούσα φάση, οργάνωση της υπηρεσίας κυρίως και πάλι λόγω των πρόσφατων αλλαγών στην τοπική αυτοδιοίκηση
- ✓ Η έλλειψη προσωπικού κυρίως σε ότι αφορά τους παιδικούς σταθμούς
- ✓ Η δραστηριοποίηση του ΚΑΠΗ μόνο στην περιοχή Περάματος

Νομικά Πρόσωπα Δήμου Μυλοποτάμου

Δημοτική Κοινωφελής Επιχείρηση Μυλοποτάμου

Α) Συνοπτική περιγραφή του νομικού προσώπου

Αποδέκτες

Αποδέκτες των υπηρεσιών του νομικού προσώπου είναι οι ηλικιωμένοι κάτοικοι του δήμου, μητέρες ανήλικων τέκνων, μειονεκτούντες στην αγορά εργασίας, πολιτιστικοί σύλλογοι και φορείς κοινωνικών και αθλητικών δραστηριοτήτων.

Στην παρούσα φάση το νομικό πρόσωπο υλοποιεί 7 κοινωνικά προγράμματα (2 Βρεφονηπιακούς Σταθμούς – Πέραμα και Λιβάδια, 3 προγράμματα Βοήθειας στο Σπίτι – Γαράζο, Πέραμα, Λιβάδια, 1 Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων - Πέραμα, 1 Γραφείο Κοινωνικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών - Γαράζο), 2 Προγράμματα Μαζικού Αθλητισμού, και διοργάνωση 15 πολιτιστικών δραστηριοτήτων.

Η υπηρεσία καλύπτει ανάγκες α) πρόνοιας β) πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας και υγιεινής γ) δυνατότητας εξεύρεσης εργασίας σε άνεργες μητέρες δ) φροντίδας

βρεφών φροντίδας ηλικιωμένων ε) φροντίδας μοναχικών ατόμων και ατόμων με κινητικά προβλήματα

Προσωπικό

Το προσωπικό του νομικού προσώπου αποτελείται :

Επίπεδο Εκ/σης	Ειδικότητας	Αριθμός
ΠΕ	Οικονομολόγος	1
	Ψυχολόγος	4
	Νηπιαγωγών	4
ΤΕ	Βρεφονηπιοκόμων	3
ΔΕ	Βοηθών Βρεφονηπιοκόμων	5
	Νοσηλευτών	5
ΥΕ	Οικογενειακών βοηθών / Καθαριστριών	7

Εξοπλισμός

Η πληροφορική τεχνολογία αξιοποιείται πλήρως με δεδομένο ότι όλοι οι απασχολούμενοι διαθέτουν ηλεκτρονικό υπολογιστή και εκτυπωτές, φωτοτυπικό και φαξ. Συνολικά το νομικό πρόσωπο διαθέτει 12 Η/Υ, 6 εκτυπωτές, 5 φαξ, 5 τηλεφωνικές συσκευές, 6 γραφεία, 2 λογισμικά λογιστικής διαχείρισης και 1 πρόγραμμα μισθοδοσίας.

Επίσης για την εξυπηρέτηση των αναγκών των προγραμμάτων το νομικό πρόσωπο μετά από παραχώρηση του Δήμου Μυλοποτάμου διαθέτει :

Είδος οχήματος	Αριθμός
Οχήματα Επιβατικά	4

Χωροθέτηση

Η υπηρεσία στεγάζεται σε 4 κτίρια συνολικής επιφάνειας 380 τ.μ. τα οποία βρίσκονται στην έδρα του Δήμου στο Πέραμα καθώς και στο Γαράζο και τα Λιβάδια.

Οργανωτικά

Το νομικό πρόσωπο έχει ψηφίσει Κανονισμό Λειτουργίας Εσωτερικών Υπηρεσιών με την απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου με αριθμό 3/2011 ο οποίος εγκρίθηκε με την 114/2011 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου.

Επίσης έχει ψηφίσει επιμέρους κανονισμούς λειτουργίας για την εύρυθμη λειτουργία των κοινωνικών προγραμμάτων και κανονισμό λειτουργίας του διοικητικού συμβουλίου.

Οικονομικά

Το μεγαλύτερο ποσοστό των δαπανών των υπηρεσιών σχετίζεται με τις αμοιβές προσωπικού και τις δαπάνες για τη λειτουργία των κοινωνικών προγραμμάτων καθώς και των προγραμμάτων μαζικού αθλητισμού και πολιτιστικών δραστηριοτήτων (αναλώσιμα, είδη καθαριότητας, τρόφιμα, γραφική ύλη κ.λπ.).

Τα έσοδα της επιχείρησης προέρχονται από χρηματοδοτήσεις από το δήμο καθώς και από συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα.

Προβλήματα / Αδυναμίες

Η υπηρεσία αντιμετωπίζει προβλήματα και αδυναμίες όπως :

- ✓ Ελλιπής χρηματοδότηση για την εύρυθμη λειτουργία των κοινωνικών προγραμμάτων
- ✓ Μεγάλες καθυστερήσεις στην καταβολή της μισθοδοσίας λόγω της καθυστέρησης στην καταβολή των ποσών από τις κρατικές και ευρωπαϊκές επιχορηγήσεις
- ✓ Αδυναμία εξεύρεσης νέων πόρων χρηματοδότησης
- ✓ Το 95% του προσωπικού απασχολείται με συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου και συμβάσεις έργου
- ✓ Μη ύπαρξη συστήματος αξιολόγησης και εκπαίδευσης του προσωπικού
- ✓ Έλλειψη συστήματος διαχείρισης και διερεύνησης παραπόνων από πλευράς αποδεκτών
- ✓ Σημαντικά προβλήματα ρευστότητας λόγω μη τακτικής χρηματοδότησης

Ισχυρά σημεία

- ✓ Ύπαρξη τεχνογνωσίας για τον τρόπο υλοποίησης των προγραμμάτων
- ✓ Ύπαρξη οργανωμένων και αποτελεσματικών δομών για παροχή υπηρεσιών
- ✓ Η υπηρεσία διαθέτει ανθρώπινο δυναμικό που έχει τη διάθεση να προσφέρει τις υπηρεσίες του άμεσα και αποτελεσματικά
- ✓ Η υπηρεσία διέπεται από καλή αλλά όχι άριστη οργάνωση των εσωτερικών γραφείων της

Δυνατότητες / Ευκαιρίες

- ✓ Τακτική χρηματοδότηση από τον οικείο ΟΤΑ

Κρίσιμα σημεία

- ✓ Το 95% του προσωπικού απασχολείται με συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου και συμβάσεις έργου
- ✓ Σημαντικές καθυστερήσεις στην καταβολή των οφειλόμενων λόγω καθυστερήσεων στη χρηματοδότηση

Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης – Αποχέτευσης Μυλοποτάμου**Α) Συνοπτική περιγραφή του νομικού προσώπου**Αποδέκτες

Αποδέκτες των υπηρεσιών του νομικού προσώπου είναι οι ιδιώτες καταναλωτές κάτοικοι του δήμου και επιχειρήσεις και όλες οι ξενοδοχειακές μονάδες και λοιπές τουριστικές εγκαταστάσεις.

Η υπηρεσία καλύπτει ανάγκες α) αξιοποίησης και προστασίας υδάτινων πόρων β) κατασκευής και εκμετάλλευσης σύγχρονων υδραγωγείων και δικτύων γ) κατασκευής δικτύων αποχέτευσης δ) επεξεργασίας αστικών υγρών αποβλήτων

Προσωπικό

Το προσωπικό του νομικού προσώπου αποτελείται :

Επίπεδο Εκ/σης	Ειδικότητας	Αριθμός
ΔΕ	Βοηθός Λογιστή	1
	Τεχνίτης Λειτουργίας και Συντήρησης	1
	Αντλιοστασίων	

ΥΕ	Τεχνίτης Υδραυλικός	1
	Χειριστής μηχανημάτων έργου	1
	Υδραυλικός / Υδρονομέας	1

Εξοπλισμός

Η πληροφορική τεχνολογία αξιοποιείται με την χρήση 4 Η/Υ των οποίων η προμήθεια έγινε πρόσφατα καθώς και του αντίστοιχου λογισμικού.

Για την εξυπηρέτηση των αναγκών λειτουργίας των υπηρεσιών του νομικού προσώπου υπάρχουν :

Είδος οχήματος	Αριθμός
JCB	1
Φορτωτής Ερπυστριοφόρος	1
Μικρό αποφρακτικό τροχήλατο	1
Φορητό	1
Επιβατικό	1

Χωροθέτηση

Η υπηρεσία στεγάζεται στην παρούσα φάση στο δημοτικό κατάστημα στην έδρα του Δήμου και βρίσκεται υπό κατασκευή κτίριο 600 τ.μ..

Για τη λειτουργία των υπηρεσιών ύδρευσης και αποχέτευσης υπάρχουν τρεις (3) βιολογικοί καθαρισμοί στις τοπικές κοινότητες περάματος, Πανόρμου και Μελιδονίου, 81 γεωτρήσεις με αντλιοστάσια και 27 αντλιοστάσια λυμάτων.

Οργανωτικά

Το νομικό πρόσωπο διοικείται από 7μελές διοικητικό συμβούλιο. Εφαρμόζει διπλογραφικό λογιστικό σύστημα, διαθέτει ξεχωριστή ταμειακή υπηρεσία και ο έλεγχος ασκείται από ορκωτούς λογιστές.

Κάθε έτος συντάσσεται προϋπολογισμός και τεχνικό πρόγραμμα τα οποία εγκρίνονται από το δημοτικό συμβούλιο.

Οικονομικά

Οι δαπάνες της εταιρείας αφορούν δαπάνες λειτουργίας και συντήρησης των εγκαταστάσεων και των δικτύων, δαπάνες λειτουργίας και διάθεσης καθώς και αναλώσιμα και βοηθητικές ύλες.

Τα έσοδα της επιχείρησης προέρχονται από πωλήσεις υπηρεσιών και από επιχορηγήσεις.

Προβλήματα / Αδυναμίες

Η υπηρεσία αντιμετωπίζει προβλήματα και αδυναμίες όπως :

- ✓ Παρουσιάζονται προβλήματα στην ύδρευση 2-3 μήνες / έτος
- ✓ Υπάρχουν κάποιοι – λίγοι στον αριθμό – οικισμοί χωρίς δίκτυο αποχέτευσης
- ✓ Μη επαρκείς κτιριακές εγκαταστάσεις
- ✓ Δεν υπάρχουν προσωπικό πανεπιστημιακής εκπαίδευσης όπως μηχανικοί και οικονομολόγοι
- ✓ Έλλειψη μηχανολογικού εξοπλισμού όπως αποφρακτικό και JCB
- ✓ Ύπαρξη πολλών οικισμών και αρκετά χιλιόμετρα δικτύων ύδρευσης και αποχέτευσης

Ισχυρά σημεία

- ✓ Παρέχονται άριστες υπηρεσίες όλο το 24ωρο
- ✓ Ύπαρξη τεχνογνωσίας τόσο από πλευράς προσωπικού όσο και από πλευράς διοίκησης
- ✓ Η αποτελεσματική συνεργασία με τον οικείο δήμο και την ΕΥΕΥΑ
- ✓ Το προσωπικό γνωρίζει άριστα το είδος των εργασιών της επιχείρησης
- ✓ Υλικοτεχνική υποδομή σε πολύ καλό επίπεδο
- ✓ Η γνώση της αγοράς και η στενή παρακολούθηση προμηθειών και εργασιών

Δυνατότητες / Ευκαιρίες

- ✓ Κοινή διαχείριση του υδάτινου δυναμικού
- ✓ Έχουν ολοκληρωθεί οι μελέτες για τη λειτουργία βιολογικών καθαρισμών και σύνδεσης όλων των οικισμών στις δημοτικές ενότητες Ζωνιανών και Κουλούκωνα
- ✓ Αποπεράτωση του υπό κατασκευή κτιρίου για καλύτερη οργάνωση των υπηρεσιών
- ✓ Πρόσληψη προσωπικού πανεπιστημιακής εκπαίδευσης
- ✓ Αγορά επιπλέον οχημάτων για τη μείωση του κόστους των παρεχομένων υπηρεσιών και την ταχύτερη επίλυση των προβλημάτων που προκύπτουν

Κρίσιμα σημεία

- ✓ Η έλλειψη προσωπικού πανεπιστημιακής εκπαίδευσης αντιμετωπίζεται με εξωτερικούς συνεργάτες και με την υποστήριξη των υπηρεσιών του δήμου
- ✓ Η ελλιπής υποδομές εγκατάστασης όλων των υπηρεσιών της επιχείρησης
- ✓ Έλλειμμα στην υλικοτεχνική υποδομή

Δημοτικός Οργανισμός Σπηλαίου Μελιδονίου (Ν.Π.Δ.Δ.)

Α) Συνοπτική περιγραφή του νομικού προσώπου

Στην παρούσα φάση το νομικό πρόσωπο είναι ανενεργό.

2) Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης

ΤΟΜΕΑΣ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ & ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ & ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ
ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	Προβλήματα/ανάγκες - Μη αποτελεσματική οργάνωση όλων των υπηρεσιών του δήμου με αποτέλεσμα την ικανοποιητική αλλά όχι σε σημαντικό βαθμό ανταπόκριση των υπηρεσιών στις αναγκαίες διαδικασίες - Έλλειψη συστήματος αξιολόγησης και διαχείρισης παραπόνων ως προς τις παρεχόμενες υπηρεσίες εκ μέρους των αποδεκτών - Η μη ύπαρξη συστήματος αξιολόγησης παρεχομένων υπηρεσιών - Η μη ύπαρξη συστήματος αξιολόγησης του προσωπικού - Η μη ύπαρξη αποκεντρωμένων υπηρεσιών κυρίως σε ότι αφορά την οικονομική υπηρεσία με σκοπό τη διευκόλυνση των δημοτών στην καταβολή των τελών και δικαιωμάτων - Η μη ύπαρξη οργανωμένου γραφείου προμηθειών και συστήματος παρακολούθησης αποθήκης	Δυνατότητες - Η καθιέρωση συστήματος διοίκησης με στόχους για την αποτελεσματικότερη λειτουργία των υπηρεσιών - Αποσαφήνιση, κωδικοποίηση και πιστοποίηση των υπηρεσιών που παρέχονται από τα ΚΕΠ - Η διεύρυνση των υπηρεσιών και δραστηριοποίηση των υφιστάμενων δομών και κυρίως του ΚΑΠΗ και σε περιοχές εκτός της έδρας του δήμου
	Περιορισμοί - Λειτουργία των υπηρεσιών με διαδικασίες μεσοπρόθεσμου ή βραχυπρόθεσμου προγραμματισμού - Συνεχής τροποποίηση του θεσμικού πλαισίου κυρίως λόγω των πρόσφατων θεσμικών αλλαγών στην τοπική αυτοδιοίκηση - Η μεταφορά νέων αρμοδιοτήτων στους δήμους	Ευκαιρίες Εκπόνηση επιχειρησιακών σχεδίων και η κατάρτιση ετήσιων σχεδίων δράσης η οποία διευκολύνει την καθιέρωση βελτιωμένων συστημάτων διοίκησης των υπηρεσιών του δήμου
	Προβλήματα/ανάγκες Έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού ιδιαίτερα στο τμήμα πολεοδομίας και στο οικονομικό	Δυνατότητες Τακτική εκπαίδευση του προσωπικού μέσω της συμμετοχής σε προγράμματα κατάρτισης
ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ		

	καθώς και η έλλειψη ειδικού πληροφορικής για την αξιοποίηση των πληροφοριακών συστημάτων και της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης - Καταγράφεται σύμφωνα με τους υπευθύνους των υπηρεσιών έλλειψη προσωπικού σε όλα τα τμήματα και γραφεία - Ελλιπής ή καθόλου εκπαίδευση του προσωπικού - Σε ότι αφορά τη ΔΗΚΕΜΥ σχεδόν όλο το προσωπικό που απασχολείται είναι με συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου	ιδιωτικών ή άλλων φορέων - Οργάνωση εσωτερικών σεμιναρίων σε επίπεδο τμήματος ή διεύθυνσης - Συνεργασία με φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης π.χ. Ε.Ε.Τ.Α.Α για την εκπαίδευση του προσωπικού
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	- Αναστολή της διαδικασίας των προσλήψεων - Δαπάνη συμμετοχής σε προγράμματα κατάρτισης - Μεγάλο ποσοστό του προσωπικού απασχολείται με συμβάσεις ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου κυρίως στα κοινωνικά προγράμματα και υπάρχει σαφές καθεστώς εργασιακής ανασφάλειας μη γνωρίζοντας για τη συνέχιση των προγραμμάτων ή όχι	
ΚΤΙΡΙΑΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	- Η μη ύπαρξη σύγχρονων συστημάτων πληροφορικής ιδιαίτερα σε ότι αφορά τα ΚΕΠ - Η μη επάρκεια των απαιτούμενων χώρων στέγασης ιδιαίτερα κάποιων υπηρεσιών - Η μη επαρκής υλικοτεχνική υποδομή σε ότι αφορά τα οχήματα και τα μηχανήματα του δήμου - Η μη τακτική συντήρηση των μηχανημάτων και οχημάτων - Η παλαιότητα πολλών οχημάτων ιδιαίτερα στην υπηρεσία καθαριότητας - Η έλλειψη χώρων στάθμευσης	- Αγορά νέων οχημάτων - Τακτική συντήρηση των υφισταμένων για την αποφυγή προβλημάτων αλλά και για την ασφάλεια των εργαζομένων - Αναβάθμιση ή αντικατάσταση του υπάρχοντος ηλεκτρονικού εξοπλισμού όπως ηλεκτρονικούς υπολογιστές στις περιπτώσεις που απαιτείται - Η ολοκλήρωση των κτιριακών εργασιών και η μετεγκατάσταση της ΔΕΥΑΜ σε νέο ιδιόκτητο χώρο

	κυρίως σε ότι αφορά τα απορριμματοφόρα καθώς και η έλλειψη αποδυτηρίων για τους εργάτες καθαριότητας	
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Η μείωση των τακτικών εσόδων του δήμου • Οι περικοπές που έχουν γίνει από τους κεντρικούς αυτοτελείς πόρους και τη ΣΑΤΑ	• Τα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα ιδιαίτερα αυτά που σχετίζονται με το περιβάλλον και την ποιότητα ζωής καθώς και την ηλεκτρονική διακυβέρνηση και την κοινωνία της πληροφορίας
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• Η περικοπή των κεντρικών Αυτοτελών Πόρων • Η μεταφορά νέων αρμοδιοτήτων χωρίς την αντίστοιχη χρηματοδότηση • Η καθυστέρηση στην καταβολή των ποσών που αναλογούν στο δήμο από το Υπουργείο Εσωτερικών • Σε ότι αφορά τα νομικά πρόσωπα και κυρίως τη ΔΗ.ΚΕ.ΜΥ. υπάρχει σημαντικό πρόβλημα ρευστότητας λόγω της μη τακτικής χρηματοδότησης	• Εφαρμογή βελτιωμένου συστήματος είσπραξης οφειλών των δημοτών • Δυνατότητα ρύθμιση οφειλών σε όλους τους αποδέκτες • Τακτική ενημέρωση μέσω λογαριασμών για τις οφειλές των δημοτών προς το δήμο
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Το σύγχρονο οικονομικό περιβάλλον το οποίο δεν ευνοεί ούτε την τακτική χρηματοδότηση των δήμων από το κράτος αλλά και την καταβολή των οφειλών από τους δημότες • Αδυναμία εξεύρεσης νέων πόρων κυρίως για τη λειτουργία των κοινωνικών προγραμμάτων	

ΣΥΝΘΕΤΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ

Εξετάζοντας το εσωτερικό περιβάλλον του Δήμου Μυλοποτάμου θα μπορούσαμε να πούμε ότι είναι ένας σχετικά καλά οργανωμένος δήμος ο οποίος καταβάλει κάθε προσπάθεια να αντεπεξέλθει στα νέα δεδομένα του προγράμματος Καλλικράτης.

Σε ότι αφορά την οργανωτική του δομή δεν έχει καθιερώσει σύστημα διοίκησης τέτοιο που να επιτρέπει την αποτελεσματικότερη οργάνωση των υπηρεσιών του, την αξιολόγηση των παρεχομένων υπηρεσιών και του προσωπικού και τη διαχείριση των παραπόνων από πλευράς αποδεκτών. Στο θέμα της οργάνωσης δημιουργεί σοβαρό θέμα η μεταφορά νέων αρμοδιοτήτων οι οποίες που ενσωματώθηκαν μεν στο νέο ΟΕΥ του δήμου ως γραφεία ή τμήματα αλλά ακόμα δεν έχουν γίνει οι απαραίτητες εσωτερικές αλλαγές για να μπορεί να αντεπεξέλθει ο δήμος στις νέες υπηρεσίες. Επίσης απαιτείται χρόνος για την καθιέρωση σωστής βάσης συνεργασίας μεταξύ του προσωπικού το οποίο προέρχεται από τρεις διαφορετικές τοπικές ενότητες.

Το ανθρώπινο δυναμικό κρίνεται σχετικά επαρκές. Σε κάποιες υπηρεσίες απαιτείται η επανεξέταση του αριθμού και των ειδικοτήτων του προσωπικού. Επίσης απαιτείται η εφαρμογή συστήματος τακτικής εκπαίδευσης του προσωπικού λόγω και των νέων συνθηκών που έχουν δημιουργηθεί.

Από πλευράς υλικοτεχνικής υποδομής σε κάποιες υπηρεσίες απαιτείται αναβάθμιση των πληροφοριακών συστημάτων και η αγορά νέου εξοπλισμού όπως Η/Υ, οχήματα, μηχανήματα κ.λπ.. Επίσης υπάρχει έλλειψη υποδομών στο τμήμα καθαριότητας.

Το τμήμα κοινωνικής πολιτικής και ισότητας φύλων θα πρέπει να διευρύνει τις δραστηριότητές του σε ότι αφορά κυρίως τη λειτουργία του Κ.Α.Π.Η. και να συγχρονίσει τις δραστηριότητές του με τη Δημοτική Κοινοφελή Επιχείρηση η οποία κινείται περίπου στον ίδιο τομέα δραστηριοτήτων. Το τμήμα κοινωνικής πολιτικής επειδή πρόσφατα δημιουργήθηκε με την ενσωμάτωση των πρώην νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου απαιτεί καλύτερη οργάνωση, συνοχή και συνεργασία.

Ως προς τα οικονομικά του δήμου και ο δήμος Μυλοποτάμου όπως και όλοι σχεδόν οι δήμοι αντιμετωπίζει πρόβλημα χρηματοδότησης λόγω των περικοπών που έχουν γίνει στη Σ.Α.Τ.Α. και στους ΚΑΠ και επίσης αντιμετωπίζει πρόβλημα χρηματοδότησης των νέων αρμοδιοτήτων που μεταφέρθηκαν χωρίς την ανάλογη αύξηση χρηματοδότησης.

ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

1. Η μη καθιέρωση συστήματος διοίκησης τέτοιο που να επιτρέπει την αποτελεσματικότερη οργάνωση του δήμου, την αξιολόγηση των παρεχομένων υπηρεσιών και του προσωπικού
2. Έλλειψη συστήματος επικοινωνίας με το δημότη, καταχώρησης και διαχείρισης αιτήσεων και παραπόνων από πλευράς αποδεκτών.
3. Σύσταση γραφείων και τμημάτων που προβλέπονται στον ΟΕΥ και θεωρούνται κρίσιμα για τη λειτουργία του δήμου π.χ. συντήρησης πρασίνου, γραφείο διαφάνειας, επικοινωνίας και δημοσίων σχέσεων
4. Διεύρυνση δραστηριοτήτων υφιστάμενων γραφείων και τμημάτων π.χ. γραφείο αδειοδοτήσεων, ρύθμισης εμπορικών δραστηριοτήτων, απασχόλησης και τουρισμού
5. Η μεταφορά νέων αρμοδιοτήτων χωρίς την αντίστοιχη χρηματοδότηση
6. Η έλλειψη παγιωμένης συνεργασίας μεταξύ της κοινωνικής υπηρεσίας και της ΔΗ.ΚΕ.ΜΥ. καθώς και η δραστηριοποίηση του Κ.Α.Π.Η. μόνο στην έδρα του Δήμου
7. Έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού ιδιαίτερα στο τμήμα πολεοδομίας και στο οικονομικό τμήμα
8. Ανεπάρκεια προσωπικού των βρεφονηπιακών σταθμών
9. Η έλλειψη προσωπικού πανεπιστημιακής εκπαίδευσης στο διοικητικό τμήμα, η έλλειψη οικονομολόγου λογιστή Α΄ τάξης στο οικονομικό τμήμα καθώς και η έλλειψη ειδικού

πληροφορικής

10. Η παλαιότητα των οχημάτων στο τμήμα καθαριότητας καθώς και η έλλειψη χώρων διοίκησης και αποδυτηρίων του προσωπικού. Επίσης η δημιουργία ιδιαίτερου χώρου στάθμευσης των απορριμματοφόρων
11. Η έλλειψη σύγχρονων συστημάτων πληροφορικής, ιδιαίτερα στο ΚΕΠ Περάματος, για την εφαρμογή των προγραμμάτων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και η αναβάθμιση των υπαρχόντων συστημάτων
12. Ανανέωση της ιστοσελίδας του Δήμου, η ανάπτυξη on-line υπηρεσιών και η δημιουργία συνθηκών επικοινωνίας με τους δημότες.
13. Η περικοπή των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων και της ΣΑΤΑ
14. Η μη ύπαρξη πληροφοριακού συστήματος παρακολούθησης και τήρησης αποθήκης
15. Αδυναμία εξεύρεσης νέων πόρων κυρίως για τη λειτουργία των κοινωνικών προγραμμάτων

1.1.3

Κεφάλαιο 1.2: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ

1.2.1 Το όραμα και οι αρχές του Δήμου

Το όραμα του Δήμου για την ανάπτυξη της περιοχής του είναι :

Η ανάδειξη του Δήμου Μυλοποτάμου και η καθιέρωση του ως τόπου που εμπνέεται από την παράδοση και δημιουργεί τις συνθήκες για παραγωγή και προσφορά ποιοτικών προϊόντων και υπηρεσιών, που εμπεριέχουν τον Μύθο, την Ιστορία και τον Πολιτισμό της περιοχής, ώστε να εμπνέει και να κάνει υπερήφανους τους κατοίκους του και παράλληλα να προσελκύει καινοτομικές αναπτυξιακές δραστηριότητες.

Η προσέγγιση του παραπάνω οράματος θα γίνει με επί μέρους στρατηγικές επιλογές που βασίζονται στις εξής κατευθυντήριες αρχές :

- Ευαισθητοποίηση των κατοίκων ώστε να κατανοήσουν την αξία του περιβαλλοντικού και πολιτιστικού πλούτου του Δήμου, ως ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα στην οικονομική ανάπτυξη του Δήμου.
- Προσδιορισμός των ορίων (φέρουσα ικανότητα) για τη διατήρηση των ισορροπιών στο ορεινό και παράλιο οικοσύστημα.
- Συμβουλευτική υποστήριξη των ενδιαφερομένων για παραγωγή ποιοτικών προϊόντων και υπηρεσιών που αναδεικνύουν την ταυτότητα της περιοχής, την στροφή προς την βιολογική γεωργία-κτηνοτροφία καθώς και αξιοποίηση κάθε πρόσφορου χρηματοδοτικού μέσου για τον σκοπό αυτό.
- Οργανωμένη προβολή σε συνεργασία και με άλλους ΟΤΑ και φορείς της ευρύτερης περιοχής του Ψηλορείτη, όπως το ΦΥΣΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΨΗΛΟΡΕΙΤΗ, των προϊόντων και υπηρεσιών του Δήμου.
- Ανάπτυξη σχέσεων συνεργασίας με τοπικούς αλλά και υπερτοπικούς κοινωνικούς, πολιτιστικούς και επιχειρηματικούς φορείς.

Το όραμα εσωτερικής ανάπτυξης του Δήμου διατυπώνεται ως εξής :

«Η δημιουργία ενός Δήμου ο οποίος λειτουργώντας σε ένα πλαίσιο διαφάνειας και κλίματος εμπιστοσύνης, θα μπορεί να προσφέρει μέσα από ένα ευέλικτο, αποτελεσματικό και αποδοτικό διοικητικό και οργανωτικό περιβάλλον που αξιοποιεί την σύγχρονη τεχνολογία, το εξειδικευμένο προσωπικό καθώς και τις συνεργασίες με άλλους φορείς και υπηρεσίες, ποιοτικές και αποτελεσματικές υπηρεσίες οι οποίες θα ανταποκρίνονται στον μέγιστο δυνατόν βαθμό στις προσδοκίες των πολιτών του».

1.2.2 Η στρατηγική του Δήμου

Με βάση την αξιολόγηση που προηγήθηκε ως βασικές επιλογές στρατηγικής ορίζονται οι εξής :

1. Ο μεγάλος αριθμός οικισμών αλλά κυρίως η έντονη διασπορά τους, δημιουργεί τις συνθήκες αλλά και την αναγκαιότητα να λειτουργήσει ο Δήμος ως «ανοικτή πόλη». Αυτό απαιτεί την κατάρτιση ΣΧΟΟΑΠ, αλλά και την εφαρμογή των υπαρχόντων πολεοδομικών μελετών και σχεδίων.
2. Αντιμετώπιση της ρύπανσης, πρωτίστως σε τομείς όπως το υδάτινο δυναμικό. Δημιουργία βιολογικού σταθμού στο ορεινό τμήμα του δήμου και κατασκευή αποχετευτικών δικτύων σε όλους τους οικισμούς. Επέκταση του συστήματος ανακύκλωσης. Εκσυγχρονισμός της αποκομιδής απορριμμάτων (σημείο μεταφόρτωσης)
3. Αποκεντρωμένη λειτουργία των υπηρεσιών υγείας με την αναβάθμιση των αγροτικών ιατρείων και την αξιοποίηση των υπαρχόντων κέντρων υγείας.
4. Δημιουργία και εκσυγχρονισμός των υδρευτικών δικτύων ώστε να μην υπάρχει ούτε ένας οικισμός που να έχει προβλήματα σε αυτόν τον τομέα.
5. Η έλλειψη αξιοποιήσιμων υδάτινων πόρων πρέπει να αντιμετωπισθεί με την ενιαία διαχείριση του υδάτινου δυναμικού αλλά και την κατασκευή αποτελεσματικών και αποδοτικών έργων (μικρά φράγματα, λιμνοδεξαμενές, ομβροδεξαμενές κ.α) και την μείωση των γεωτρήσεων.
6. Δημιουργία όπου απαιτείται και η αποκεντρωμένη λειτουργία εκπαιδευτικών, κοινωνικών, πολιτιστικών και αθλητικών υπηρεσιών.
7. Η ανάπτυξη ενός εναλλακτικού τουριστικού μοντέλου στηρίζεται έμμεσα από το σύνολο των δράσεων του προγράμματος. Άμεσες ενέργειες προς αυτή την κατεύθυνση είναι η αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος, η ενίσχυση των πολιτιστικών εκδηλώσεων η δημιουργία κέντρου ενημέρωσης και τουριστικής προβολής του Δήμου, η συνεργασία με τους άλλους Δήμους και φορείς της ευρύτερης περιοχής του Ψηλορείτη για την περαιτέρω ανάπτυξη του Φυσικού Πάρκου Ψηλορείτη.
8. Ασφαλής και ταχύτερη διασύνδεση του ορεινού τμήματος με την παραλιακή ζώνη, με σκοπό την αύξηση των επισκεπτών της ορεινής ζώνης κατά τους θερινούς μήνες. Διεκδίκηση της δημιουργίας των απαραίτητων έργων για την ταχύτερη διασύνδεση του Δήμου με το Ρέθυμνο και το Ηράκλειο. Αυτό θα δημιουργήσει τις προϋποθέσεις ώστε ο Δήμος να αποτελέσει χώρο κατοικίας και για ανθρώπους που εργάζονται π.χ στο Ηράκλειο.
9. Στήριξη του παραγωγικού ιστού, και τόνωση της απασχόλησης με δράσεις όπως η τεχνική στήριξη και η ενημέρωση των αγροτών, η δημιουργία γραφείου απασχόλησης, η δημιουργία αρδευτικών υποδομών και δικτύων, η συντήρηση και η δημιουργία όπου απαιτείται αγροτικού οδικού δικτύου.
10. Δημιουργία και η συντήρηση κοινοχρήστων χώρων, χώρων στάθμευσης κ.α
11. Διασύνδεση των οικισμών μεταξύ τους με την δημιουργία δημοτικής συγκοινωνίας. Συνεργασία με ΚΤΕΛ για αναδιάρθρωση των δρομολογίων του.
12. Συνεργασία με τους όμορους Δήμους με σκοπό π.χ την κοινή χρήση από τους κατοίκους υπηρεσιών υγείας και εκπαίδευσης, καθώς και με άλλους φορείς για θέματα όπως η ενιαία διαχείριση του υδάτινου δυναμικού, η ενιαία διαχείριση στερεών αποβλήτων κ.α.

13. Δημιουργία επαγγελματικών εκπαιδευτικών δομών (ΕΠΑΛ, Γαλακτοκομική-Κτηνοτροφική σχολή) , συνεργασία με το ΚΕΚ που έχει παράρτημα στο Δήμο.

1.2.3 Οι άξονες & τα μέτρα του προγράμματος

Το πρόγραμμα διαρθρώνεται σε 4 άξονες και 17 μέτρα.

Παρακάτω παρουσιάζονται οι άξονες, τα μέτρα, οι στόχοι που εξυπηρετεί κάθε μέτρο, οι ενδεικτικές δράσεις για την επίτευξη του κάθε στόχου καθώς και η αρμόδια υπηρεσία για την υλοποίηση της κάθε δράσης.

ΔΗΜΟΣ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ: ΑΞΟΝΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ 2011-2014

ΜΕΤΡΑ	ΣΤΟΧΟΙ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	ΑΡΜΟΔΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
ΑΞΟΝΑΣ 1 : ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ			
Μέτρο 1.1 : Οικιστικό περιβάλλον	1.1.1 Πολεοδομικές παρεμβάσεις και προσδιορισμός χρήσεων γης	1.1.1.1 Κατάρτιση ΣΧΟΟΑΠ, πολεοδομικές μελέτες 1.1.1.2 Εφαρμογή σχεδίου πόλης Μπαλί - Περάματος Δήμου Μυλοποτάμου	Τμήμα τεχνικών - ηλεκτρομηχανολογικών έργων και συγκοινωνιών
	1.1.2 Ανάπλαση οικισμών.	1.1.2.1 Ανάπλαση Τ.Δ. Λιβαδίων και οικισμού Λιβάδας Δήμου Κουλούκωνα 1.1.2.2 Ανάπλαση οικισμών Καλύβου και Κράνας του Δήμου Κουλούκωνα 1.1.2.3 Ανάπλαση οικισμού Ζωνιανών 1.1.2.4 Ανάπλαση οικισμού Λιβαδίων 1.1.2.5 Ανάπλαση οικισμού Καλύβου 1.1.2.6 Δίκτυα ύδρευσης αποχέτευσης, πλακοστρώσεις, υπογειοποιήσεις, πεζοδρομήσεις, ηλεκτροφωτισμός κ.α	Τμήμα τεχνικών - ηλεκτρομηχανολογικών έργων και συγκοινωνιών
	1.1.3 Προστασία και αναβάθμιση του παραλιακού μετώπου	1.1.3.1 πεζοδρομήσεις, ηλεκτροφωτισμός, ποδηλατόδρομοι	Τμήμα τεχνικών - ηλεκτρομηχανολογικών έργων και συγκοινωνιών
	1.1.4 Δημιουργία νέων, συντήρηση και αναβάθμιση των υφιστάμενων κοινόχρηστων και άλλων δημόσιων χώρων	1.1.4.1. Δημιουργία χώρων περιπάτου και αναψυχής με πάρκα και παιδικές χαρές. 1.1.4.2. Ανάπτυξη πρασίνου. 1.1.4.3. Αναβάθμιση και εξωραϊσμός των υφιστάμενων κοινόχρηστων χώρων. 1.1.4.4. Κοιμητήρια	Τμήμα τεχνικών - ηλεκτρομηχανολογικών έργων και συγκοινωνιών
Μέτρο 1.2 : Μεταφορική υποδομή / Κυκλοφορία / Στάθμευση / Συγκοινωνία	1.2.1 Βελτίωση, εκσυγχρονισμός και επέκταση του Δημοτικού & Ενδοδημοτικού οδικού δικτύου	1.2.1.1 Βελτίωση τμήματος οδικού δικτύου εντός οικισμού Περάματος 1.2.1.2. Βελτίωση – Εκσυγχρονισμός του δημοτικού οδικού δικτύου διασύνδεσης όλων των οικισμών μεταξύ τους 1.2.1.3. Αποπεράτωση του οδικού δικτύου Αλφάς – Ελεύθερνας 1.2.1.4. Διάνοιξη – διαπλάτυνση δρόμου Βενί– Απλαδιανά– Μπαλί 1.2.1.5 Βελτίωση κύριας δημοτικής οδού Ρουμελή – Σκεπαστή 1.2.1.6. Βελτίωση οδικών δικτύων σύνδεσης Λιβαδίων-Βενίου 1.2.1.7. Βελτίωση οδικών δικτύων Αγρίδια-Κρυονέρι-Αϊμονας-Χώνος	Τμήμα τεχνικών - ηλεκτρομηχανολογικών έργων και συγκοινωνιών

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ 2011-2014

ΜΕΤΡΑ	ΣΤΟΧΟΙ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	ΑΡΜΟΔΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
		1.2.1.8. Βελτίωση κεντρικών οδών ΤΚ Χουμερίου 1.2.1.8. Συντηρήσεις Οδικού δικτύου 1.2.1.9. Βελτίωση και επέκταση της σηματοδότησης και διαγράμμισης οδών	
	1.2.2 Διασύνδεση του ορεινού όγκου με την παραλιακή ζώνη	1.2.2.1 Ανάδειξη και αξιοποίηση ορεινών όγκων Δήμου Κουλούκωνα Δρόμος Απλαδιανά-Κουλούκωνας (Δρόμος διασύνδεσης του ορεινού όγκου με παραλιακό μέτωπο Βενί – Απλαδιανά – Μπαλί).	Τμήμα τεχνικών - ηλεκτρομηχανολογικών έργων και συγκοινωνιών
	1.2.3 Δημιουργία δημοτικής συγκοινωνίας	1.2.3.1 Μελέτη για την δημιουργία δημοτικής συγκοινωνίας	Γραφείο προγραμματισμού, ανάπτυξης και οργάνωσης
	1.2.4 Δημιουργία δημοτικών χώρων στάθμευσης	1.2.4.1 Μελέτες για την δημιουργία χώρων στάθμευσης	Τμήμα τεχνικών - ηλεκτρομηχανολογικών έργων και συγκοινωνιών
	1.2.5 Προώθηση της Κυκλοφοριακής αγωγής	1.2.5.1 Κατασκευή πάρκων κυκλοφοριακής αγωγής (υπάρχουν δύο μελέτες για Πέραμα & Λιβάδια. Μπορεί να αξιοποιηθούν και ως πίστες εξέτασης υποψήφιων οδηγών)	ΔΕΥΑΜ, Τμήμα τεχνικών - ηλεκτρομηχανολογικών έργων και συγκοινωνιών
Μέτρο 1.3 : Ύδρευση - Άρδευση / Αποχέτευση	1.3.1 Αναβάθμιση, επέκταση, συντήρηση του υδρευτικού δικτύου	1.3.1.1 Βελτιωτικές παρεμβάσεις στα υδρευτικά δίκτυα-β φάση 1.3.1.2 Επέκταση και εκσυγχρονισμός των υδρευτικών δικτύων, όπου απαιτείται. 1.3.1.3 Συντηρήσεις δικτύου	ΔΕΥΑΜ, Τμήμα τεχνικών - ηλεκτρομηχανολογικών έργων και συγκοινωνιών
	1.3.2 Αναβάθμιση, επέκταση συντήρηση του αποχετευτικού δικτύου	1.3.2.1. Επέκταση δικτύου αποχέτευσης στο Τ.Δ. Αγ. Μάμαντος και σύνδεση με τη μονάδα βιολογικού καθαρισμού στο Πέραμα Δήμου Γεροποτάμου 1.3.2.2. Ολοκλήρωση – βελτίωση εγκατάστασης επεξεργασίας λυμάτων οικισμών Πανόρμου – Ρουμελή 1.3.2.3. Ολοκλήρωση εσωτερικού δικτύου αποχέτευσης οικισμού Πανόρμου 1.3.2.4. Εκσυγχρονισμός δικτύων υγρών λυμάτων και συνδεσή τους με μονάδες βιολόγησης. 1.3.2.5. Επέκταση και εκσυγχρονισμό των δικτύων αποχέτευσης όπου απαιτείται (Ολοκλήρωση εσωτερικού δικτύου αποχέτευσης οικισμού Πανόρμου). 1.3.2.6. Συντηρήσεις δικτύου αποχέτευσης 1.3.2.7. Κατασκευή νέων αποχετευτικών δικτύων . 1.3.2.8. Διαχωρισμός δικτύων για όμβρια και λύματα	ΔΕΥΑΜ, Τμήμα τεχνικών - ηλεκτρομηχανολογικών έργων και συγκοινωνιών

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ 2011-2014

ΜΕΤΡΑ	ΣΤΟΧΟΙ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	ΑΡΜΟΔΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
	1.3.3 Δημιουργία Μονάδας Βιολογικού Καθαρισμού στον ορεινό όγκο του Δήμου.	1.3.3.1 Κατασκευή της Μονάδας Βιολογικού Καθαρισμού του ορεινού όγκου του Δήμου (Αποχέτευση και εγκατάσταση επεξεργασίας και διάθεσης λυμάτων των οικισμών Δ.Ε. Κουλούκωνα και Δ.Ε. Ζωνιανών Δήμου Μυλοποτάμου)	ΔΕΥΑΜ, Τμήμα τεχνικών - ηλεκτρομηχανολογικών έργων και συγκοινωνιών
	1.3.4 Δημιουργία, βελτίωση, επέκταση, ενοποίηση βιολογικών μονάδων καθαρισμού	1.3.4.1 Σύνδεση του Βιολογικού Σταθμού Περάματος με το Πάνορμο, επέκταση του Πανόρμου, δημιουργία στο Μέσα Μυλοπόταμο και το Μπαλί. 1.3.4.2 Ολοκλήρωση – Βελτίωση εγκατάστασης επεξεργασίας λυμάτων οικισμών Πανόρμου - Ρουμελή	ΔΕΥΑΜ, Τμήμα τεχνικών - ηλεκτρομηχανολογικών έργων και συγκοινωνιών
Μέτρο 1.4 : Καθαριότητα και Διαχείριση στερεών αποβλήτων	1.4.1 Εκσυγχρονισμός του συστήματος αποκομιδής των στερεών αποβλήτων και επέκταση του συστήματος ανακύκλωσης	1.4.1.1 Βελτίωση και εκσυγχρονισμός του συστήματος αποκομιδής των στερεών αποβλήτων από τους οικισμούς του Δήμου (Δημιουργία σταθμού μεταφόρτωσης)	Γραφείο καθαριότητας και ανακύκλωσης
		1.4.1.2 Επέκταση των προγραμμάτων ανακύκλωσης σε όλους τους οικισμούς.	Γραφείο καθαριότητας και ανακύκλωσης
		1.4.1.3 Δράσεις ευαισθητοποίησης των κατοίκων	Γραφείο καθαριότητας και ανακύκλωσης
Μέτρο 1.5 : Προστασία, Ανάδειξη και διαχείριση του φυσικού πλούτου	1.5.1 Προστασία των υδάτινων πόρων και εξασφάλισή τους μέσω των ανάλογων υποδομών και δράσεων	1.5.1.1 Ενιαία διαχείριση υδάτινου δυναμικού 1.5.1.2. Κατασκευή οκτώ ομβροδεξαμενών (χωρητικότητα 300μ3 έκαστη) 1.5.1.3. Κατασκευή της λιμνοδεξαμενής του Ψηλορείτη 1.5.1.4.Μελέτη – κατασκευή λιμνοδεξαμενής στο Μέσα Μυλοπόταμο 1.5.1.5. Μελέτη – κατασκευή μικρού φράγματος στην περιοχή Καλοκύρος 1.5.1.6. Κατασκευή της μονάδας αφαλάτωσης των υφάλμυρων γεωτρήσεων και πηγών στην παραλιακή ζώνη του Δήμου 1.5.1.7. Ανόρυξη νέων γεωτρήσεων (όπου κριθεί αναγκαίο) και αξιοποίηση υπαρχόντων 1.5.1.8.Συντηρήσεις 1.5.1.9.Εργαστήριο ποιοτικού ελέγχου - Χημείο 1.5.1.10. Προμήθεια συστημάτων χλωρίωσης και επεξεργασίας πόσιμου νερού 1.5.1.11. Αξιοποίηση της μελέτης ενιαίας διαχείρισης υδάτινου δυναμικού της περιοχής Γεροποτάμου και επέκτασή της για τον ορεινό Μυλοπόταμο 1.5.1.12. Εξασφάλιση ποσοτήτων νερού για τη βόρεια ακτή του Δήμου Μυλοποτάμου από το Φράγμα Ποταμών Αμαρίου	Τμήμα τεχνικών - ηλεκτρομηχανολογικών έργων και συγκοινωνιών

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ 2011-2014

ΜΕΤΡΑ	ΣΤΟΧΟΙ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	ΑΡΜΟΔΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
	1.5.2 Βελτίωση της προσβασιμότητας και δημιουργία βασικών υποδομών στις περιοχές φυσικού κάλλους	1.5.2.1 Αξιοποίηση φαραγγιού Ζωνιανών 1.5.2.2 Ανάπλαση - διευθέτηση χειμάρρου στην περιοχή Ζωνιανών 1.5.2.3 Αξιοποίηση του δασικού πλούτου, των ορεινών όγκων και των περιοχών ιδιαιτέρου φυσικού κάλλους του Δήμου, με έργα πρόσβασης, μέτρα προστασίας και ασφάλειας. (π.χ μονοπάτια ήδη σε εξέλιξη οι μελέτες)	Τμήμα τεχνικών - ηλεκτρομηχανολογικών έργων και συγκοινωνιών
	1.5.3 Προστασία από τις πυρκαγιές και άλλες φυσικές καταστροφές και αποκατάσταση περιοχών που έχουν υποστεί κάθε μορφής καταστροφή	1.5.3.1 Ενέργειες αποκατάστασης φυσικών καταστροφών	Γραφείο περιβάλλοντος και πολιτικής προστασίας
	1.5.4 Έλεγχος της υπερβόσκησης και εφαρμογή προγραμμάτων εκτατικοποίησης της κτηνοτροφίας	1.5.4.1 Έλεγχος της υπερβόσκησης και διεκδίκηση εφαρμογής προγραμμάτων εκτατικοποίησης της κτηνοτροφίας.	Γραφείο αγροτικής παραγωγής
	1.5.5 Περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση των κατοίκων	1.5.5.1 Ενέργειες περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης	Γραφείο περιβάλλοντος και πολιτικής προστασίας
	1.5.6 Καθαρισμός και προστασία των ακτών	1.5.6.1 Ενέργειες για την καθαρότητα και προστασία των ακτών λαμβάνοντας μέτρα ήπιας ανάπτυξης χωρίς παρεμβάσεις αλλοίωσης της φυσικής τους κατάστασης.(αναφέρεται και παρακάτω)	Γραφείο καθαριότητας και ανακύκλωσης
ΑΞΟΝΑΣ 2 : ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ			
Μέτρο 2.1 : Υγεία και Κοινωνική φροντίδα	2.1.1 Βελτίωση των υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας στα παιδιά σχολικής και προσχολικής ηλικίας	2.1.1.1 Βελτίωση και εκσυγχρονισμός των λειτουργούντων παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών καθώς και ίδρυση νέων, όπου απαιτείται.	ΔΗΚΕΜΥ, Τμήμα κοινωνικής πολιτικής και ισότητας των φύλων, Τμήμα τεχνικών - ηλεκτρομηχανολογικών έργων και συγκοινωνιών
		2.1.1.2 Ίδρυση Κέντρου Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών	ΔΗΚΕΜΥ, Τμήμα κοινωνικής πολιτικής και ισότητας των φύλων
	2.1.2 Βελτίωση των υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας στα άτομα τρίτης ηλικίας	2.1.2.1. Ενίσχυση της λειτουργίας του ΚΑΠΗ Περάματος 2.1.2.2. Ίδρυση ΚΑΠΗ στον ορεινό Μυλοπόταμο 2.1.2.3. Συνέχιση και ενίσχυση των προγραμμάτων «Βοήθεια στο Σπίτι» 2.1.2.4. Συνέχιση και ενίσχυση του Κέντρου Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων	ΔΗΚΕΜΥ, Τμήμα κοινωνικής πολιτικής και ισότητας των φύλων

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ 2011-2014

ΜΕΤΡΑ	ΣΤΟΧΟΙ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	ΑΡΜΟΔΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
	2.1.3 Εκσυγχρονισμός, αναβάθμιση και επέκταση των υπηρεσιών υγείας	2.1.3.1. Εκσυγχρονισμός όλων των αγροτικών ιατρείων και δημιουργία νέων όπου απαιτείται 2.1.3.2. Αναβάθμιση των μονοθέσιων αγροτικών ιατρείων σε διθέσια. Εφαρμογή προγραμμάτων κινητών μονάδων υγείας στα χωριά του Δήμου	Τμήμα προστασίας και προαγωγής της δημόσιας υγείας
	2.1.4 Προώθηση ενεργειών για τους μετανάστες και τα άτομα που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό	2.1.4.1 Εφαρμογή προγραμμάτων ομαλής κοινωνικής ένταξης και εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας για τους μετανάστες με γνώμονα την ενίσχυση της πολύ-πολιτισμικότητας	Τμήμα κοινωνικής πολιτικής και ισότητας των φύλων, Συμβούλιο ένταξης μεταναστών
		2.1.4.2 Ίδρυση μονάδας στήριξης των αναξιοπαθούντων και δημιουργία εθελοντικών ομάδων δράσης για τις ευπαθείς και αδύναμες κοινωνικές ομάδες	Τμήμα κοινωνικής πολιτικής και ισότητας των φύλων
		2.1.4.3 Γραφείο κοινωνικών υποστηρικτικών μηχανισμών	ΔΗΚΕΜΥ
Μέτρο 2.2 : Παιδεία / Νεολαία	2.2.1 Δημιουργία και βελτίωση των εκπαιδευτικών υποδομών	2.2.1.1 Αποπεράτωση αίθουσας στο δημοτικό σχολείο Ζωνιανών 2.2.1.2 Προμήθεια εξοπλισμού τμημάτων ένταξης σχολείων Δήμου Μυλοποτάμου 2.2.1.3. Συνεχής βελτίωση και εκσυγχρονισμός των λειτουργούντων σχολικών μονάδων 2.2.1.4. Κατασκευή σύγχρονου 6/θέσιου Δημοτικού Σχολείου στο Πάνορμο 2.2.1.5. Κατασκευή νέου Δημοτικού Σχολείου στο Γαράζο 2.2.1.6. Κατασκευή νέου νηπιαγωγείου στο Μπαλί 2.2.1.7. Κατασκευή νέου νηπιαγωγείου στις Σίσες 2.2.1.8. Ανέγερση σύγχρονου εκπαιδευτηρίου στο Γαράζο για τη στέγαση του Επαγγελματικού Λυκείου και των Επαγγελματικών Σχολών	Τμήμα παιδείας, δια βίου μάθησης και πολιτισμού, Τμήμα τεχνικών - ηλεκτρομηχανολογικών έργων και συγκοινωνιών
Μέτρο 2.3 : Αθλητισμός	2.3.1 Δημιουργία δημοτικού αθλητικού οργανισμού	2.3.1.1 Δημιουργία Δημοτικού Αθλητικού Οργανισμού	Τμήμα παιδείας, δια βίου μάθησης και πολιτισμού

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ 2011-2014

ΜΕΤΡΑ	ΣΤΟΧΟΙ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	ΑΡΜΟΔΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
	2.3.2 Δημιουργία νέων αθλητικών εγκαταστάσεων και βελτίωση των υφιστάμενων	2.3.2.1. Διαμόρφωση και περίφραξη εξωτερικού χώρου γηπέδου Μελιδονίου 2.3.2.2. Ολοκλήρωση Αθλητικού κέντρου Λιβαδίων 2.3.2.2. Βελτίωση των αθλητικών εγκαταστάσεων στα σχολεία 2.3.2.3. Ολοκλήρωση γηπέδου Αγγελιανών 2.3.2.4. Αποπεράτωση και εκσυγχρονισμός του γηπέδου ποδοσφαίρου της Αλφάς 2.3.2.5. Αποπεράτωση και εκσυγχρονισμός του γηπέδου ποδοσφαίρου του Βενίου 2.3.2.6. Αποπεράτωση και εκσυγχρονισμός του γηπέδου ποδοσφαίρου του Γαράζου 2.3.2.7. Αποπεράτωση και εκσυγχρονισμός του γηπέδου ποδοσφαίρου της Καλύβου 2.3.2.8. Αποπεράτωση και εκσυγχρονισμός του γηπέδου ποδοσφαίρου των Μαργαριτών 2.3.2.9. Αποπεράτωση και εκσυγχρονισμός του γηπέδου ποδοσφαίρου του Μελιδονίου 2.3.2.10. Δημιουργία γηπέδου ποδοσφαίρου 5X 5 στον Αϊμωνα, 2.3.2.11. Δημιουργία γηπέδου ποδοσφαίρου 5X 5 στις Αλδίδες, 2.3.2.12. Δημιουργία γηπέδου ποδοσφαίρου 5X 5 στην Αξό 2.3.2.13. Δημιουργία γηπέδου ποδοσφαίρου 5X 5 στις Δαφνέδες 2.3.2.14. Δημιουργία γηπέδου ποδοσφαίρου 5X 5 στο Μπαλί 2.3.2.15. Δημιουργία γηπέδου ποδοσφαίρου 5X 5 στον Ορθέ 2.3.2.16. Δημιουργία γηπέδου ποδοσφαίρου 5X 5 στα Απλαδιανά 2.3.2.17. Δημιουργία γηπέδου μπάσκετ στο Πέραμα 2.3.2.18. Δημιουργία γηπέδου βόλεϊ στο Πάνορμο 2.3.2.19. Αποπεράτωση του Κλειστού Αθλητικού Κέντρου Περάματος. 2.3.2.20. Μελέτη- κατασκευή του Κλειστού Αθλητικού Κέντρου Λιβαδίων. 2.3.2.21. Αποπεράτωση Αθλητικού Κέντρου Λιβαδίων 2.3.2.22. Κατασκευή ανοικτού Κολυμβητηρίου 2.3.2.23. Κατασκευή κλειστού Κολυμβητηρίου	Τμήμα τεχνικών - ηλεκτρομηχανολογικών έργων και συγκοινωνιών
	2.3.3 Ενέργειες ευαισθητοποίησης του τοπικού πληθυσμού για τον αθλητισμό και συμμετοχής σε αθλητικές δραστηριότητες	2.3.3.1. Ενίσχυση των αθλητικών σωματείων του Δήμου 2.3.3.2. Αξιοποίηση προγραμμάτων μαζικού αθλητισμού.	Τμήμα παιδείας, δια βίου μάθησης και πολιτισμού, ΔΗΚΕΜΥ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ 2011-2014

ΜΕΤΡΑ	ΣΤΟΧΟΙ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	ΑΡΜΟΔΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
Μέτρο 2.4 : Πολιτισμός	2.4.1 Ενίσχυση και στήριξη των πολιτιστικών εκδηλώσεων	2.4.1.1. Κτίριο γραφείων-χώρος πολιτιστικών δραστηριοτήτων κοινωνικής προστασίας 2.4.1.2. Αξιοποίηση των παλαιών σχολικών μονάδων για σειρά εκπαιδευτικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων 2.4.1.3 Εφαρμογή προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης. 2.4.1.4 Αξιοποίηση προγραμμάτων δια βίου μάθησης. 2.4.1.5 Στήριξη των δράσεων των πολιτιστικών συλλόγων, των λαογραφικών και μουσικοχορευτικών ομίλων του Δήμου, ενισχύοντας τον εθελοντισμό. 2.4.1.6 Ενθάρρυνση πολιτιστικών πρωτοβουλιών 2.4.1.7 Εμπλουτισμός των διοργανώσεων που πραγματοποιούνται με πρωτοβουλία των Συλλόγων και έχουν ήδη σπουδαία ιστορία 2.4.1.8 Δράσεις στήριξης και προβολής της αδελφοποίησης της TK Αγίου Μάμα με χωριά της Χαλκιδικής και της Κύπρου	Τμήμα παιδείας, δια βίου μάθησης και πολιτισμού
	2.4.2 Δημιουργία, επέκταση και εκσυγχρονισμός πολιτιστικών υποδομών (μουσεία, θέατρα, βιβλιοθήκες, καλλιτεχνικές σχολές κ.α.)	2.4.2.1 Ανοικτό πολιτιστικό κέντρο παραδοσιακών επαγγελμάτων 2.4.2.2. Ίδρυση και λειτουργία Δημοτικού Ωδείου 2.4.2.3. Ίδρυση και λειτουργία Δημοτικής Φιλαρμονικής 2.4.2.4. Ίδρυση θεάτρου στις Μαργαρίτες 2.4.2.5. Εμπλουτισμός των λειτουργούντων βιβλιοθηκών και την δημιουργία νέων, έντυπων και ηλεκτρονικών 2.4.2.6. Ίδρυση Μουσείου Κεραμικής στις Μαργαρίτες 2.4.2.7. Ίδρυση Μουσείου παραδοσιακών επαγγελμάτων στην Αξό 2.4.2.8. Ίδρυση μουσείου παραδοσιακών οργάνων στην Αλφά 2.4.2.9. Ίδρυση μουσείου Παραγωγής Κάρβουνου στην Αγιά. 2.4.2.10. Ίδρυση μουσείου Αγροτικών Εργαλείων στον Αχλαδέ. 2.4.2.11. Ίδρυση μουσείου Κίτρου στο Γαράζο. 2.4.2.12. Ίδρυση μουσείου Αγροτικής και κτηνοτροφικής παράδοσης στα Λιβάδια. 2.4.2.13. Ίδρυση μουσείου Αλάδανου στις Σίσσες	Τμήμα παιδείας, δια βίου μάθησης και πολιτισμού, Τμήμα τεχνικών - ηλεκτρομηχανολογικών έργων και συγκοινωνιών
	2.4.3 Αναπαλαίωση ιστορικών μοναστηριών και άλλων μνημείων	2.4.3.1 Αποκατάσταση επανάχρηση τμήματος Ιεράς Μονής Σωτήρα Χριστού Χαλέπας 2.4.3.2 Αναπαλαίωση ιστορικών και άλλων μνημείων	Τμήμα παιδείας, δια βίου μάθησης και πολιτισμού, Τμήμα τεχνικών - ηλεκτρομηχανολογικών έργων και συγκοινωνιών
ΑΞΟΝΑΣ 3 : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ			
Μέτρο 3.1 : Απασχόληση	3.1.1 Αντιμετώπιση της ανεργίας των νέων και των γυναικών	3.1.1.1 Δημιουργία γραφείου ευρέσεως εργασίας	ΔΗΚΕΜΥ, Γραφείο αδειοδοτήσεων, ρύθμισης εμπορικών δραστηριοτήτων, απασχόλησης και τουρισμού

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ 2011-2014

ΜΕΤΡΑ	ΣΤΟΧΟΙ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	ΑΡΜΟΔΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
και ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού	3.1.2 Δημιουργία υποδομών για επαγγελματική εκπαίδευση	3.1.2.1 Ίδρυση και λειτουργία γαλακτοκομικής σχολής στα Ζωνιανά.	Τμήμα παιδείας, δια βίου μάθησης και πολιτισμού
Μέτρο 3.2 : Στήριξη της επιχειρηματικότητας	3.2.1 Ορθολογική και οργανωμένη αξιοποίηση των φυσικών πόρων	3.2.1.1 Μελέτη - διερεύνηση για την αξιοποίηση των φυσικών πόρων	Τμήμα προγραμματισμού, ανάπτυξης και οργάνωσης
	3.2.2 Βελτίωση του μηχανισμού πληροφόρησης των αγροτών και των ΜΜΕ όλων των κλάδων της τοπικής οικονομίας.	3.2.2.1. Οργάνωση και λειτουργία Γραφείου Αγροτικής Ανάπτυξης, το οποίο θα λειτουργεί για την παροχή υπηρεσιών, συμβουλευτικής και ενημέρωσης των αγροκτηνοτρόφων. 3.2.2.2.Ενθάρρυνση για στροφή στις βιολογικές καλλιέργειες 3.2.2.3. Κίνητρα για αναδιοργάνωση της σπάνιας καλλιέργειας του κίτρου και του αλάδανου και της προώθησης των προϊόντων τους.	Γραφείο αγροτικής παραγωγής
Μέτρο 3.3: Οικονομικές υποδομές	3.3.1 Ευαισθητοποίηση των πολιτών σε θέματα εξοικονόμησης ενέργειας	3.3.1.1 Ενίσχυση κάθε πρωτοβουλίας για αξιοποίηση των ήπιων μορφών ενέργειας.	Γραφείο περιβάλλοντος και πολιτικής προστασίας
	3.3.2 Προώθηση συστημάτων εξοικονόμησης ενέργειας σε δημόσια κτίρια και χρήσης ΑΠΕ.	3.3.2.1. Αξιοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας στο σχολικό συγκρότημα Πανόρμου του Δήμου Μυλοποτάμου	Γραφείο περιβάλλοντος και πολιτικής προστασίας
	3.3.4 Εγκατάσταση μικρών αρδευτικών υποδομών - βελτίωση και επέκταση του αρδευτικού δικτύου	3.3.4.1. Εξασφάλιση επαρκούς ποσότητας νερού μέσα από τα προγραμματισμένα έργα του τομέα Ύδρευσης – Άρδευσης και επιπλέον με την εγκατάσταση μικρών λιμνοδεξαμενών και ομβριοδεξαμενών, όπου απαιτείται. 3.3.4.2. Εκσυγχρονισμός και επέκταση των δικτύων άρδευσης.	Τμήμα άρδευσης, Τμήμα τεχνικών - ηλεκτρομηχανολογικών έργων και συγκοινωνιών
	3.3.5 Βελτίωση και επέκταση του κτηνοτροφικού και γεωργικού οδικού δικτύου	3.3.5.1. Ανάδειξη και αξιοποίηση ορεινών όγκων Δήμου Κουλούκωνα (Κοινότητα Ζωνιανών) δρόμος από κοινοτική δεξαμενή Πενταϊμάτη ως παρεκκλήσι Οσίου Εφραίμ 3.3.5.2. Ανάδειξη και αξιοποίηση ορεινών όγκων Δήμου Κουλούκωνα (Κοινότητα Ζωνιανών) δρόμος από παρεκκλήσι Αρχάγγελου Μιχαήλ ως Δαμόθι 3.3.5.3. Συντήρηση, βελτίωση , διαπλάτυνση , διάνοιξη αγροκτηνοτροφικών δρόμων και καθαρισμός ρεμάτων 3.3.5.4. Βελτίωση αγροκτηνοτροφικών δρόμων ΔΕ Κουλούκωνα (Γαράζο Απλαδιανά) 3.3.5.5. Βελτίωση αγροκτηνοτροφικών δρόμων ΔΕ Κουλούκωνα (Λιβάδια τμήμα 1) 3.3.5.6. Βελτίωση αγροκτηνοτροφικών δρόμων ΔΕ Κουλούκωνα (Λιβάδια τμήμα 2) 3.3.5.7. Βελτίωση αγροκτηνοτροφικών δρόμων ΔΕ Κουλούκωνα (Λιβάδια τμήμα 3) 3.3.5.8. Δρόμος σύνδεσης Αξού	Τμήμα τεχνικών - ηλεκτρομηχανολογικών έργων και συγκοινωνιών, Γραφείο Αγροτικής Παραγωγής

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ 2011-2014

ΜΕΤΡΑ	ΣΤΟΧΟΙ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	ΑΡΜΟΔΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
		3.3.5.9. Ανάδειξη και αξιοποίηση ορεινών όγκων -δρόμος Κάλυβος-Ψηλορείτης 3.3.5.10. Συνεχής βελτίωση του αγροτικού και κτηνοτροφικού οδικού δικτύου 3.3.5.11. Αξιοποίηση των προγραμμάτων για τους ορεινούς όγκους και τον εκσυγχρονισμό των αγροτικών και κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων.	
	3.3.6 Υλοποίηση αντιπλημμυρικών και εγγειοβελτιωτικών έργων	3.3.6.1 Υλοποίηση αντιπλημμυρικών και εγγειοβελτιωτικών έργων	Τμήμα τεχνικών - ηλεκτρομηχανολογικών έργων και συγκοινωνιών
	3.3.7 Βελτίωση και επέκταση των υποδομών του αλιευτικού κλάδου	3.3.7.1. Εκσυγχρονισμός των αλιευτικών καταφύγιων σε Πάνορμο, Μπαλί και Σίσες και κατασκευή νέου στην Σκεπαστή. 3.3.7.2. Μέτρα στήριξης της αλιείας - μελέτες αλιευτικών καταφυγίων	Τμήμα τεχνικών - ηλεκτρομηχανολογικών έργων και συγκοινωνιών, Γραφείο Αλιείας
	3.3.8 Ίδρυση Γραφείου προβολής του Δήμου	3.3.8.1 Ίδρυση γραφείου τουριστικής προβολής του Δήμου	Γραφείο αδειοδοτήσεων, ρύθμισης εμπορικών δραστηριοτήτων, απασχόλησης και τουρισμού, ΔΗΚΕΜΥ
	3.3.9 Συνεργασία μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων	3.3.9.1 Άμεση διασύνδεση Δήμου και τουριστικών παραγόντων (ΗΜΕΡΙΔΕΣ, WORKSHOPS κ.α)	Γραφείο αδειοδοτήσεων, ρύθμισης εμπορικών δραστηριοτήτων, απασχόλησης και τουρισμού, ΔΗΚΕΜΥ
	3.3.10 Ίδρυση Βιομηχανικών Σφαγείων	3.3.10.1 Δημιουργία Βιομηχανικού σφαγείου των Δήμων Κουλούκωνα-Γεροποτάμου και Ανωγείων	Τμήμα τεχνικών - ηλεκτρομηχανολογικών έργων και συγκοινωνιών, Γραφείο Αγροτικής Παραγωγής
ΑΞΟΝΑΣ 4 : ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ			
Μέτρο 4.1. : Λειτουργία των υπηρεσιών του Δήμου και διαδικασίες διοίκησης	4.1.1 Εισαγωγή σύγχρονων διαδικασιών προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης της δράσης του δήμου	4.1.1.1. Κατάρτιση Επιχειρησιακού Προγράμματος δράσης	Γραφείο προγραμματισμού, ανάπτυξης και οργάνωσης
		4.1.1.2. Λειτουργία του Τμήματος Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής	Δήμαρχος, Δημοτικό Συμβούλιο
		4.1.1.3. Επιμόρφωση των αιρετών	Γραφείο προγραμματισμού, ανάπτυξης και οργάνωσης
	4.1.2 Βελτίωση της λειτουργίας του δήμου και των οργάνων διοίκησης αυτού	4.1.2.1. Πρόσληψη προσωπικού πληροφορικής για την παρακολούθηση και την αναβάθμιση των πληροφοριακών συστημάτων	Τμήμα διοικητικών υπηρεσιών
		4.1.2.2. Αγορά νέου μηχανολογικού εξοπλισμού, οχημάτων και εξοπλισμού πληροφορικής και τακτική συντήρηση του υφιστάμενου για την αναβάθμιση των υπηρεσιών του Δήμου	Τμήμα οικονομικών υπηρεσιών
		4.1.2.3. Εσωτερικές μετακινήσεις προσωπικού για την κάλυψη της λειτουργίας των νέων γραφείων και την αποδοτικότερη λειτουργία των υφιστάμενων.	Τμήμα διοικητικών υπηρεσιών

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ 2011-2014

ΜΕΤΡΑ	ΣΤΟΧΟΙ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	ΑΡΜΟΔΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
		4.1.2.4. Πρόσληψη προσωπικού εξειδικευμένου και μη στις υπηρεσίες που υπάρχει έλλειψη	Τμήμα διοικητικών υπηρεσιών
		4.1.2.5. Λειτουργία του Γραφείου Συντήρησης Πρασίνου και πλήρη λειτουργία του Γραφείου Αδειοδοτήσεων, Ρύθμισης Εμπορικών Δραστηριοτήτων, Απασχόλησης και Τουρισμού	Γραφείο προγραμματισμού, ανάπτυξης και οργάνωσης
		4.1.2.6. Ανάπτυξη και εφαρμογή συστήματος αξιολόγησης και εκπαίδευσης του προσωπικού σε ετήσια βάση	Γραφείο προγραμματισμού, ανάπτυξης και οργάνωσης
		4.1.2.7. Αγορά του απαραίτητου εξοπλισμού για τη λειτουργία των νέων γραφείων	Τμήμα οικονομικών υπηρεσιών
	4.1.3 Οργάνωση ιδιαίτερου γραφείου για τη βελτίωση των υφιστάμενων και τη ανάπτυξη νέων συνεργασιών	4.3.3.1 Λειτουργία του γραφείου επικοινωνίας και δημοσίων σχέσεων	Γραφείο προγραμματισμού, ανάπτυξης και οργάνωσης
		4.3.3.2 Ανάπτυξη νέων και διεύρυνση υφιστάμενων διαδημοτικών συνεργασιών	Γραφείο επικοινωνίας και δημοσίων σχέσεων
		4.3.3.3 Ανάπτυξη διαδημοτικής συνεργασίας με το Δήμο Ανωγείων λόγω των ιδιαίτερων τοπικών χαρακτηριστικών των δύο δήμων	Γραφείο επικοινωνίας και δημοσίων σχέσεων
Μέτρο 4.2. : Διαδικασίες βελτίωσης της σχέσης του Δήμου με τους πολίτες	4.2.1 Ανάπτυξη διαδικασιών αμφίδρομης επικοινωνίας και συμμετοχής των πολιτών	4.2.1.1. Δημιουργία γνωμοδοτικών επιτροπών και επιτροπής διαβούλευσης	Γραφείο διαφάνειας
		4.2.1.2. Ανάπτυξη και εφαρμογή συστήματος τακτικών συναντήσεων με τους πολίτες στις τοπικές κοινότητες και σε επίπεδο δήμου	Γραφείο επικοινωνίας και δημοσίων σχέσεων
	4.2.2 Ενίσχυση της διαφάνειας στις διαδικασίες προγραμματισμού, προσλήψεων, προμηθειών, δημοπρασιών και οικονομικής διαχείρισης	4.2.2.1 Λειτουργία του Γραφείου Διαφάνειας όπως προβλέπεται στον ΟΕΥ	Γραφείο προγραμματισμού, ανάπτυξης και οργάνωσης
		4.2.2.2 Συγκρότηση Επιτροπής διαφάνειας	Δημοτικό συμβούλιο
		4.2.2.3 Εσωτερική μετακίνηση του προσωπικού για τη λειτουργία του γραφείου διαφάνειας	Τμήμα διοικητικών υπηρεσιών
		4.2.2.4 Αγορά απαραίτητου εξοπλισμού και διαμόρφωση χώρων του γραφείου διαφάνειας	Τμήμα οικονομικών υπηρεσιών
		4.2.2.5. Καταχώρηση όλων πράξεων του Δήμου στην ιστοσελίδα του δήμου	Γραφείο τεχνολογιών, πληροφορικής και επικοινωνιών
	4.2.3 Βελτίωση της διοικητικής εξυπηρέτησης των πολιτών	4.2.3.1 Ανάπτυξη και εφαρμογή συμβατικού συστήματος καταχώρησης, αξιολόγησης και διαχείρισης παραπόνων των αποδεκτών των υπηρεσιών	Γραφείο επικοινωνίας και δημοσίων σχέσεων
		4.2.3.2 Ανάπτυξη και εφαρμογή on-line συστήματος καταχώρησης, αξιολόγησης και διαχείρισης παραπόνων των αποδεκτών των υπηρεσιών	Γραφείο τεχνολογιών, πληροφορικής και επικοινωνιών

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ 2011-2014

ΜΕΤΡΑ	ΣΤΟΧΟΙ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	ΑΡΜΟΔΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
		4.2.3.3. Ανάπτυξη και εφαρμογή συστήματος είσπραξης τελών και δικαιωμάτων από τους δημότες είτε μέσω ηλεκτρονικής πληρωμής είτε με επιτόπου παρουσία εκπροσώπου του δήμου	Τμήμα οικονομικών υπηρεσιών
Μέτρο 4.3. : Οργάνωση και πληροφορική	4.3.1 Αναδιοργάνωση των νομικών προσώπων, σύνταξη νέου ΟΕΥ του Δήμου ανάπτυξη συστημάτων ποιότητας	4.3.1.1 Αναδιοργάνωση των νομικών προσώπων του δήμου σύμφωνα με το Ν. 3852/10	Γραφείο προγραμματισμού, ανάπτυξης και οργάνωσης
		4.3.1.2. Τροποποίηση του ΟΕΥ σύμφωνα με τα νέα δεδομένα του προγράμματος ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ	Γραφείο προγραμματισμού, ανάπτυξης και οργάνωσης
		4.3.1.3. Ανάπτυξη και Εφαρμογή Συστήματος ISO	Γραφείο προγραμματισμού, ανάπτυξης και οργάνωσης
	4.3.2 Αναβάθμιση της ιστοσελίδας και ολοκλήρωση του πληροφοριακού συστήματος του Δήμου	4.3.2.1. Ανανέωση της ιστοσελίδας του δήμου, διεύρυνση της παρεχόμενης πληροφορίας και παροχή δυνατότητας επικοινωνίας με τις υπηρεσίες του δήμου	Γραφείο τεχνολογιών, πληροφορικής και επικοινωνιών
		4.3.2.2. Εφαρμογή πληροφοριακού συστήματος τήρησης αποθήκης στο πλαίσιο και της εφαρμογής του διπλογραφικού συστήματος	Τμήμα οικονομικών υπηρεσιών
		4.3.2.3. Αγορά νέων σύγχρονων συστημάτων πληροφορικής και εξοπλισμού ιδιαίτερα σε ότι αφορά τη λειτουργία των ΚΕΠ	Γραφείο τεχνολογιών, πληροφορικής και επικοινωνιών
Μέτρο 4.4. : Δημοτική περιουσία και συνθήκες εργασίας	4.4.1 Καλύτερη αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας	4.4.1.1 Αξιοποίηση εκτάσεων για τη δημιουργία χώρων στάθμευσης των οχημάτων του τμήματος καθαριότητας	Γραφείο περιβάλλοντος και πολιτικής προστασίας
	4.4.2 Βελτίωση των συνθηκών εργασίας του προσωπικού	4.4.2.1. Δημιουργία χώρων αποδυτηρίων για τους εργαζομένους στην καθαριότητα	Γραφείο καθαριότητας και ανακύκλωσης
		4.4.2.2. Βελτίωση και αναβάθμιση όλων των κτιριακών εγκαταστάσεων που φιλοξενούν υπηρεσίες του δήμου (βάψιμο, εσωτερικές παρεμβάσεις κ.λπ.)	Τμήμα τεχνικών - ηλεκτρομηχανολογικών έργων και συγκοινωνιών
	4.4.3 Εγκατάσταση των υπηρεσιών σε νέο ιδιόκτητο κτίριο	4.4.3.1 Ολοκλήρωση των κτιριακών εγκαταστάσεων της ΔΕΥΑΜ και μεταφορά της διοίκησης και των υπηρεσιών του νομικού προσώπου στο νέο χώρο	Τμήμα τεχνικών - ηλεκτρομηχανολογικών έργων και συγκοινωνιών
Μέτρο 4.5. : Προστασία και ασφάλεια της ζωής και της περιουσίας των πολιτών	4.5.1 Βελτιστοποίηση των μηχανισμών αντιμετώπισης κινδύνων από φυσικά αίτια	4.5.1.1 Λειτουργία του γραφείου περιβάλλοντος και πολιτικής προστασίας	Γραφείο προγραμματισμού, ανάπτυξης και οργάνωσης
		4.5.1.2 Συγκρότηση ομάδων εθελοντών για τις περιπτώσεις αντιμετώπισης κινδύνων από φυσικά αίτια	Γραφείο περιβάλλοντος και πολιτικής προστασίας
		4.5.1.3 Εκπαίδευση ομάδων εθελοντών και αιρετών για τις περιπτώσεις αντιμετώπισης κινδύνων από φυσικά αίτια	Γραφείο περιβάλλοντος και πολιτικής προστασίας

ΕΝΟΤΗΤΑ 2:

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

Κεφάλαιο 2.1: ΣΧΕΔΙΑ ΔΡΑΣΗΣ

2.1.1 Τα σχέδια δράσης για την εφαρμογή της στρατηγικής

2.1.2 Δράσεις διαδημοτικής και υπερτοπικής σημασίας

Κεφάλαιο 2.3.: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

2.1.3 Εκτίμηση των εσόδων

2.1.4 Κατανομή των εσόδων για την κάλυψη των δαπανών των δράσεων

2.1.5 Χρηματοδοτικοί πίνακες του προγράμματος

ΠΙΝΑΚΕΣ

Πίνακας 1 : Ποσοστιαία (%) κατανομή του αριθμού των Δημοτικών/ Τοπικών Κοινοτήτων, του πληθυσμού και της έκτασης ανάλογα με την μορφολογία του εδάφους. Συγκριτικά στοιχεία για το σύνολο του Δήμου, την ΠΕ Ρεθύμνης και το σύνολο της Κρήτης.	15
Πίνακας 2 : Ποσοστιαία (%) κατανομή του αριθμού των Δημ/Τοπ Κοινοτήτων, του πληθυσμού και της έκτασης ανάλογα με το υψόμετρο. Συγκριτικά στοιχεία για το σύνολο του Δήμου, την ΠΕ Ρεθύμνης και το σύνολο της Κρήτης.....	16
Πίνακας 3 : Χαρακτηριστικά αγροτικού οδικού δικτύου	23
Πίνακας 4 : Χιλιομετρικές αποστάσεις μεταξύ διαφόρων οικισμών με το Πέραμα, το Ρέθυμνο και το Ηράκλειο, και μεταξύ τους.....	24
Πίνακας 5 : Οικισμοί Υψηλής Πολιτιστικής Αξίας σύμφωνα με το ΦΕΚ 728/Δ/1995.....	26
Πίνακας 6 : Οικισμοί Μεσαίας Πολιτιστικής Αξίας σύμφωνα με το ΦΕΚ 728/Δ/1995	26
Πίνακας 7 : Υποδομές διαχείρισης υδάτινων πόρων.....	29
Πίνακας 8 : Είδος και κατάσταση δικτύου ύδρευσης	30
Πίνακας 9 : Είδος και κατάσταση αποχετευτικού δικτύου	32
Πίνακας 10 : Ποσοστιαία (%) μεταβολή του πληθυσμού του Δήμου ανά ΔΕ, ανά δεκαετία και συνολικά για το χρονικό διάστημα 1961-2001.....	33
Πίνακας 11 : Ποσοστιαία (%) κατανομή του πληθυσμού στην μεγάλη κλίμακα ηλικιών του Δήμου, της ΠΕ Ρεθύμνης και του συνόλου της Κρήτης	35
Πίνακας 12 : Σύγκριση της ποσοστιαίας κατανομής του πληθυσμού στην μεγάλη κλίμακα ηλικιών κατά τα έτη 1991, 2001.....	36
Πίνακας 13 : Ποσοστιαία (%) κατανομή του πληθυσμού (άνω των 6 ετών) ανά μορφωτικό επίπεδο συνολικά και κατά φύλο	38
Πίνακας 14 : Κατάλογος ιδιωτικών φροντιστηρίων.....	39
Πίνακας 15 : Κοινωνικές Υπηρεσίες	40
Πίνακας 16 : Ενδεικτικός κατάλογος Πολιτιστικών συλλόγων του Δήμου	43
Πίνακας 17 : Αντιπροσωπευτικές πολιτιστικές εκδηλώσεις.....	44
Πίνακας 18 : Ποσοστό ανεργίας στο Δήμο, την ΠΕ Ρεθύμνης και την Κρήτη τα έτη 1991, 2001	49

ΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

Γράφημα 1 : Ποσοστιαία (%) μεταβολή του πληθυσμού του Δήμου ανά ΔΕ, ανά δεκαετία και συνολικά για το χρονικό διάστημα 1961-2001.....	34
Γράφημα 2 : Ποσοστιαία (%) κατανομή του πληθυσμού στην μεγάλη κλίμακα ηλικιών των Δημοτικών Ενοτήτων του Δήμου	35
Γράφημα 3 : Πυραμίδα ηλικιών του Δήμου Μυλοποτάμου.....	36
Γράφημα 4 : Δείκτης Γήρανσης συνολικά και ανά Δημοτική Ενότητα	37
Γράφημα 5 : Ποσοστό συμμετοχής του οικονομικά ενεργού πληθυσμού στους τρεις παραγωγικούς τομείς.....	50